Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2025-2029)

Clusterul 3: Competitivitate și Creștere Incluzivă

Capitolul 10: Societatea informațională și mass-media

Introducere

Conform Raportului de extindere al Comisiei Europene pentru 2025, Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul transformării digitale și al mass-media.

În perioada de raportare s-au înregistrat progrese bune, guvernul continuând să implementeze Strategia de Transformare Digitală 2023-2030 (STDM) fiind înregistrate progrese notabile în ceea ce privește toți indicatorii cheie de performanță. S-au înregistrat progrese legislative în conformitate cu *acquis*-ul UE privind *roaming*-ul și cerințele UE privind identificarea electronică. A fost, de asemenea, aprobat un cadru normativ pentru implementarea legii securității cibernetice.

Recomandările Comisiei din anul trecut au fost parțial implementate și rămân valabile. În anul 2026, Moldova ar trebui, în special:

→ *să asigure capacitatea instituțională pentru a continua implementarea domeniilor prioritare din cadrul STDM 2023-2030, în special pentru a alinia legislația cu standardele de protecție a datelor și securitate cibernetică, inclusiv cu Setul de instrumente al UE pentru securitatea cibernetică 5G;*

→ *să adopte și să implementeze legislația privind mass-media și serviciile digitale în conformitate cu acquis-ul UE, inclusiv Regulamentul UE privind libertatea mass-media și Regulamentul privind serviciile digitale.*

Acquis-ul european aferent Capitolului 10 „Societatea informațională și mass-media" include reguli specifice privind comunicațiile electronice, serviciile societății informaționale (în special comerțul electronic și serviciile de acces condiționat) și serviciile audiovizuale. În domeniul comunicațiilor electronice, acquis-ul urmărește eliminarea obstacolelor în calea funcționării eficiente a pieței interne pentru serviciile și rețelele de comunicații electronice, promovarea competiției și protejarea intereselor consumatorilor, inclusiv asigurarea disponibilității universale a serviciilor moderne.

În ceea ce privește politica audiovizuală, acquis-ul are ca scop instituirea unui cadru de reglementare transparent, predictibil și eficient pentru difuzarea publică și privată, în conformitate cu standardele europene. În plus, acquis-ul impune capacitatea de a participa la programele comunitare Media Plus și Media Training, care sprijină dezvoltarea și formarea în sectorul media.

Acest capitol este divizat în 9 subcapitole: Strategie, Comunicații Electronice, Servicii Digitale, Date Deschise, Servicii de încredere, Securitate Cibernetică, Mass-Media, Semiconductori și Inteligența Artificială.

Instituțiile implementatoare:

- **Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării,** asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile digitalizării serviciilor publice, tehnologiei informației și economiei digitale, datelor deschise și reutilizării informațiilor, comunicațiilor electronice și poștale,

securității cibernetice; **urmează să asume domeniile de politici**: inteligență artificială, semiconductori, servicii de încredere;

- **Agenția de Guvernare Electronică,** are misiunea de modernizare a serviciilor publice, prin conceptualizarea, optimizarea și oferirea soluțiilor digitale eficiente pentru creșterea accesibilității și calității acestora, implementarea cadrului de interoperabilitate, coordonarea investițiilor IT în sectorul public;
- **Agenția pentru Securitate Cibernetică**, implementează politica de stat în domeniul securității cibernetice, în vederea asigurarii unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii.;
- **Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații,** este autoritatea publică centrală care reglementează activitatea în sectoarele comunicaţii electronice, tehnologia informaţiei și comunicaţii poștale, asigură implementarea strategiilor de dezvoltare a sectoarelor nominalizate și supraveghează respectarea legislaţiei în domeniu de către furnizorii de pe piețele de comunicaţii electronice și de servicii poștale. Totodată, urmează să preia rolul de Coordonator național al serviciilor digitale și autoritate competentă pentru reglementarea și supravegherea serviciilor societății informaționale.
- **Consiliul Concurenței** este desemnat în calitate de autoritate responsabilă pentru implementarea prevederilor Legii nr.53/2025 privind promovarea echității și transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de serviciile de intermediere online. Totodată, urmare a transpunerii la nivel național a Regulamentului 2022/1925 privind piețele digitale (DMA), CC urmează să fie desemnat autoritate responsabilă de implementarea acestuia.
- **Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării** asigură securitatea spațiului informațional în fața dezinformării, manipulării și ingerințelor străine.
- **Serviciul de Informații și Securitate, responsabil** de subcapitolul Servicii de Încredere, este organul abilitat cu atribuții de supraveghere și control în domeniul identificării electronice și serviciilor de încredere. Drept instituție implementatoare intervine **Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică**, care este unicul prestator de servicii de încredere calificat în Republica Moldova.
- **Ministerul Culturii** este responsabil de subcapitolul Media, și asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate: cultură, patrimoniu național, turism și mass-media.
- **Consiliul Audiovizualului** reglementează domeniul comunicării audiovizuale în servicii liniare TV, Radio și servicii neliniare; contribuie la dezvoltarea serviciilor media audiovizuale. În ceea ce privește organismele responsabile cu supravegherea serviciilor și piețelor digitale menționăm lipsa acestor autorități.

În perioada următoare, **prioritățile aferente domeniilor incluse în Capitolul 10 sunt**:

- **În domeniul serviciilor digitale**: contracararea amenințărilor hibride și de dezinformare prin cooperare internațională și transpunerea DSA. Desemnarea coordonatorului serviciilor digitale și a altor autorități competente în contextul implementării DSA.
- Crearea cadrului normativ și capacitarea Consiliului Concurenței în calitate de autoritate competentă pe segmentul P2B și DMA.
- **În domeniul securității cibernetice** obiectivul prioritar rămâne fortificarea Agenției pentru Securitate Cibernetică prin dezvoltarea infrastructurii proprii și consolidarea resurselor umane interne. În prezent, ASC este în proces de angajare a personalului (24 unități deja angajate din 44 planificate).

- Finalizarea identificării și desemnării furnizorilor de servicii în sensul Legii 48/2023 privind securitatea cibernetică, în baza listei aprobate de Guvern (HG 860/2024) a sectoarelor și subsectoarelor critice, tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în sectoarele și subsectoarele respective.
- Asigurarea implementării prevederilor HG nr. 562/2025 cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice.
- Transpunerea Acquis-ului UE privind certificarea în domeniul securității cibernetice, securitatea rețelelor 5G, actului UE privind reziliența cibernetică, cu determinarea autorității competente pentru monitorizarea cerințelor orizontale de securitate cibernetică.
- **În domeniul guvernării electronice**, prioritare sunt alinierea cadrului privind interoperabilitatea sistemelor informaționale, date deschise și reutilizare, ecosistemul de guvernanță a datelor.
- **În domeniul comunicațiilor electronice**, s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește alinierea legislației naționale la cadrul normativ al UE în acest domeniu. Printre principalele evoluții se numără:
  - A fost transpus Codul european al comunicațiilor electronice (Directiva (UE) 2018/1972) prin noua Lege a comunicațiilor electronice nr. 72/2025, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.
  - A fost adoptat cadrul normativ privind reglementarea serviciilor de roaming, prin aprobarea Legii nr. 81/2025 privind reglementarea serviciilor de roaming dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, care transpune Regulamentul (UE) 2022/612.

    Totodată, a fost adoptată Decizia nr. 1/2025 a Consiliului de asociere UE-Republica Moldova din 4 august 2025 privind trecerea la o nouă etapă a deschiderii piețelor în ceea ce privește sectorul roamingului în rețelele publice de comunicații mobile și modificarea anexei XXVIII-B (Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații) la Acordul de asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

    Astfel, au fost create toate premisele legislative necesare pentru aderarea Republicii Moldova la spațiul european unic „Roam Like at home", începând cu 1 ianuarie 2026.
  - La fel, la 1 ianuarie 2026, va intra în vigoare Regulamentul privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 316/2025, care transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070.
- **În domeniul serviciilor de încredere**, se finalizează elaborarea cu suportul EU4Digital a proiectului de lege pentru transpunerea EUDI (eIDAS 2.0). Totodată este în proces de implementare Portofelul European de Identitate Digitală, în vederea facilitării recunoașterii certificatelor semnăturilor electronice din RM în spațiul UE.
- **În domeniul mass-media,** pentru perioada ce urmează, comisia parlamentară de profil a anunțat drept prioritare adoptarea unei noi legi cu privire la mass-media, care să acopere presa scrisă și online, cât și transpunerea integrală a Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) prin amendarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018. Pentru perioada ulterioară alinierii la acquis-ul comunitar, și drept urmare a acestei alinieri, priorități sectoriale urmează să țină de: elaborarea

cadrului normativ secundar aferent și implementarea acțiunilor în domeniile alfabetizării informaționale și media, asigurării securității jurnaliștilor, dar și implementării Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei pentru fortificarea sustenabilității economico-financiare a mass-media și, drept consecință independența acesteia. Provocările principale în domeniul mass-media îl constituie insuficiența mijloacelor financiare pentru o subvenționare efectivă a domeniul mass-media, dar și necesitatea combaterii manipulărilor informaționale și ingerințelor străine existente, propagate în special în mediul online, pe fundalul unui nivelul scăzut al alfabetizării informaționale și media.

Principalele provocări legate de adoptarea Acquis-ului UE în domeniul societății informaționale:

- Rețelele 5G necesită investiții majore pentru a asigura conformitatea cu cerințele UE 5G Toolbox;
- Crearea unui organism național de certificare în domeniul securității cibernetice;
- Capacitarea coordonatorului serviciilor digitale ANRC, precum și CA, pentru a face față noilor sarcini în contextul transpunerii DSA;
- Crearea unui cadru de monitorizare și evaluare bazat pe Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI);
- Capacitarea MDED în calitate de instituție responsabilă pentru politicile de date deschise și monitorizarea calității datelor;
- Capacitarea MDED în calitate de instituție responsabilă pentru politicile în domeniul serviciilor de încredere;
- Capacitarea entităților publice, inclusiv autorităților publice locale în generarea și prelucrarea datelor deschise;
- Capacitarea autorității de reglementare în contextul alinierii la EUDI (eIDAS 2);
- Desemnarea și capacitarea autorităților responsabile de politici în domeniile: semiconductoare și inteligența artificială.

Nivelul de aliniere a actelor UE

52018XC0507 (01)	*32016D0339*	*32019D0785*	*32022R0612*	*32022R1925*	*32015R1501*	*32017H1584*	*32024R2981*
32015D1293	*32014D0641*	*32024D0340*	*32016R2286*	*32023R2854*	*32015R1502*	*32023R1781*	*32024R2982*
52021DC0118	*32008D0477*	*32000L0031*	*32024R1309*	*32022R0868*	*32015D1984*	*32021R2085*	*32025R1929*
52022DC0212	*32019D0235*	*32022L2555*	*32024H0539*	*32014R0910*	*32019H0534*	*52022DC0045*	*32025R1943*
32021R1153	*32008D0411*	*32018L1972*	*32020H1307*	*32024R1183*	*Link*	*32024R1689*	*32025R1944*
32002D0676	*32020D1426*	*32019R2243*	*02007D0176*	*32018R0302*	*Link*	*32024R0903*	*32025R1945*
32007D0344	*32022D0179*	*32021R0654*	*32020R1070*	*32019L1024*	*Link*	*32018R1971*	*32025R1946*
32012D0243	*32021D1067*	*32002L0077*	*Link*	*32023R0138*	*32021R0887*	*31998L0084*	*32025R1572*

32013D0195	*32019D0784*	*32002L0058*	*32018H0334*	*52020DC0066*	*Link*	*32019R1150*	*32025R1569*
32017D0899	*32022D0180*	*32015R2120*	*32022R2065*	*32018R1807*	*Link*	*32024R2690*	*32025R1566*
32016D0687	*32019D1345*	*32008L0063*	*32024R0436*	*52019DC0250*	*Link*	*32024R2977*	*32025R1567*
32010D0267	*32022D0172*	*32023R0444*	*52024XC03014*	*32015R0806*	*52021JC0014*	*32024R2835*	*32025R0848*
32022D0173	*32017D2077*	*32021R1232*	*32023R1127*	*32015D1505*	*52020JC0018*	*32024R2980*	*32025R0847*
32018D0661	*32022D2324*	*32024R1307*	*Link*	*32016D0650*	*32024R2847*	*32024R2977*	*32025R0846*
32012D0688	*32021D1730*	*32020H2245*	*Link*	*32015D0296*	*32019R0881*	*32024R2979*	*32025D1458*
32024R3143	*32024R0482*	*32025R0038*					

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

10. Subcapitolul Strategie

10.1. Prezentarea generală a situației

10.1.1. Cadrul legislativ

Strategia de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, setează viziunea pentru transformarea digitală până în anul 2030 și reafirmă angajamentul Guvernului de a construi o societate digitală modernă, centrată pe cetățeni și aliniată la agenda de integrare Europeană.

Principalele domenii de intervenție ale Strategiei de Transformare Digitală a Moldovei urmează punctele cardinale ale Busolei Digitale a Uniunii Europene. Obiectivele cheie ale strategiei sunt ambițioase și orientate pe dezvoltarea durabilă a Moldovei:

1. Dezvoltarea unei societăți digitale, în care serviciile electronice să fie accesibile tuturor cetățenilor.
2. Consolidarea sectorului TIC prin investiții în cercetare și dezvoltare. Creșterea competitivității Republicii Moldova pe piața globală prin crearea unei economii inovatoare și reziliente.
3. Eficientizarea instituțiilor publice prin utilizarea pe larg a tehnologiilor digitale avansate. Guvernul trebuie sa fie transparent, iar lucrul administrativ – fără hârtie.
4. Asigurarea unui mediu digital sigur și incluziv, unde datele personale sunt protejate iar securitatea cibernetică – solidă.
5. Construirea unui brand de națiune digitală prin promovarea realizărilor din acest domeniu. Punerea în evidență a potențialului nostru în sectorul tehnologiilor și crearea unei imagini pozitive a țării la nivel internațional.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are rolul de a monitoriza și asigura implementarea strategiei. În acest sens, a fost elaborat și aprobat Programul de implementare,

pentru anii 2025-2027, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, care prevede acțiuni concrete de realizare a obiectivelor Strategiei.

În domeniul media, principalul document de politici este Programul național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023-2026, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 187 din 7 iulie 2023. Republica Moldova a ratificat cele mai importante tratate internaționale ce garantează libertatea de exprimare, a opiniei și a mass-mediei, precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (articolul 19), Convenția Europeană a Drepturilor Omului (articolul 10) și Convenția privind televiziunea transfrontalieră. La nivel național, aceste libertăți sunt consfințite în Constituția Republicii Moldova, Codul serviciilor media audiovizuale, Legea privind libertatea de exprimare, Legea Presei și Legea privind accesul la informații de interes public.

În ce privește nivelul de armonizare la legislația Uniunii, prevederile articolului 11 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene – libertate de exprimare și informare -, se regăsesc în legislația națională. Directiva Serviciilor Media Audiovizuale este preponderent transpusă, Codul serviciilor media audiovizuale (CSMA) urmând să fie amendat pentru transpunerea completă a acesteia.

Republica Moldova este aliniată la o serie de principii prevăzute în Recomandarea Comisiei privind asigurarea protecției, siguranței și împuternicirii jurnaliștilor și a altor profesioniști din mass-media din Uniunea Europeană, precum: Libertatea mass-media, Pluralismul mass-media, Siguranța jurnaliștilor, Standarde profesionale, Diversitatea și concentrarea media. Regulamentul European privind libertatea mass-mediei (EMFA) este, la fel, transpus parțial, urmând să fie făcute modificări ale cadrului legislativ privind mass-media scrisă și online, precum și amendat CSM.

*Acțiunile normative de transpunere a legislației UE aferente sub-capitolului Media au fost include în PNA la capitolul 23.

10.1.1.2. Capacități administrative

În calitate de autoritate centrală de specialitate și de coordonator al Capitolului 10 **Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**, prin intermediul:

a. Direcției politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării
b. Direcției politici în domeniul comunicațiilor electronice și poștale

are misiunea de a elabora, promova și coordona politicile în domeniile: tehnologiei informației, digitalizării, economiei digitale, securității cibernetice, datelor deschise și reutilizării informației din sectorul public, comunicațiilor electronice și poștale și respectiv este responsabil de următoarele subcapitole: Strategie, Comunicații Electronice, Servicii Digitale și Securitate Cibernetică. De asemenea, conform ultimelor evoluții, MDED urmează să își asume domeniile de politici: semiconductori, inteligența artificială și serviciile de încredere.

Secretarul de Stat este președintele grupului de lucru pe Capitol, iar Consultantul Principal pentru colaborare internațională din cadrul Direcției politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării are rolul de Secretar al GL.

În total, în ambele direcții sunt 16 angajați, dintre care responsabili pentru:

- Șefi direcții - 2 persoane
- Tehnologia informației, societate informațională, servicii de încredere - 1 persoană
- Date deschise/reutilizare - 2 persoane

- Inteligență artificială - 1 unitate vacantă rezervată domeniului
- Digitalizarea serviciilor publice - 1 persoană;
- Economie digitală și e-comerț - 1 persoană
- Cooperare internațională și integrare europeană - 1 persoană
- Securitate Cibernetică - 4 persoane (1 unitate vacantă);
- Comunicații electronice - 4 persoane (1 unitate vacantă);
- Comunicații poștale - 1 persoană.

De asemenea, conform ultimelor evoluții, MDED urmează să își asume domeniile de politici: semiconductori, inteligența artificială și servicii de încredere. Aceste domenii nu sunt acoperite de nici un angajat al ministerului la moment și necesită mărirea statelor de personal.

Din cadrul Ministerului Culturii Direcția politici în domeniul mass-media e responsabilă de transpunerea acquis-ului UE aferent subcapitolului Media, fiind în subordinea secretarului de stat responsabil de domeniul artei, industriei creative, turismului, educației artistice, cercetării și inovării și mass-media.

10.1.2. Planuri de viitor

10.1.2.1. Planuri legislative

Asigurarea realizării Programului de implementare, pentru anii 2025-2027, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 în calitate de document de politici publice pe termen mediu (3 ani) în scopul implementării obiectivelor generale stabilite de STDM, cu un plan de acțiuni în vederea consolidării unei economii digitale reziliente și aliniate la modelul Uniunii Europene, modernizării infrastructurii digitale guvernamentale, creșterii alfabetizării digitale și gradului de acceptanță a produselor TIC, este prioritatea pe termen mediu.

10.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea cu succes a prevederilor STDM și a Programului de implementare a acesteia, necesită crearea capacităților corespunzătoare în cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, dar și în cadrul Agenției pentru Guvernare Electronică. Astăzi, din lista de domenii noi asumate de MDED doar pentru domeniul datelor deschise a fost asigurată mărirea unităților de personal cu 2 unități, prin crearea unui Serviciu specializat.

Cadrul de monitorizare și evaluare a implementării prevederilor STDM se va alinia la Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI), adaptat pentru Republica Moldova, și la alți indicatori relevanți pentru măsurarea progresului.

10.1.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Pentru realizarea obiectivelor specifice și generale ale programului, sunt necesare resurse financiare, tehnice și umane considerabile. Estimările inițiale indică un cost total de 613 mil. lei, finanțarea urmând să fie acoperită în principal din bugetul de stat, sprijinul partenerilor de dezvoltare și investițiile sectorului privat, din care 225 mil. lei sunt costuri neacoperite. Pentru activitățile neacoperite, de asemenea urmează a fi planificate resurse din bugetul de stat.

10.2. Subcapitolul Comunicații electronice

10.2.1. Prezentarea generală a situației

10.2.1.1. Cadrul legislativ

La data de 10 aprilie 2025 a fost adoptată Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 care transpune Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice.

Legea prevede crearea unui cadru legal modern și competitiv pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice în Republica Moldova, adaptat realităților actuale ale sectorului, promovând investițiile în rețele de mare capacitate, extinderea conectivității și protejarea drepturilor consumatorilor.

Totodată, Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 transpune inclusiv următoarele acte ale Uniunii Europene:

1) Regulamentul delegat (UE) 2021/654 al Comisiei din 18 decembrie 2020 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 137/2021 din 22 aprilie 2021;

2) Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 31 iulie 2002, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului;

3) Directiva 2008/63/CE a Comisiei din 20 iunie 2008 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162 din 21 iunie 2008;

4) Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 274/2021 din 30 iulie 2021;

5) Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1232 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1307 din 14 mai 2024;

6) Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 249 din 17 septembrie 2002;

7) art. 2 din Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau întemeiate pe aceste servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 320, din 28 noiembrie 1998;

8) Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la Internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 26 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018;

9) Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului cu măsuri de asigurare a accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către numărul european unic pentru apeluri de urgență „112”, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 65/2023 din 2 martie 2023;

10) Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Organismului Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC) și a Agenției de sprijin pentru OAREC (Oficiul OAREC) și de modificare a Regulamentului (UE) 2015/2120 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1211/2009 (text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32018R1971, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321/1 din 17 decembrie 2018.

La data de 17 aprilie 2025 a fost adoptată Legea nr. 81/2025 privind reglementarea serviciilor de roaming dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, care transpune Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE).

De asemenea, au fost aprobate două Hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRC:

- Nr. 16/2025 pentru stabilirea Normelor detaliate de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 81/2025 privind reglementarea serviciilor de roaming dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene
- Nr. 17/2025 de stabilire a unor norme detaliate de aplicare a politicii de utilizare rezonabilă și cu privire la metodologia de evaluare a sustenabilității furnizării serviciilor de roaming cu amănuntul la prețuri naționale cu amănuntul, precum și cu privire la cererea care urmează să fie transmisă de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective.

La fel, în anul curent, pe 28 mai, a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 316/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă, care transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070 al Comisiei din 20 iulie 2020 de specificare a caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă în temeiul articolului 57 alineatul (2) din Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice.

Până la finele anului 2026 este planificată transpunerea Regulamentului (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice, de modificare a Regulamentului

(UE) 2015/2120 și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (Regulamentul privind infrastructura gigabit).

Toate actele UE privind gestionarea și utilizarea spectrului de frecvențe radio au fost transpuse prin modificările operate până în prezent în Tabelul naţional de atribuire a benzilor de frecvenţe prin Hotărârile Comisiei de stat pentru frecvenţe radio a Republicii Moldova (ultima actualizare a intrat în vigoare la 15.09.2023).

Transpunerea actelor Uniunii Europene și armonizarea legislației naționale rămâne o prioritate în cadrul Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 829/2023.

10.2.1.2. Capacități administrative

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, prin Direcția politici în domeniul comunicațiilor electronice și poștale, este responsabil de elaborarea și asigurarea implementării documentelor de politici privind dezvoltarea comunicațiilor electronice, inclusiv de transpunerea acquis-ului Uniunii Europene aferent capitolului 10 pe domeniul comunicațiilor electronice.

Activitatea Direcției în domeniul comunicațiilor electronice este asigurată de către 5 persoane. Implementarea este realizată prin Agenţia Naţională pentru Reglementare în Comunicaţii. Aceasta asigură implementarea strategiilor de dezvoltare pentru aceste sectoare și supraveghează respectarea legislației de către furnizorii de servicii de comunicații electronice și poștale.

ANRC are, de asemenea, misiunea de a proteja drepturile și interesele legitime ale utilizatorilor finali ai serviciilor de comunicații electronice și poștale, prin promovarea concurenței pe aceste piețe, asigurarea utilizării eficiente a resurselor limitate și încurajarea investițiilor eficiente în infrastructură și inovație.

ANRC este o persoană juridică cu buget autonom și funcționează independent de furnizorii de comunicații electronice și poștale. În activitatea sa, autoritatea respectă câteva principii de bază: transparență, oportunitate, proporționalitate, forță obligatorie, neutralitate tehnologică și stabilitate. Numărul statelor de personal al ANRC este de 111 persoane, dintre care 69 de persoane sunt nemijlocit implicate în activitățile ce vizează domeniul comunicațiilor electronice.

ANRC își îndeplinește rolul și funcțiile statutare în colaborare cu Consiliul Concurenței, inclusiv prin schimbul de informații necesare aplicării legislației privind concurența și comunicațiile electronice și poștale.

10.2.2. Planuri de viitor

10.2.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova urmează până la finele anului 2027 să transpună toate actele UE în domeniul comunicațiilor electronice, prioritare fiind Regulamentul (UE) 2024/1309 privind infrastructura gigabit; Recomandarea (UE) 2024/539 privind promovarea în materie de reglementare a conectivității la nivel de gigabit; Recomandarea (UE) 2020/1307 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G și altele.

10.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Urmare a intrării în vigoare a noii Legi a comunicațiilor electronice nr. 72/2025, începând cu 1 ianuarie 2026, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, în calitatea sa de autoritatea publică centrală care reglementează activitatea în domeniu și asigură implementarea strategiilor de dezvoltare, va efectua un studiu geografic privind aria de acoperire a rețelelor de comunicații electronice capabile să furnizeze rețele de bandă largă.

În contextul transpunerii Regulamentului (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice (Regulamentul privind infrastructura gigabit), implementarea sistemului de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic va fi asigurată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu implicarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații, în limitele competențelor sale legale, prin furnizarea de date și cooperare interinstituțională.

10.2.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede alocarea următoarelor mijloace financiare:

- Efectuarea unui studiu geografic privind aria de acoperire a rețelelor de comunicații electronice capabile să furnizeze rețele de bandă largă - 5000 mii lei (2026);
- Implementarea unui sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic - 2200 mii lei (2027).

10.3. Subcapitolul Servicii digitale

10.3.1. Prezentarea generală a situației

10.3.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova are o aliniere largă cu Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (directiva privind comerțul electronic). Această directivă fiind parțial transpusă la nivel național prin Legea 284/2004 privind serviciile societății informaționale.

Legea 284/2004 stabilește principiile de reglementare și condiţiile de furnizare a serviciilor societăţii informaţionale, răspunderea furnizorilor de servicii şi a intermediarilor, precum și principiile de susţinere a cooperării între Republica Moldova şi alte state în procesul de furnizare a serviciilor societății informaţionale. Legea se aplică furnizorilor de servicii înregistrați și/sau stabiliți în Republica Moldova, furnizorilor de servicii care își direcționează activitatea către Republica Moldova, precum și serviciilor oferite de aceștia.

La fel, a fost transpus parțial la nivel național și Regulamentul (UE) 2019/1150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online prin Legea nr.53/2025 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online.

Scopul legii este de a contribui la buna funcționare a pieței prin stabilirea de norme menite să asigure faptul că întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online și utilizatorii

profesionali de site-uri în relația lor cu motoarele de căutare on-line beneficiază de un grad adecvat de transparență și echitate.

Totodată, prin Legea 54/2025 privind prevenirea geoblocării nejustificate, a fost transpus parțial la nivel național și prevederile Regulamentul (UE) 2018/302 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 februarie 2018 privind prevenirea geoblocării nejustificate și a altor forme de discriminare bazate pe cetățenia sau naționalitatea, domiciliul sau sediul clienților.

10.3.1.2. Capacități administrative

În prezent, politicile și cadrul normativ în domeniul economiei digitale, inclusiv comerțului electronic, sunt promovate de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. În cadrul Direcției politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării, 1 unitate de consultant principal este responsabilă pentru acest domeniu.

Totodată, nu există autorități competente pentru reglementare și supraveghere în domeniul serviciilor digitale și al piețelor digitale.

10.3.2. Planuri de viitor

10.3.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova urmează pînă la sfîrșitul anului 2026 să se alinieze prioritar la Actul legislativ privind serviciile digitale și să asigure mecanismele de implementare la nivel național al Actului privind piețele digitale, prin modificarea Legii concurenței nr.183/2012

O parte din actele aferente subcapitolului se regăsesc și în Anexa XXVIII-B a AA (Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații), actualizată la 06.10.2023, JO L, 31.10.2023. Prin urmare, Republica Moldova se angajează să finalizeze transpunerea integrală a reglementărilor UE pe domeniul serviciilor digitale, stabilite în Anexa XXVIII-B a AA.

10.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În urma transpunerii Regulamentului 2022/2065 privind serviciile digitale (DSA) și Regulamentului 2022/1925 privind piețele digitale (DMA) la nivel național, vor fi desemnate autoritățile responsabile cu supravegherea serviciilor și piețelor digitale.

În contextul transpunerii DSA, în ce privește competența autorităților, se propune desemnarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice în calitate de coordonator al serviciilor digitale în Republica Moldova, și a Consiliului Audiovizualului în calitate de autoritate competentă pe domeniul serviciului de platformă de partajare a materialelor video. Capacitățile ambelor instituții urmează a fi fortificate ca urmare a transpunerii regulamentelor.

Totodată, potrivit Legii nr.53/2025 privind promovarea echității și transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de serviciile de intermediere online, Consiliul Concurenței a fost desemnat în calitate de autoritate competentă pentru asigurarea respectării prevederilor legii prenotate. În acest context, autoritatea de concurență urmează să vină cu propuneri de implementare și ajustare a cadrului normativ în termenii prevăzuți de dispozițiile finale și tranzitorii a actului enunțat.

10.3.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Crearea în cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice a subdiviziunii responsabile de supravegherea furnizorilor de servicii intermediare, furnizorii de servicii de găzduire și furnizorii de platforme online - 5227 mii lei (2026-2027);
- Crearea în cadrul Consiliului Audiovizualului a subdiviziunii responsabile de supravegherea serviciilor de platformă de partajare video -3524 mii lei (2026-2027)
- Crearea în cadrul Consiliului Concurenței a subdiviziunii responsabile de realizarea atribuțiilor privind echitatea, transparența și concurența pe piețele digitale - 3955 mii lei (2026-2027)
- Alocarea în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor a 2 unități în cadrul Direcției juridice pentru oferirea de consultanță consumatorilor în caz de litigii cu comercianții care decurg din punerea în aplicare a legii privind prevenirea geoblocării - 375 mii lei

10.4. Subcapitolul Date

10.4.1. Prezentarea generală a situației

10.4.1.1. Cadrul legislativ

Este de menționat că, în prezent, în Republica Moldova reutilizarea datelor din sectorul public este reglementată prin Legea nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public, care transpune precedenta Directivă 2003/98/CE. În acest sens, în scopul armonizării cadrului legislativ național cu noile cerințe europene care urmăresc facilitarea accesului și utilizării informațiilor publice în Uniunea Europeană, a fost adoptată noua Lege cu nr. 109/2025 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, care a transpus parțial Directiva (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare). Legea cu nr. 109/2025 reglementează raporturile care apar în procesul de reutilizare a documentelor deținute de autoritățile și instituțiile publice și/sau deținute de alte persoane juridice în numele lor în scopuri comerciale sau necomerciale și urmărește să faciliteze reutilizarea documentelor deținute de autoritățile și instituțiile publice, pe care le-au creat în cadrul propriei activități publice și care pot fi ulterior utilizate în scopuri comerciale sau necomerciale. Totodată, prevede procedura de depunere și de prelucrare a cererilor de reutilizare a informației, aspecte ce țin de încheierea acordurilor exclusive pentru reutilizarea informațiilor, precum și categoriile tematice de seturi de date cu valoare ridicată.

În plus, alte acte normative susțin implementarea acestei legi, cum ar fi:

- Hotărârea de Guvern cu nr. 563/2025 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 109/2025 privind datele deschise şi reutilizarea informaţiilor din sectorul public.
- Hotărârea de Guvern nr. 700/2014 pentru aprobarea Concepţiei privind principiile datelor guvernamentale deschise, care stabilește principiile datelor deschise și este esențială pentru sectorul public, asigurând transparența în sectorul dat și valorificând potențialul economic al datelor publice;
- Hotărârea de Guvern nr. 701/2014 cu privire la aprobarea Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise.

10.4.1.2. Capacități administrative

Legea nr. 305/2012 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, care transpune Directiva Europeană anterioară (2003/98/CE) privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, nu prevedea o autoritate responsabilă pentru politicile și reglementările din acest domeniu. Prin urmare, în contextul Legii nr. 109/2025 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, în cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, a fost creat Serviciul politici și reglementări în domeniul datelor deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, cu 2 unități de personal.

Astfel, atribuțiile de bază a Serviciului sunt:

1) Elaborarea și actualizarea periodic a instrucțiunilor detaliate privind publicarea informațiilor, cu scopul de a asigura uniformizarea și standardizarea procedurilor, facilitarea accesului la informații și creșterea transparenței instituționale.

2) Elaborarea normelor tehnice privind formatul și standardele pentru publicarea datelor.

3) Aprobarea listei categoriilor tematice ale seturilor de date cu valoare ridicată, cât şi a seturilor de date individuale.

4) Monitorizarea implementării legii de către autoritățile/instituțiile publice conform sistemului de raportare ce urmează a fi creat.

5) Monitorizarea și coordonarea implementării procedurilor interne a instituțiilor publice pentru colectarea, gestionarea și publicarea informațiilor și evaluarea periodică a proceselor de management al informațiilor.

Agenția de Guvernare Electronică:

- Punct unic de suport care va coordona procesul de deschidere a datelor;
- Posesor al platformei de interoperabilitate (MConnect) și al portalului guvernamental unic de date deschise (data.gov.md);
- Crearea sistemului de raportare pentru autoritățile publice;
- Monitorizarea și coordonarea implementării procedurilor interne ale instituțiilor publice pentru colectarea, gestionarea și publicarea informațiilor și evaluarea periodică a proceselor de gestionare a informațiilor.

În prezent, în cadrul AGE este instituită o funcție responsabilă de menținere a portalului guvernamental unic de date deschise.

10.4.2. Planuri de viitor

10.4.2.1. Planuri legislative

Până la sfârșitul anului 2026 este planificată transpunerea mai multor acte UE în domeniu, precum Actul privind guvernanța datelor; Actul privind datele; Strategia europeană pentru date, ș.a.

10.4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor aquis-ului în domeniu necesită extinderea și consolidarea capacităților administrative prin angajarea a mai mult persoane în cadrul MDED a subdiviziunii responsabile de politici în domeniul datelor deschise și reutilizării informației, dar și crearea în cadrul AGE a unității de suport care va coordona procesul de deschidere a datelor.

10.4.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Modernizarea Portalului date.gov.md și popularea platformei cu seturi de date deschise - 8.944 mii lei (2025-2027)

10.5. Subcapitolul Servicii de încredere și Securitate Cibernetică

10.5.1. Prezentarea generală a situației

10.5.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova a realizat unele progrese în alinierea legislației naționale la standardele Uniunii Europene în domeniul serviciilor de încredere și al identificării electronice. Adoptarea Legii nr. 124/2022 privind serviciile de încredere, care transpune parțial Regulamentul 910/2014, oferă cadrul legal de bază pentru reglementarea activităților din acest domeniu, inclusiv recunoașterea semnăturilor electronice, sigiliilor electronice și altor instrumente de certificare digitală emise de prestatori de servicii de încredere calificați din statele membre UE. Legea 124/2022 a fost actualizată prin Legea 117/2025, ceea ce asigură deschiderea pieței moldovenești pentru furnizorii de servicii de încredere calificați din UE, simplificarea procesului de inițiere a activității pentru furnizorii de servicii de încredere calificați din UE, divizarea competențelor privind supravegherea și controlul în domeniul serviciilor de încredere, etc.

Cu suportul Comisiei Europene și prin programul EU4Digital, Moldova beneficiază de asistență tehnică pentru transpunerea Regulamentului 1183/2024 în legislația națională. Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.124/2022 care asigură alinierea la EUDI (eIDAS 2) urmează a fi promovat în anul 2026. De asemenea, AGE asigură dezvoltarea și interoperabilitatea cu Portofelele Europene de Identitate Digitală. Moldova planifică să lanseze portofelul, aliniat la standardele EU până la finele anului 2026.

Prin adoptarea Legii nr. 48/2023 *privind securitatea cibernetică*, se asigură parțial armonizarea cadrului normativ național la prevederile Directivei NIS2. Legea stabilește cadrul normativ primar și modelul de guvernanță în domeniul securității cibernetice, având ca scop asigurarea securității rețelelor și sistemelor informatice, utilizate de către persoanele juridice, publice sau private, în procesul de prestare a serviciilor considerate a fi esențiale pentru susținerea unor activități sociale și economice critice.

În vederea implementării Legii nr. 48/2023 *privind securitatea cibernetică*, a fost adoptată Legea nr. 58/2024 *pentru modificarea unor acte normative*, prin care sunt ajustate normele cuprinse în actele legislative sectoriale care reglementează activitatea viitorilor furnizori de servicii, și se asigură direct aplicarea legislației armonizate. De asemenea, cadrul normativ secundar a fost completat cu:

- Hotărârea Guvernului nr. 1028/2023 *cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică*.
- Hotărârea Guvernului nr. 333/2024 *cu privire la instituirea, organizarea și funcționarea Consiliului coordonator în domeniul securității cibernetice*.
- Hotărârea Guvernului nr. 860/2024 *cu privire la identificarea furnizorilor de servicii*

- Hotărârea Guvernului nr. 562/2025 *cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice*

Referitor la setul de instrumente al UE pentru securitatea rețelelor 5G, în Programul Național de Aderare (PNA), a fost inclusă acțiunea privind elaborarea și aprobarea proiectului Legii *privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G* (termen limită: decembrie 2027).

Pentru punerea în aplicare a Setului de instrumente 5G în prezent este în proces de realizare Acordul de grant încheiat dintre Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Swedfund International AB privind serviciile de consultanță pentru implementarea setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G, aprobat prin Ordinul MDED nr. 32 din 19 martie 2025 (publicat în Monitorul Oficial, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147814&lang=ro).

În acest sens, în urma unui concurs de oferte, a fost selectată oferta companiei KPMG AB pentru implementarea proiectului de consultanță privind transpunerea Setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G în Republica Moldova.

Astfel, la data de 15.10.2025, între MDED și KPMG AB a fost semnat un contract pentru servicii de consultanță care prevede efectuarea unei evaluări a riscurilor în conformitate cu cerințele de securitate cibernetică și cu cerințele setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G, care să aibă ca rezultat o evaluare națională cuprinzătoare a riscurilor furnizorilor (vendori), în conformitate cu recomandările setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G; recomandările privind restricțiile/excluderile necesare ale furnizorilor (vendori) cu risc ridicat; evaluarea costurilor estimate ale punerii în aplicare a setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G și a măsurilor de atenuare recomandate; propunerea unui mecanism de compensare pentru operatori; propunerea unui plan de punere în aplicare pentru setul de instrumente al UE pentru securitatea 5G; elaborarea unui proiect de lege pentru alinierea la setul de instrumente al UE pentru securitatea 5G.

10.5.1.2. Capacități administrative

Asigurarea capacității instituționale pentru alinierea legislației la cerințele UE privind identificarea electronică, protecția datelor și securitatea cibernetică, inclusiv utilizarea Toolbox-ului UE pentru securitatea cibernetică a rețelelor 5G - este o recomandare care se păstrează în pachetele de extindere atât din 2024, cât și din 2025.

MDED prin intermediul Secției politici în domeniul securității cibernetice din cadrul Direcției politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării asigură elaborarea politicilor în domeniul securității cibernetice. Activitatea Secției politici în domeniul securității cibernetice este asigurată de către 4 persoane (Șef secție - 1 unitate; consultant principal - 2 unități (1 unitate vacantă); consultant superior - 1 unitate).

Agenția pentru Securitate Cibernetică a fost înființată în decembrie 2023, având misiunea de a implementa politica de stat în domeniul securității cibernetice și de a asigura un nivel înalt de securitate al rețelelor și sistemelor IT ale furnizorilor de servicii.

Conform statului de personal aprobat, ASC dispune de un efectiv limită de 45 de persoane. ASC se află în fază activă de capacitare și dotare. La moment, în cadrul Agenției sunt angajate 24 de persoane (7 - în echipa CERT și 17 - în celelalte subdiviziuni). Totodată, sunt necesare eforturi suplimentare în vederea transmiterii și dotării sediului destinat ASC.

Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC) asigură, la nivel guvernamental, implementarea politicii statului în domeniul securității cibernetice, exercitând rolul de Centrul guvernamental de răspuns la incidentele cibernetice. În vederea executării acestei funcții, în cadrul STISC se regăsește Direcția securitate cibernetică, cu o capacitate de 21 unități de personal și 18 angajați. Direcția securitate cibernetică a fost constituită pentru furnizarea de informații și asistență beneficiarilor, pentru implementarea măsurilor în avans menite să reducă riscurile de apariție a incidentelor legate de securitatea informatică, precum și răspunsul la astfel de incidente atunci când apar.

De politicile în domeniul Serviciilor de încredere se face responsabil Serviciul de Informații și Securitate.

Implementarea acestora se realizează în special prin Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC), în calitate de gestionar al infrastructurii unice a cheii publice a Guvernului și prestator de servicii de încredere calificat acreditat de către Serviciul de Informații și Securitate, în calitate de Organ de supraveghere şi control. În acest sens, STISC dispune de o direcție distinctă dedicată serviciilor de încredere. Direcția servicii de încredere, cu o capacitate de 19 unități de personal și 13 angajați, este responsabilă de: asigurarea funcționării Prestatorului de servicii de încredere calificat; asigurarea funcționării infrastructurii unice a cheii publice (PKI) a Guvernului; asigurarea prestării serviciilor de încredere pentru diferite categorii de solicitanți, conform nomenclatorului Instituției; organizarea funcționării prestatorilor de servicii de înregistrare a Prestatorului; asigurarea dezvoltării și modernizării infrastructurii Prestatorului; asigurarea corespunderii activității Prestatorului la cerințele actelor normative în vigoare în domeniul serviciilor de încredere; asigurarea conlucrării Instituției cu entități din mediul public și privat, din țară și din străinătate, pe subiecte ce țin de domeniul serviciilor de încredere și identificare electronică; promovarea serviciilor de încredere în mediul public. Suplimentar, în vederea exercitării rolului de prestator de servicii de încredere calificate, pe lângă Direcția servicii de încredere mai sunt implicați 5 angajați ai Secției vânzări, administratori de înregistrare, care sunt responsabili de identificarea solicitanților serviciilor de încredere.

10.5.2. Planuri de viitor

10.5.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova urmează în perioada următoare să se alinieze acquis-ului UE privind:

1. Directiva privind securitatea rețelelor și a sistemelor informatice (Directiva NIS 2
2. Regulamentul privind Centrul de competențe și rețeaua de centre naționale;
3. Comunicarea Comisiei privind Academia de competențe cibernetice;
4. Regulament privind cerințele orizontale de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale (Actul privind reziliența cibernetică);
5. Securitatea cibernetică a rețelelor 5G;
6. Regulamentul privind securitatea cibernetică;
7. Regulamentul privind solidaritatea cibernetică;
8. și altele.

10.5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor aquis-ului în domeniu necesită acțiuni complexe în vederea operaționalizării ASC. Totodată, se realizează crearea Registrului de stat al incidentelor cibernetice și instituirea Platformei de management al incidentelor cibernetice și pentru schimbul de informații.

Un alt aspect important este crearea unui mecanism național de certificare a securității cibernetice și desemnarea autorității naționale abilitate cu atribuții privind supravegherea pieței, monitorizarea respectării normelor și cerințelor stabilite de Regulamentul privind Reziliența Cibernetică.

10.5.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Implementarea Portofelului de identitate digitală în conformitate cu EUDI (Regulamentul UE 2024/1183) - 11700 mii lei.
- Crearea Registrului de stat al incidentelor cibernetice și a Sistemului informațional destinat ținerii registrului respectiv - 2000 mii lei.
- Instituirea platformei de management al incidentelor cibernetice și pentru schimbul de informații - 100 mii lei.
- Instituirea unui mecanism național de certificare a securității cibernetice care să includă un set de norme, cerințe tehnice, standarde și proceduri aplicabile certificării sau evaluării conformității produselor TIC, serviciilor TIC și proceselor TIC - 576 mii lei.
- Desemnarea autorității naționale abilitate cu atribuții privind supravegherea pieței, monitorizarea respectării normelor și cerințelor stabilite de Regulamentul privind reziliența cibernetică - 5227 mii lei.

10.6. Subcapitolul Mass-Media

10.6.1. Prezentarea generală a situației

10.6.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul mass-media include un șir de acte normative care reglementează diferite aspecte ale domeniului respectiv:

- Codul Nr. 174/2018 Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova.
- Legea Nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.
- Legea Nr. 243/1994 Presei.
- Legea Nr. 62/2022 cu privire la publicitate.
- Legea Nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei.
- Legea Nr. 30/2013 cu privire la protecţia copiilor împotriva impactului negativ al informaţiei.
- Legea Nr. 189/2024 cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția patrimoniului audiovizual și a Protocolului la aceasta.
- Ordinul comun Ministerului Educaţiei şi Cercetării şi Ministerului Culturii nr.701/174 din 17.05.2024 Cu privire la aprobarea Planului interministerial de integrare a acţiunilor de Alfabetizarea Informațională și Media (AIM) în planurile de acţiuni ale instituţiilor de stat relevante pentru anii 2024-2026.

- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 61/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind conținuturile audiovizuale.
- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 160/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei de monitorizare a discursului care incită la ură în conținuturile media audiovizuale.
- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 285/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei privind constatarea și evaluarea cazurilor de dezinformare în conținuturile audiovizuale.
- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 166/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de monitorizare a programelor audiovizuale cu caracter electoral.

Prin Legea nr. 221/2025 (publicată în Monitorul Oficial Nr. 441-444 art. 604 pe 21.08.2025) adoptată la 10.07.2025 a fost modificat Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018 (CSMA) care transpune parțial Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (versiune codificată), CELEX: 32010L0013, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 95 din 15 aprilie 2010, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 2018/1808/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018.

Amendamentele la CSMA au rezultat din propunerile prezentate în cadrul Forumului Media din decembrie 2024 de organizațiile neguvernamentale de profil. Totodată, amendamentele dau curs și vin să răspundă recomandărilor Consiliului Europei, Comisiei de la Veneția, OSCE/ODIHR și Comisiei Europene. Acestea au vizat ajustarea mecanismului de numire a membrilor autorității de reglementare și a managementului furnizorului public național de servicii media la standardele Consiliului Europei și la normele fixate în legislația UE, precum și înlăturarea unor lacune depistate în cadrul procesului de evaluare de tip screening, în raport cu noul Regulament european privind libertatea mass-media (European Media Freedom Act). De asemenea, actul normativ prevede completarea CSMA cu o serie de noțiuni noi, printre care conținut ilegal, decizie editorială, durată programată, măsurarea audienței, notificator de încredere etc., precum și furnizarea de noi definiții unor noțiuni deja existente – comunicare comercială audiovizuală, dezinformare, discurs de ură, program audiovizual etc. Pentru a proteja minorii, au fost introduse restricții la publicitatea pentru alimente nesănătoase și măsuri de verificare a vârstei pe platformele digitale.

A fost reglementată și activitatea platformelor de partajare a materialelor video. Astfel, furnizorii de platforme de partajare a materialelor video, aflați în jurisdicția Republicii Moldova, vor trebui să ia măsuri corespunzătoare pentru a proteja minorii de programele/materialele video generate de utilizatori/comunicările comerciale audiovizuale care le pot afecta dezvoltarea fizică, mintală sau morală, în special fiind vorba despre cele care conțin pornografie sau violență. Furnizorii mai au responsabilitatea să proteja publicul larg de programele/materialele video generate de utilizatori/comunicările comerciale audiovizuale care conțin discurs de ură sau infracțiune penală (instigare publică la săvârșirea unei infracțiuni de terorism, infracțiuni legate de pornografia infantilă, infracțiuni de natură rasistă și xenofobă).

Totodată, Consiliul Audiovizualului va putea interzice retransmiterea pe teritoriul țării a serviciilor media audiovizuale, aflate în afara jurisdicției Republicii Moldova, care vor conține publicitate și teleshopping adresate în mod expres și cu o anumită regularitate publicului din țara noastră. Alte modificări ale CSMA privesc protecția surselor jurnalistice și comunicărilor

confidențiale; libertatea de recepționare a serviciilor media audiovizuale și restricțiile aferente; condițiile de retragere a licenței de emisie și a autorizației de retransmisiune.

Prin modificări aduse Codului penal și Codul contravențional (prin Legea nr. 252/2025) au fost consolidate garanțiilor legale pentru protejarea libertății presei și a siguranței jurnaliștilor, cu obiectivul principal de a descuraja și sancționa eficient orice formă de presiune, intimidare sau violență împotriva jurnaliștilor în legătură cu activitatea lor profesională.

În vederea transpunerii în practică a recomandării Uniunii Europene conținută în rapoartele pe pachetul de extindere pentru Republica Moldova privind transparența proprietății, pe 19 septembrie 2025, Consiliul Audiovizualului, Ministerul Culturii și organizația germană „Global Media Registry" au semnat un Memorandum de cooperare privind transparența proprietății media. Documentul vine să asigure colaborarea instituțiilor statului, a autorităților publice și a societății civile, în cadrul inițiativei internaționale „Monitorul Proprietății Media" (Media Ownership Monitor) – un instrument care identifică și face publice informațiile despre proprietarii celor mai influente instituții media și despre interesele lor economice și politice. Documentul prevede că instituția responsabilă de politicile în media, Ministerul Culturii, va facilita accesul la date publice, va sprijini diseminarea rezultatelor și va promova alfabetizarea informațională. Autoritatea de reglementare, Consiliul Audiovizualului, va furniza informații relevante despre proprietarii furnizorilor de servicii media și sursele de finanțare ale acestora, va contextualiza informațiile despre piața media și va acorda sprijin societății civile.

În noiembrie 2024, „Global Media Registry" și „Media Guard" au lansat Monitorul Proprietății Media – Moldova, în care sunt trecute entitățile juridice, dar și beneficiarii celor mai importante instituții media din R. Moldova, informații despre trecutul și afilierile lor politice. Prima ediție include 45 de instituții media, dintre care proprietarii ai 13 posturi de televiziune, 9 posturi de radio, 6 ziare și ai 17 portaluri online de știri, precum și 12 influenceri locali.

Pentru fortificarea sustenabilității economico-financiare a mass-media prin intermediul Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei în premieră în 2025 au fost organizate 2 concursuri de subvenționare a mass-media în cadrul cărora au fost selectate spre finanțare 23 proiecte mediatice cu un buget total de subvenționare de 11 241 369, 2 lei. Cele mai multe dintre propunerile de proiect selectate vizează susținerea produselor media realizate de instituții mass-media locale/regionale atît din domenii tradiționale (TV, print), cât și online. Printre tematicile abordate de proiectele selectate se regăsesc alfabetizarea informațională și media, promovarea imaginii Republicii Moldova, a valorilor naționale, statului de drept, democrației și a integrării europene; promovarea domeniilor de interes social general (cultura autohtonă, memoria istorică, sportul, protecţia mediului, specificul și produsele locale).

10.6.1.2. Capacități administrative

Formată în 2024, Direcția politici în domeniul mass-media a Ministerului Culturii are angajați 4 funcționari publici - 1 consultant principal e responsabil de domeniul cinematografie care nu este parte a capitolul 10, iar încă o poziție rămâne vacantă.

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova reglementează domeniul comunicării audiovizuale și are aprobate state de personal de 59 de angajați, iar 18 funcții sunt vacante.

Capacitățile administrative ale ambelor instituții urmează să fie întărite din perspectiva resurselor umane, iar capacitățile Consiliului Audiovizualului urmează să fie consolidate și din

perspectiva salarizării, pentru îndeplinirea adecvată a noilor atribuții ce derivă din amendarea Codului Serviciilor Media Audiovizuale (amendamente intrate în vigoare pe 21.08.2025) legate de monitorizarea serviciilor media neliniare și necesitatea creării unei unități distincte în această privință în organigrama CA.

10.6.2. Planuri de viitor

10.6.2.1. Planuri legislative

În continuare, Republica Moldova urmează să întreprindă măsuri pentru alinierea legislației naționale la Regulamentul european privind libertatea mass-mediei prin adoptarea unei noi legi a mass-media, inclusiv prin extinderea cerințelor în ceea ce privește transparența proprietății și a surselor de finanțare și la presa online și cea scrisă, dar și a sporii măsurilor de protejare a profesioniștilor din domeniul media prin aprobarea planului de acțiuni în domeniul protecției jurnaliștilor, ambele acțiuni fiind reflectate în capitolul 23. De asemenea Republica Moldova urmează să modifice Codului serviciilor media audiovizuale pentru a asigura transpunerea completă a Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).

Implementarea noii Legi cu privire la mass-media va începe odată cu intrarea în vigoare a acesteia, cu termen limită de realizare – iunie 2027. În noua lege urmează să fie stabilită instituția care va fi responsabilă de întocmirea Registrului proprietarilor serviciilor media scrise și online.

Ministerul Culturii și Consiliul Audiovizualului vor fi responsabili de elaborarea legislației conexe/a regulamentelor pentru implementarea prevederilor Regulamentului european privind libertatea mass-mediei. Consiliul Audiovizualului va avea responsabilități privind platformele de partajare video, serviciile neliniare, măsuri sporite privind protecția minorilor și măsurarea pluralismului audiovizual.

10.6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Acțiunile normative de transpunere a legislației UE aferente subcapitolului Media au fost incluse în PNA la capitolul 23.

10.6.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Acțiunile normative de transpunere și implementare a legislației UE aferente subcapitolului Media au fost incluse în PNA la capitolul 23. Respectiv, aceste aspecte sunt reflectate in capitolul 23.

10.7. Subcapitolul Semiconductori

10.7.1. Prezentarea generală a situației

10.7.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova, sectorul semiconductorilor se află într-o etapă incipientă, aproape inexistent, ceea ce creează un decalaj semnificativ față de cerințele europene stabilite prin legislația aferentă, inclusiv EU Chips Act. În prezent, nu există reglementări naționale care să sprijine

planificarea, construirea sau operarea instalațiilor de producție de semiconductori, iar nici o autoritate publică nu este desemnată să examineze sau să avizeze astfel de cereri administrative.

Această situație subliniază nevoia unei viziuni clare pentru dezvoltarea industriei semiconductorilor, aliniată la cerințele europene, și a unei colaborări extinse cu partenerii internaționali pentru a stimula cercetarea, dezvoltarea și atragerea de investiții în acest domeniu.

10.7.1.2. Capacități administrative

Astăzi în Republica Moldova nu există o instituție responsabilă de acest domeniu.

Ministerul Educației și Cercetării asigură implementarea politicii guvernamentale în domeniile cercetării și inovării prin intermediul Direcției Politici în Cercetare și Inovare. Aceasta elaborează cadrul politic pentru aceste domenii, consolidează relațiile de colaborare naționale și internaționale și contribuie la dezvoltarea cadrului pentru cooperarea științifică și tehnologică bilaterală și multilaterală la nivel internațional. Direcția numără 6 specialiști, toate pozițiile fiind ocupate.

Agenția Națională pentru Cercetare și Inovare implementează politica statului conform planurilor de acţiuni aprobate de Guvern în vederea realizării Programului naţional în domeniile cercetării, inovării şi dezvoltării, precum şi a strategiilor sectoriale.

10.7.2. Planuri de viitor

10.7.2.1. Planuri legislative

Până la sfîrșitul anului 2026 este planificată transpunerea Regulamentului UE privind cipurile și a Actului european privind cipurile.

10.7.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor acquis-ului în domeniul semiconductori necesită consolidarea capacităților administrative prin crearea unei funcții noi de consultant principal în cadrul Direcției politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

10.7.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Crearea funcției noi de consultant principal - 642,67 mii lei (2025-2027).

10.8. Subcapitolul Inteligența artificială

10.8.1. Prezentarea generală a situației

10.8.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova, domeniul inteligenței artificiale (IA) precum și transpunerea acquis-ului european în acest domeniu se află într-o etapă incipientă, însă există pași clari și planuri ambițioase pentru alinierea la reglementările UE, în special la Actul privind Inteligența Artificială (AI Act).

Primul cadru politic în acest domeniu este Cartea Albă privind IA și guvernanța datelor, elaborată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED). Aceasta oferă un punct de plecare pentru dezvoltarea legislației naționale în domeniul IA și pentru crearea unor structuri de guvernanță specifice.

Conform propunerilor la PNA, până în 2027, Moldova intenționează să transpună Actul privind IA al UE, să dezvolte propria lege națională pentru IA și să desemneze/înființeze o instituție mandatată cu guvernanța IA.

10.8.1.2. Capacități administrative

Nu a fost încă identificată sau înființată o instituție responsabilă de politici în domeniu sau care să supravegheze aplicarea reglementărilor în domeniul Inteligenței Artificiale.
Cu toate acestea, MDED a întreprins mai multe acțiuni pentru a pregăti cadrul normativ în domeniu.

În 2024 pe platforma Consiliului Național pentru Digitalizare a fost creat sub-consiliul pentru Guvernanța Datelor și Inteligența artificială din care fac parte instituții ale statului, societatea civilă, sectorul privat și parteneri externi. Membrii sub-consiliului în acest an au contribuit activ la elaborarea și publicarea Cărții Albe pentru Inteligență Artificială și Guvernanța Datelor. Deși cartea nu este un document de politici propriu-zis, aceasta setează viziunea statului pentru dezvoltarea cadrului normativ în acest domeniu.

De asemenea, sub-consiliul a coordonat desfășurarea unui studiu privind pregătirea sectorului public din Republica Moldova de a adopta soluții bazate pe Inteligența Artificială care a adus în lumină situația actuală privind competențele și pregătirea funcționarilor pentru adoptarea acestor soluții.

10.8.2. Planuri de viitor

10.8.2.1. Planuri legislative

Până la sfârșitul anului 2026 este planificată transpunerea Regulamentului UE privind inteligența artificială.

10.8.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor acquis-ului în domeniul inteligenței artificiale necesită consolidarea capacităților administrative prin crearea unei funcții noi de consultant principal în Secția politici în domeniul economiei digitale și digitalizării serviciilor publice din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

10.8.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Crearea funcției noi de consultant principal - 642,67 mii lei (2025-2027).

Capitolul 16: Fiscalitate

Introducere

*Conform Raportului Comisiei Europene pentru 2025, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniul fiscal. S-au înregistrat **progrese bune** în ceea ce privește alinierea*

legislației naționale la acquis-ul UE în domeniul fiscalității, în partea ce vizează impozitele indirecte și directe, precum și în domeniul și digitalizării serviciilor de administrare fiscală. Moldova și-a îmbunătățit în continuare capacitatea în materie de cooperare administrativă și asistență reciprocă.

Republica Moldova este în proces de aliniere a legislației naționale la cadrele juridice și reglementările Uniunii Europene. În partea ce ține de domeniul fiscalitate, un aspect esențial al acestei alinieri este armonizarea reglementărilor privind accizele și TVA cu acquis-ul UE.

În anul 2025, s-au făcut progrese semnificative în transpunerea Directivei Consiliului (UE) 2020/262 de stabilire a regimului general al accizelor, Directivei 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice, Directivei 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice și a Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011, privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat, actualmente fiind aprobate de Guvern și transmis Parlamentului.

În paralel, Republica Moldova lucrează la transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA, care va aduce sistemul național de TVA mai aproape de standardele UE.

Pe filiera conformării fiscale, angajamentul Moldovei de a combate evaziunea fiscală a fost consolidat semnificativ. În mai 2024, Republica Moldova a aderat la cadrul inclusiv BEPS al OCDE, a realizat primul schimb automat, reciproc de date privind conturile financiare, astfel, manifestând intenția de a adopta standarde internaționale. În anul 2025 a fost aprobată o Foaie de parcurs privind implementarea acțiunilor Cadrului Incluziv BEPS.

Rezultatele acestor eforturi sunt deja vizibile în creșterea veniturilor fiscale ale Republicii Moldova. Pe parcursul a 10 luni ale anului 2025, Moldova a depășit obiectivele de venituri cu 2,7%, având o colectare totală de 66,47 miliarde MDL. Această realizare reflectă impactul pozitiv al măsurilor de conformare fiscală, inclusiv al Programului de Conformare Voluntară, care vizează sectoare cu risc ridicat, cum ar fi: comerțul cu amănuntul a mărfurilor, produselor și materialelor, industria prelucrătoare, industria alimentară, servicii suport și construcții/tranzacții imobiliare. Prin monitorizarea și educația țintite, facem progrese semnificative în promovarea conformării fiscale voluntare și în identificarea domeniilor ce necesită îmbunătățiri.

Totodată, Republica Moldova se pregătește să asigure interoperabilitatea cu sistemele IT ale UE , în acest sens a fost aprobat Programul de dezvoltare al sistemului informațional al Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2025-2027 prin Hotărârea de Guvern nr. 687 din 15.10.2025. Programul vizează asigurarea interconectării și interoperabilității cu sistemele fiscale ale UE, dezvoltarea infrastructurii informatice și automatizarea sistemului de gestionare a riscurilor de neconformare. Pentru perioada următoare se propune aprobarea unei Foi de parcurs și unui calendar pentru asigurarea interoperabilității cu sistemele informaționale ale UE.

De menționat că Republica Moldova beneficiază, pe această filieră de sprijinul experților internaționali precum misiunile de experți ai Departamentul Trezoreriei SUA, Agenției Fiscale Suedeze și valorificarea instrumentului UE - TAIEX.

Nivelul de aliniere a actelor UE

32022R2300	*32022L2523*	*32003L0049*	*32009L0132*	*31992L0083*	*31983L0182*

31992L0084	*32009L0133*	*31995L0060*	*32003L0096*	*32011L0064*	*32006L0079*
32006L0112	*32017L1852*	*32008L0009*	*32020L0262*	*32008L0007*	*32011L0016*
32011L0096	*32009L0055*	*32007L0074*	*32016L1164*	*31986L0560*	*32010L0024*

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

16.1. Subcapitolul 1: Prezentarea generală a sistemului fiscal

16.1.1. Prezentarea generală a situației

16.1.1.1. Cadrul legislativ actual

Republica Moldova dispune de un cadru legislativ fiscal bine structurat, reglementat de Codul fiscal nr. 1163 din 24.04.1997 și alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta. Respectiv, actele normative respective reglementează relaţiile ce ţin de executarea obligaţiilor fiscale în ce priveşte impozitele şi taxele de stat, stabilind, de asemenea, principiile generale de determinare şi percepere a impozitelor şi taxelor locale.

Actualmente, legislația fiscală națională conține într-o anumită măsură reglementări ale cadrului normativ european, procesul de transpunere a legislației UE în legislația națională a fost demarat în 2025.

16.1.1.2. Cadrul administrativ actual

Serviciul Fiscal de Stat (SFS) este autoritatea administrativă responsabilă pentru implementarea politicii fiscale naționale, subordonată Ministerului Finanțelor. Actele normative care reglementează statutul juridic, sarcina de bază, structura, funcțiile de bază, atribuțiile şi principiile generale de organizare a Serviciului Fiscal de Stat sunt: Codul fiscal nr. 1163 din 24.04.1997, Titlul 5, art. 132-136; Regulamentul privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Fiscal de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2017.

Ministerul Finanţelor exercită dirijarea metodologică a Serviciului Fiscal de Stat prin acordarea asistenței metodologice în activitatea acestuia şi prin exercitarea următoarelor atribuții: aprobă structura Serviciului Fiscal de Stat; stabileşte obiectivele Serviciului Fiscal de Stat şi indicatorii de performanţă; aprobă bugetul Serviciului Fiscal de Stat.

Sarcina de bază a Serviciului Fiscal de Stat este specificată art. 132 din Codul fiscal al Republicii Moldova și constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal.

Misiunea Serviciului Fiscal de Stat este stabilită în Carta strategică a Serviciului Fiscal de Stat „Să creăm condiții optime pentru conformarea fiscală voluntară”.

Serviciul Fiscal de Stat este persoană juridică de drept public şi dispune de ştampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova.

Sistemul administrativ al Serviciului Fiscal de Stat se determină în raport cu importanţa majoră, volumul, complexitatea şi specificul funcţiilor pe care le realizează. Efectivul-limită pentru Serviciul Fiscal de Stat se aprobă de către Guvern.

16.1.2. Planuri de viitor

16.1.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își propune transpunerea *acquis*-ului UE pe domeniul fiscalității până în trimestrul II, 2027.

16.1.2.2. Implementarea *acquis*-ului și consolidarea capacităților administrative

- Pregătirea pentru a asigura interoperabilitatea sistemului IT cu SI ale UE, în acest sens, fiind elaborat Programul de dezvoltare al sistemului informațional al Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2025-2027.
- Beneficierea continuă de asistență de la partenerii externi de dezvoltare, care va impulsiona modernizarea administrării fiscale, dezvoltarea managementului riscurilor și îmbunătățirea schimbului de date.
- Racordarea la standardele internaționale prin participarea la Programul Fiscalis, misiuni/vizite de studiu TAIEX, asistența Secretariatului Forumului Global, etc.
- Automatizarea sistemului de management a riscurilor de neconformare fiscală până la finele anului 2027.

16.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea planurilor legislative (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa „A" din PNA pentru fiecare acțiune în parte, 21789 mii lei.
Responsabil: Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat

16.2. Subcapitolul 2: Impozitare directă

16.2.1. Prezentarea generală a situației

16.2.1.1. Cadrul legislativ actual

Sistemul de impozitare directă din Republica Moldova este reglementat de Codul fiscal și legislația conexă care stabilește cadrul legal pentru impozitarea veniturilor, câștigurilor de capital, veniturilor din proprietăți și alte surse de venit. Principalele prevederi includ:

- Impozitul pe venit pentru persoane fizice și juridice:

- Pentru persoanele fizice, rata standard este de 12% pentru veniturile salariale și alte recompense similare.

- Pentru persoanele juridice, rata standard este de 12%. Anumite categorii de contribuabili beneficiază de regimuri fiscale preferențiale.

- Impozitarea câștigurilor de capital: Se aplică la active capitale prevăzute la art.39 din Codul fiscal, și se impozitează cu 12% impozitul pe venit la 50% din suma excedentară a creșterii de capital.(art. 39-40 din Codul fiscal).
- Convenții internaționale pentru evitarea dublei impuneri: Republica Moldova a semnat 51 de tratat fiscal bilateral.
- Legislație privind transparența fiscală: Transpunerea Standardului Comun de Raportare (CRS) și aderarea la BEPS (din mai 2024) contribuie la combaterea evaziunii fiscale.

16.2.1.2. Cadrul administrativ actual

Administrarea impozitelor directe este gestionată de Serviciul Fiscal de Stat (SFS).

Utilizarea instrumentelor internaționale precum Convențiile pentru evitarea dublei impuneri (DTA) și Tratatele privind colaborarea și asistența reciprocă în problemele respectării legislației fiscale.

16.2.2. Planuri de viitor

16.2.2.1. Planuri legislative

- Implementarea standardelor minime BEPS ale OCDE. De asemenea, se depun eforturi la implementarea regulilor privind societățile străine controlate (CFC), așa cum sunt prevăzute în Directiva anti-evaziune fiscală (ATAD), fiind stabilit un plan clar de transpunere a acestora în legislația națională.
- Transpunerea Directivei Pilonului 2 (UE) 2022/2523 pentru aplicarea unui impozit minim global.
- Implementarea Instrumentului Multilateral (MLI) privind tratatele fiscale.
- Modificări în impozitarea câștigurilor de capital: Simplificarea calculului și eliminarea unor excepții în scopul alinierii la acquis-ul UE.
- Modificări în impozitarea dividendelor, dobânzilor, royalty repartizate între societăți asociate din state membre UE.

16.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- Instruirea personalului pentru aplicarea noilor reglementări fiscale.
- Familiarizarea cu alte schimburi de informații în scopuri fiscale necesare a fi realizate.
- articiparea la Programe UE de asistență tehnică și schimb de bune practici.

16.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Republica Moldova participă anual la contribuția OCDE.
Pentru transpunerea Directivei anti-evaziune fiscală (ATAD)- cost estimativ de 189 mii lei.
Responsabil: Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat
Costurile estimative pentru realizarea planurilor legislative sunt reflectate în Anexa „A" din PNA pentru fiecare acțiune în parte și capacitare administrativă pentru acest subcapitol vor fi acoperite din cadrul programelor/ parteneri externi.

16.3. Subcapitolul 3: Impozitare indirectă

16.3.1. Prezentarea generală a situației

16.3.1.1. Cadrul legislativ actual

Sistemul de impozitare indirectă din Republica Moldova este reglementat de Codul fiscal nr.1163/1997 (Titlul III și IV), Legea nr.1417/1197 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal, Legea nr.1054/2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal, Hotărârea Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea TVA, Hotărârea Guvernului nr.1123/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea accizelor, Codul Vamal nr.95/2021.

În prezent, sistemul de impozitare indirectă din Republica Moldova include două componente principale: Taxa pe Valoare Adăugată (TVA) și accizele. Acestea sunt reglementate prin Titlul III și Titlul IV din Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997.

Pe parcursul anului 2025, Moldova a lucrat la transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA, care va aduce sistemul național de TVA mai aproape de standardele UE.

De asemenea, s-au făcut progrese semnificative pentru modificarea Titlului IV din Codul fiscal, vizând transpunerea Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor și Directivei 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992, Directivei 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 și Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011, aferente alcoolului și tutunului.

16.3.1.2. Cadrul administrativ actual

Serviciul Fiscal de Stat este responsabil pentru administrarea impozitelor indirecte. Activitatea sa este ghidată de principiile stabilite în Codul fiscal, inclusiv utilizarea servicii electronice pentru administrarea fiscală.

16.3.2. Planuri de viitor

16.3.2.1. Planuri legislative

- Republica Moldova își propune transpunerea acquis-ului UE până în trimestrul II, 2027.
- Adoptarea proiectului de lege pentru transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA, către sfârșitul lunii decembrie, 2026.
- Adoptarea proiectului de lege privind transpunerea Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor, alături de directivele referitoare la produse accizabile, cum ar fi alcoolul și tutunul, conform calendarului setat.

16.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- Participarea la Programe UE de asistență tehnică și schimb de bune practici.

16.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea planurilor legislative sunt reflectate în Anexa „A" din PNA pentru fiecare acțiune în parte și capacitare administrativă pentru acest subcapitol vor fi acoperite din cadrul programelor/ parteneri externi

Responsabil: Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat

Capitolul 17 - Politica economică și monetară

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul politicii economice și monetare. S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește atenuarea presiunilor inflaționiste, consolidarea independenței funcționale și financiare, inclusiv acordarea autonomiei operaționale a BNM asupra activelor sale.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 17)

02011L0085-20240430	*32024R1263*
12016E130	*12012M/TXT*
31993R3603	*31993R3604*
12008M/PRO/12	*12016E123*

***galben** (transpus parțial), alb (netranspus)*

Acquis-ul în domeniul politicii economice și monetare conține norme specifice care impun independența băncilor centrale din statele membre, interzicând finanțarea directă a sectorului public de către băncile centrale și interzicând accesul privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare. Statele membre își coordonează politicile economice și sunt supuse Pactului de stabilitate și creștere privind supravegherea fiscală. Noile state membre se angajează, de asemenea, să respecte criteriile stabilite în tratat pentru a putea adopta euro în timp util după aderare. Până atunci, aceștia vor participa la Uniunea Economică și Monetară ca stat membru cu o derogare de la utilizarea monedei euro și își vor trata cursurile de schimb ca o chestiune de interes comun.

Totodată, procesul de adoptare a monedei euro ca monedă oficială, conform art. 140 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene poate fi inițiat doar după doi ani sau la solicitarea statului membru care face obiectul unei derogări, iar Comisia și Banca Centrală Europeană prezintă Consiliului un raport privind progresele efectuate de statele membre care fac obiectul unei derogări în îndeplinirea obligațiilor care le revin pentru realizarea uniunii economice și monetare. Aceste rapoarte examinează în special, dacă legislația națională a fiecăruia dintre aceste state membre, inclusiv statutul băncii centrale naționale, este compatibilă cu articolele 130 și 131 Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cu Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC) și al Băncii Centrale Europene (BCE), și dacă a fost realizat un grad înalt de convergență durabilă, analizând în ce măsură fiecare stat membru a îndeplinit criteriile conform Protocolului (nr.13) privind criteriile de convergență (Tratatul privind funcționarea UE), și anume:

- ***Articolul 1. Criteriul stabilității prețurilor***, menționat la articolul 140 alineatul (1) a doua liniuță din tratatul menționat înseamnă că un stat membru are o stabilitate durabilă a nivelului prețurilor și o rată medie a inflației, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, care nu

poate depăși cu mai mult de 1,5 % rata inflației a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Inflația se calculează cu ajutorul indicelui prețurilor de consum pe o bază comparabilă, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale.

- ***Articolul 2. Criteriul situației finanțelor publice***, menționat la articolul 140 alineatul (1) a doua liniuță din tratatul menționat înseamnă că, în momentul examinării, un stat membru nu face obiectul unei decizii a Consiliului menționată la articolul 126 alineatul (6) din tratatul menționat, privind existența unui deficit excesiv în statul membru respectiv.
- ***Articolul 3. Criteriul de participare la mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European***, menționat la articolul 140 alineatul (1) a treia liniuță din tratatul menționat, înseamnă că un stat membru a respectat marjele normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, fără să cunoască tensiuni grave cel puțin pe parcursul ultimilor doi ani dinaintea examinării. În special, statul membru nu a devalorizat din proprie inițiativă cursul de schimb central bilateral al monedei sale în raport cu euro pentru aceeași perioadă.
- ***Articolul 4. Criteriul de convergență al ratelor dobânzilor*** menționat la articolul 140 alineatul (1) a patra liniuță din tratatul menționat, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, înseamnă că un stat membru a avut o rată a dobânzii nominală medie pe termen lung care nu poate depăși cu mai mult de 2 % pe cea a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Ratele dobânzilor sunt calculate pe baza obligațiunilor de stat pe termen lung sau a unor titluri comparabile, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale.

La nivel național, autoritățile competente responsabile de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului prenotat este Ministerul Finanțelor (MF), de comun cu Banca Națională a Moldovei (BNM). Suplimentar, instituțiile implicate sunt: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), Ministerul Mediului (MM), Biroul Național de Statistică (BNS), Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS), etc.

În cadrul grupului de lucru aferent Capitolului 17 sunt membri: 49 de reprezentanți din partea instituțiilor publice, 14 membri din partea societății civile, precum și Consilierul Înalt în domeniul serviciilor financiare.

17.1. Prezentarea generală a situației

17.1.1 Subcapitolul ”Participarea la procedura de coordonare a politicilor economice”

17.1.1.1. Cadrul legislativ

În anul 2025 Republica Moldova a participat la Dialogul Economic și Financiar cu Uniunea Europeană (UE), prezentând al doilea său Program de Reformă Economică (PRE) 2025-2027 în ianuarie 2025. Acest document a inclus cadrul macro-fiscal, precum și pentru prima dată a inclus un scenariu macroeconomic alternativ și soldul bugetar structural.

Totodată, cu suportul proiectului de asistență tehnică a UE ”Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor legate de implementarea Acordului de Asociere”, a fost elaborată Instrucțiunea privind metodologia de calcul a deficitului structural, precum și a fost instruit personalul MF și MDED la acest subiect. De asemenea, procesul de

elaborare a Programului de Reformă Economică a fost instituționalizat prin Ordin intern al Ministerului Finanțelor (nr. 104 din 09.10.2025).

Suplimentar, PRE 2026-2028 este în proces de elaborare și urmează a fi aprobat de Comitetul Interministerial pentru Planificare Strategică și prezentat către Comisia Europeană până la data de 15 ianuarie 2026. În cadrul procesului prenotat sunt implicate instituții guvernamentale și alte autorități publice, și anume: MF, MDED, MMPS, BNM și BNS.

Totodată, începând cu anul 2023, Comisia Europeană a inclus prognoza macroeconomică a Republicii Moldova în exercițiul său de previziune, ca o etapă importantă a Semestrului European. În Republica Moldova, MDED este instituția responsabilă pentru elaborarea prognozelor macroeconomice oficiale. În conformitate cu Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală *(Ordinul nr. 124/2023 al MF)*, MDED elaborează prognoze macroeconomice de două ori pe an: o versiune preliminară în februarie și una actualizată – în iulie. Totuși, în perioadele cu șocuri economice semnificative, crize sau incertitudine ridicată, MDED actualizează mai frecvent prognoza principalilor indicatori macroeconomici. Pe parcursul anului 2025, MDED a elaborat 3 versiuni ale prognozei macroeconomice. Versiunea preliminară a fost elaborată în luna martie și a fost utilizată la estimările Cadrului bugetar pe termen mediu 2026-2028. În iulie 2025, MDED a actualizat proiecțiile macroeconomice și a elaborat 3 scenarii de prognoză care includ estimarea impactului implementării programului de reforme și proiectelor investiționale prevăzute în Planul de Creștere a Moldovei adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025. În luna noiembrie 2025, MDED a inițiat revizuirea prognozei, ținând cont de cele mai recente date disponibile, precum și elaborarea a două scenarii alternative (optimist și pesimist), conform cerințelor Programului de Reforme Economice pentru 2026-2028 care urmează a fi aprobat în ianuarie 2026. Suplimentar, în contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice din cadrul semestrului european, pentru Republica Moldova sunt disponibili un set de indicatori *(predefiniți în Regulamentul UE 1174/2011 privind măsurile de executare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro și Regulamentul 1176/2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice)*. În prezent, indicatorii prenotați sunt calculați și raportați de către autoritățile naționale, cu excepția a 2 indicatori: indicele prețurilor nominale ale locuințelor și indicele costului unitar nominal al forței de muncă, pe oră lucrată. Prin urmare, instituțiile responsabile de producerea și raportarea indicatorilor sunt: Banca Națională a Moldovei – responsabilă de 8 indicatori; Biroul Național de Statistică – responsabil de 4 indicatori și împreună cu Ministerul Finanțelor – 1 indicator.

Cu toate acestea, în proces de aliniere completă sunt metodologiile de elaborare a acestor indicatori în corelare cu metodologiile UE.

În contextul subcapitolului prenotat, printre actele de bază a UE se enumeră:

1. **Titlul VIII, TFUE: Politica economică și monetară, Capitolul 1 - Art. 121 – 126** stabilește alinierea politicilor economice a statului membru la politicile economice a Uniunii Europene, în esență acesta fiind participarea în cadrul procesului semestrului european. În prezent, Republica Moldova nu participă în cadrul Semestrului European, respectiv prevederile acestui tratat fiind aplicabile de la data aderării la UE.

2. **Titlul VIII, TFUE: Politica economică și monetară, Capitolul 4 Art. 136,** prevede măsuri pentru statele membre a căror monedă este euro pentru:

(a) a consolida coordonarea și supravegherea disciplinei lor bugetare;

(b) a elabora, în ceea ce le privește, orientările de politică economică, veghind ca acestea să fie compatibile cu cele adoptate pentru întreaga Uniune și asigurând supravegherea acestora.

Actul respectiv vizează statele membre a căror monedă este euro.

3. **Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice.** Prezentul regulament stabilește norme detaliate pentru detectarea dezechilibrelor macroeconomice și pentru prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din cadrul Uniunii.

În prezent, prevederile Regulamentului vor fi aplicabile la data aderării. În acest context, doar urmează a fi asigurată calcularea și raportarea indicatorilor privind dezechilibrele macroeconomice.

4. **Regulamentul (UE) nr. 1174/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind măsurile de executare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro.** Prezentul Regulament stabilește un sistem de sancțiuni în vederea corectării efective a dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro.

Prevederile Regulamentului vor fi aplicate de la data aderării la zona euro.

Suplimentar, *Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului european și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088*; *Regulamentul delegat (UE) 2021/2139 al Comisiei din 4 iunie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunuia dintre celelalte obiective de mediu* și *Regulamentul delegat (UE) 2021/2178 al Comisiei din 6 iulie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea conținutului și a modului de prezentare a informațiilor care trebuie furnizate de întreprinderile care fac obiectul articolului 19a sau 29a din Directiva 2013/34/UE în ceea ce privește activitățile economice durabile din punctul de vedere al mediului și prin precizarea metodologiei pentru respectarea acestei obligații de furnizare de informații* se regăsesc la Capitolul 9 ”Servicii financiare” în cadrul Blocului ”Sustainable finance”.

17.1.1.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de procedura de coordonare a politicilor economice sunt implicați: din partea MDED – 2 reprezentanți din cadrul Direcției analiză și prognozare macroeconomică; din partea MF – 4 reprezentanți din cadrul Direcției generale politici și sinteză bugetară, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale datoria sectorului public, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale Trezoreria de Stat, 2 reprezentanți din cadrul Direcției fonduri europene și asistență externă; din cadrul BNS - 1 reprezentant din cadrul Direcției conturi naționale; din partea MMPS – 1 reprezentant din cadrul Direcției Politici Ocupaționale și de Reglementare a Migrației Forței de muncă.

17.1.2. Subcapitolul ”Supravegherea fiscală a UE și evaluarea guvernanței economice”

17.1.2.1. Cadrul legislativ

Cu privire la aspectul alinierii legislației RM la legislația UE în contextul supravegherii fiscale și evaluării guvernanței economice se comunică că legislația națională nu este aliniată integral la acquis-ul UE.

Regulile privind politica bugetar-fiscală sunt prevăzute în Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală și au fost puse în aplicare începând cu anul 2018. În conformitate cu aceste reguli, politica bugetar-fiscală ar trebui să fie elaborată în concordanță cu alte politici convergente și să asigure un deficit anual de la bugetul public național, excluzând granturile, care nu depășește 2,5 % din Produsul intern brut. Depășirea nivelului limită al deficitului bugetului public național se permite în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe și a capacităților de valorificare a acestora.

Există mai multe clauze derogatorii, care permit excepții de la regula generală, și pot fi admise doar pentru o perioadă fixă de cel mult trei ani și doar în caz de:

a) catastrofe naturale și alte situații excepționale care pun în pericol securitatea națională;

b) declin al activității economice și/sau dacă nivelul inflației depășește cu 10 puncte procentuale nivelul prognozat/planificat;

c) apariție a necesității de acoperire a soldului debitar al fondului general de rezervă al Băncii Naționale a Moldovei, precum și în caz de criză financiară sistemică, pentru capitalizarea băncilor și pentru garantarea creditelor de urgență acordate băncilor de către Banca Națională a Moldovei.

În perioada excepțiilor, Guvernul trebuie să raporteze Parlamentului, odată la șase luni, tendințele indicatorilor macro bugetari, măsurile întreprinse și planificate pentru respectarea regulilor politicii bugetar-fiscale.

În conformitate cu normele privind soldul bugetar, nivelul soldului bugetar se stabilește prin legile bugetare anuale, care prevăd, după caz, sursele de finanțare a deficitului bugetar sau direcționarea excedentului bugetar. Orice modificare a soldului bugetar se adoptă doar prin legile de modificare a bugetului.

În cele din urmă, proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative. Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. De asemenea, stabilirea prin alte acte normative decât legea bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut destinate anumitor domenii, sectoare sau programe nu se admite.

În contextul subcapitolului prenotat, printre actele de bază a UE se enumeră:

- **Protocolul 12 (TFUE) privind procedura aplicabilă deficitelor excesive** detaliază în esență valorile de referință privind nivelul deficitului excesiv și nivelul datoriei publice în PIB.

Prevederile prezentului Protocol urmează a fi aliniate în legislația națională.

- **Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care întâmpină sau care sunt amenințate de dificultăți grave în ceea ce privește stabilitatea lor financiară**. Prezentul regulament stabilește dispoziții pentru consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre a căror monedă este euro.

Prevederile Regulamentului nr.472/2013 vor fi aplicate de la data aderării la zona euro.

• **Regulamentul (UE) nr. 473/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind dispozițiile comune pentru monitorizarea și evaluarea proiectelor de planuri bugetare și pentru asigurarea corectării deficitelor excesive ale statelor membre din zona euro.** Prezentul Regulament stabilește dispoziții pentru îmbunătățirea monitorizării politicilor bugetare în zona euro și pentru asigurarea faptului că bugetele naționale sunt în conformitate cu orientările în domeniul politicilor economice emise în contextul Pactului de Stabilitate și Creștere și al Semestrului european pentru coordonarea politicilor economice.

Prevederile Regulamentul nr. 473/2013 vor fi aplicate de la data aderării.

• **Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului.** Prezentul regulament stabilește norme care să asigure coordonarea eficace a politicilor economice viabile ale statelor membre, sprijinind astfel realizarea obiectivelor Uniunii privind creșterea durabilă și favorabilă incluziunii și ocuparea forței de muncă.

Prevederile Regulamentului urmează a fi aliniate în legislația națională.

• **Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv.** Prezentul regulament stabilește dispozițiile privind accelerarea și clarificarea punerii în aplicare a procedurii aplicabile deficitelor excesive.

Prevederile Regulamentului vor fi aplicate la data aderării.

• **Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv.** Prezentul regulament stabilește dispozițiile privind accelerarea și clarificarea procedurii de deficit bugetar, care au ca obiect descurajarea deficitelor publice generale excesive și, dacă ele apar, să stimuleze corectarea lor promptă.

Prevederile Regulamentului vor fi aplicate la data aderării.

• **Regulamentul (CE) nr. 479/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 privind aplicarea Protocolului privind procedura aplicabilă deficitelor excesive anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene.** Prezentul regulament stabilește dispoziții pentru îmbunătățirea monitorizării politicilor bugetare în zona euro și pentru asigurarea faptului că bugetele naționale sunt în conformitate cu orientările în domeniul politicilor economice emise în contextul Pactului de Stabilitate și Creștere și al Semestrului european pentru coordonarea politicilor economice.

Prezentul Regulament urmează a fi aliniat în legislația națională.

• **Regulamentul (UE) nr. 1173/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind aplicarea eficientă a supravegherii bugetare în zona euro.** Prezentul regulament stabilește un sistem de sancțiuni în vederea consolidării aplicării componentei preventive și a componentei corective a Pactului de stabilitate și de creștere în zona euro.

Prezentul Regulament urmează a fi aplicat de la data aderării la zona euro.

17.1.2.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de supraveghere fiscală a UE și evaluare a guvernanței economice sunt implicați: din partea MF – 4 reprezentanți din cadrul Direcției generale politici și sinteză bugetară, 2 reprezentanți din cadrul Direcției generale datoria sectorului public, 2 reprezentanți din cadrul Direcției generale Trezoreria de Stat; din cadrul BNS

- 1 reprezentant din cadrul Direcției conturi naționale; din partea MDED – 2 reprezentanți din cadrul Direcției analiză și prognozare macroeconomică.

17.1.3. Subcapitolul ”Cadre bugetare naționale solide”

17.1.3.1. Cadrul legislativ

Legislația națională nu este aliniată integral la acquis-ul UE, cu precădere la Directiva 2011/85. Cu toate acestea, legislația bugetară națională conține prevederi care sunt în conformitate cu Directiva UE 2011/85. Astfel, Legea 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale conține următoarele prevederi:

• stabilirea regulilor fiscale numerice și a clauzelor de evaziune – art 15;
• planificarea pe termen mediu, inclusiv prognoza cadrului macroeconomic și agregatele fiscale, cadrul de planificare – art. 48,
• indicatori ai datoriei publice - art 38,
• reguli și proceduri pentru: întocmirea bugetului anual - art. 50-53, aprobarea – art. 54-55, modificarea – art. 61
• transparența fiscală – art 12, 13, etc.

Totodată, prevederi detaliate sunt descrise în legislația secundară - Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 124/2023 cu privire la aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, care conține procesul bugetar mai detaliat, inclusiv descrierea întocmirii și publicării analizei riscurilor bugetar-fiscale și a raportului de cheltuieli fiscale.

Cadrul bugetar pe termen mediu este un instrument care asigură coerența alocării resurselor financiare publice cu prioritățile de politică pe termen mediu. Prioritățile politicii sectoriale pe termen mediu derivă din Strategia Națională de Dezvoltare, Programul de activitate al Guvernului și Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Acestea se bazează, de asemenea, pe documente strategice sectoriale, care oferă entităților publice flexibilitatea necesară pentru a stabili structura cea mai adecvată și nivelurile posibile de finanțare pentru atingerea acestor obiective.

Procesul de elaborare a cadrului bugetar pe termen mediu asigură estimarea de sus în jos a cadrului general al resurselor disponibile pentru finanțarea cheltuielilor publice, în combinație cu o estimare de jos în sus a costurilor politicilor întreprinse/planificate.

Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) conține obiectivele politicii bugetar-fiscale, previziunile pentru bugetul public național, resursele și cheltuielile și componentele acestuia pe termen mediu și limitele agregate ale cheltuielilor de la bugetul de stat pentru ministerele de resort/entitățile autonome. Previziunile CBTM sunt actualizate anual, menținând o perspectivă de trei ani în planificarea bugetară. Primul an al cadrului bugetar pe termen mediu este următorul exercițiu bugetar, pentru care este în curs de elaborare proiectul de buget. În același timp, bugetul pe termen mediu reflectă rezultatele din ultimele două exerciții bugetare și rezultatele estimate pentru exercițiul bugetar în curs. Ultimul CBTM a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.561/2024 cu privire la aprobarea Cadrului bugetar pe termen mediu (2025-2027) și poate fi accesat pe pagina web a Ministerului Finanțelor.

Statistica macroeconomică este realizată în conformitate cu metodologia Națiunilor Unite privind Sistemul de Conturi Naționale 2008 (SCN 2008).

În contextul actelor aferente domeniului statisticii *(Regulamentul 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană Text cu relevanță pentru SEE; Regulamentul de punere în aplicare 2020/1148 al Comisiei din 31 iulie 2020 de stabilire a specificațiilor metodologice și tehnice în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețului locuințelor (Text cu relevanță pentru SEE); Regulamentul 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețului locuințelor, și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2494/95 al Consiliului și Regulamentul de punere în aplicare 2016/2304 al Comisiei din 19 decembrie 2016 referitor la modalitățile, structura, periodicitatea și indicatorii de evaluare ai rapoartelor privind calitatea datelor transmise în temeiul Regulamentului (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)),* acestea se regăsesc la Capitolul 18 ”Statistici”.

Datele fiscale acoperă toate fluxurile economice ale administrației publice (cu excepția activității cvasi-fiscale) și stocul datoriei guvernamentale, ce sunt în conformitate cu Statistica finanțelor guvernamentale 2001.

Legea cu privire la datoria sectorului public, garanţiile de stat şi recreditarea de stat (nr. 419/2006) prevede dreptul MF de a împrumuta, de a oferi garanții de stat și de a recredita în numele Guvernului. De asemenea, Legea privind finanțele publice locale (nr. 397/2003) impune limite în contractarea împrumuturilor pe termen lung pentru autoritățile locale sau acordarea garanțiilor pentru împrumuturile întreprinderilor municipale și societăților comerciale cu capital majoritar sau integral municipal, cu condiția ca plățile anuale aferente serviciului datoriei (rambursarea principalului, plata dobânzilor și altor plăți conexe) să nu depășească 20% din veniturile anuale ale bugetelor locale, cu excepția transferurilor cu destinație specială. În cazul municipiilor Chișinău și Bălți, acest plafon este de 30%. MF evaluează capacitatea deservirii datoriei de către autorități publice locale, emițând avize și monitorizând permanent datoria acestora.

Ministerul Finanțelor publică lunar datele privind datoria de stat, garanțiile de stat și împrumuturile recreditate pe pagina web. De asemenea, raportul trimestrial/anual privind datoria sectorului public, inclusiv a autorităților locale și a întreprinderilor publice, este publicat pe site-ul Ministerului Finanțelor.

Conform prevederilor Legii nr. 419/2006, MF elaborează anual Programul „Managementul datoriei de stat pe termen mediu”, aprobat prin Hotărâre de Guvern. Acest Program reprezintă un document public care asigură transparența politicii de gestionare a datoriei de stat și este întocmit în conformitate cu indicatorii macroeconomici, politicile fiscale și monetare, precum și cu prognoza evoluției datoriei de stat. Documentul stabilește obiectivele specifice de gestionare a datoriei de stat, precum și intervale țintă pentru principalii parametri de risc și sustenabilitate, contribuind astfel la sporirea transparenței și la consolidarea sustenabilității datoriei de stat.

În prezent, în RM nu sunt instituite instituții bugetar-fiscale independente (IFI). O analiză privind înființarea unui posibil Consiliu Fiscal pentru Republica Moldova și opțiunile pentru instituirea acestuia, a fost elaborată de către experții UE în anul 2017 și include descrierea unor practici din țările din Europa de Est, care au stabilite deja cu succes astfel de instituții fiscale independente.

Totodată, reieșind din ultimele modificări introduse conform art. 8 a al Directivei 2024/1265/UE de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre despre înființarea instituțiilor fiscal-bugetare independente, Republica Moldova a actualizat în decembrie 2024 Raportul privind instituirea unui posibil Consiliu Fiscal pentru Moldova și opțiunile pentru înființarea acestuia, care poate fi accesat pe pagina web al Ministerului Finanțelor. Suplimentar, cu suportul asistenței tehnice oferite de către Ministerul Finanțelor al Țărilor de Jos, a fost elaborat Raportul privind analiza opțiunilor de înființare a unui Consiliul Fiscal în Republica Moldova.

Înființarea unei IFI este necesară pentru Republica Moldova, ca Guvernul să dispună de cadre credibile de management al finanțelor publice pentru a construi încrederea în guvernanța bugetară și pentru a menține suficient spațiu fiscal pentru a finanța răspunsurile la criză atunci când este necesar. Fiecare dintre crizele din ultimii ani a arătat importanța menținerii rezistenței finanțelor publice pentru ca țara să fie capabilă să finanțeze cheltuieli mari și neașteptate. De asemenea, instituirea cu succes a unei IFI în Republica Moldova ar putea asigura aplicarea utilă a reformelor managementului finanțelor publice, ar putea spori sustenabilitatea fiscală și ar putea promova cultura fiscală în rândul publicului larg.

Totodată, începând cu anul 2018, Republica Moldova întocmește Nota privind riscurile bugetar-fiscale ca parte a documentației bugetare. Nota include o analiză detaliată și observații cu privire la toate riscurile fiscale explicite și implicite. De asemenea, Nota riscurilor asociate întreprinderilor de stat și companiilor cu capital integral sau majoritar de stat este inclusă în Nota privind riscurile bugetare și fiscale.

În contextul subcapitolului prenotat, actul de bază a UE se menționează:

- **Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre.** Prezenta directivă stabilește norme detaliate privind caracteristicile cadrelor bugetare ale statelor membre. Aceste norme sunt necesare pentru a asigura respectarea de către statele membre a obligațiilor care decurg din TFUE în ceea ce privește evitarea deficitelor publice excesive.

Prevederile Directivei urmează a fi transpuse în legislația națională.

17.1.3.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de cadre bugetare naționale sunt implicați: din partea MF – 4 reprezentanți din cadrul Direcției generale politici și sinteză bugetară, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale datoria sectorului public, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale Trezoreria de Stat; din cadrul BNS - 1 reprezentant din cadrul Direcției conturi naționale; din partea MDED – 2 reprezentanți din cadrul Direcției analiză și prognozare macroeconomică.

În vederea îmbunătățirii execuției cheltuielilor pentru investițiile capitale publice, în Cadrul bugetar pe termen mediu și anexa la legea bugetară anuală pot fi incluse doar proiectele evaluate și determinate eligibile de către Grupul de lucru pentru investiții capitale publice, conform modului stabilit prin Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022 (în continuare - Regulament).

În perioada martie 2024 – decembrie 2025, autoritățile administrației publice centrale au plasat în Sistemul informațional „Registrul proiectelor de investiții capitale” (în continuare – SI

RPIC), spre examinare 79 de proiecte noi, dintre care: 25 proiecte au fost validate ca eligibile, 38 proiecte sunt în proces de evaluare, 3 sunt în proces de examinare și 13 propuneri au fost remise spre ajustare.

Lista unică a proiectelor eligibile (pipeline), se formează în mod automatizat în SI RPIC, care include și documentele aferente fiecărui proiect.

Prin Hotărârea Guvernului nr.753/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (privind gestionarea proiectelor de investiții capitale publice) au fost aprobate unele modificări în Hotărârea Guvernului nr.684/2022, conform cărora:

1. propunerile de proiecte mari, al căror cost depășește suma de 200 de milioane de lei sau de 10 milioane de euro, înaintate spre finanțare din contul bugetului de stat prin intermediul fondurilor de dezvoltare, se examinează, se evaluează și se selectează conform modului stabilit prin respectivul Regulament;
2. în vederea consolidării managementului gestionării proiectelor de investiții capitale, în cadrul a 6 ministere este desemnat cel puțin un funcționar public cu rol de coordonator sectorial și în 8 ministere activează câte o subdiviziune, responsabili de gestionarea proiectelor de investiții capitale publice din domeniile de activitate ale ministerului.

17.1.4. Subcapitolul „Independența băncii centrale”

17.1.4.1. Cadrul legislativ

Cu privire la aspectul alinierii legislației RM la legislația UE în domeniul independenței băncii centrale, este de menționat că o aliniere parțială la cerințele relevante, stabilite în TFUE (art. 119, art. 130) și în Protocolul nr. 4 privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene (art. 7 și art. 14) este asigurată prin prevederile Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995:

- aspectele de independență funcțională - art. 4 și 5;
- cerințele de independență instituțională - art. 6 alin. (4) și (5), art. 8;
- independența personală a membrilor organelor de conducere ale BNM - art. 23 alin. (7)-(12) și art. 25;
- elementele inerente independenței financiare - art. 19-21, art. 26 alin. (1) lit. e) și art. 70^1.

În același timp, (*în conformitate cu angajamentele RM prevăzute în Memorandumul de politici economice și financiare convenit cu FMI - iunie 2024*) a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548/1995 (aspecte privind guvernanța instituțională), care prevede implementarea unor reforme suplimentare privind consolidarea procedurilor legate de schimbările în organele decizionale ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM), inclusiv stabilirea de garanții procedurale și pârghii de verificare, ajustarea structurilor de guvernare și de luare a deciziilor ale BNM. Actualmente, acesta se examinează de către Parlament, fiind înregistrat cu nr.362 din 4 decembrie 2024 şi votat în prima lectură la 27 noiembrie 2025.

17.1.4.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de independența băncii centrale, din cadrul BNM sunt implicați 4 angajați din cadrul Departamentului Legislație și Drept

Internațional. Din partea MF sunt implicați 2 reprezentanți din cadrul Direcției reglementarea sectorului financiar.

17.1.5. Subcapitolul „Interdicția de finanțare a statului. Interdicția de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare”

17.1.5.1. Cadrul legislativ

Cu privire la aspectul alinierii legislației RM la legislația UE referitoare la interdicția de finanțare a statului și interdicția de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare, comunicăm, că alinierea parțială la prevederile TFUE (art. 123, art. 124) și ale Regulamentului (CE) nr. 3603/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de precizare a definițiilor necesare aplicării interdicțiilor menționate la articolele 104 și 104b alineatul (1) din tratat rezultă din prevederile Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995, care reglementează aspectele referitoare la interdicția de creditare a statului la articolele 37, 41 și 76^{1}. Prevederile Regulamentului (CE) nr. 3604/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de stabilire a definițiilor pentru aplicarea interdicției accesului privilegiat prevăzute la articolul 104a din tratat nu sunt redate în mod explicit în legislația națională, dar inadmisibilitatea favorizării accesului preferențial la instituțiile financiare al autorităților publice și a întreprinderilor publice pare să rezulte din art. 3 și art. 8 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și art. 2 și 3 din Legea concurenței nr. 183/2012.

17.1.5.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de interdicțiile de finanțare a statului și de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare, din cadrul BNM sunt implicați 3 angajați din cadrul Departamentului Piețe Financiare și 4 angajați din cadrul Departamentului Legislație și Drept Internațional. Din partea Ministerului Finanțelor sunt implicați: 2 reprezentanți din cadrul Direcției generale datoria sectorului public și 2 reprezentanți din cadrul Direcției reglementarea sectorului financiar.

17.1.6. Subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro”

17.1.6.1. Cadrul legislativ

La moment, unitatea monetară a RM o constituie leul moldovenesc, care reprezintă mijloc legal de plată. Din perspectiva subiectului de emisiune monetară care include dar nu se limitează la următoarele componente, precum producerea bancnotelor și monedelor, transportarea, procesarea, punerea în circulație, statutul de mijloc legal de plată inclusiv ca simbol public (semnele monedei naționale) protejat de lege, schimbul și distrugerea numerarului necorespunzător, retragerea din circulație etc., cadrul legislativ național relevant include o serie de acte normative, printre care Constituția Republicii Moldova, Codul Civil nr. 1107/2002, Codul contravențional nr. 218/2008, Legea cu privire la bani nr. 1232/1992, Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995, Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015, Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM (HCE al BNM) nr. 78/2018, Hotărârea Consiliului de Supraveghere al BNM cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată a unor bancnote modernizate nr. 2/2015, Hotărârea Consiliului de supraveghere al BNM cu privire la punerea în circulație ca mijloc

de plată a monedelor metalice noi nr. 5/2018, precum și alte reglementări normative/interne BNM care vizează domeniul de emisiune monetară, operațiuni cu numerar etc.

Subliniem că aspectele ce țin de protecția însemnelor monetare (indiferent de valută) împotriva falsificării și altor fapte ilegale au fost descrise detaliat în partea introductivă (narativ) din Capitolele 24 și 32 ale proiectului PNA și nu sunt reiterate în Capitolul 17.

Prin urmare, în contextul negocierilor de aderare la UE în cadrul procesului de screening explicativ aferent Capitolului 17, pentru subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro" au fost evidențiate drept relevante următoarele acte UE:

1. Acte care nu sunt descrise în alte capitole din acquis-ul UE și care pot fi aplicate doar după aderarea la UE (după caz și adoptarea monedei euro):

a. *Art. 139-142 TFUE* stabilesc în esență definiția statelor membre cu derogare; derogările admise statelor membre; coordonarea politicii monetare și de schimb în statele cu derogare; criteriile de convergență pe care un stat membru trebuie să le îndeplinească pentru a adopta moneda euro; evaluarea nivelului de convergență de către Comisia Europeană, Banca Centrală Europeană; decizia Consiliului UE dacă un stat poate adera la zona euro etc.

Prevederile acestor articole pot fi aplicate doar după aderarea la UE.

b. *Protocolul nr. 13 TFUE privind criteriile de convergență* detaliază în esență criteriile de convergență pe care statele membre trebuie să le îndeplinească pentru a adopta moneda euro (*de ex. stabilitatea prețurilor, sustenabilitatea finanțelor publice, stabilitatea cursului de schimb etc*.).

Prevederile acestui protocol pot fi aplicate doar după aderarea la UE.

c. *Rezoluția Consiliului European privind instituirea unui mecanism de schimb valutar în a treia etapă a uniunii economice și monetare Amsterdam, 16 iunie 1997*, stabilește în esență cadrul pentru Mecanismul cursului de schimb (ERM), fiind subliniate principiile pentru stabilizarea ratelor de schimb dintre euro și moneda națională a statelor membre UE care nu se află încă în zona euro (*participare voluntară, rate de schimb, mecanisme de intervenție, relația cu zona euro etc.*).

Prevederile acestui act UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE.

d. *Decizia Băncii Centrale Europene din 13 decembrie 2010 privind emisiunea de bancnote euro (reformare) (BCE/2010/29)* stabilește în esență condițiile de emisiune a bancnotelor euro; obligațiile statelor emitente; alocarea bancnotelor euro în Eurosistem etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de emisiune a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la emisiunea monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

e. *Regulamentul (CE) Nr. 974/98 al Consiliului din 3 mai 1998 privind introducerea euro* stabilește în esență condițiile de adoptare a monedei euro, perioada de tranziție între data adoptării euro și retragerea completă a monedelor naționale, condiții de emitere și utilizare a monedei euro, rata fixă de schimb etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de emisiune și retragere a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la emisiunea monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

f. *Regulamentul (UE) Nr. 651/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind emiterea de monede euro* stabilește în esență dreptul statelor membre de a emite

monede euro (de circulație și de colecție), volumul de emisiune aprobat de BCE, condiții de emitere a monedelor comemorative și de colecție, plafoane de emisie, etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de emisiune a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la emisiunea monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

g. *Orientarea (UE) 2015/280 a Băncii Centrale Europene din 13 noiembrie 2014 privind instituirea Sistemului pentru achiziții și producție din Eurosistem (BCE/2014/44)* stabilește în esență principiile procesului de producție și achiziție a bancnotelor euro, asigurând eficiență și uniformitate în cadrul Eurosistemului; producerea bancnotelor euro fie de către tipografiile care aparțin băncilor centrale naționale din Eurosistem, fie de tipografii private selectate prin licitație competitivă; principii de achiziție centralizată etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de producere a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la producția monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

h. *Regulamentul (UE) nr. 729/2014 al Consiliului din 24 iunie 2014 privind valorile nominale și specificațiile tehnice ale monedelor euro ce urmează să intre în circulație* stabilește în esență valorile nominale, specificațiile tehnice, caracteristicile de securitate, de design etc. ale monedelor euro destinate circulației, armonizând caracteristicile acestora în toate statele membre ale zonei euro.

În legislația națională există prevederi care vizează valorile nominale și specificațiile tehnice ale monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la valorile nominale și specificațiile monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

i. *Recomandarea Comisiei din 22 martie 2010 privind domeniul de aplicare și efectele statutului de mijloc legal de plată al bancnotelor și monedelor euro (2010/191/UE)* stabilește în esență definiția și caracteristicile statutului de mijloc legal de plată; condiții de acceptare a plăților în numerar; distrugerea/deteriorarea bancnotelor și monedelor (inclusiv de sisteme antifurt); statutul de mijloc legal de plată pentru monedele de colecție etc.

În legislația națională există prevederi care vizează caracteristicile, statutul de mijloc legal de plată etc. ale monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care nu sunt reglementate la nivel național se referă la specificațiile și statutul de mijloc legal de plată ale monedei euro. Se planifică alinierea parțială a legislației naționale la actul UE până în decembrie 2026 și totală doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro. (PNA, Cap.32). În partea ce ține de prevederile privind protecția împotriva distrugerii/deteriorării bancnotelor și monedelor, aceste aspecte ar putea fi aliniate în baza acțiunilor propuse la Anexa A, Cap. 32, și anume: „Proiect de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)”.

j) *Regulamentul (UE) nr. 1214/2011 privind transportul rutier transfrontalier profesionist de numerar în euro între statele membre din zona euro, extins prin Regulamentul (UE) nr. 55/2013*, care în esență stabilește condițiile de transport rutier transfrontalier profesionist de bancnote și monede euro, licența CIT (Cash In Transit) de transport transfrontalier; modalități de

transportare securizată, sistem de securitate IBNS, notificarea și informarea referitor la operațiunile de transportare, controale și sancțiuni etc.

În legislația națională există prevederi care reglementează activitatea de pază și detectiv, inclusiv care vizează transportarea securizată a valorilor, dar care nu se referă nemijlocit la activitatea companiilor CIT (Cash-in-Transit). Printre aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se enumeră: reguli speciale de transportare a numerarului euro, norme specifice CIT, echiparea autovehiculelor CIT, echipamente IBNS și procedura în caz de neutralizare a numerarului de către acest sistem, cooperare deplină cu organismele competente ale UE etc., iar prevederi contradictorii cu actul UE nu există. Prevederile acestui act se aplică după aderarea la UE doar în cazul unor condiții specifice, precum prezența frontierei terestre al statului membru UE cu alt stat membru al zonei euro. Prevederile actului respectiv nu sunt aplicabile Republicii Moldova.

2. Actele UE ce urmează a fi aliniate, care sunt prevăzute și descrise la Cap. 32:

a. *Decizia BCE/2013/10 din 19 aprilie 2013 privind cupiurile, specificațiile, reproducerea, preschimbarea și retragerea bancnotelor euro* în esență stabilește specificațiile bancnotelor euro; condițiile de reproducere, de preschimbare a celor deteriorate (inclusiv de către dispozitive antifurt); de retragere și schimb etc.

La nivel național există prevederi care vizează specificațiile, reproducerea, schimbul și retragerea a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care vizează reproducerea bancnotelor euro se planifică a fi aliniate parțial la actul UE până în decembrie 2026 (PNA, Cap. 32). Celelalte prevederi vor fi aplicabile doar după aderarea la UE (după caz și adoptarea monedei euro).

b. *Orientarea BCE/2003/5 din 20 martie 2003 privind aplicarea unor măsuri pentru combaterea reproducerilor neconforme de bancnote euro, precum și schimbul și retragerea bancnotelor euro* în esență stabilește definițiile reproducerii neconforme de bancnote euro; măsuri de combatere a acestui fenomen; retragerea și schimbul bancnotelor deteriorate.

La nivel național există prevederi care vizează protecția monedei naționale inclusiv împotriva reproducerilor ilegale, schimbul și retragerea celei deteriorate, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care vizează protecția monedelor euro împotriva reproducerilor ilegale se planifică a fi aliniate parțial la actul UE până în decembrie 2026 (PNA, Cap. 32). Celelalte prevederi vor fi aplicabile doar după aderarea la UE (după caz și adoptarea monedei euro).

c. *Comunicarea Comisiei privind protecția dreptului de autor a designului feței comune a monedelor euro (COM/2001/0600)* în esență stabilește condițiile de reproducere a monedelor euro; protecția dreptului de autor asupra designului monedei euro; autorizarea reproducerii etc.

La nivel național există prevederi care vizează protecția designului monedei naționale ca simbol public, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care vizează protecția designului monedei euro se planifică a fi aliniate parțial la actul UE până în decembrie 2026 (PNA, Cap. 32). Celelalte prevederi vor fi aplicabile doar după aderarea UE (după caz și adoptarea monedei euro).

În concluzie, la subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro” se evidențiază următoarele:

- actualmente, la nivel național nu există o abordare distinctă pentru moneda euro în comparație cu alte valute străine în ceea ce privește verificarea autenticității, procedura și răspunderea penală etc.;
- legislația națională necesită ajustări suplimentare pentru a îndeplini deplin cerințele acquis-ului UE privind stabilirea unor proceduri mai avansate de verificare a autenticității și calității bancnotelor și monedelor euro; adoptarea regulilor de reproducere și protejare a drepturilor de autor pentru grafica bancnotelor și monedelor euro etc.
- acquis-ul UE privind regulile de producere, emisiune, transportare CIT, recirculare, schimb și retragere a monedei euro nu poate fi aliniat la moment în legislația națională, întrucât acesta este aplicabil la data aderării la UE și adoptarea monedei euro, dar principiile și regulile de recirculare a bancnotelor și monedelor urmează a fi implementat inițial pentru moneda națională;
- Considerând pct. 31 din Cadrul de negociere, care prevede că după aderarea la UE, Republica Moldova va participa în cadrul Uniunii Economice și Monetare ca stat membru cu derogare, alinierea totală la prevederile Deciziei BCE/2013/10 se va efectua etapizat - decembrie 2026 (PNA, Cap. 32) și ulterior după aderare la UE (după caz adoptarea monedei euro).

17.1.6.2. Cadrul administrativ

La acest compartiment în partea ce ține de elaborarea politicilor din cadrul BNM sunt implicați 7 angajați ai Direcției Operațiuni cu Numerar (*5 persoane - emisiunea de bancnote și monede, condiții de procesare a numerarului și 2 persoane - examinarea și promovarea inițiativelor legislative*). Cât privește implementarea politicilor sunt implicați 14 angajați ai Direcției Operațiuni cu Numerar (*5 persoane - emisiunea de bancnote și monede și 9 persoane - verificarea autenticității și calității numerarului, evidența monedei naționale suspecte de a fi false*).

17.2. Planuri de viitor

17.2.1. Subcapitolul ”Participarea la procedura de coordonare a politicilor economice”

17.2.1.1. Planuri legislative

Urmează a fi asigurată participarea anuală a Republicii Moldova la Dialogul Economic și Financiar cu UE, precum și prezentarea Programului de Reformă Economică și implementarea recomandărilor de politici înaintate de Comisia Europeană în cadrul dialogului.

17.2.1.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul subcapitolului prenotat, se preconizează a fi consolidate capacitățile instituționale aferente modelării și prognozării macroeconomice prin:

- dezvoltarea modelelor de prognoză existente (ex: Model macroeconomic structural MFMod, model macroeconometric trimestrial, model de prognoză a pieței muncii, model de echilibru general) prin conlucrarea cu experți în vederea îmbunătățirii preciziei indicatorilor prognozați, soluționării problemelor tehnice etc;
- participarea la instruirile organizate cu suportul instituțiilor financiare internaționale.

De asemenea, urmează a fi: extinsă prognoza macroeconomică prin includerea a două sectoare suplimentare: piața muncii și sectorul extern (balanța de plăți), precum și dezvoltat un cadru

integrat de prognoză macroeconomică prin elaborarea și aprobarea Regulamentului de funcționare a mecanismului de coordonare a prognozei macroeconomice.

17.2.2. Subcapitolul ”Supravegherea fiscală a UE și evaluarea guvernanței economice”

17.2.2.1. Planuri legislative

La acest subcapitol este prevăzută alinierea cadrului bugetar la acquis-ul european în contextul procedurii aplicabile deficitelor excesive pentru menținerea disciplinei bugetare. Astfel, la prima etapă urmează a fi efectuate aranjamentele necesare pentru compilarea datelor relevante calculării deficitului excesiv, și anume raportarea deplină a datelor aferente autorităților sectorului guvernamental.

17.2.2.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul subcapitolului prenotat, urmează a fi consolidate capacitățile administrative prin intermediul unor șir de acțiuni.

În contextul deficitului excesiv a fost desfășurat evenimentul TAIEX în perioada 17-21 februarie 2025.

Totodată, urmează a fi elaborat cadrul secundar necesar pentru reglementarea atribuțiilor și a metodologiei de utilizare a instrumentului de analiză a sustenabilității datoriei, care va fi aprobat prin Ordin al Ministrului Finanțelor, asigurând astfel alinierea procedurilor naționale la bunele practici internaționale și la standardele Uniunii Europene.

17.2.3. Subcapitolul ”Cadre bugetare naționale solide”

17.2.3.1. Planuri legislative

În contextul subcapitolului ”Cadre bugetare naționale solide” urmează a fi aliniat cadrul legal UE în legislația națională, cu precădere Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre.

17.2.3.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul înființării Consiliului Fiscal, urmează a fi elaborat și aprobat un proiect de act normativ, care va conține prevederi aferente organizării activității acestuia.

Suplimentar, urmează a fi adaptat și implementat Instrumentul “State-owned entreprises (SOE) - stress testing”, necesar pentru estimarea impactului riscurilor fiscale ale întreprinderilor de stat.

17.2.4. Subcapitolul „Independența băncii centrale”

17.2.4.1. Planuri legislative

În vederea alinierii cu prevederile art. 3 alin. (3) din Tratatul Uniunii Europene, art. 119 alin. (2), art. 123, art. 127 alin. (1) și art. 130 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene art. 7, art.14 și art. 21 alin. (1) din Protocolul nr. 4 privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, precum și pentru transpunerea recomandărilor Comisiei Europene de consolidare a independenței băncii centrale este necesară adoptarea următoarelor acte normative:

- Proiect de lege pentru modificarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548/1995 (aspecte privind guvernanța instituțională), care este în proces de examinare în Parlament (înregistrat cu nr. 362 din 4 decembrie 2024 şi votat în prima lectură la 27 noiembrie 2025);
- Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale).

17.2.5. Subcapitolul „Interdicția de finanțare a statului. Interdicția de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare"

17.2.5.1. Planuri legislative

În vederea alinierii cu prevederile art. 123 și art. 124 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, a Regulamentului (CE) nr. 3603/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de precizare a definițiilor necesare aplicării interdicțiilor menționate la articolele 104 și 104b alineatul (1) din tratat și a Regulamentului (CE) nr. 3604/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de stabilire a definițiilor pentru aplicarea interdicției accesului privilegiat prevăzute la articolul 104a din tratat este necesară realizarea următoarelor acțiuni:

- Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale);
- Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (particularități privind interdicția de finanțare a statului).

17.2.5.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul realizării acțiunii legislative de abrogare a art. 76^1 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, a fost identificată drept necesară următoarea acțiune:

- Rezoluțiunea Acordului privind reemisiunea valorilor mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Banca Națională a Moldovei din 8 februarie 2019, încheiat între Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei", potrivit acțiunii nr. 10 din Anexa „B".

17.2.6. Subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro"

17.2.6.1. Planuri legislative

Nu sunt necesare careva acțiuni normative specifice, aferente acestui capitol, din motiv că acestea au fost deja planificate în Capitolul 32.

17.2.6.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

Nu a fost identificate drept necesare careva acțiuni specifice de consolidare a capacităților administrative, aferente acestui capitol, din motiv că acestea au fost deja planificate în Capitolul 32.

17.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile per fiecare acțiune a fost estimată conform cerințelor prestabilite în cadrul Ghidului pentru elaborarea Programului Național de Aderare (PNA) a Republicii Moldova la UE.

În contextul Anexei A, întru alinierea celor 8 **acte** sunt estimate costuri în sumă de 8 917,13 **mii lei**, costurile acoperite din bugetul de stat fiind de 8 530,07 **mii lei**.

În contextul Anexei B, întru implementarea a 12 măsuri sunt estimate costuri totale în mărime de **2 875,7 mii lei**, costurile acoperite din bugetul de stat fiind de **1 998,6 mii lei**, iar cele acoperite din asistență externă în sumă de **620 mii lei**.

Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are între un anumit nivel de pregătire și un nivel moderat de pregătire în ceea ce privește politica socială și ocuparea forței de muncă și a înregistrat progrese bune în cursul perioadei de raportare. Au fost luate măsuri pentru a crește gradul de ocupare a forței de muncă și a consolida cooperarea dintre autoritățile de asistență socială și autoritățile de ocupare a forței de muncă.

Capitolul 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă" acoperă următoarele domenii: raporturi de muncă, sănătatea și securitatea la locul de muncă, dialog social, egalitatea de gen la locul de muncă, ocuparea forței de muncă, nediscriminare, politica socială și incluziune socială, FSE+. Această secțiune detaliază cadrul legislativ existent, progresul în alinierea legislației naționale la *acquis*-ul Uniunii Europene, capacitățile administrative necesare pentru implementarea legislației europene, precum și planurile de viitor, care sunt detaliate în anexa A și anexa B la prezentul program.

Republica Moldova a adoptat un cadru legal robust în vederea implementării politicilor în domeniile sus menționate. Deși au fost înregistrat progrese considerabile în transpunerea actelor UE și armonizarea actelor naționale la cele mai bune practici europene și internaționale, este esențial ca eforturile să continue pentru a asigura transpunerea integrală și pregătirea pentru aderare la UE.

Capitolul dat este structurat în 9 subcapitole/secțiuni după cum urmează:

1. Pilonul european al drepturilor sociale
2. Dreptul muncii
3. Securitate și sănătate la locul de muncă
4. Dialog social
5. Politica ocupațională
6. Protecția socială și incluziunea socială
7. Fondul social european
8. Nediscriminare în politica socială și ocupațională
9. Egalitate între femei și bărbați în politica socială și ocupațională

Progrese înregistrate:

- Implementarea unui Program Național de Reducere a Muncii Nedeclarate 2024-2025;
- Consolidarea dialogului social prin modificări legislative care au facilitat înregistrarea organizațiilor sindicale și patronale;
- Reforma Inspectoratului de Stat al Muncii prin detectarea cazurilor de muncă nedeclarată și scoaterea acestora din tenebritate;
- Reforma Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, inclusiv în rândul femeilor, persoanelor cu dizabilități și grupurilor vulnerabile;
- Operarea modificărilor legislative la Codul Muncii pentru a-l aduce în conformitate cu *acquis*-ul UE;
- Implementarea Programului de ameliorare a securității și sănătății în muncă în domenii cu riscuri înalte de accidentare și îmbolnăvire pentru anii 2024-2028;
- Aprobarea Programului Național privind Îmbătrânirea Activă și Sănătoasă 2023-2027;

• Înființarea Universității Vârstei a Treia, destinată promovării incluziunii sociale și învățării pe tot parcursul vieții pentru persoanele în vârstă;

• Ratificarea Convenției nr. 190 a Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind eliminarea violenței și hărțuirii în lumea muncii;

• Excluderea caracterului discriminatoriu în stabilirea indemnizației lunare pentru îngrijirea copiilor până la vârsta de 2 ani, fiind stabilită indemnizația în cauză pentru această categorie indiferent de statutul părintelui, ca persoană asigurată sau neasigurată;

• Adoptarea Programului Național pentru Promovarea și Asigurarea Egalității între Femei și Bărbați 2023-2027, care are ca obiective: (i) reducerea inegalităților structurale de gen prin politici și bugete sensibile la gen; (ii) sprijin extins (protecție socială) pentru îngrijirea pe termen lung; (iii) reducerea diferențelor de remunerare; (iv) promovarea egalității de gen prin implicarea bărbaților; (v) creșterea reprezentării femeilor în funcții de conducere și procesul decizional.

• Aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, care își propune să contribuie la: asigurarea egalității de gen și la combaterea stereotipurilor de gen; toleranța zero față de toate formele de violență față de femei și violența în familie; dezvoltarea serviciilor sociale eficiente și adecvate nevoilor victimelor; investigarea, judecarea eficientă și responsabilizarea făptuitorilor și asigurarea parteneriatelor cu societatea civilă. Continuarea eforturilor de digitalizare a serviciilor de protecție socială și muncă.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este autoritatea responsabilă de coordonarea grupului de lucru aferent Capitolului 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă". Complementar, elaborarea şi implementarea politicilor pe domeniile prevăzute în capitolului 19 sunt realizate de următoarele instituții:

• Ministerul Sănătății (MS);
• Ministerul Culturii (MC);
• Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA);
• Ministerul Mediului (MM);
• Ministerul Educației și Cercetării (MEC);
• Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED);
• Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR);
• Ministerul Finanțelor (MF);
• Ministerul Justiției (MJ);
• Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP);
• Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM);
• Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM);
• Consiliul pentru Egalitate (CE);
• Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (ANPCV).

Nivelul de aliniere al actelor UE (capitolul 19)

32006L0054	*32003H0134*	*32008L0104*	*31990L0270*	*31992L0058*
31989L0654	*31991L0383*	*32000L0043*	*32000L0078*	*31999L0092*
32002L0044	*32010L0032*	*32013L0035*	*32019L1831*	*32017L0164*

32023H01344	*31992L0104*	*31990L0269*	*31994L0033*	*31999L0095*
31998L0024	*32003L0010*	*31992L0091*	*31989L0656*	*31997L0081*
32019L1158	*31999L0070*	*31999L0063*	*31992L0057*	*32021R1057*
01989L0654	*31992L0085*	*32000L0039*	*32009L0104*	*31990L0269*
32004L0037	*32000L0054*	*32006L0025*	*31998L0059*	*32003L0088*
32008H0867	*32019L1152*	*32001L0023*	*32021H1004*	*31998L0024*
32002L0014	*13991L0322*	*31989L0391*	*32023L0970*	*31979L0007*
32001L0086	*32010L0041*	*32008L0094*	*32022L2381*	*32023D2528*
32016H0220(01)	*32020H1104(01)*	*32017L0159*	*32014L0112*	*32005L0047*
32021R0895	*32021R0896*	*32003L0072*	*32022L2041*	*32019R0126*
01996L0071	*32014L0067*	*32024L2831*	*32003G0607(02)*	*31992l0029*
31995D0319	*32022H2337*	*31993L0103*	*32014H0124*	*31998D0500*
3A32016D1859	*52023DC0040*	*32023H01389*	*32011R0349*	*32009L0038*
32006D0351				

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

19.1.Subcapitolul: PILONUL EUROPEAN AL DREPTURILOR SOCIALE

19.1.1. Prezentarea generală a situației

În iunie 2023, Republica Moldova a semnat Declarația de aliniere la Pilonul european al drepturilor sociale, angajându-se să implementeze aceste principii pentru a îmbunătăți condițiile de muncă și protecția socială în țară.

Implementarea Pilonului în Republica Moldova implică reforme și politici menite să asigure egalitatea de șanse, condiții de muncă echitabile și protecție socială adecvată pentru toți cetățenii.

Pilonul european al drepturilor sociale stabilește principiile esențiale pentru piețe ale muncii echitabile și sisteme de protecție socială eficiente, structurate în trei capitole principale:

Egalitatea de șanse și accesul pe piața muncii:

- Toți indivizii au dreptul la educație și formare de calitate, favorizând participarea deplină în societate și tranziții reușite pe piața muncii.
- Promovarea egalității de tratament și oportunități între femei și bărbați în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește participarea pe piața muncii, condițiile de angajare și dezvoltarea carierei.
- Asigurarea egalității de tratament și oportunități pentru toți, indiferent de origine, religie, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală.
- Dreptul la asistență în căutarea unui loc de muncă, formare și reconversie profesională.

Condiții de muncă echitabile:

- Promovarea unor relații de muncă care oferă stabilitate și previzibilitate.

- Dreptul lucrătorilor la o remunerație echitabilă care să asigure un trai decent.
- Transparență în privința drepturilor și obligațiilor angajaților și angajatorilor.
- Promovarea dialogului între partenerii sociali și implicarea acestora în elaborarea politicilor sociale și economice.
- Dreptul la condiții de muncă care permit reconcilierea vieții profesionale cu cea personală.
- Asigurarea unor standarde ridicate de sănătate și securitate la locul de muncă.

Protecție socială și incluziune:

- Dreptul copiilor la educație și îngrijire de calitate, accesibilă și incluzivă.
- Accesul la protecție socială adecvată, inclusiv pentru lucrătorii independenți.
- Dreptul șomerilor la prestații adecvate de șomaj pe durata căutării unui nou loc de muncă.
- Asigurarea unui venit minim adecvat pentru cei fără resurse suficiente.
- Dreptul pensionarilor la venituri care să asigure un trai decent.
- Accesul la servicii de calitate, inclusiv apă, salubritate, energie, transport și servicii financiare.

Aceste principii generale se regăsesc structurat și detaliat în celelalte secțiuni din acest capitol. Acțiuni de ordin legislativ, administrativ și planuri de viitor se regăsesc în secțiunile corespunzătoare.

19.2.Subcapitolul 2: DREPTUL MUNCII

19.2.1. Prezentarea generală a situației

19.2.1.1.Cadrul legislativ

În Republica Moldova, dreptul la muncă şi la protecţia muncii este garantat de Constituția Republica Moldova Nr. 1/1994. La nivel național reglementarea raporturilor de muncă sunt prevăzute de Codul Muncii al Republicii Moldova Nr.154/2003. Nerespectarea legislației muncii naționale se sancționează conform Codului Contravențional al Republicii Moldova Nr. 218/2008.

Suplimentar la actele de bază în domeniul raporturilor de muncă se relevă următoarele Convenții (cu aplicabilitate la nivel național):

- *Convenţia colectivă (nivel naţional) nr. 2/2004 cu privire la timpul de muncă şi timpul de odihnă;*
- *Convenţia colectivă (nivel naţional) nr. 8/2007 cu privire la eliminarea celor mai grave forme ale muncii copiilor;*
- *Convenţia colectivă (nivel naţional) nr 16/2018 cu privire la modelul Contractului individual de muncă pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări;*
- *Convenţia colectivă (nivel naţional) nr. 17/2020 cu privire la modelul Tabelului de evidență a timpului de muncă; etc.*

ISM cu subdiviziunile sale teritoriale, în anul 2024, a realizat **2599** controale privind respectarea legislației şi ale altor acte normative în domeniul muncii, dintre care: **1267** în domeniul raporturilor de muncă, **46** în domeniul securității și sănătății în muncă, **1269** complexe (ambele domenii) și **17** în domeniul migrației în muncă. Au fost efectuate controale la unități cu un număr de **156.581** salariați, din care: **78.902** femei, **1450** persoane cu dizabilități și **364** minori. În sectorul public au fost efectuate **325** controale și în sectorul real – **2244** controale, inclusiv 30

controale la persoane fizice. Din numărul total de controale – 1208 au fost planificate, 1391 – inopinate. Ca rezultat al examinării cazurilor contravenționale (21 procese verbale cu privire la contravenție), de către instanța de judecată au fost aplicate sancțiuni în valoare de **174 500 lei**. Urmare a acțiunilor inspectorilor de muncă, de către angajatori au fost achitate plăți salariale restante în sumă de **22.015.899,94 lei**.

Inspectoratul de Stat al Muncii asigură protecția cetățenilor Republicii Moldova aflați în căutarea unui loc de muncă în străinătate sau care desfășoară activitate de muncă în străinătate. În vederea realizării controlului activității agențiilor private și intermediarilor nelicențiați, Inspectoratul de Stat al Muncii realizează controale planificate și inopinate.

Încălcările cheie legate de muncă identificate de ISM în perioada anilor 2019-2024 sunt:

- angajare cu un salariu mai mic decât salariul minim garantat de stat;
- inițierea raporturilor de muncă fără contract individual de munca și angajare fără respectarea procedurilor stabilite de lege;

Principalele sectoare vizate: comerț, agricultură, silvicultură și pescuit, administrația publică, educație și servicii.

Inspectoratul de Stat al Muncii a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de cazuri de muncă nedeclarată identificate. Dacă în anii 2021 și 2022 erau depistate aproximativ 80 de cazuri de muncă nedeclarată anual, în anul 2024 au fost identificate 3.088 de cazuri. În perioada 1 ianuarie – 1 noiembrie 2025, numărul acestora a depășit 7.000 cazuri identificate.

Pe parcursul anului 2024 inspecțiile teritoriale de muncă au identificat **364** de persoane cu vârsta de până la 18 ani admise la muncă în diverse domenii de activitate. **76** de minori au fost identificați, prestând activitate fără contract individual de muncă, fiind implicați în muncă nedeclarată. Dintre aceștia:

- **43** au lucrat în comerțul cu amănuntul (restaurante, alimentație);
- **13** în prestarea serviciilor;
- **12** ca lucrători auxiliari;
- **6** în agricultură;
- **2** în prelucrarea metalelor;
- **5** minori au activat în comerț și au fost angajați fără efectuarea examenului medical preventiv, în contradicție cu prevederile art. 253 din Codul muncii, ce stipulează obligativitatea evaluării stării de sănătate pentru tinerii care muncesc;
- **1** minor cu dizabilitate severă angajat în domeniul producției de îmbrăcăminte nu a beneficiat

de concediul anual de 40 de zile, așa cum prevede art. 39 alin. (1) din Legea nr. 60/2012.

Aceste date evidențiază necesitatea stringentă a supravegherii stricte a angajării minorilor, având în

vedere vulnerabilitatea lor crescută la abuzuri, exploatare și la încălcări ale drepturilor fundamentale în muncă.

Potrivit Raportului național privind implementarea politicii de prevenire și combatere a traficului de persoane pentru anul 2024 (link), în cadrul cauzelor penale instrumentate pe infracțiuni de trafic de ființe umane (art. 165 Cod Penal) și trafic de copii (art. 206 Cod Penal), au fost identificate **119** victime, dintre care: **89** victime adulte (21 femei/68 bărbați) și **30** victime copii (26 fete /4 băieți) (comparativ cu 169 victime în anul 2023, dintre care: 144 victime adulte (16 femei/128 bărbați) și 25 victime copii (19 fete/6 băieți)). Totodată, au fost identificate 13 cazuri

de exploatare prin muncă, cu 53 victime adulte (49 bărbați și 4 femei), dintre care: 7 cazuri comise pe teritoriul Republicii Moldova, 2 cazuri în Ungaria, câte 1 caz în Cehia, Italia, Germania și Belgia (perioada exploatării: 2021-2024).

Prin urmare, cadrul normativ național în domeniul muncii continuă să se perfecționeze în vederea respectării drepturilor omului la muncă decentă. În acest context, în anii 2023 și 2024, au fost aprobate noi modificări la Codul Muncii, inclusiv au fost introduse sancțiuni mai aspre pentru angajatorii care angajează minori în muncă nedeclarată și au limitat munca minorilor încadrați în învățământul obligatoriu la muncă ușoară. În anul 2025 au fost operate modificări în Codul Muncii ce definesc, interzic și sancționează violența și hărțuirea la locul de muncă, incluzând două concepte juridice nou definite: „violența la locul de muncă" și „hărțuirea la locul de muncă'', reglementate proceduri pentru raportarea și soluționarea acestor cazuri, stabilită răspunderea angajatorului pentru neasigurarea unui mediu de muncă sigur și instituită răspunderea materială integrală a salariaților identificați ca fiind responsabili de comiterea actelor de violență sau hărțuire pentru a se alinia la prevederile Convenţiei Organizaţiei Internaţionale a Muncii nr.190/2019.

Totodată, în anul 2025 legislația a fost aliniată la Directiva **2008/104/CE**, care stabilește condițiile de muncă pentru angajații temporari, garantând egalitatea de tratament cu angajații permanenți în ceea ce privește remunerația și alte condiții esențiale. Republica Moldova a adoptat prevederi pentru a se alinia la *acquis*-ul UE privind timpul de lucru.

În domeniul legislației muncii **au fost asigurate transpunerea** a următoarelor acte UE:

- Directiva 2008/104/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind munca prin agent de muncă temporară;
- Directiva (UE) 2019/1152 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană;
- Recomandarea 2003/134/CE a Consiliului din 18 februarie 2003 privind îmbunătățirea protecției sănătății și securității la locul de muncă pentru lucrătorii care desfășoară o activitate independentă.

De asemenea, a fost asigurată **transpunerea parțială** a următoarelor acte UE:

- Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEE;
- Directiva 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCIPE, CEIP și CES;
- Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru.
- Directiva 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporară.
- Directiva 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă. Dreptul muncii la nivelul Uniunii Europene (UE) stabilește un cadru juridic menit să asigure condiții de muncă echitabile, protecția drepturilor angajaților și promovarea dialogului social între angajatori și lucrători. Aceste reglementări sunt esențiale pentru armonizarea legislațiilor naționale și pentru garantarea unui standard ridicat de protecție a muncii în toate statele membre.
- Directiva 98/59/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective;

- Directiva 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități;
- Directiva 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană.

Dreptul muncii conține și o secțiune separată pentru dreptul muncii în transport.

Timpul de muncă și odihnă a conducătorilor auto din Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 transpune parțial dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006, privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere, de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 3821/85 și (CE) nr. 2135/98 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3820/85 al Consiliului. De asemenea, prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 437/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartelelor tahografice, descărcarea și stocarea datelor din tahografe și cartelele tahografice, au fost incluse parțial în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 februarie 2014, privind tahografele în transportul rutier, de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3821/85 al Consiliului privind aparatura de înregistrare în transportul rutier și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere. Aceste norme au drept scop prevenirea abuzurilor în domeniul transportului rutier și asigurarea respectării normelor privind timpul de muncă și de odihnă al șoferilor.

În sectorul naval, timpul de muncă al echipajului navei este stabilit conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 342/2024, care transpune parțial Directiva 1999/63/CE a Consiliului din 21 iunie 1999 privind Acordul de organizare a timpului de lucru al navigatorilor, încheiat între Asociația Proprietarilor de Nave din Comunitatea Europeană (ECSA) și Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Transporturi din Uniunea Europeană (FST) și Directiva 1999/95/CE a Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 1999 privind aplicarea normelor referitoare la timpul de muncă al echipajului navelor care fac escală în porturile Comunității, fiind stabilite reguli clare pentru promovarea siguranței și eficienței organizării timpului de muncă pe navele maritime.

Pentru protejarea sănătății și siguranței lucrătorilor din domeniul aviației, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 612/2022, care transpune în legislația națională Directiva 2000/79/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000, și vizează punerea în aplicare a Acordului European privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă, încheiat de Asociația companiilor europene de navigație aeriană (AEA), Federația europeană a lucrătorilor din transporturi (ETF), Asociația europeană a personalului tehnic navigant (ECA), Asociația europeană a companiilor aviatice din regiunile Europei (ERA) și Asociația internațională a liniilor aeriene rezervate în sistem charter (AICA). Transpunerea directivei a permis stabilirea unor norme clare și unitare pentru organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviație, având ca obiectiv principal reducerea riscurilor generate de oboseală, garantarea unor perioade corespunzătoare de odihnă și îmbunătățirea condițiilor de muncă în acest domeniu.

Totodată, aceste măsuri sprijină creșterea nivelului de siguranță aeronautică și protejarea sănătății angajaților prin limitarea duratei maxime de lucru și introducerea obligativității controalelor medicale periodice. În domeniul feroviar, condițiile de muncă ale lucrătorilor sunt

reglementate conform Codului muncii nr. 154/2003 care stabilește prevederi generale referitoare la drepturile și obligațiile angajaților, sănătatea și securitatea în muncă, durata timpului de lucru, precum și perioada de odihnă.

19.2.1.2.Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin intermediul Direcției politici în domeniului raporturilor de muncă și dialog social *(4 unități ocupate din 6 unități planificate)* asigură elaborarea și promovarea politicilor publice și cadrului normativ în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă, retribuirea muncii și dialogului social. În acest proces se asigură consultarea cu reprezentanții partenerilor sociali (*Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova* și *Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova*), cu alte autorități publice administrative centrale (MDED, MF, MIDR, etc.), precum și cu reprezentanții partenerilor de dezvoltare, cu Organizația Internațională a Muncii și societatea civilă.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) este autoritatea centrală de specialitate responsabilă de elaborarea, promovarea și coordonarea politicii Guvernului în domeniile transportului feroviar, maritim și al căilor navigabile interioare. Misiunea ministerului constă în asigurarea dezvoltării durabile, sigure și eficiente a acestor sectoare, prin elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice orientate spre siguranța transporturilor, eficiența economică, protecția mediului și îmbunătățirea calității serviciilor de transport.

În cadrul MIDR, **Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval** este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, de monitorizarea procesului de transpunere și implementare a acquis-ului Uniunii Europene, precum și de supravegherea aplicării standardelor internaționale în domeniile menționate. Direcția dispune de 6 unități de personal, dintre care 4 sunt ocupate.

Agenția Navală a Republicii Moldova, instituție administrativă subordonată ministerului, are ca obiectiv principal implementarea politicii statului în domeniul transportului maritim și al căilor navigabile interioare. Agenția asigură respectarea cadrului legislativ național și internațional, siguranța navigației, securitatea navelor și a infrastructurii portuare, precum și aplicarea standardelor și recomandărilor Organizației Maritime Internaționale (OMI). Cu un efectiv total de 45 de posturi, dintre care doar 30 sunt ocupate.

Agenția Feroviară, creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 759/2022, este autoritatea națională de siguranță feroviară responsabilă de implementarea și realizarea politicilor în domeniul transportului feroviar. Agenția exercită funcții de control, certificare și autorizare, eliberând autorizații de transport feroviar, certificate de siguranță și permise pentru mecanicii de locomotivă. Cu un efectiv-limită de 27 de posturi, dintre care doar 9 sunt ocupate, instituția se confruntă cu deficiențe de personal care afectează capacitatea sa de a-și îndeplini integral atribuțiile stabilite.

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
- Ministerul Finanțelor
- Inspectoratul de Stat al Muncii
- Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

- Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova

19.2.2. Planuri de viitor

19.2.2.1. Planuri legislative

- **Informarea și consultarea angajaților**: **Directiva 2001/86/CE** din 8 octombrie 2001 de completare a Statutului unei companii europene în ceea ce privește implicarea salariaților va fi transpusă împreună cu transpunerea Regulamentului (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind Statutul unei societăți europene (SE) către sfârșitul anului 2026 (cu aplicare de la aderarea la UE). **Directiva 2003/72/CE** din 22 iulie 2003 de completare a Statutului Societății Cooperative Europene va fi transpusă împreună cu transpunerea Regulamentului (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind Statutul Societății Cooperative Europene (SCE). Ambele directive vor fi transpuse către sfârșitul anului 2026 (cu aplicare de la data aderării la UE).
- **Consiliile de întreprindere europene**: Transpunerea Directivei **2009/38/CE**: Prevede înființarea consiliilor de întreprindere europene sau a procedurilor de informare și consultare în întreprinderile de dimensiune comunitară, facilitând dialogul transnațional între angajatori și angajați.
- **Organizarea timpului de muncă**: Transpunerea Directivei **2003/88/CE**: Reglementează aspecte precum durata maximă a timpului de muncă, perioadele minime de odihnă zilnică și săptămânală, concediul anual plătit și munca de noapte, pentru a proteja sănătatea și siguranța lucrătorilor.
- **Protecția tinerilor la locul de muncă**: Până la sfârșitul anului 2025 este planificată modificarea Hotărârii Guvernului nr. 541/2014 care va transpune prevederile Directivei în ceea ce ține de lista neexhaustivă de agenți, procedee și activități care pot să antreneze riscuri specifice pentru persoanele în vârstă de până la 18 ani angajați în câmpul muncii.
- **Condiții de muncă:** Transpunerea Directivei **2008/94/CE**. Directiva 2008/94/CE are ca scop protejarea lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului în vederea asigurării unui grad minim de protecție, prin garantarea plății creanțelor lor salariale neachitate. Transpunerea acestei Directive în legislația națională este esențială pentru garantarea unor standarde minime de protecție a drepturilor angajaților.
- **Condiții de muncă transparente și previzibile**: Transpunerea prevederilor Directivei **2019/1152 în ceea ce ține de unele forme atipice de muncă**: Asigură dreptul lucrătorilor de a fi informați în mod transparent și la timp cu privire la condițiile esențiale ale contractului lor de muncă, promovând previzibilitatea și securitatea raporturilor de muncă.
- **Salarii minime adecvate**: Transpunerea Directivei **2022/2041**: Stabilește cadrul pentru asigurarea unor salarii minime adecvate în UE, menite să garanteze un nivel de trai decent pentru lucrători și să combată sărăcia în muncă.
- **Munca pe perioadă determinată** – Transpunerea integrală a prevederilor Directivei 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEE și Directivei 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCIPE, CEIP și CES;
- **Munca pe platforme:** Transpunerea Directivei (UE) **2024/2831** a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul muncii

pe platforme cu obiectivul general de a îmbunătăți condițiile de muncă și drepturile sociale ale persoanelor care lucrează prin intermediul platformelor, inclusiv în vederea sprijinirii condițiilor pentru dezvoltarea durabilă a platformelor digitale de muncă din UE, până la sfârșitul anului 2026.

- **Detașarea transnațională:** transpunerea Directivei **96/71/CE** și Directivei **2014/67/UE** în vederea reglementării raporturilor de detașare în cadrul prestării de servicii transnaționale a salariaților între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene și Confederației Elvețiene.
- **Informarea, consultarea și participarea lucrătorilor în administrarea întreprinderilor:** Transpunerea Directivei 98/59/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective, Directivei 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități și Directivei 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană.

Aceste directive reflectă angajamentul UE de a promova condiții de muncă echitabile, de a proteja drepturile angajaților și de a încuraja dialogul social, contribuind la crearea unui mediu de muncă sigur, sănătos și incluziv pentru toți lucrătorii din Uniune.

Munca în domeniul transportului: în perioada următoare se va pune accent pe continuarea procesului de aliniere a legislației naționale la *acquis*-ul UE. În acest sens, vor fi transpuse următoarele acte:

- Directiva 2014/112/UE a Consiliului din 19 decembrie 2014, care pune în aplicare Acordul european privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru în transportul pe căi navigabile interioare;
- Directiva 2005/47/CE a Consiliului din 18 iulie 2005, care reglementează acordul dintre Comunitatea Căilor Ferate Europene (CER) și Federația Europeană a Lucrătorilor în Transporturi (ETF) referitor la condițiile de muncă ale lucrătorilor mobili din sectorul feroviar ce prestează servicii de interoperabilitate transfrontalieră;
- Directiva (UE) 2017/159 a Consiliului din 19 decembrie 2016 de punere în aplicare a Acordului referitor la punerea în aplicare a Convenției din 2007 a Organizației Internaționale a Muncii privind munca în domeniul pescuitului încheiat la 21 mai 2012 între Confederația Generală a Cooperativelor Agricole din Uniunea Europeană (COGECA), Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) și Asociația Organizațiilor Naționale ale Întreprinderilor de Pescuit din Uniunea Europeană („Europêche”);
- Continuarea procesului de transpunere a Directivei 1999/63/CE a Consiliului din 21 iunie 1999 privind Acordul de organizare a timpului de lucru al navigatorilor, încheiat între Asociația Proprietarilor de Nave din Comunitatea Europeană (ECSA) și Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Transporturi din Uniunea Europeană (FST).

19.2.2.2.Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura o transpunere eficientă a *acquis*-ului european conex blocului, va fi necesară fortificarea Direcției politici în domeniul raporturilor de muncă și dialog social, prin suplimentarea

unităților de personal și suportul experților în analiză și expertiză actelor UE. Suplimentar, va fi necesar de consolidat capacitățile instituționale și umane ale Inspectoratului de Stat al Muncii.

Va fi necesară crearea sistemului electronic pentru depunerea Declarației de detașare prealabilă și a mecanismului de recuperare a sancțiunilor aplicate de autoritățile din statele membre ale UE. Consolidarea capacităților Inspectoratului de Stat al Muncii privind implementarea serviciilor de detașare a lucrătorilor și asigurarea cooperării în sistemul IMI în domeniul lucrătorilor detașați rămâne o prioritate.

Continuarea reformei Inspectoratului de Stat al Muncii și dezvoltarea capacităților personalului vor contribui la eficientizarea activităților de identificare și legalizare a lucrătorilor nedeclarați, precum și în materie de securitate și sănătate în muncă și dialog social.

Pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților din sectorul transporturilor în conformitate cu cerințele acquis-ului UE, în perioada următoare se va pune accent pe consolidarea capacității administrative a Agenției Navale și a Agenției Feroviare, prin dezvoltarea competențelor și instruirea personalului.

De asemenea, se planifică dezvoltarea sistemului digital de gestionare a cazurilor în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii, care va acoperi întregul ciclu de inspecție, și va conține un model de evaluare a riscurilor bazate pe algoritmi de predicție.

19.2.3. Aspecte financiare

În Anexa A sunt stabilite următoarele costuri totale

- Costuri estimative: 2419,63 mii lei total acoperite din bugetul de stat

În Anexa B sunt stabilite următoarele costuri totale

- Costuri estimative: 20 583 mii lei
- Costuri neacoperite: 19 091 mii lei
- Trei acțiuni cu costuri nedeterminate

19.3. Subcapitolul: SECURITATE ŞI SĂNĂTATE LA LOCUL DE MUNCĂ

19.3.1. Prezentarea generală a situației

Securitatea și sănătatea în muncă reprezintă unul dintre domeniile cele mai importante ale politicii Uniunii Europene referitoare la ocuparea forței de muncă și afaceri sociale. Scopul final al activității de securitate și sănătate în muncă este protejarea vieții, integrității și sănătății salariaților împotriva riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională care pot apărea la locul de muncă și crearea unor condiții de muncă care să le asigure acestora confortul fizic, psihic și social. Astfel, securitatea și sănătatea în muncă reprezintă un indicator elocvent al calității vieții în orice stat.

Acest indicator se obţine printr-un ansamblu de măsuri şi acţiuni orientate spre asigurarea celor mai juste şi echilibrate condiţii de iniţiere, realizare şi încetare a relaţiei de muncă, spre asigurarea unui nivel suficient de securitate şi sănătate în muncă, precum şi spre asigurarea unui nivel decent de protecţie socio-economică a celor ce muncesc.

Realizarea acestor măsuri şi acţiuni necesită existenţa unui sistem de securitate și sănătate în muncă cât la nivel național, atât și la nivel de unitate economică. Acest sistem înglobează mai multe elemente indispensabile. Printre acestea se înscriu cadrul normativ în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă, cadrul de politici în domeniul securității și sănătății în muncă și cadrul

instituţional în acest domeniu, precum şi controlul asupra aplicării acestuia, de asemenea și parteneriatul social, la fel cu abilități dezvoltate pentru a promova un nivel înalt de securitate și sănătate în muncă.

Programul de ameliorare a securității și sănătății în muncă în domenii cu riscuri înalte de accidentare și îmbolnăvire pentru anii 2024-2028, este aliniat la Cadrul strategic al UE privind sănătatea și securitatea la locul de muncă 2021-2027.

În anul 2024 au fost raportate **662** evenimente de accidentare, în care au suferit 682 de persoane. Inspectorii de muncă cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă au cercetat 113 cazuri, dintre care 70 accidente mortale, 30 accidente grave, 13 accidente cu incapacitate temporară de muncă. Sectoarele cele mai vulnerabile din punct de vedere al securității și sănătății în muncă (domenii cu cele mai multe accidente de muncă) sunt: construcțiile, agricultura și industria prelucrătoare.

19.3.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ în domeniul securității și sănătății în muncă a fost construit urmărind armonizarea legislației Republicii Moldova la principiile cadrului internațional de securitate și sănătate în muncă, în special la Directivele UE din acest domeniu. Cadrul normativ înglobează următoarele acte normative: Codul Muncii nr. 154/2003; Codul Contravențional nr. 218/2008; Legea Securității și Sănătății în muncă nr. 186/2008; Lege privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10/2008; Legea ocrotirii sănătății 411/1995; Legea cu privire la Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2012.

În anul 2025 Parlamentul a adoptat modificări la Legea securității și sănătății în muncă 186/2008 pentru a asigura transpunerea unor prevederi din următoarele acte UE:

- transpunerea parțială (art. 1–15) a Directivei Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE);
- transpunerea parțială (art. 1–8) a Directivei 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporară;
- transpunerea parțială (art. 6 și art. 7 alin. (1)) a Directivei 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă;
- transpunerea parțială (pct. 1–6) a Recomandării 2003/134/CE a Consiliului din 18 februarie 2003 privind îmbunătățirea protecției sănătății și securității la locul de muncă pentru lucrătorii care desfășoară o activitate independentă;

Guvernul a aprobat o serie de Hotărâri de Guvern privind cerințele minime, securitatea și sănătatea în muncă și transpun mai mult de 20 de Directive UE din acest domeniu, printre care pot fi menționate:

- Hotărârea Guvernului nr.603/2011 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă, transpune Directiva Parlamentului European şi Consiliului 2009/104/CE din 16 septembrie 2009 privind cerinţele minime de securitate şi sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă;

• Hotărârea Guvernului nr.80/2012 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile, transpune parțial Directiva Consiliului 92/57/CEE din 24 iunie 1992 privind cerinţele minime de securitate şi sănătate care se aplică pe şantierele temporare sau mobile;

• Hotărârea Guvernului nr. 918/2013 privind Cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă transpune parțial Directiva Consiliului 92/58/CEE din 24 iunie 1992 privind cerinţele minime pentru semnalizarea de securitate şi sănătate la locul de muncă;

• Hotărârea Guvernului nr.362/2014 cu privire la aprobarea Cerințelor minime privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor generate sau care pot fi generate de expunerea la zgomot, în special împotriva riscurilor pentru auz, transpune parțial Directiva Parlamentului European şi Consiliului 2003/10/CE din 6 februarie 2003 privind cerinţele minime de securitate şi sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenţi fizici (zgomot) și altele;

• Hotărârea Guvernului nr. 353/2010 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate la locul de muncă (introducerea de corectări) a fost aliniată la Directiva Consiliului din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate la locul de muncă [prima directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (89/654/CEE). În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă;

• Hotărârea Guvernului nr. 819/2016 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru lucrul la monitor (corectări) a fost aliniată la Directiva Consiliului din 29 mai 1990 privind condițiile minime de securitate și sănătate pentru lucrul la monitor nr. 90/270. În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă;

• Hotărârea Guvernului nr. 918 din 18 noiembrie 2013 privind Cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă (corectări amestecuri periculoase) a fost aliniată la Directiva 92/58/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă. În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă;

19.3.1.2.Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin intermediul Direcției politici în domeniului raporturilor de muncă și dialog social *(4 unități ocupate din 6 unități planificate)* asigură elaborarea și promovarea politicilor publice și cadrului normativ în domeniul raporturilor de muncă, **securității și sănătății în muncă**, retribuirea muncii și dialogului social. În acest proces se asigură consultarea cu reprezentanții partenerilor sociali (*Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova* și *Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova*), cu alte autorități publice administrative centrale (MS, ANSP, ISM etc.), precum și cu reprezentanții partenerilor de dezvoltare, cu Organizația Internațională a Muncii și societatea civilă.

Instituțiile implicate în proces:

• Inspectoratul de Stat al Muncii

• Ministerul Sănătății

- Agenția Națională pentru Sănătate Publică
- Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
- Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova

19.3.2. Planuri de viitor

19.3.2.1. Planuri legislative

Uniunea Europeană a stabilit un cadru legislativ cuprinzător pentru a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor la locul de muncă. Acest cadru include directive care stabilesc cerințe minime pe care statele membre trebuie să le implementeze, permițându-le totodată să adopte măsuri mai stricte, dacă este necesar.

În perioada următoare se va asigura:

- alinierea la Recomandarea (UE) 2022/2337 a Comisiei din 28 noiembrie 2022 privind Lista europeană a bolilor profesionale;
- transpunerea integrală a Directivei (UE) 2017/164 a Comisiei din 31 ianuarie 2017 de stabilire a unei a patra liste de valori-limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivelor 91/322/CEE, 2000/39/CE și 2009/161/UE ale Comisiei;
- transpunerea integrală a Directivei (UE) 2019/1831 a Comisiei din 24 octombrie 2019 de stabilire a unei a cincea liste de valori limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivei 2000/39/CE a Comisiei;
- transpunerea integrală a Directivei 2002/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de agenți fizici (vibrații) [a șaisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 2010/32/UE a Consiliului din 10 mai 2010 de punere în aplicare a Acordului-cadru privind prevenirea rănilor provocate de obiecte ascuțite în sectorul spitalicesc și în cel al asistenței medicale, încheiat între HOSPEEM și EPSU;
- transpunerea integrală a Directivei 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și de sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (radiații optice artificiale) [A nouăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 2003/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (zgomot) [a șaptesprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 2013/35/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele minime de sănătate și securitate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (câmpuri electromagnetice) [a douăzecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] și de abrogare a Directivei 2004/40/CE;
- transpunerea Directivei 2009/148/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă;

- transpunerea integrală a Directivei 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici la locul de muncă [a șaptea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 98/24/CE a Consiliului din 7 aprilie 1998 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici la locul de muncă [a paisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea Directivei 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă [a șasea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE a Consiliului];
- transpunerea integrală a Directivei 1999/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1999 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive [a cincisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea Directivei 93/103/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă la bordul navelor de pescuit;
- transpunerea Directivei 92/29/CEE a Consiliului din 31 martie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru promovarea unei mai bune asistențe medicale la bordul navelor;
- ajustarea cadrului normativ național la Regulamentul (UE) nr. 349/2011 al Comisiei din 11 aprilie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare referitoare la sănătatea publică, precum și la sănătatea și siguranța la locul de muncă în ceea ce privește accidentele de muncă;
- transpunerea Directivei Consiliului din 29 mai 1990 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători și, în special, de producere a unor afecțiuni dorso-lombare [a patra directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (90/269/CEE);
- transpunerea integrală a Directivei Consiliului 92/57/CEE din 24 iunie 1992 privind cerinţele minime de securitate şi sănătate care se aplică pe şantierele temporare sau mobile;
- transpunerea integrală a Directivei Parlamentului European şi Consiliului 2009/104/CE din 16 septembrie 2009 privind cerinţele minime de securitate şi sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă în ceea ce ţine de de verificare a echipamentelor de muncă, a cărui securitate depinde de condiţiile de instalare;
- transpunerea integrală a Directivei 92/91/CEE a Consiliului din 3 noiembrie 1992 privind cerințele minime de îmbunătățire a protecției securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă de foraj [a unsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 92/104/CEE a Consiliului din 3 decembrie 1992 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea securității și protecției sănătății lucrătorilor din industria extractivă de suprafață și în subteran [a douăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];

• transpunerea integrală a Directivei Consiliului nr. 89/656 din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă [a treia directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE].

19.3.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Gestionarea mai eficientă a securității și sănătății în muncă, precum și o mai bună conformare a angajatorilor la cerințele legale în domeniu implică consolidarea capacităților instituționale ale Inspectoratului de Stat al Muncii pentru intensificarea măsurilor de sensibilizare, informare, consultare și instruire asupra celor mai eficiente căi de aplicare a legislației securității și sănătății în muncă, precum și de prevenire a accidentelor de muncă.

Așadar, dezvoltarea capabilităților inspectorilor de muncă este critică în ceea ce privește pregătirea și dezvoltarea în materie de SSM. De asemenea, devine imperativă elaborarea de instrumente metodologice pentru organizarea SSM la nivelul unității economice și locului de muncă.

Totodată, consolidarea resurselor umane în serviciile de sănătate a muncii este esențială pentru prevenirea riscurilor profesionale și protejarea sănătății lucrătorilor. Pregătirea medicilor specializați în medicina muncii contribuie la dezvoltarea unui sistem capabil să identifice și să gestioneze eficient factorii de risc ocupațional. În același timp, fortificarea rețelei naționale de laboratoare ale ANSP, specializate în analiza factorilor chimici și fizici și în măsurări instrumentale întărește baza tehnică necesară evaluării corecte a mediului de muncă. Modernizarea și standardizarea acestor laboratoare asigură un suport solid pentru luarea deciziilor în domeniul sănătății ocupaționale. Împreună, formarea specialiștilor în medicina muncii și dezvoltarea infrastructurii de laborator contribuie la un sistem integrat, capabil să răspundă eficient provocărilor din sănătatea muncii.

19.3.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

• Costuri estimative: 1731,58 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

• Costuri estimative: 2737 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

19.4. Subcapitolul: DIALOG SOCIAL

19.4.1. Prezentarea generală a situației

19.4.1.1.Cadrul legislativ

Codul Muncii al Republicii Moldova conține dispoziții care reglementează dreptul la negociere colectivă pentru toți angajații, indiferent de sectorul economic. La fel acesta stabilește modul de desfășurare a negocierilor colective (link).

Totodată, legislația muncii în vigoare prevede garanții şi compensații pentru participanții la negocierile colective. Astfel, persoanele care participă la negocierile colective, la elaborarea proiectului contractului colectiv de muncă sau al convenţiei colective se eliberează de la munca de bază, cu menţinerea salariului mediu pe termenul stabilit prin acordul părţilor, de cel mult 3 luni.

Legea Sindicatelor nr. 1129/2000 stabilește drepturile sindicatelor de a negocia colectiv și de a reprezenta interesele lucrătorilor în discuțiile cu angajatorul (link).

Legea Patronatelor nr. 976/200 prevede dreptul patronilor de a participa la negocierea contractelor colective de muncă şi la concilierea, medierea şi soluţionarea litigiilor şi conflictelor de muncă, la alte negocieri, în conformitate cu statutele proprii şi cu legislaţia în vigoare (link).

Legislația actuală a Republicii Moldova evidențiază dreptul la asociere și crearea sindicatelor, dreptul sindicatelor de a apăra interesele membrilor, într-o serie de acte normative cum ar fi :

- Constituția Republicii Moldova, care stipulează că „dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte'' și că „orice salariat are dreptul de a întemeia și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale'' (link);
- Codul muncii al Republicii Moldova, Capitolul III, prevede drepturile organelor sindicale la efectuarea controlului asupra respectării legislației muncii și garanțiile activității lor. Reglementează: asigurarea dreptului sindicatelor de a exercita controlul obștesc asupra respectării legislației muncii; statutul sindicatelor de părți ale parteneriatului social; drepturile sindicatelor de a participa la negocierile colective și de a semna convențiile colective; participarea sindicatelor la soluționarea litigiilor de muncă; interzicerea concedierii fără acordul organului sindical; drepturile organelor sindicale la efectuarea controlului asupra respectării legislației muncii și garanțiile activității lor; consultarea sindicatelor în majoritatea aspectelor referitoare la munca salariaților etc. (link);
- Legea sindicatelor nr. 1129/2000, care reglementează raporturile sociale ce apar în legătură cu realizarea de către salariați a dreptului constituțional de a întemeia și de a se înscrie în sindicate, stabilește cadrul juridic al întemeierii lor, garanțiile activității, reglementează relațiile lor cu autoritățile publice, cu patronii și cu asociațiile patronilor (link);
- Codul contravențional, care sancționează, în art. 61, împiedicarea exercitării dreptului de întemeiere a sindicatelor și de afiliere la acestea (link);

Comisia Națională pentru Consultări și Negocieri Colective este un organ tripartit (reprezentanți ai părții guvernamentale, a sindicatelor și patronatelor), constituit în scopul realizării obiectivelor şi al stabilirii bazelor de reglementare a relațiilor social-economice şi de muncă în ţară.

Reprezentanţii salariaţilor şi ai angajatorilor au dreptul de a iniţia şi de a participa la negocierile colective pentru elaborarea, încheierea, modificarea sau completarea contractului colectiv de muncă sau a convenţiilor colective.

Potrivit prevederilor art. 27 din Codul muncii nr. 154/2003, participanţii la negocierile colective sunt liberi în alegerea chestiunilor ce vor constitui obiectul de reglementare al contractelor colective de muncă şi al convenţiilor colective.

În unităţile unde o parte a salariaţilor nu sunt membri de sindicat aceştia sunt în drept, să împuternicească organul sindical să le reprezinte interesele la negocieri. În unităţile unde nu sunt constituite sindicate, interesele salariaţilor sunt exprimate, de reprezentanţii aleşi ai salariaţilor.

Dreptul de a participa la negocierile colective, de a semna convenţiile colective în numele salariaţilor/angajatorilor la nivel naţional, ramural sau teritorial aparţine sindicatelor/patronatelor corespunzătoare.

Părţile sunt obligate să-şi furnizeze reciproc informaţiile necesare pentru desfăşurarea negocierilor colective cel târziu peste 2 săptămâni din momentul solicitării. (art. 27 din Codul muncii nr. 154/2003).

Planul de activitate al Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective 2015- 2024 (link), pentru semestrul I, 2025 (link).

Comisia Națională pentru Consultări și Negocieri Colective desfășoară ședințele în mod sistematic care joacă un rol crucial în modelarea și implementarea politicilor publice în Republica Moldova în urma cărora:

- se fac modificări de politici publice pentru abordarea noilor realități economice, sociale și politice;
- se elaborează și modifică acte normative pentru a sprijini implementarea eficientă a politicilor publice.

Dinamica întrunirilor CNCNC a crescut considerabil din 2021 până în 2023. În 2021 a avut loc doar o singură ședință a CNCNC. Aceasta se datorează în principal pandemiei de Covid-19. În anul 2023 au avut loc 8 ședințe, în 2024 - 5 ședințe, iar în primul semestru al anului 2025 au avut loc cel puțin 5 ședințe.

Consultații tripartite naționale și negocieri pe probleme de muncă și socio-economice au inclus un șir de subiecte, printre care:

- Propuneri de modificare a Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003;
- Proiecte anuale de legi privind bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurărilor obligatorii de sănătate;
- Revizuirea anuală a cuantumului salariului minim;
- Mecanismul de stabilire (adecvare) a salariului minim;
- Ratificarea și alinierea legislației la prevederile Convenției OIM:
- C190 privind violența și hărțuirea în lumea muncii - care a intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 19 martie 2025;
- C156 Lucrători cu responsabilități familiale - discuții în așteptare etc;
- Provocări de negociere colectivă la toate nivelurile.
- Remunerarea muncii și transpunerea actelor UE.

În iulie 2023, Parlamentul a aprobat o lege care scutește sindicatele și asociațiile patronale de plata taxelor de înregistrare. Aceste măsuri au ca scop încurajarea dialogului social la toate nivelurile prin facilitarea sindicalizării. Anterior, sindicatele plăteau o taxă de înregistrare de 1 149 de lei, iar asociațiile patronale plăteau 90 de lei.

În ianuarie 2024, Guvernul și sindicatele au adoptat o declarație comună privind sprijinirea cursului de integrare europeană a Republicii Moldova (link). În acest fel, partenerii sociali și-au exprimat angajamentul de a coopera pentru avansarea procesului de integrare europeană a Republicii Moldova, inclusiv prin transpunerea accelerată a legislației europene în cadrul de reglementare național și dezvoltarea dialogului social la toate nivelurile.

Dialogul social la nivelul Uniunii Europene (UE) reprezintă un element esențial al politicii sociale europene, facilitând negocierile și cooperarea între partenerii sociali-organizațiile patronale și sindicale - pentru a promova condiții de muncă echitabile și progres social.

19.4.1.2.Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin intermediul Direcției politici în domeniului raporturilor de muncă și dialog social *(4 unități ocupate din 6 unități planificate)* asigură elaborarea și promovarea politicilor publice și cadrului normativ în domeniul dialogului social.

În acest proces, consultarea problemelor ce ţin de domeniul muncii şi a problemelor social-economice este asigurată cu reprezentanții partenerilor sociali (*Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova* și *Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova*) inclusiv cu alte autorități publice administrative centrale.

19.4.2. Planuri de viitor

19.4.2.1.Planuri legislative

Aprobarea unui Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (privind consolidarea dialogului social);

Consolidarea implicării partenerilor sociali în diferite grupuri de lucru ale UE pentru a crește reprezentarea la nivel european;

Sporirea ratei de acoperire a negocierilor colective.

19.4.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: MDL 281,54 mii, acoperit total din bugetul de stat

19.5. Subcapitolul: POLITICA OCUPAȚIONALĂ

19.5.1. Prezentarea generală a situației

19.5.1.1.Cadrul legislativ

Republica Moldova are o politică națională privind ocuparea forței de muncă și include mai multe documente de politică din domeniile de competență a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Educației și Cercetării și Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care au ca scop dezvoltarea cererii și ofertei de forță de muncă.

În anul 2022 a fost aprobat prin, Hotărârea Guvernului nr. 785/2022, Programul Național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia. În anul 2018 a intrat în vigoare Legea nr. 105 pentru ocuparea forței de muncă și asigurare de șomaj, care vine cu un pachet de măsuri active pe piața muncii pentru șomeri și servicii de ocupare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, oferite de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) prin intermediul a celor 35 de subdiviziuni teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM).

Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării a aprobat Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030, obiectivul căreia este de a consolida competitivitatea economică a statului, asigurând o creștere continuă și sustenabilă a standardelor de viață ale cetățenilor, prin crearea de locuri de muncă decente și oferirea unei remunerări atractive. Totodată, prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA), ministerul asigură implementarea mai multe Programe de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM), inclusiv de creare a locurilor de muncă, cum ar fi: „Programul Start pentru Tineri – o afacere durabilă la tine acasă” (link); Programul de susținere a antreprenoriatului feminin (link); Programul de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+2“ (link); Programul de sprijin pentru dezvoltarea ÎMM în domeniul turismului (link); Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și

integrarea în lanțurile valorice (link); Programul de transformare digitală a întreprinderilor mici și mijlocii (link); Programul de retehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii (link); Programul de susținere a inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice (link); Programul de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii (link); Facilitarea accesului ÎMM la resurse financiare prin emiterea garanțiilor financiare (link); Programul de stimulare a investițiilor „373" (link). Ministerul Educației și Cercetării a aprobat Strategia Națională Educație 2030 (link); Cadrul Național al Calificărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023 (link); Regulamentul privind educația adulților (link), documente care urmăresc dezvoltarea ofertei de forță de muncă prin îmbunătățirea accesului și calității educației.

Prevederile Programelor și măsurilor menționate sunt conforme cu recomandările *acquis*-ului UE.

Totuși, pentru atingerea țintelor stabilite la nivel UE, sunt necesare eforturi suplimentare în vederea unei implementări mai eficiente și a unei finanțări adecvate a măsurilor care vizează: (1) promovarea unei forțe de muncă calificate, prin sporirea continuă a calității învățământului;

(2) asigurarea accesului la formare profesională pe parcursul vieții pentru populația adultă;

(3) reducerea dezechilibrului între cerere și oferta pe piața muncii, inclusiv deficitului forței de muncă;

(4) reducerea inegalității pe piața muncii între femei și bărbați, dar și între anumite grupuri vulnerabile, precum persoanele cu dizabilități, persoanele fără o calificare, populația din rândul minorităților naționale, în special populației de etnie romă;

(5) integrarea tinerilor NEETs;

(6) consolidarea dialogului social pe piața muncii;

(7) asigurarea condițiilor de muncă decentă;

(8) susținerea întreprinderilor sociale;

(9) asigurarea tranziției verde echitabile.

Indicatorii pieței muncii din Republica Moldova rămân a fi scăzuți, iar piața muncii mai puțin flexibilă, comparativ cu țările membre, fapt menționat și în raportul CE pentru Republica Moldova, în anul 2024.

Chiar dacă, pe parcursul ultimilor ani, Republica Moldova înregistrează o ușoară creștere a indicatorilor pieței muncii, rata de participare rămâne a fi scăzută. În anul 2024, rata de participare la forță de muncă a fost de 59,1% în rândul populației de 20-64 ani, inclusiv în rândul bărbaților – 60,9% și pentru femei 57,5%. Pentru categoria de vârstă de 15-34 ani – 41,9%.

Republica Moldova are deocamdată un număr mare de persoane în afara forței de muncă, care constituie 55,5% din totalul populației de 15 ani și peste. Acest fapt cauzează și valoare scăzută a ratei de ocupare în rândul populației de 20-64 ani, care a fost în anul 2023 – 56,8%. În rândul bărbaților acest indicator era – 58,6% și în rândul femeilor – 55,1%. În rândul tinerilor de 15-34 ani rata de ocupare a constituit 39,6%.

Forța de muncă în Republica Moldova în anul 2024 a constituit 889,1 mii persoane sau 44,5% din numărul total al populației în vârstă de 15 ani și peste, din care populația ocupată a constituit 853,9 mii persoane sau 96,0% din forța de muncă și șomerii BIM – 35,2 mii persoane sau 4,0%.

Rata șomajului a înregistrat valori de 3,9% pentru categoria de vârstă 20-64 ani și, inclusiv în rândul bărbaților – 5% și în rândul femeilor – 4,2%. Pentru grupa de vârstă 15-24 ani acest indicator a înregistrat valoare de 9,8%, iar pentru 25-34 ani – 4,5%.

Se înregistrează o participare scăzută a salariaților la formare profesională continuă, rata globală de participare la formarea profesională continuă a salariaților a constituit în anul 2024 – 21,3%.

În pofida reducerii ratei tinerilor NEET în ultimii ani, această rămâne a fi ridicată, comparativ cu țările membre. În anul 2023, rata tinerilor NEET de 15-34 ani a fost de 29,9%.

Economia socială are un rol important în dezvoltarea economică și socială prin promovarea unor modele economice sustenabile, centrate pe nevoi colective și solidaritate, pe oferirea de oportunități de integrare pe piața muncii a persoanelor din categoriile defavorizate ale populației, prin dezvoltarea serviciilor sociale în interesul comunității și prin creșterea incluziunii sociale.

Cadrul normativ din Republica Moldova definește, în acest sens, antreprenoriatul social, care urmărește obiectivele de soluționare a problemelor sociale la nivel de comunitate, crearea și dezvoltarea locurilor de muncă pentru persoanele defavorizate, dar care, în condițiile actuale, rămâne a fi un sector subdezvoltat. Astfel, deși la nivel politici de țară sunt peste 80 de inițiative de antreprenoriat social, la moment, cu statut de întreprindere socială/întreprindere socială de inserție activează 12, iar cadrul legal în partea ce ține de procedura de acordare a statutului, sprijinul acordat acestora, în ceea ce ține de acces la achiziții publice, facilități fiscale, urmează a fi revizuite pentru a spori accesibilitatea acestora pentru întreprinderile sociale, dar și pentru dezvoltarea sectorului de antreprenoriat social per ansamblu.

Antreprenoriatul social este reglementat de Legea nr. 845/1992 privind antreprenoriatul și întreprinderile, care a fost modificată în 2017 pentru a include prevederi specifice referitoare la antreprenoriatul social. Legea definește antreprenoriatul social ca o formă de activitate comercială care vizează abordarea provocărilor sociale în beneficiul comunității și introduce conceptele de întreprinderi sociale și întreprinderi de integrare socială, fiecare cu roluri și obiective distincte. Cadrul de politici publice privind antreprenoriatul social va fi consolidat prin includerea unui obiectiv specific în noul Plan de acțiune privind implementarea în perioada 2026-2027 a Programului Național pentru Promovarea Antreprenoriatului și Creșterea Competitivității (PACC) 2023-2027. În acest sens, Republica Moldova va defini conceptul de economie socială și va revizui definiția legală a întreprinderilor sociale prin modificări la Legea nr. 845/1992, asigurând alinierea la standardele europene relevante.

Republica Moldova își propune să integreze obiectivul specific al dezvoltării antreprenoriatului social în documentele de politici publice guvernamentale și să revizuiască cadrul legal până în 2026 pentru a facilita creșterea sectorului, așa cum este subliniat în Programul Național pentru Promovarea Antreprenoriatului și Creșterea Competitivității 2023-2027. În plus, se vor depune eforturi pentru a dezvolta strategii de cartografiere a competențelor, în cooperare cu partenerii sociali și sectorul privat, pentru a asigura recalificarea și perfecționarea necesare a lucrătorilor, în special în sectoarele cu emisii ridicate, ca parte a cadrului pentru o tranziție justă.

19.5.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, împreună cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), îndeplinește funcția de coordonator în domeniul ocupării forței de muncă. Aceste autorități sunt responsabile de elaborarea și implementarea strategiilor, cadrului legislativ și politicilor generale din domeniul muncii, având ca scop principal îmbunătățirea ocupării forței de muncă și crearea unui mediu propice pentru persoanele în căutarea unui loc de muncă, prin oferirea de servicii directe și suport.

În cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Direcția Politici Ocupaționale și Reglementarea Migrației Forței de Muncă este structura responsabilă pentru elaborarea politicilor din domeniul ocupării forței de muncă. Conform structurii de personal aprobate, Direcția are în componență 5 angajați, inclusiv șeful Direcției. Dintre aceștia, două persoane, inclusiv șeful, sunt implicate activ în procesul de transpunere a *acquis*-ului comunitar. În plus, Direcția respectivă desfășoară activități precum dezvoltarea competențelor forței de muncă, actualizarea standardelor ocupaționale și revizuirea Clasificatorului Ocupațiilor, asigurând alinierea acestora la cerințele pieței. Totodată, subdiviziunea în cauză colaborează cu Ministerul Educației și Cercetării pentru a actualiza nomenclatoarele domeniilor de formare profesională, standardele de calificare și programele de studii, contribuind astfel la optimizarea formării profesionale și creșterea calității forței de muncă din Republica Moldova.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă dispune de un număr de 45 de angajați din totalul de 56 prevăzuți în schema de personal. ANOFM coordonează activitatea a 35 de subdiviziuni teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM), amplasate în fiecare raion al Republicii Moldova. Aceste subdiviziuni teritoriale au un efectiv de 176 de angajați din totalul de 189 de unități planificate, ceea ce reprezintă o medie de aproximativ 4-5 angajați per subdiviziune.

STOFM are ca principal obiectiv implementarea politicilor din domeniul ocupării forței de muncă, furnizând servicii și măsuri de sprijin pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și pentru angajatori. Prin activitățile lor, aceste subdiviziuni joacă un rol important în crearea unei legături eficiente între cererea și oferta de muncă, contribuind astfel la utilizarea optimă a resurselor umane în economia națională.

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării – dispune de 97 de angajați din totalul de 102 unități prevăzute în schema de încadrare a personalului. În cadrul Serviciului dezvoltarea economiei verzi, incluzive și de bună guvernanță, din cadrul ministerului sunt prevăzute 2 unități, din care este ocupată 1 unitate.
- Ministerul Mediului – Activitățile în cadrul ministerului se realizează prin intermediul Secției politici în domeniul schimbărilor climatice cu un efectiv de 4 persoane dintre care doar 3 sunt completate. Autoritatea centrală responsabilă de elaborarea și promovarea politicilor și actelor normative privind reducerea emisiilor de GES și adaptarea la schimbările climatice, în conformitate cu Acordul de la Paris. Asigură respectarea tratatelor internaționale în domeniul protecției mediului și schimbărilor climatice, având rolul de punct oficial de contact pentru acestea. Colaborează cu autoritățile centrale și locale pentru elaborarea Contribuției Naționale Determinate, a strategiei de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, a politicilor de adaptare la schimbările climatice și a inventarului național al emisiilor de GES.
- Agenția de mediu - instituția responsabilă pentru implementarea politicilor în domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice, eliberează autorizația integrată de mediu care acordă dreptul de a degaja emisiile de GES, administrează Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți și recepționează raportul anual privind emisiile de gaze depus prin intermediul acestuia, sigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES incluse în inventarul național.

19.5.2. Planuri de viitor

19.5.2.1.Planuri legislative

Prin transpunerea *acquis*-ului UE, inclus în subcapitolul Politica de ocupare a forței de muncă, se urmărește constituirea unei piețe a muncii orientate către viitor și capabile să reacționeze la evoluția economiei, dar și incluzive, precum și tinderea spre atingerea țintelor stabilite la nivel UE.

Acquis-ul comunitar inclus în subcapitolul Politica de ocupare a forței de muncă constă din următoarele acte UE:

- Decizia (UE) 2023/2528 a Consiliului din 9 octombrie 2023 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă;
- Recomandarea Consiliului din 30 octombrie 2020 privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanției pentru tineret" și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret;
- Recomandarea Consiliului din 15 februarie 2016 privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă;
- Recomandarea Consiliului din 10 martie 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii;
- Recomandarea Consiliului din 27 noiembrie 2023 privind dezvoltarea condițiilor-cadru ale economiei sociale;
- Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică;

Dat fiind faptul că *acquis*-ul UE este constituit din Recomandări ale Consiliului, acestea nu necesită a fi transpuse direct în legislația națională, ci considerate la elaborarea documentelor de politici naționale în vederea susținerii antreprenoriatului, educației și instruirii pe parcursul vieții a adulților, susținerii economiei sociale, ocupării forței de muncă și asigurării tranziției echitabile către neutralitatea climatică, astfel încât acestea să contribuie la atingerea obiectivelor stabilite în domeniu la nivel UE.

Pentru a ajusta politica națională în domeniul ocupării forței de muncă, în anul 2026 va fi elaborat un nou Program Național pentru ocuparea forței de muncă, care va trebui să asigure implementarea Recomandărilor CE privind politica de ocupare a forței de muncă, emise până acum și cele noi, precum și modificată Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurare de șomaj, și Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018 privind aprobarea Procedurilor de acces la măsurile de ocupare a forței de muncă. De asemenea, anual vor fi revizuite obiectivele și indicatorii de performanță pentru ANOFM și STOFM, astfel încât să contribuie la realizarea recomandărilor CE privind politica de ocupare a forței de muncă.

19.5.2.2.Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura o implementare eficientă a *acquis*-ului comunitar, va fi necesar de consolidat și dezvoltat capacitățile Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și ale Direcției de profil din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul programelor de formare continuă privind îmbunătățirea calității prestării serviciilor de ocupare și eficiența măsurilor active pe piața muncii.

Suplimentar, ANOFM trebuie să dezvolte și să implementeze un nou Sistem Informațional dedicat „Pieței muncii". Actualul sistem, care este învechit și ineficient, nu poate susține automatizarea proceselor operaționale interne necesare pentru o funcționare optimă. Printre

prioritățile acestui nou sistem se numără digitalizarea completă a procedurilor interne, precum și monitorizarea indicatorilor de performanță stabiliți pentru cele 35 STOFM.

De asemenea, este important să se asigure accesibilitatea acestora pentru persoanele cu dizabilități, astfel încât să se promoveze incluziunea și egalitatea de șanse.

19.5.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

Costuri estimative: : 502,86 mii lei, acoperite total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

Costuri estimative: 3797 mii lei

Costuri neacoperite: 3370 mii lei

19.6. Subcapitolul: PROTECȚIA SOCIALĂ ȘI INCLUZIUNEA SOCIALĂ

19.6.1. Prezentarea generală a situației

19.6.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legal al Republicii Moldova în domeniul protecției sociale și incluziunii sociale este bine definit printr-o serie de acte normative esențiale, care reglementează drepturile cetățenilor și instituțiilor în acest domeniu.

Constituția Republicii Moldova garantează dreptul la asistență și protecție socială pentru toți cetățenii, stimulând că statul trebuie să ia măsuri adecvate pentru asigurarea unui trai decent și pentru sprijinirea categoriilor vulnerabile ale populației.

De asemenea, este reglementat dreptul cetățenilor la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Legea nr. 547/2003 privind asistența socială stabilește principiile generale ale sistemului de asistență socială, inclusiv formele de suport oferite persoanelor și familiilor aflate în dificultate, criteriile de eligibilitate și modalitățile de acordare a beneficiilor sociale.

Legea 123/2010 cu privire la serviciile sociale (link) stabileşte cadrul general de creare şi funcţionare a sistemului integrat de servicii sociale, cu determinarea sarcinilor şi responsabilităţilor autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale, ale altor persoane juridice şi fizice abilitate cu asigurarea şi prestarea serviciilor sociale, precum şi protecţia drepturilor beneficiarilor de servicii sociale. *Servicii sociale* includ ansamblul de măsuri şi activităţi realizate pentru a satisface necesităţile sociale ale persoanei/familiei în vederea depăşirii unor situaţii de dificultate, de prevenire a marginalizării şi excluziunii sociale.

Prin Legea nr. 166/2010 Republica Moldova a ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, demonstrând interes în ceea ce privește elaborarea și promovarea politicilor în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, precum și ajustarea legislației naționale în vigoare la prevederile celei internaționale

Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități reglementează drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea incluziunii sociale a acestora, garantând posibilitatea participării lor în toate domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, educației, sport, cultură, ocrotirii sănătății, informării și comunicării, mobilității, securității și justiției, inclusiv și alte domenii destinate integrării acestora.

Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj reglementează măsurile de promovare a ocupării forței de muncă, serviciile de asistență pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și condițiile de acordare a indemnizațiilor de șomaj.

Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii stabileşte cadrul legal al funcţionării sistemului public de pensii, precum şi interacţiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale şi cu alte mecanisme statale de protecţie socială a populaţiei. Scopul legii date constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil şi sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

Legea nr. 499/1999 prevede alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

Legea nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social prevede acordarea de ajutoare sociale familiilor și persoanelor cu venituri mici, stabilind criteriile de eligibilitate și cuantumul suportului financiar oferit de stat.

Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale stabileşte dreptul la prestaţii de asigurări sociale pentru prevenirea, limitarea, înlăturarea riscurilor sociale şi susţinerea financiară a persoanelor îndreptăţite a le primi, în cazul producerii unor astfel de riscuri. Reglementările prezentei legi se aplică în cazul următoarelor riscuri sociale asigurate: îmbolnăvirea, maternitatea, creşterea copilului şi decesul.

Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie stabileşte bazele juridice şi organizatorice ale activităţii de prevenire şi de combatere a violenţei în familie, măsurile de protecție, cadrul de acordare a serviciilor sociale pentru subiecții violenței în familie, mecanismul de sesizare şi soluţionare a cazurilor de violenţă.

Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului stabilește drepturile fundamentale ale copilului, principiile și măsurile de asigurare a drepturilor copilului, atribuțiile autorităților publice centrale și locale și interacțiunea acestora în procesul de asigurare a respectării drepturilor copilului. În baza acestei legi, copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, indiferent de cetățenie, de apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație ale lor, ale părinților lor sau ale reprezentanților lor legali/responsabililor lor legali, indiferent de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.) sau de orice alt criteriu.

Legea nr. 140/2013 privind protecţia specială a copiilor aflaţi în situaţie de risc şi a copiilor separaţi de părinţi stabileşte procedurile de identificare, evaluare, asistenţă, referire, monitorizare şi evidenţă a copiilor aflați în situaţie de risc şi a copiilor separaţi de părinţi, precum şi autorităţile şi structurile responsabile de aplicarea procedurilor respective.

Legea nr. 315/2016 privind prestaţiile sociale pentru copii stabileşte prestaţiile sociale pentru copii în scopul asigurării unui sprijin financiar minim din partea statului la naşterea copilului, pentru îngrijirea copilului, pentru creşterea copiilor gemeni, precum şi prestaţiile sociale de suport pentru copiii adoptaţi, copiii plasați în serviciile de tip familial, copiii rămaşi temporar fără ocrotire părintească şi copiii rămaşi fără ocrotire părintească, inclusiv în vederea continuării studiilor.

Suplimentar, sunt în vigoare următoarele Hotărâri de Guvern:

- Hotărârea Guvernului nr. 716/2019 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la 11 mai 2011;

- Hotărârea Guvernului nr. 357/2018 cu privire la determinarea dizabilității;
- Hotărârea Guvernului nr. 569/2019, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului social „Centrul de zi pentru persoane cu dizabilități” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 712/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea şi plata indemnizaţiei în cazul decesului unuia dintre soţi;
- Hotărârea Guvernului nr. 256/2018 cu privire la aprobarea Listei locurilor de muncă încadrate în condiţii deosebite, în temeiul căreia se acordă pensie pentru limită de vârstă în condiţii avantajoase, precum şi a Instrucţiunii privind modul de aplicare a Listei şi de confirmare a stagiului special;
- Hotărârea de Guvern nr. 165/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 575/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului de asistenţă telefonică gratuită pentru victimele violenţei în familie și violenței împotriva femeilor și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 198/2019 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru persoanele cu dizabilități și Standardele minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 272/2017, pentru aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de reabilitare profesională în cadrul CREPOR și Metodologia de calcul a tarifelor pentru prestarea serviciilor de reabilitare profesională în cadrul CREPOR;
- Hotărârea Guvernului nr. 1245/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la condiţiile de stabilire, modul de calcul şi de plată a indemnizaţiei paternale;
- Hotărârea Guvernului nr. 572/2023 pentru aprobarea Regulamentelor cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire şi plată a compensaţiei pentru serviciile de transport;
- Hotărârea Guvernului nr. 885/2015, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea serviciului social „Casă comunitară” şi a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 228/2014 cu privire la aprobarea Regulamentului de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire;
- Hotărârea Guvernului nr. 75/2014, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social „Plasament familial pentru adulţi” şi a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 333/2014, pentru aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor cu ajutorul interpretului;
- Hotărârea Guvernului nr. 496/2014 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare şi funcționare a Centrului de Asistență şi Consiliere pentru Agresorii Familiali şi a standardelor minime de calitate;

- Hotărârea Guvernului nr. 314/2012, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social „Asistenţă personală” şi a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 413/2012, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social „Respiro” şi a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 722/2011, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social „Echipă mobilă” şi a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 567/2011, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de asigurare a unor categorii de cetăţeni cu mijloace ajutătoare tehnice;
- Hotărârea nr. 1200/2010 pentru aprobarea Standardelor minime de calitate privind serviciile sociale prestate victimelor violenţei în familie;
- Hotărârea nr. 129/010 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare şi funcţionare a centrelor de reabilitare a victimelor violenţei în familie;
- Hotărârea Guvernului nr. 711/2010, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social „Locuinţă protejată” şi a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 948/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de repatriere a copiilor şi adulţilor – victime ale traficului de fiinţe umane, traficului ilegal de migranţi, precum şi a copiilor neînsoţiţi;
- Hotărârea Guvernului nr. 929/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii şi alocaţiilor sociale de stat;
- Hotărârea Guvernului nr. 108/2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condiţiile de stabilire, modul de calcul şi de plată a indemnizaţiilor pentru incapacitate temporară de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr. 412/2004 despre aprobarea unor acte normative ce ţin de stabilirea şi plata pensiilor funcţionarilor publici;
- Hotărârea Guvernului nr. 1478/2002 cu privire la indemnizaţiile adresate familiilor cu copii;
- Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar;
- Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucţiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistenţa şi monitorizarea copiilor victime şi potenţiale victime ale violenţei, neglijării, exploatării şi traficului;
- Hotărârea Guvernului nr. 889/2013 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii;
- Hotărârea Guvernului nr. 1278/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la tipurile, cuantumurile și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial;

- Hotărârea Guvernului nr. 591/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social Centrul de plasament pentru copiii separați de părinți şi a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 52/2013 privind aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea şi funcţionarea Serviciului social Casa comunitară pentru copii în situaţie de risc. Hotărîrea Guvernului nr. 529/2014 cu privire la aprobarea standardelor minime de calitate pentru Serviciul social Casă comunitară pentru copii în situaţie de risc;
- Hotărârea Guvernului nr. 760/2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea şi funcţionarea Serviciului de asistenţă parentală profesionistă şi a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 441/2015 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social Centrul de zi pentru copii în situaţie de risc şi a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 51/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului social „Casă de copii de tip familial” şi a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 730/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social Centrul de zi pentru îngrijirea copiilor cu vârsta de 4 luni - 3 ani;
- Hotărârea Guvernului nr. 519/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 456/2024 pentru aprobarea Standardelor privind spațiile de audiere în condiții speciale a minorilor victime/martori ai infracțiunilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 491/2024 privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale create de Sistemul informațional în domeniul protecției copilului;
- Hotărârea Guvernului nr. 569/2013 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de zi pentru persoane vârstnice și a standardelor minime de calitate (link). Scopul Centrului este de a presta servicii specializate în vederea asigurării activităţilor de îngrijire, reabilitare şi (re)integrare socială a persoanelor vârstnice, în baza evaluării necesităţilor, în regim de zi;
- Hotărârea Guvernului nr. 323/2013 pentru aprobarea Regulamentului-Cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de plasament pentru persoane vârstnice și a Standardelor minime de calitate (link). Scopul Serviciului este asigurarea protecţiei sociale a beneficiarilor pentru depăşirea situaţiei de dificultate şi îmbunătăţirea calităţii vieţii acestora, în baza evaluării necesităţilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 144/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului adăpost de noapte și a standardelor minime de calitate (link). Scopul Serviciului constă în acordarea suportului persoanelor fără adăpost pentru depășirea situației de dificultate, prin prisma abordării necesităților individuale și crearea premiselor necesare pentru integrarea acestora în societate.

Strategii și programe naționale

Pe lângă legislația menționată, Republica Moldova a elaborat și implementat diverse strategii și programe naționale menite să îmbunătățească protecția socială și incluziunea socială, cum ar fi:

- Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027;
- Programul Național privind Serviciile de Îngrijire a Copiilor cu Vârsta până la 3 ani pentru anii 2023-2026;
- Programul privind îmbătrânirea activă și sănătoasă pentru anii 2023-2027;
- Program de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027;
- Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026;
- Programul național de dezinstituționalizare a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2018-2026;
- Programul de susținere a antreprenoriatului feminin;
- Programul naţional de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2018-2021 și a Planului de acţiuni cu privire la punerea în aplicare a acestuia.

19.6.1.2.Cadrul administrativ

Pentru a asigura protecţia socială necesară persoanelor în situaţiile în care nu dispun de resurse materiale şi/sau nu sunt capabile să-şi obţină prin eforturi proprii mijloacele necesare unui trai decent, în Republica Moldova sunt utilizate două modalităţi de sprijin:

- **sistemul asigurărilor sociale** (fondurile se obţin prin contribuţii sistematice ale populaţiei active, care se întorc apoi la cei care au contribuit, aflaţi în nevoie, în funcţie de contribuţia lor, sub formă de pensii, ajutor de şomaj, ajutor de boală) și are ca scop susţinerea persoanelor ce nu realizează venituri dintr-o activitate proprie din cauza pierderii locului de muncă sau din cauza pierderii temporare sau definitive a capacităţii de muncă. Instituția care administrează sistemul public de asigurări sociale şi gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanţelor este **Casa Naţională de Asigurări Sociale.**
- **sistemul asistenței sociale** (sistem de ajutorare finanţat de la bugetul de stat, de la bugetele locale, din Fondul de susținere a populației, din donaţii, sponsorizări, precum şi din contribuţiile beneficiarilor de asistenţă socială). Asistenţa socială se acordă sub formă de servicii sociale şi de prestaţii sociale.

Serviciile sociale, împreuna cu prestaţiile sociale, precum şi alte sisteme de protecţie socială, intervin pentru soluţionarea unor probleme potenţial generatoare de excluziune socială.

Conform Legii nr. 547/2003 privind asistența socială (link), de asistență socială beneficiază persoanele şi familiile care, din cauza unor factori de natură economică, fizică, psihologică sau socială, nu au posibilitate prin propriile capacităţi şi competenţe să prevină şi să depăşească situaţiile de dificultate, şi anume: a) copiii şi tinerii ale căror sănătate, dezvoltare şi integritate fizică, psihică sau morală sunt prejudiciate în mediul în care locuiesc; b) familiile care nu îşi îndeplinesc în mod corespunzător obligaţiile privind îngrijirea, întreţinerea şi educarea copiilor; c) familiile fără venituri sau cu venituri mici; d) persoanele afectate de violenţă în familie; f) familiile afectate de violența în familie; e) persoanele fără familie, care nu pot gospodări singure, care necesită îngrijire şi supraveghere sau sunt incapabile să facă faţă nevoilor socio-medicale; g)

familiile cu trei şi mai mulţi copii; h) familiile monoparentale cu copii; i) persoanele vârstnice; j) persoanele cu dizabilităţi; k) alte persoane şi familii aflate în dificultate.

Totodată, conform Legii nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale de servicii sociale pot beneficia: cetăţenii Republicii Moldova, precum şi străinilor specificaţi la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 274 din 27 decembrie 2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova; precum și persoanele fizice şi juridice (indiferent de tipul de proprietate şi de forma juridică de organizare) autohtone şi străine cu domiciliul/sediul în Republica Moldova.

Casa Naţională de Asigurări Sociale are misiunea de a realiza politicile sociale ale statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este autoritatea din cadrul administraţiei publice centrale care coordonează activitatea de acordare a asistenţei sociale şi evaluează funcţionarea sistemului de asistenţă socială. Principalele instituţii implicate în procesul de implementare a asistenței sociale sunt:

- **Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă** gestionează activitatea instituțiilor de asistență socială cu specializare înaltă în care Ministerul Muncii și Protecției Sociale are calitatea de fondator.
- **Agențiile teritoriale de asistență socială** și structurile responsabile de asistență socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia care cooperează și asigură o colaborare intersectorială cu alte instituții și organizații internaționale și necomerciale domeniul asistenței sociale.
- **Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întâi,** conform necesităţilor identificate, în mod independent, acestea pot crea servicii sociale şi institui unităţi de personal în acest sens.
- **Inspectoratul Social de Stat**, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale realizează controlul de stat și acreditarea în domeniul asistenței sociale se efectuează de către,

Subsidiar, în cadrul aparatului central al Ministerului Muncii și Protecției Sociale activează următoarele direcții și servicii care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul asistenței sociale:

- Direcția politici de protecție a drepturilor persoanelor cu dizabilități (6 din 7 unități completate);
- Direcția politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii (7 din 7 unități completate);
- Direcția politici de asigurare a egalității de gen (6 din 6 unități completate);
- Direcția politici în domeniul serviciilor sociale (5 din 5 unități completate);
- Direcția politici de asistență socială a familiilor cu venituri mici și vârstnicilor (5 din 5 unități completate);
- Serviciul politici de protecție a veteranilor (2 din 3 unități completate);
- Direcția politici de reducere a sărăciei și vulnerabilității energetice (4 din 5 unități completate);
- Direcția politici de management și coordonare a activității agențiilor teritoriale de asistență socială: 1.Secția politici de planificare strategică a activității agențiilor teritoriale de asistență socială (5 din 5 unități completate);

• Secția politici de formare profesională și atestarea personalului din domeniul asistenței sociale (10 din 10 unități completate);

• Serviciul ajutoare umanitare (3 din 3 unități completate).

La nivel central autoritățile cheie în dezvoltarea sistemului de protecție a copilului la fel sunt: Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției.

Direcția politici de asigurări sociale are misiunea de a asigura realizarea prerogativelor constituționale ale Guvernului privind elaborarea, promovarea și realizarea politicii statului în domeniul asigurărilor sociale. Una din sarcinile de bază a Direcția este elaborarea și promovarea cadrului normativ în vederea asigurării stabilității și sustenabilității sistemului public de asigurări sociale, precum și dezvoltarea acestuia. Efectivul planificat al Direcției este de 5 specialiști, dintre care, în prezent, sunt ocupate 4 funcții.

19.6.2. Planuri de viitor

19.6.2.1.Planuri legislative

• Completarea cadrului strategic național cu un set de măsuri în corespundere cu Recomandarea (UE) 2021/1004 din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii.

• Aprobarea proiectului de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național de ocupare a forței de muncă pentru anii 2027-2030 în vederea alinierii la Recomandarea Comisiei din 3 octombrie 2008 privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii.

19.6.2.2.Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Implementarea măsurilor pentru o mai bună incluziune a grupurilor vulnerabile pe piața muncii și digitalizarea serviciilor sociale și în muncă sunt priorități esențiale. De asemenea, este necesară dezvoltarea serviciilor de asistență psihosocială pentru copiii aflați în situații vulnerabile, cum ar fi victimele, martorii, agresorii în acte de violență, copiii în conflict cu legea și cei cu comportament deviant.

Un rol important îl joacă extinderea și fortificarea serviciilor pentru subiecții violenței în familie, victimele traficului de ființe umane sau cuplurile mamă-copil, în scopul prevenirii abandonului. Serviciile vor fi mai axate pe prevenție, intervenție și monitorizare, centrate pe nevoile persoanelor, lipsite de birocrație, cu principii clare de nediscriminare, asigurarea protecției acordate în baza standardelor de calitate axate pe indicatori de rezultat clari. Un rol major în procesul de fortificare a capacităților profesionale revine instruirii specialiștilor sub aspect multidisciplinar din domeniile: poliție, medicină, educație, justiție.

Procesul de coordonare a activităților la nivel central revine comisiilor specializate, grupurilor de lucru tematice, care implică autorități de nivel central, parteneri de dezvoltare și organizații necomerciale. Asistența și protecția victimelor este realizată sub umbrela Mecanismului național de referire a victimelor infracțiunilor și Unității Naționale de Coordonare gestionate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

La nivel teritorial, coordonarea și asistență este cu implicarea echipelor multidisciplinare teritoriale, care implică și societatea civilă.

În acest sens, se vor depune eforturi în extinderea capacității locurilor de plasament pentru victimele violenței în familie, prin dezvoltarea adăposturilor noi în regiuni în care acestea nu există, le vor fi adaptate infrastructură în vederea asigurării accesului persoanelor în etate și celor cu dizabilități. Serviciile vor fi fortificate ținând cont că femeile cu dizabilități, femeile rome și, în special, cele care se confruntă cu vulnerabilități multiple, care sunt expuse unui risc mai ridicat de violență bazată pe gen și se confruntă cu mai multe bariere în accesarea serviciilor esențiale.

Activitățile de informare, sensibilizare și educare a populației privind impactul negativ al violenței asupra copiilor, incluzând abuzul fizic, exploatarea și abuzul sexual, bullying-ul și violența online, sunt cruciale, alături de promovarea egalității de gen și combaterea stereotipurilor de gen. În același timp, organizarea campaniilor de sensibilizare pentru prevenirea violenței împotriva femeilor și creșterea conștientizării asupra diferitelor forme de violență trebuie să contribuie la schimbarea atitudinilor și reducerea stereotipurilor.

Măsurile obligatorii de formare profesională pentru specialiștii de la nivel teritorial dedicați domeniului violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor, dar și personalul adăposturilor, care lucrează cu victimele violenței în familie și altor infracțiuni generice (traficul de ființe umane, infracțiuni cu caracter sexual) și agresorii, împreună cu îmbunătățirea programelor de sprijin familial și consolidarea capacităților specialiștilor, reprezintă pași importanți pentru un sistem mai eficient de protecție socială.

19.6.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

Costuri estimative: 318,09 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

Costuri estimative: două acțiuni nedeterminate la nivel de costuri

19.7. Subcapitolul: FONDUL SOCIAL EUROPEAN

19.7.1. Prezentarea generală a situației

19.7.1.1. Cadrul legislativ

Fondul Social European Plus (FSE+) este principalul instrument financiar al Uniunii Europene destinat sprijinirii ocupării forței de muncă, incluziunii sociale și combaterii sărăciei. Acesta își are baza legală în articolul 162 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care prevede că FSE are rolul de a îmbunătăți oportunitățile de ocupare a forței de muncă în cadrul Uniunii prin promovarea unui nivel ridicat de ocupare și de locuri de muncă mai bune.

Regulamentul (UE) 2021/1057 stabilește cadrul pentru FSE+ în perioada de programare 2021–2027, vizând îmbunătățirea accesului la locuri de muncă, promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, sprijinirea educației și formării profesionale, precum și stimularea inovării sociale.

Republica Moldova depune eforturi active pentru a crea cadrul instituțional, administrativ și financiar necesar gestionării și implementării eficiente a Fondului Social European Plus (FSE+) odată cu aderarea la Uniunea Europeană.

În baza Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea la componenta „Ocuparea forței de muncă și inovare socială” (EaSI) a FSE+, semnat la Bruxelles la 21 mai 2024 și ratificat prin Legea nr. 165 din 4 iulie 2024, Ministerul Muncii și Protecției Sociale

a desemnat reprezentanții titulari și supleanți ai Republicii Moldova în Grupul Tehnic de Lucru al Comitetului FSE+ pentru componenta EaSI.

Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 449 din 16 iulie 2025, a fost aprobat Regulamentul privind participarea Republicii Moldova la componenta „Ocuparea forței de muncă și inovare socială" (EaSI) a Fondului Social European Plus (FSE+), document care transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 2021/1057, cu accent pe Titlul III referitor la implementarea componentei EaSI. Regulamentul stabilește cadrul instituțional și procedural necesar pentru operaționalizarea Acordului cu Uniunea Europeană și facilitează accesul Republicii Moldova la finanțare sectorială din partea UE.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este desemnat punct focal național responsabil de implementarea componentei EaSI, având atribuții privind coordonarea, monitorizarea și promovarea participării Republicii Moldova la inițiativele europene în domeniul ocupării și inovării sociale.

19.7.1.2. Cadrul administrativ

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Finanțelor
- Cancelaria de Stat
- Curtea de Conturi
- Inspectoratul Control Financiar de Stat

19.7.2. Planuri de viitor

19.7.2.1. Planuri legislative

Acțiunea ce vizează ajustarea cadrului normativ care abilitează autoritățile cu roluri şi competențe pentru gestionarea fondurilor UE este prevăzută și planificată în Anexa A a capitolului 22.

19.7.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Implementarea proiectelor cofinanțate prin Fondul Social European, vizând ocuparea forței de muncă și reducerea inegalităților sociale și consolidarea capacităților instituționale în vederea gestionării eficiente a EaSI constituie o direcție prioritară de acțiune.

În acest context, se planifică organizarea instruirilor privind implementarea Componentei „Ocuparea forței de muncă și inovare socială" (EaSI) a Fondului social european Plus (FSE+).

Totodată, activitatea ce vizează consolidarea abilităţilor şi cunoştinţelor funcţionarilor publici din administraţia publică centrală şi locală privind gestionarea şi absorbţia fondurilor este prevăzută și planificată în Anexa B a capitolului 22.

19.7.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa B:

Costuri estimative: 200,00 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

19.8. Subcapitolul : NEDISCRIMINARE ÎN POLITICA SOCIALĂ ȘI OCUPAȚIONALĂ

19.8.1. Prezentarea generală a situației

19.8.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova, cadrul legal privind nediscriminarea la locul de muncă și în politica socială este bine definit și se bazează pe mai multe acte normative esențiale:

- Constituția Republicii Moldova: articolul 16 garantează egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii sau discriminări.
- Codul Muncii al Republicii Moldova interzice discriminarea în domeniul muncii, asigurând drepturi egale pentru toți angajații, indiferent de criterii precum sex, rasă, vârstă, religie, orientare sexuală sau dizabilitate.
- Legea nr. 121/ 2012 privind asigurarea egalității stabilește cadrul legal general pentru prevenirea și combaterea discriminării în diverse domenii, inclusiv în muncă și politică socială.
- Legea nr. 123/2010 privind serviciile sociale prevede că unul dintre principiile fundamentale ale prestării serviciilor sociale este principiul oportunităților egale, care garantează accesul egal la servicii pentru toate persoanele și familiile defavorizate, fără discriminare.
- Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj interzice orice discriminare pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, origine socială sau orice alt criteriu.

De asemenea, unul dintre principiile care stau la baza prestării serviciilor sociale este principul de oportunităţi egale, care prevede asigurarea dreptului la servicii sociale tuturor persoanelor/familiilor defavorizate în condiţii de tratament egal şi fără discriminare (Legea nr.123/2010 cu privire la serviciile sociale).

În Republica Moldova funcționează Consiliul pentru egalitate, care este o autoritate autonomă, constituită în scopul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității.

În plus, Republica Moldova este parte la diverse tratate internaționale care promovează egalitatea și nediscriminarea, angajându-se să respecte și să implementeze standardele internaționale în acest domeniu.

Este important de menționat că, în pofida existenței acestui cadru legal, provocările în aplicarea efectivă a principiilor de nediscriminare persistă, necesitând eforturi continue pentru consolidarea mecanismelor de implementare și sensibilizarea societății cu privire la importanța egalității de șanse.

19.8.1.2. Cadrul administrativ

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Justiției
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale
- Cancelaria de Stat și Comitetul pentru drepturile omului
- Consiliul pentru Egalitate
- Avocatul Poporului
- Inspectoratul de Stat al Muncii
- Ministerul Culturii
- Ministerul Educației și Cercetării
- Agenția Relații Interetnice
- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

- Instanțele de judecată

19.8.2. Planuri de viitor

19.8.2.1. Planuri legislative

- Transpunerea integrală a Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă.
- Transpunerea integrală a Directivei 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică.
- Transpunerea Directivei 2024/1499: Stabilește standarde pentru organismele de egalitate în domeniul tratamentului egal, indiferent de rasă, origine etnică, religie, convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, și modifică directivele anterioare pentru a asigura o aplicare mai eficientă a principiilor de nediscriminare.
- Transpunerea Directivei 2024/1500: Stabilește standarde pentru organismele de egalitate în domeniul egalității de tratament și de șanse între femei și bărbați în materie de ocupare a forței de muncă, modificând directivele existente pentru a întări aplicarea acestor principii.

Acțiuni normative de transpunere a Directivelor 2000/43/CE, 2024/1499, 2024/1500 sunt prevăzute și planificate în capitolul 23.

19.8.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Activitățile ce vizează dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor Consiliului pentru Egalitate, precum și promovarea egalității prin creșterea nivelului de conștientizare publică privind fenomenul discriminării și prin consolidarea cunoștințelor publicului despre modalitățile de exercitare a dreptului la egalitate și nediscriminare sunt prevăzute în anexa B a capitolului 23.

Totodată, în perioada următoare, vor fi întreprinse acțiuni pentru consolidarea mecanismelor instituționale de implementare a principiului nediscriminării, inclusiv prin consolidarea mecanismului de coordonare interinstituțională a politicilor de egalitate și nediscriminare, care va asigura o coordonare coerentă între autoritățile centrale și teritoriale.

19.8.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: 129,02 mii lei acoperite din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

- Două acțiuni cu costuri nedeterminate

19.9. Subcapitolul: EGALITATE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI ÎN POLITICA SOCIALĂ ȘI OCUPAȚIONALĂ

19.9.1. Prezentarea generală a situației

19.9.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova dispune de un cadru legislativ și strategic cuprinzător în vederea asigurării egalității de șanse între femei și bărbați, aliniat la standardele europene și bazat pe o serie de legi și documente strategice relevante.

Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați constituie un pilon esențial în vederea asigurării exercitării drepturilor egale de către femei şi bărbați în sfera politică, economică, socială, culturală, în alte sfere ale vieții, drepturi garantate de Constituția Republicii Moldova, în vederea prevenirii şi eliminării tuturor formelor de discriminare după criteriul de sex.

Cu același scop, Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității vine să garanteze asigurarea egalității tuturor persoanelor, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu, în sferele politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții.

Începând cu anul 2017, Republica Moldova a adoptat 2 documente strategice în domeniul promovării și asigurării egalității de gen: Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați pe anii 2017-2021 (Hotărârea Guvernului nr. 259/2017) și Programul pentru promovarea și asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 203/2023). Acestea urmăresc creșterea participării femeilor în funcții decizionale și în economie; combaterea stereotipurilor de gen în educație și mass-media; sprijinirea femeilor antreprenoare și a celor din mediul rural; integrarea dimensiunii de gen în toate politicile publice sectoriale, asigurarea plății egale pentru o muncă de valoare egală.

Politica de asistență socială este, de asemenea, orientată spre asigurarea de posibilități egale pentru membrii societății, unul dintre principiile ale prestării serviciilor sociale, fiind principiul de oportunități egale, care prevede asigurarea dreptului la servicii sociale tuturor persoanelor/familiilor defavorizate în condiții de tratament egal şi fără discriminare.

În partea ce ține de promovarea forței de muncă și asigurarea de șomaj, este interzisă prin lege orice discriminare pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, origine socială sau orice alt criteriu.

Politica Uniunii Europene privind egalitatea de gen în domeniile social și ocupațional este consolidată printr-o serie de directive și recomandări menite să asigure tratamentul egal între femei și bărbați.

19.9.1.2. Cadrul administrativ

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale
- Inspectoratul de Stat al Muncii
- Consiliul pentru Egalitate
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
- Ministerul Finanțelor
- Comisia Națională a Pieței Financiare
- Ministerul Sănătății
- Cancelaria de Stat
- Grupurile coordonatoare în domeniul gender din cadrul autorităților publice centrale și locale
- Comisiile specializate responsabile de monitorizarea implementării principiului egalității de gen.

19.9.2. Planuri de viitor

19.9.2.1. Planuri legislative

- Transpunerea Directivei (UE) 2023/970 stabilește măsuri pentru a asigura aplicarea principiului remunerației egale pentru muncă egală sau de valoare egală între femei și bărbați, prin mecanisme de transparență salarială și de asigurare a respectării legislației.
- Transpunerea Directivei (UE) 2022/2381 vizează îmbunătățirea echilibrului de gen în rândul directorilor companiilor listate și stabilește măsuri conexe pentru a atinge acest obiectiv.
- Transpunerea Directivei 2010/41/UE se aplică principiului egalității de tratament între bărbați și femei care desfășoară o activitate independentă, înlocuind Directiva 86/613/CEE.
- Transpunerea Directivei 92/85/CEE introduce măsuri pentru îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă pentru lucrătoarele gravide, care au născut recent sau care alăptează.
- Transpunerea Directivei 79/7/CEE prevede implementarea progresivă a principiului egalității de tratament pentru bărbați și femei în domeniul securității sociale.
- Alinierea la Recomandarea 2014/124/UE a Comisiei privind consolidarea principiului egalității de remunerare între bărbați și femei prin transparență.

19.9.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Fortificarea Grupurilor coordonatoare în domeniul gender din cadrul autorităților publice reprezintă un pas important pentru promovarea egalității de gen. În același timp, este necesară consolidarea capacităților inspectorilor de muncă și ale angajaților Consiliului pentru Egalitate în ceea ce privește aplicarea principiului plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală.

Desfășurarea unor campanii de informare și sensibilizare a angajaților cu privire la importanța respectării acestui principiu este esențială pentru crearea unui mediu de muncă echitabil și pentru reducerea inegalităților salariale. Aceste măsuri contribuie la întărirea cadrului instituțional și la creșterea gradului de conștientizare privind egalitatea de gen în sectorul muncii.

Inițiativele lansate în domeniul asigurării echității în organele de conducere a companiilor listate la bursă, asigurarea principiului egalității între femei și bărbați în activitățile independente și asigurare socială urmează a fi finalizate prin adoptarea modificărilor la cadrul normativ primar, urmate de modificări la nivel de reglementări normative prin Hotărâri de Guvern, acte interne, etc.

19.9.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: 948,6 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

- Costuri estimative: 1438, 32 mii lei
- Costuri neacoperite: 950 mii lei

Capitolul 20 - Politica Industrială și Antreprenorială

Introducere

Capitolul 20 „Politica Industrială și Antreprenorială” include cadrul legislativ, politicile și măsurile promovate de Uniunea Europeană (UE) pentru a stimula competitivitatea, sustenabilitatea și inovația în sectorul industrial și antreprenorial. Obiectivul acestui capitol este de a asigura dezvoltarea unei industrii și economii dinamice, competitive și reziliente, în conformitate cu valorile și standardele europene.

Capitolul 20 și acquis-ul aferent este structurat pe trei mai blocuri, care conțin mai multe sectoare, implicit:

1. **Politica industrială;**
2. **Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii;**
3. **Sectoare industriale.**

De asemenea, acquis-ul este compus preponderent din legislația direct aplicabilă a UE, implicit Regulamentele pentru industriile sectoriale ale Uniunii Europene, precum și documente de politici cu privire la dezvoltarea industrială în ansamblu și documente de politici sectoriale (*soft law*), implicit Strategii și Planuri de dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii și a sectoarelor industriale identificate în cel de-al treilea bloc.

Transpunerea și alinierea etapizată la acquis-ul UE aferent Capitolului 20, implicit dezvoltarea măsurilor și acțiunilor conexe, reprezintă o oportunitate de reanimare a sectorului industrial din Republica Moldova, a cărui pondere în Produsul Intern Brut (PIB) a scăzut de la cca 40% în anul 1990 la 11,4% în anul 2023, precum și o oportunitate de dezvoltare a mediului de afaceri în ansamblu. Dinamica economiei mondiale contemporane presupune dezvoltarea unui cadru de reglementare și a unor politici conexe menite să asigure competitivitatea, reziliența și sustenabilitatea sectorului industrial din Republica Moldova, implicit a Întreprinderilor Mici și Mijlocii, în timp ce cadrul legal, instituțional și financiar european poate facilita în mare măsură acest demers complex.

Republica Moldova urmărește alinierea completă la acquis-ul Uniunii Europene înainte de aderarea la UE.

În acest context, abordarea strategică este focusată pe o serie de etape esențiale:

- evaluarea stării actuale a legislației și reglementărilor naționale, comparativ cu cerințele UE;
- identificarea lacunelor legislative și instituționale și elaborarea de planuri de acțiune pentru eliminarea acestora;
- consolidarea capacităților administrative pentru implementarea corectă a legislației europene, prin formarea personalului și digitalizarea proceselor administrative;
- promovarea unui dialog continuu între autoritățile naționale și Uniunea Europeană pentru a asigura transparența și eficiența implementării acquis-ului.

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, **Republica Moldova se află într-un anumit nivel pregătire în domeniul reglementat de Capitolul 20**. Pe parcursul ultimului an, recomandările au fost parțial implementate și rămân valabile pentru următoarea perioadă, înregistrând unele progrese în implementarea acțiunilor din Capitolul 20.

Comisia Europeană a formulat unele recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în domeniul industrial și antreprenorial:

- să eficientizeze sprijinului acordat IMM-urilor, să digitalizeze procesele Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) și să-și consolideze capacitățile acesteia în materie de controale interne și de gestionare a riscurilor;
- să ia măsuri suplimentare în vederea alinierii la Directiva UE privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților.

Transpunerea și alinierea legislației Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene reprezintă un proces complex și, în egală măsură, o prioritate strategică în procesul de integrare europeană. Repercusiunile transpunerii și alinierii acquis-ului Uniunii Europene aferent Capitolului 20 asupra mediului de afaceri autohton, precum și asupra societății în ansamblu, solicită o aliniere etapizată și însoțită de o consolidare a capacităților tuturor sectoarelor sociale – sectorului public, sectorului privat și sectorului asociativ – precum și a sectoarelor industriale.

În acest context, transpunerea și alinierea menționate supra diferă în funcție de sector, implicit de dezvoltarea sectorului la nivel național și de complexitatea cadrului normativ european aferent sectorului. Astfel, evaluarea nivelului de pregătire denotă o situație diferențiată pentru fiecare dintre cele trei blocuri de bază și sectoarele componente.

Republica Moldova își propune să transpună integral acquis-ul UE aferent Capitolului 20 până la sfârșitul anului 2026. Agenda screening-ului bilateral conține 33 de acte UE (restul 11 reprezintă platforme online):

- 20 de acte – au fost transpuse în legislația națională și/sau documentele de politici naționale sunt în linii mari aliniate la documentele de politici ale Uniunii Europene.
- 13 acte (1 Directivă; 1 Recomandare; 5 Comunicări; 1 Raport al CE) – au fost planificate acțiuni normative pentru anii 2025-2026.

Acțiunile normative planificate, precum și măsurile de implementare conexe acestora urmează să elimine mai multe dezechilibre care obstrucționează dezvoltarea unui sector industrial și economii competitive și sustenabile, implicit:

- ***Digitalizarea sectorului industrial.*** Implementarea unor reglementări clare care să sprijine tehnologiile digitale în industrie este crucială. Industria 4.0 este un concept esențial în strategia UE, iar Republica Moldova trebuie să adapteze cadrul legal și politicile pentru a sprijini automatizarea și integrarea tehnologiilor inteligente în producție.
- ***Economia circulară.*** Este necesară o reglementare mai strictă în domeniul gestionării deșeurilor și utilizării resurselor regenerabile, pentru a răspunde cerințelor europene privind sustenabilitatea și protecția mediului. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a asigura o dezvoltare industrială compatibilă cu Pactul Verde European.
- ***Inovația și cercetarea-dezvoltarea.*** Deși există reglementări generale pentru sprijinirea startup-urilor inovative, este nevoie de norme mai detaliate care să sprijine investițiile în cercetare-dezvoltare.

Acțiunile planificate sunt conforme cu recomandările formulate în documentele strategice ale UE, inclusiv Avizul Comisiei Europene privind candidatura Republicii Moldova și obligațiile asumate prin Acordul de Asociere (AA/DCFTA).

Aspectele reglementate de Capitolul 20 sunt gestionate de Grupul de lucru pentru negocierile de aderare a Republicii Moldova la UE pentru Capitolul 20 (GL20), condus de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 20)

32011L0007	*32003H0361*	*32024R1252*	*31994Y0117(01)*	*32000Y0719(01)*	*32008H0345*	*32001G1221(01)*
32021R0695	*32021D0764*	*32009R0723*	*32018D0499*	*32015D2097*	*32012D0136*	*32014D0923*
32013D0329	*32024R1028*	*32011H0024*	*32013R0346*	*32019R0819*	*31986Y1231(02)*	*32016H0924(01*
32021R0690	*52021DC0070*	*52014DC0387*	*52016DC0950*	*52020DC0102*	*52021DC0350*	*52023DC0062*
52022DC0031	*52013DC0542*	*52016DC0381*	*52020DC0276*	*52020DC0103*	*52023DC0535*	*52008DC0394*
52013DC0407	*52016DC0155*	*52018DC0773*	*52022DC0141*	*52021SC0353*	*31992Y0715(04)*	*31973Y1231(01)*
32006D0077	*31995Y1219(01)*	*31994Y1206(01)*	*31996Y0713(02)*	*32006R1893*	*31992Y0715(01)*	*32005D0456*
31997R0023	*32004D0213*	*32022D2269*	*31990Y0116(01)*	*31993Y0120(02)*	*31992Y0627(01)*	*31989D0337*
31989D0630	*32016R0425*	*31995H0216*	*31997Y0117(01)*	*31993Y1203(01)*	*31994Y1022(01)*	*31995H0198*
31995Y1219(02)	*31991Y0605(01)*	*31986Y1114(01)*	*31988Y0727(02)*	*31996Y0503(01)*	*31997H0344*	*31992Y1216(01)*

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

20.1. Subcapitolul 1. Politica industrială

20.1.1.Prezentarea generală a situației

20.1.1.1. Cadrul legislativ actual

Politica industrială generală conține preponderent documente de politici (*soft law*) – noua Strategie Industrială a UE, Actualizarea noii Strategii Industriale, Planul de Acțiuni cu privire la sinergia dintre industria civilă, spațială și de apărare – a căror obiective se conțin în mare măsură în Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 393/2024 (SNDE 2030), și în Programul Național de Dezvoltare Industrială pentru anii 2024-2028, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 280/2024 (PNDI 2024-2028), precum și în documente de politici conexe cum sunt Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 și Programul național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „SMART MOLDOVA”.

Astfel, SNDE 2030 își propune atingerea a trei obiective fundamentale:

I. Pregătirea țării pentru aderarea la Uniunea Europeană pe baza unei economii robuste, incluzive, verzi, competitive la nivel global și rezistente la crize.

II. Consolidarea unui sector de servicii puternic, care valorifică resursele existente și reprezintă motorul dezvoltării economice și dezvoltării resurselor umane.

III. Dezvoltarea unei industrii inovatoare, bazată pe produse cu un nivel mai înalt de sofisticare tehnologică și cu o valoare adăugată mai înaltă.

De asemenea, PNDI 2024-2030 conține trei obiective generale (OG) și 6 obiective specifice (OS), câte două pentru fiecare dintre obiectivele generale, după cum urmează:

OG 1. Îmbunătățirea guvernanței și modernizarea instituțională

- *Obiectivul specific 1.1.* Consolidarea cadrului normativ și eficientizarea guvernanței.
- *Obiectivul specific 1.2.* Dezvoltarea platformelor investiționale și a infrastructurii de afaceri.

OG 2. Mobilizarea capitalului și forței de muncă

- *Obiectivul specific 2.1.* Stimularea investițiilor în industria prelucrătoare.
- *Obiectivul specific 2.2.* Facilitarea accesului la forța de muncă calificată.

OG 3. Stimularea productivității și tranziției la economia verde

- *Obiectivul specific 3.1.* Creșterea inovării și a competitivității industriei prelucrătoare.
- *Obiectivul specific 3.2.* Facilitarea tranziției la economia verde.

Republica Moldova nu are dezvoltate toate cele 14 ecosisteme industriale existente la nivelul Uniunii Europene și nu dispune deocamdată de instrumentele financiare de stimulare a sectoarelor industriale prioritare care sunt la dispoziția statelor membre, dovadă că în PNDI 2024-2028 sunt setate măsuri de stimulare a 6 sectoare industriale în perspectiva dezvoltării unor ecosisteme industriale, în timp Planul de acțiuni de implementare a PNDI pentru anii 2024-2026 conține intervenții și măsuri de sprijin accesibile Guvernului Republicii Moldova.

Totodată, pe măsura implementării Planului Național de Acțiuni pentru anii 2024-2026 și avansării în parcursul integrării europene, Programul Național de Acțiuni pentru anii 2025-2029 urmează să conțină noi instrumente și mecanisme de stimulare a sectoarelor industriale din Republica Moldova.

De asemenea, Republica Moldova a transpus parțial acquis-ul UE relevant la care se face trimitere în noua Strategie Industrială a UE, dar care este aferent altor capitole, cum este cazul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) – transpusă parțial prin Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale.

Dimensiunea „Abilități" din cadrul blocului Politica industrială, este reprezentată în mod special de Comunicarea „*O nouă agendă pentru competențe în Europa: Să lucrăm împreună pentru consolidarea capitalului uman, a capacității de inserție profesională și a competitivității*". Pe parcursul ultimilor ani au fost adoptate o serie de acte normative aliniate la obiectivele acesteia, implicit: Legea nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual și Hotărârea Guvernului nr. 97/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 110/2022; Hotărârea Guvernului nr. 348/2022 cu privire la aprobarea Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă".

20.1.1.2. Cadrul administrativ actual

Printre autoritățile publice responsabile de promovarea proiectelor de legi elaborate pentru transpunerea actelor UE în domeniul politicii industriale se enumeră:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Finanțelor;

- Ministerul Educației și Cercetării.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este principala instituție responsabilă de adoptarea și implementarea legislației în cadrul subcapitolului „Politica industrială”.

Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale din cadrul autorităților publice menționate supra, precum și numărul persoanelor direct implicate sunt reflectate în tabelul următor.

Tabelul 1.1. Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale

Autoritatea publică	Subdiviziunea (direcția/secția)	Angajați în total, persoane	Angajați implicați direct, persoane
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Direcția politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială	7	7
	Direcția politici de reglementare a mediului de afaceri	4	2
Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Direcția politici și reglementări în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului, construcțiilor și locuințelor	8	2
Ministerului Mediului	Direcția politici de gestionare a deșeurilor și a siturilor contaminate	3	1
Ministerului Finanțelor	Direcția integrare europeană și cooperare transfrontalieră	4	3
Total	x	28	14

Alte autoritățile responsabile de adoptarea legislației în cadrul acestui capitol, precum și cu obligații definite în cadrul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt: Cancelaria de Stat, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Apărării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Serviciul Vamal, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Biroul Național de Statistică, Banca Națională a Moldovei, Agenția Servicii Publice, Comisia Națională a Pieței Financiare.

20.1.2. Planuri de viitor

20.1.2.1. Planuri legislative

Subcapitolul „Politica industrială” include diferite acte UE, care urmează să fie **aliniate integral** până în anul 2026, între care:

- Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE).

Pentru alinierea legislației naționale la legislația UE menționată supra, vor fi elaborate și implementate un șir de acte normative, cum ar fi:

- Proiect de hotărâre de Guvern privind modificarea HG 646/2010 cu privire la aprobarea listei substanțelor minerale utile de importanță națională;

- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice;
- Proiect de hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 439/2023 cu privire la organizarea și funcționarea IP Agenția de Investiții;
- Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 162/2023 cu privire la supravegherea pieței și conformitatea produselor.

20.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul implementării acquis-ului UE, MDED urmează să consolideze politica industrială prin dezvoltarea unor strategii integrate care să sprijine modernizarea infrastructurii industriale și creșterea sustenabilității economice, alinierea proceselor de producție la standardele europene de eficiență energetică și reducerea impactului asupra mediului, promovarea inovației tehnologice și digitalizării, precum și stimularea parteneriatelor public-private în vederea creării unor lanțuri valorice reziliente și competitive. Totodată, se va acorda prioritate dezvoltării capacităților umane în industrie prin formarea continuă a angajaților și atragerea profesioniștilor în sectoarele industriale strategice.

În același context, MDED urmează să fortifice capacitățile Direcției politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială, astfel încât să asigure eficiența politicilor de dezvoltare industrială, prin creșterea numărului de poziții în corespundere cu necesitățile de serviciu, instruirea continuă a angajaților subdiviziunii cu cele mai noi practici de atragere a investițiilor în sectorul industrial, etc.

20.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa A din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană.

Suma totală estimată necesară pentru realizarea acțiunilor referitoare la „Politica industrială” constituie 4151,6 mii lei, care vor fi acoperite în întregime din bugetul de stat.

20.2. Subcapitolul 2. Politica antreprenorială și instrumente – întreprinderi mici și mijlocii

20.2.1. Prezentarea generală a situației

20.2.1.1. Cadrul legislativ actual

Politica antreprenorială conține „Strategia IMM pentru o Europă sustenabilă și digitală”, „Small Business Act” pentru IMM-urile din Europa, care definește mai multe principii concepute pentru a încuraja spiritul antreprenorial în UE și pentru a înlesni dezvoltarea întreprinderilor mici, precum și componența de IMM a Programului UE privind piața unică.

Strategia națională de dezvoltare economică 2030 și Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 (PNPACC 2023-2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 653/2023 sunt aliniate la documentele de politici ale Uniunii Europene menționate supra, implicit la „Strategia IMM pentru o Europă sustenabilă și digitală”. Astfel, PNPACC 2023-2027 conține trei Obiective Generale (OG) și 9 obiective specifice, câte 3 la fiecare obiectiv general, după cum urmează:

<u>OG 1. Îmbunătățirea cadrului de reglementare a mediului de afaceri</u>

- *Obiectivul specific 1.1.* Crearea condițiilor favorabile activității antreprenoriale prin eliminarea obstacolelor birocratice și îmbunătățirea legislației.
- *Obiectivul specific 1.2.* Digitalizarea proceselor administrative din cadrul instituțiilor publice și a serviciilor publice pentru a eficientiza interacțiunile cu antreprenorii și a reduce birocrația.
- *Obiectivul specific 1.3.* Creșterea economică sustenabilă și crearea condițiilor pentru promovarea și implementarea principiilor ESG (Mediu, Social și Guvernare) prin promovarea unei economii transparente, încurajarea tranziției verzi, dezvoltarea economiei sociale și sprijinirea antreprenoriatului feminin, pentru a asigura o dezvoltare economică durabilă, responsabilă social și ecologic, incluzivă și echitabilă.

OG 2. Facilitarea accesului la finanțare și creșterea competitivității produselor/serviciilor locale, inclusiv pe piețele externe

- *Obiectivul specific 2.1.* Sporirea accesului la finanțare oferind antreprenorilor mai multe opțiuni de finanțare, inclusiv programe de împrumuturi cu dobânzi preferențiale și susținerea dezvoltării capitalului de risc.
- *Obiectivul specific 2.2.* Sporirea productivității întreprinderilor prin promovarea inovației, tehnologiei avansate și a practicilor eficiente de gestionare.
- *Obiectivul specific 2.3.* Sporirea și diversificarea exportului prin promovarea produselor și serviciilor din Republica Moldova pe piețele internaționale și identificarea de noi oportunități de export, pentru a stimula creșterea economică prin comerț internațional.

OG 3. Promovarea culturii antreprenoriale

- *Obiectivul specific 3.1.* Îmbunătățirea competențelor profesionale și antreprenoriale prin programe de formare, mentorat și sprijin educațional, pentru a dezvolta abilitățile antreprenorilor și a le asigura succesul în mediul de afaceri.
- *Obiectivul specific 3.2.* Îmbunătățirea dialogului public-privat și a percepției rolului mediului de afaceri pentru a promova o atitudine pozitivă și favorabilă față de antreprenoriat și pentru a încuraja înființarea de noi afaceri și dezvoltarea lor sustenabilă.
- *Obiectivul specific 3.3.* Îmbunătățirea infrastructurii de suport pentru susținerea continuă a dezvoltării antreprenoriatului.

Totodată, la 8 septembrie 2023 Republica Moldova a semnat Acordul de asociere pentru participarea la Programul UE privind Piața Unică, componenta competitivitatea IMM-urilor.

De asemenea, cel de-al doilea bloc conține definirea IMM-urilor în Uniunea Europeană, precum și Directiva 2011/7/UE privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale. Legea nr. 179/2016 privind întreprinderile mici și mijlocii urmează să fie aliniată la definițiile IMM-urilor în conformitate cu definițiile existente în Uniunea Europeană, implicit urmează să aliniem etapizat pragurile pentru cifra de afaceri proprie fiecărei categorii de întreprinderi.

Directiva 2011/7/UE este transpusă parțial în legislația națională.

20.2.1.2. Cadrul administrativ actual

Printre autoritățile publice responsabile de promovarea proiectelor de legi elaborate pentru transpunerea actelor UE în domeniul politicii antreprenoriale se enumeră:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Educației și Cercetării;

- Ministerul Finanțelor.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este principala instituție responsabilă de adoptarea și implementarea legislației în cadrul subcapitolului „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii”.

Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale din cadrul autorităților publice menționate supra, precum și numărul persoanelor direct implicate sunt reflectate în tabelul următor.

Tabelul 2.1. Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii”

Autoritatea publică	Subdiviziunea (direcția/secția)	Angajați în total, persoane	Angajați implicați direct, persoane
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Direcția politici de dezvoltare a antreprenoriatului	5	2
Ministerului Educației și Cercetării	Direcția politici în domeniul cercetării și inovării	5	2
Ministerului Finanțelor	Direcția integrare europeană și cooperare transfrontalieră	4	3
Total	x	14	7

Alte autoritățile responsabile de adoptarea legislației în cadrul acestui capitol, precum și cu obligații definite în cadrul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt: Cancelaria de Stat, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Apărării, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Serviciul Vamal, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Biroul Național de Statistică, Banca Națională a Moldovei, Agenția Servicii Publice, Comisia Națională a Pieței Financiare.

20.2.2. Planuri de viitor

20.2.2.1. Planuri legislative

Subcapitolul „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii” include multiple acte UE, care urmează să fie **transpuse integral** până în anul 2026, între care:

- Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (reformare);
- Regulamentul (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind fondurile europene de antreprenoriat social Text cu relevanță pentru SEE;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/819 al Comisiei din 1 februarie 2019 de completare a Regulamentului (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conflictele de interese, măsurarea impactului social și informarea investitorilor în domeniul fondurilor europene de antreprenoriat social.
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și social european și Comitetul Regiunilor. O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală

- Recomandarea Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (Text cu relevanță pentru SEE) [notificată cu numărul C(2003) 1422)

Pentru transpunerea actelor UE menționate supra, vor fi elaborate și implementate un șir de acte normative, cum ar fi:

- Proiect de lege de modificare a Legii nr. 66/2025 privind combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată în temeiul contractelor încheiate între profesioniști, între profesioniști și autoritățile contractante;
- Proiect de hotărâre de Guvern privind aprobarea modelului de raportare și monitorizare a plăților întârziate;
- Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;
- Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor europene de antreprenoriat social;
- Proiect de lege pentru îmbunătățirea cadrului legal privind administrarea și deetatizarea proprietății publice prin includerea prevederilor privind neadmiterea companiilor sau persoanelor corupte și frauduloase în cadrul proceselor de privatizare/înstrăinare/valorificare a proprietății publice (Planul de acțiuni pentru deoligarhizare);
- Proiect de modificarea a hotărârii de Guvern nr. 653/2023 de aprobare a Programului național de promovare a antreprenoriatului și creștere a competitivității pentru perioada 2023-2027 (Programul PACC 2027) pentru aprobarea Planului de acțiune pentru perioada 2026-2027.

20.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul angajamentelor privind implementarea acquis-ului UE, MDED va sprijini dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) prin crearea unui cadru legislativ și fiscal favorabil, facilitarea accesului la finanțare și piețe externe, implementarea unor platforme digitale de sprijin antreprenorial, dezvoltarea competențelor antreprenorilor prin programe de formare și mentorat, precum și stimularea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor și grupurilor defavorizate. În același timp, vor fi promovate instrumente inovatoare pentru IMM-uri, inclusiv mecanisme de sprijin pentru startup-uri și proiecte de inovare, în vederea sporirii competitivității și sustenabilității acestora.

În același context, MDED urmează să fortifice capacitățile Direcției politici de dezvoltare a antreprenoriatului, astfel încât să asigure eficiența politicilor de dezvoltare antreprenorială, prin creșterea numărului de poziții în corespundere cu necesitățile de serviciu, instruirea continuă a angajaților subdiviziunii cu cele mai noi practici de dezvoltare a sectorului IMM-urilor, etc.

20.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa A din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană.

Suma totală estimată necesară pentru realizarea acțiunilor referitoare la „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii” constituie 3.472,8 mii lei, din care 1.449,1 mii lei (*sau cca 42%*) vor fi acoperite din bugetul de stat, 700,0 mii lei vor fi asigurate din contul asistenței externe, iar 1323,7 mii lei sunt costuri neacoperite.

20.3. Subcapitolul 3. Sectoare industriale

20.3.1. Prezentarea generală a situației

20.3.1.1. Cadrul legislativ actual

Acest subcapitol conține mai multe sectoare, și anume:

- Spațiul;
- Industria turismului;
- Construcțiile;
- Materiile critice;
- Oțelul;
- Textile, îmbrăcăminte, piele și încălțăminte;
- Industria militară.
- ***Spațiul***

Subcapitolul conține Regulamente aferente dezvoltării programelor spațiale la nivelul Uniunii Europene, implicit Regulamentul (UE) 2021/696 din 28 aprilie 2021 de instituire a Programului spațial al Uniunii și a Agenției Uniunii Europene pentru Programul spațial, precum și Comunicarea Comisiei „Strategia spațială a Uniunii Europene pentru securitate și apărare".

Republica Moldova nu are deocamdată dezvoltat un program spațial și, în aceeași ordine de idei, nu are create instituții și mecanisme de finanțare a programelor spațiale.

- ***Industria turismului***

Subcapitolul conține „Calea de tranziție pentru sectorul turismului", recomandări de politici care se conțin în Programul național de dezvoltare a turismului „Turism - 2028", aprobat prin Hotărârea Guvernului, precum și Regulamentul (UE) 2024/1028 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt care urmează a fi transpus până la sfârșitul anului 2026.

- ***Construcțiile***

Subcapitolul conține „Calea de tranziție pentru construcții", recomandări de politici care nu necesită a fi transpuse, odată ce alinierea la cadrul normativ al UE pe domeniul construcțiilor s-a efectuat prin: Adoptarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030", Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Legea cu privire la locuințe nr. 75/2015, precum și prin alte acte normative secundare, necesare pentru implementarea Codului.

- ***Materiile critice***

Subcapitolul conține Regulamentul (UE) 2024/1252 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice, precum și o serie de studii și o Comunicare a Comisiei UE cu privire la „Reziliența materiilor prime critice: trasarea unui model pentru îmbunătățirea securității și a durabilității".

Partea generală de exploatare a resurselor minerale, implicit cercetarea și explorarea, se conțin în Codul Subsolului, dar Republica Moldova nu are reglementări specifice cu privire la materiile prime critice, nu are instituții specializate pe materiile prime critice, din moment ce deocamdată nu are descoperite pe teritoriul propriu materii critice, definite în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1252.

- ***Oțelul***

Subcapitolul conține o serie de Comunicări ale Comisiei/documente de politici – a căror principii se regăsesc tangențial în PNDI 2024-2028, dar Republica Moldova nu a dezvoltat un

sector industrial de oțel. Uzina Metalurgică Râbnița situată în regiunea transnistreană are o proprietate incertă, nerecunoscută de autoritățile constituționale de la Chișinău.

- ***Textile, îmbrăcăminte, piele și încălțăminte***

Subcapitolul conține Comunicarea Comisiei „Strategia UE pentru textile circulare și sustenabile" și recomandări de politici pentru tranziția verde și digitală a sectorului textilelor.

Republica Moldova nu are un document de politici dedicat sectorului textile, dar dată fiind importanța industriei textilelor pentru economia moldovenească, industria textilelor este identificată în PNDI 2024-2028 drept una dintre cele 6 sectoare industriale prioritare.

PNDI 2024-2028 constată că industria ușoară din Republica Moldova – care acoperă producția de produse de îmbrăcăminte, dar și textile tehnice – se confruntă cu schimbări dramatice și provocări, definite pe trei dimensiuni majore, implicit: cadrul de reglementare; cererea pieței și; schimbări geo-economice. Cadrul de reglementare din UE, dar din ce în ce mai mult pe glob, doresc să reglementeze industria textilă pentru a-și reduce amprenta asupra mediului, adică să reducă deșeurile și emisiile de CO^2, să restricționeze utilizarea anumitor substanțe chimice, să reducă consumul de apă. Cadrul de reglementare intenționează, de asemenea, să sporească transparența în lanțul de aprovizionare și să abordeze abuzul social în industria textilă, de ex. munca copiilor și salariile inechitabile (sub nivelul de trai).

Industria textilă din Republica Moldova va trebui să se adapteze la acest nou mediu, care va avea consecințe pe întregul lanț valoric. Astfel, digitalizarea industriei textilelor și tranziția verde a unuia dintre cele mai poluante sectoare industriale reprezintă parte a abordării complexe de creștere a competitivității și sustenabilității industriei textilelor în Republica Moldova, care se regăsește în PNDI 2024-2028.

- ***Industria militară***

Subcapitolul conține documente de politici cu privire la dezvoltarea sectorului apărării, inclusiv Comunicarea „Către un sector al apărării și al securității mai competitiv și mai eficient" și Planul de acțiune european în domeniul apărării, precum și Comunicări și Regulamente care instituie programe și mecanisme de finanțare a industriei militare la nivelul Uniunii Europene, implicit Regulamentul (UE) 2021/697 de instituire a Fondului european de apărare.

Republica Moldova a pierdut competitivitatea din domeniul industriei apărării existentă în perioada sovietică, precum și proprietatea principalelor companii din sectorul industriei militare conectate la complexul militar din spațiul ex-sovietic. Deși sectorul industriei apărării se confruntă cu provocări precum lipsa investițiilor, infrastructura învechită și expertiza tehnologică limitată, constrângerile economice obstrucționează dezvoltarea unei industrii de apărare autohtone.

Ministerul Apărării are dezvoltată „Strategia militară", aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2025, document care menționează necesitatea dezvoltării unei industrii a apărării naționale. Totodată, Republica Moldova nu este deocamdată eligibilă pentru instrumentele financiare ale UE relevante, implicit pentru finanțarea prin Fondul european de apărare sau pogramele SAFE.

20.3.1.2. Cadrul administrativ actual

Printre autoritățile publice responsabile de promovarea proiectelor de legi elaborate pentru transpunerea actelor UE în domeniul sectoarelor industriale se enumeră:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Culturii.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este principala instituție responsabilă de adoptarea și implementarea legislației în cadrul subcapitolului „Sectoare industriale”.

Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale din cadrul autorităților publice menționate supra, precum și numărul persoanelor direct implicate sunt reflectate în tabelul următor.

Tabelul 3.1. Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului „Sectoare industriale”

Autoritatea publică	Subdiviziunea (direcția/secția)	Angajați în total, persoane	Angajați implicați direct, persoane
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Direcția politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială	6	4
Ministerului Apărării	Direcția planificare resurse financiare și tehnico materiale	8	8
Ministerului Culturii	Direcția turism	4	4
Total	x	14	11

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării curează următoarele sectoare industriale: materiile critice, oțelul, textile, îmbrăcăminte, piele și încălțăminte. Respectiv, Ministerului Apărării este co-responsabil de industria militară, iar Ministerul Culturii – de industria turismului.

Alte autoritățile responsabile de adoptarea legislației în cadrul acestui capitol, precum și cu obligații definite în cadrul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt: Cancelaria de Stat, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Biroul Național de Statistică, Banca Națională a Moldovei, Agenția Servicii Publice, Comisia Națională a Pieței Financiare.

20.3.2. Planuri de viitor

20.3.2.1. Planuri legislative

Subcapitolul „Sectoare industriale” include diferite acte UE, care urmează să fie **transpuse integral** până în anul 2026, menționate în special în subcapitolul „Politica industrială”, la care se mai adaugă unele specifice, de exemplu:

- Rezoluția Consiliului din 22 decembrie 1986 privind o mai bună distribuție sezonieră și geografică a turismului.
- Regulamentul (UE) 2024/1028 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt.

Pentru alinierea la actele UE menționate supra, vor fi elaborate și implementate un șir de acte normative, cum ar fi:

- Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea și promovarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism - 2029”;
- Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la crearea și funcționarea Organizațiilor de Management al Destinațiilor.

- Proiect de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la colectarea și schimbul de date privind serviciile de închiriere pe termen scurt.

20.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul aderării la standardele europene, MDED va concentra eforturile asupra dezvoltării sectoarelor industriale cu potențial de creștere prin identificarea și sprijinirea industriilor-cheie și inovatoare, promovarea investițiilor în tehnologii avansate și procese de producție sustenabile, stimularea competitivității prin sprijinirea transferului de cunoștințe și tehnologii între mediul academic și cel industrial. De asemenea, se vor intensifica eforturile pentru atragerea investițiilor strategice în sectoare cu valoare adăugată mare, cum ar fi industriile creative, tehnologiile verzi și producția avansată, creând astfel premisele pentru o tranziție industrială verde și digitală.

20.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa A din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană.

Suma totală estimată necesară pentru realizarea acțiunilor referitoare la „Sectoare industriale” constituie 394,1 mii lei, care în întregime vor fi acoperite din bugetul de stat.

Capitolul 25 - Știință și cercetare

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Moldova este pregătită într-o măsură moderată în domeniul științei și cercetării. S-au înregistrat progrese bune în cursul perioadei de raportare. Programul național de specializare inteligentă 2024-2027 și planul său de acțiuni sunt puse în aplicare.

La nivel european, domeniile științei, cercetării și inovării sunt reglementate de titlurile XVII (articolul 173) și XIX (articolele 179-190) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) care stipulează că Uniunea are drept obiectiv consolidarea bazelor sale științifice și tehnologice, prin crearea unui spațiu european de cercetare, creșterea competitivității sale, inclusiv prin industrie.

Capitolul 25: Știință și cercetare din *acquis-ul comunitar* al Uniunii Europene se concentrează pe știință și cercetare, punând bazele cunoașterii de vârf, inovării și creșterii competitivității între statele membre ale UE și țările candidate. Statele membre au obligația de a asigura capacitățile necesare pentru implementarea obiectivelor și activităților Uniunii în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice.

Acest capitol nu necesită transpunerea normelor UE în legislația națională. Capacitatea de implementare se referă la existența condițiilor necesare pentru participarea eficientă în Programele - Cadru ale Uniunii Europene, precum Programul Orizont Europa.

Politica de cercetare și inovare la nivel național este coordonată de Ministerul Educației și Cercetării.

Sistemul național de cercetare și inovare cuprinde toate organizațiile de drept public și privat din domeniile cercetării și inovării care desfășoară una sau mai multe dintre următoarele activități:

- Cercetare fundamentală și/sau aplicată,
- Dezvoltare experimentală,
- Implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor,
- Transfer de tehnologie,
- Formarea și dezvoltarea personalului științific.

Implementarea/ alinierea Acquis-ului pe capitolul 25: Știință și cercetare este în responsabilitatea Ministerului Educației și Cercetării, cu suport din partea Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare. De asemenea, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării sunt implicate în procesul de integrare europeană, la fel și alte autorități publice centrale cu responsabilități în domeniile cercetării și inovării.

Capitolul 25: Știință și cercetare și *acquis*-ul aferent este structurat pe două blocuri:

1. Știință și cercetare
2. Inovare

Alinierea Republicii Moldova la acquis-ul comunitar în domeniile științei, cercetării și inovării necesită un efort conjugat din partea tuturor actorilor implicați și va include ajustarea cadrului normativ național, consolidarea capacităților instituționale, fortificarea capitalului uman, atragerea tinerilor în domeniile de cercetare - inovare, investiții în modernizarea infrastructurii de cercetare precum și sporirea cooperării dintre mediul academic și cel de afaceri.

25.1.Prezentarea generală a situației în domeniile științei și cercetării

25.1.1. Cadrul legislativ în Știință și cercetare

Cadrul legislativ care reglementează activitățile de cercetare și inovare este compus din legi, hotărâri de guvern și ordine interne ale Ministerului Educației și Cercetării.

Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 259/2004, reglementează activităţile în domeniile cercetării și inovării, inclusiv procesul de elaborare și implementare a politicilor, evaluarea organizaţiilor, confirmarea și recunoașterea titlurilor științifice și științifico-didactice. baza normativă, instituțională și socio-economică pentru dezvoltarea și stimularea activității în domeniile cercetării și inovării. Link

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030" care este un document național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării, inclusiv în domeniile științei și cercetării Link

Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 a fost aprobat prin HG nr. 1049/2023 și sunt aliniate cu obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030", fiind sincronizate cu obiectivele programelor-cadru Orizont Europa. Acest program își propune să stimuleze colaborarea între sectoarele științific și de afaceri, să consolideze competitivitatea economiei naționale și să faciliteze integrarea în Spațiul European de Cercetare. Link

Prioritățile strategice în domeniile cercetării și inovării, incluse în Programul național pentru perioada 2024-2027, sunt:

- Sănătate
- Agricultură durabilă, securitate alimentară
- Biotehnologii și protecția mediului
- Provocări societale
- Tehnologii inovative, energie sustenabilă, digitalizare

Fiecare prioritate include un set de direcții strategice.

Obiectivele generale ale Programului sunt următoarele:

- Consolidarea sistemului de cercetare-dezvoltare.

  a) obiectiv specific 1.1. Consolidarea instituțiilor din domeniile cercetării și inovării

  b) obiectiv specific 1.2. Consolidarea capitalului uman în domeniile cercetării și inovării

  c) obiectiv specific 1.3. Îmbunătățirea accesului la infrastructură de cercetare de calitate

- Creșterea contribuției sistemului de cercetare și inovare la dezvoltarea societății și economiei naționale

  a) obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri

  b) obiectiv specific 2.2. Stimularea inovării și transferului tehnologic

- Integrarea în Spațiul European al Cercetării

  a) obiectiv specific 3.1. Sporirea internaționalizării cercetării

  b) obiectiv specific 3.2. Valorificarea plenară a oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la Programul-cadru „Orizont Europa".

Programul Național pentru Specializare Inteligentă pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova", împreună cu Planul de acțiune pentru implementare, a fost aprobat prin HG nr. 588/2024. Prin aprobarea unui astfel de document de politici, Republica Moldova a devenit prima

țară din Parteneriatul Estic care a realizat acest lucru. Pentru implementarea Programului Național pentru Specializare Inteligentă 2024–2027, la 28 martie 2025, Ministerul Educației și Cercetării a lansat un Fond Național pentru Inovare și Transfer Tehnologic.
Domeniile prioritare ale Programului „Smart Moldova" sunt:

- Agricultură și procesarea producției agricole
- Tehnologia informației și comunicațiilor
- Energie
- Biomedicină și biofarmaceutică

Metodologia de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, aprobată prin HG nr.864/2023, reglementează modalitatea prin care organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, inclusiv instituțiilor de învățământ superior publice, li se acordă finanțarea din bugetul de stat pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării și pentru cheltuielile de personal. Link.
Conform Metodologiei, finanțarea instituțională se împarte în:

- *Finanțarea instituțională de bază* — pentru realizarea programelor instituționale și menținerea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării—cel mult 90 % din alocațiile bugetare pentru finanțarea instituțională
- *Finanțarea instituțională compensatorie* — acordată pentru susținerea performanței instituționale—6 % din alocațiile bugetare pentru finanțarea instituțională
- *Finanțarea instituțională complementară* — acordată pentru menținerea și dezvoltarea unor proiecte specifice de dezvoltare instituțională cel puțin 4 %

Metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării, aprobată prin HG 382/2019, reglementează procedura de organizare și desfășurare a concursului de proiecte din domeniile cercetării și inovării în vederea finanțării lor din bugetul de stat Link.
În conformitate cu prevederile Metodologiei, pot fi organizate următoarele tipuri de proiecte:

- programe de stat
- proiecte de transfer tehnologic
- proiecte de inovare
- vouchere inovaționale
- proiecte bi-/multilaterale
- programe de postdoctorat
- proiecte pentru tinerii cercetători
- proiecte pe probleme de interes stringent
- proiecte pe domeniile specializării inteligente
- proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii din domeniile cercetării și inovării
- alte tipuri de proiecte.

Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene „Orizont Europa" – Programul-cadru pentru cercetare și inovare reglementează, la nivel legislativ, asocierea Republicii Moldova la Programul „Orizont Europa" și implicit alinierea la următorul *acquis comunitar* relevant din domeniul cercetării și inovării: Link

- Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013 Link
- Decizia (UE) 2021/764 a Consiliului din 10 mai 2021 de instituire a programului specific de implementare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Deciziei 2013/743/UE (Text cu relevanță pentru SEE) Link
- Regulamentul (CE) nr. 723/2009 al Consiliului din 25 iunie 2009 privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC) Link

25.1.2 Capacități administrative în domeniile științei și cercetării

Parlamentul Republicii Moldova are un rol special în îmbunătățirea politicii de stat în domeniile cercetării și inovării, precum și în conectarea procesului de cercetare și dezvoltare la necesitățile țării. Astfel, conform Art. 58 din Codul Științei și Inovării nr. 259/2004, Parlamentul are următoarele atribuții:

- adoptă acte normative care reglementează activitățile în domeniile cercetării și inovării;
- aprobă, prin legea anuală a bugetului, sumele distincte pentru finanțarea domeniilor cercetării și inovării;
- ratifică tratatele interstatale privind cooperarea în domeniile cercetării și inovării.

Activitatea în domeniul cercetării și inovării este gestionată de Comisia pentru Cultură, Educație, Cercetare, Tineret, Sport și Mass-Media din cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

Guvernul Republicii Moldova, conform Art. 59 din Codul cu privire la știință și inovare, are următoarele atribuții:

- aprobă Programul Național, strategiile sectoriale și planurile de acțiune pentru implementarea acestora;
- adoptă acte normative în domeniile cercetării și inovării;
- sprijină crearea și optimizarea infrastructurii în domeniile cercetării și inovării;
- încheie acorduri de cooperare interguvernamentală;
- înființează, reorganizează sau lichidează organizații de drept public în domeniile cercetării și inovării;
- îndeplinește alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Ministerul Educației și Cercetării este organul central specializat al administrației publice și, conform punctului 2 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 146/2017, asigură implementarea politicii guvernamentale în domeniile cercetării și inovării. Conform Art. 60 din Codul cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, Ministerul Educației și Cercetării are următoarele atribuții:

- elaborează, printr-un exercițiu amplu de consultare cu entitățile interesate, și promovează Programul Național, strategiile sectoriale și planurile de acțiune pentru implementarea acestora;
- propune Guvernului, în limitele mijloacelor bugetare anuale aprobate, revizuirea planurilor de acțiune pentru implementarea Programului Național și a strategiilor sectoriale;
- elaborează, conform competențelor sale, acte normative pentru crearea instrumentelor de stimulare și promovare a activităților în domeniile cercetării și inovării;
- aprobă bugetele de finanțare instituțională;

- examinează rapoartele științifice elaborate în domeniile cercetării și inovării;
- propune Guvernului înființarea, reorganizarea sau lichidarea organizațiilor de drept public în domeniile cercetării și inovării;
- elaborează proiectul cadrului bugetar pe termen mediu în domeniile cercetării și inovării, inclusiv pentru finanțarea instituțională;
- coordonează, monitorizează și promovează activitățile de cercetare și inovare ale organizațiilor subordonate;
- promovează programe bilaterale și multilaterale în domeniile cercetării și inovării, lansate în cadrul acordurilor de cooperare cu organizații și fundații internaționale;
- monitorizează implementarea documentelor de politici și a proiectelor în domeniile cercetării și inovării și prezintă anual Guvernului raportul privind implementarea acestora;
- organizează selecția prin concurs a conducătorilor organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării aflate în subordinea sa;
- monitorizează organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării aflate în subordinea sa, precum și activitatea conducătorilor acestora;
- atrage fonduri din surse externe pentru dezvoltarea domeniilor cercetării și inovării;
- elaborează standarde minime pentru acordarea titlurilor științifice și științifico-didactice și proiectează acte normative privind recunoașterea și echivalarea titlurilor științifice și științifico-didactice obținute în alte țări, precum și alte acte normative care reglementează domeniul, pentru a fi înaintate Guvernului spre aprobare;
- stabilește denumirile domeniilor, ramurilor, profilurilor și specialităților științifice în consultare cu Academia de Științe a Moldovei și autoritățile publice centrale relevante;
- îndeplinește alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Personalul: efectiv limită a Ministerului Educației și Cercetării – 123 / angajați – 90

Direcția politici în domeniile cercetării și inovării este subdiviziunea responsabilă pentru gestionarea domeniului. Direcția dispune de 6 unități, la moment fiind ocupate 5 unități.

Consiliul Consultativ pentru Știință și Tehnologie, conform Art. art. 60[1] din Codul cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, este un organ consultativ aflat sub coordonarea Ministerului Educației și Cercetării (MER), fără personalitate juridică.

Componența Consiliului:

- Este format din 17 membri și un Secretar.
- Membrii includ reprezentanți ai autorităților centrale specializate ale statului, precum și personalități științifice recunoscute la nivel național și/sau internațional.

Caracteristici și organizare:

- Componența nominală a Consiliului este actualizată la nevoie, dar nu mai rar de o dată la fiecare patru ani.
- Calitatea de membru în cadrul Consiliului este pe bază voluntară.

Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării și Cancelaria de Stat exercită, de asemenea, calitatea de fondatori ai organizațiilor din domeniile cercetării și inovării.

Atribuțiile fondatorilor organizațiilor din domeniile cercetării și inovării:

- aprobă structura persoanelor juridice din domeniile cercetării și inovării, elaborată în conformitate cu prioritățile strategice ale acestor domenii;

- aleg conducerea organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării pe bază de concurs;
- stabilesc sarcinile conducătorului organizației din domeniile cercetării și inovării, în conformitate cu cadrul normativ;
- aprobă numărul de funcții științifice și auxiliare ale organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării;
- determină structura și funcțiile organizațiilor de informații științifico-tehnologice de drept public, în acord cu Ministerul Educației și Cercetării.

Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD), conform Hotărârii Guvernului nr. 196/2018 privind organizarea și funcționarea sa, este o autoritate administrativă centrală subordonată Guvernului. Agenția implementează politica de stat în domeniile cercetării și inovării în conformitate cu Programul Național și strategiile sectoriale și gestionează bugetul aprobat pentru finanțarea proiectelor, conform cadrului normativ.

Conform prevederilor Art. 61 din Codul cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare are următoarele atribuții în domeniile cercetării, inovării și dezvoltării:

- implementarea politicilor naționale în domeniile cercetării și inovării;
- gestionarea resurselor financiare alocate pentru cercetare și inovare;
- organizarea concursurilor pentru finanțarea proiectelor de cercetare și inovare;
- asigură expertizarea și evaluarea independentă a proiectelor înaintate la concursuri;
- monitorizarea implementării proiectelor finanțate în domeniile cercetării și inovării;
- recepționează rapoartele științifice de implementare a proiectelor de cercetare finanțate, însoțite de avizul consultativ emis de secția de științe respectivă a Academiei de Științe a Moldovei;
- promovarea cooperării internaționale în domeniile cercetării și inovării;
- sprijinirea transferului de tehnologii și a implementării rezultatelor cercetării în economie;
- elaborarea și actualizarea instrumentelor și mecanismelor de finanțare pentru cercetare și inovare, în conformitate cu cadrul normativ;
- alte atribuții care derivă din prevederile legislative și regulamentare aplicabile.

ANCD gestionează implementarea Programului „Orizont Europa” și coordonează activitatea Oficiului Național Orizont Europa (compus dintr-un Șef al Oficiului și 3 coordonatori tematici); Rețeaua Punctelor Naționale de Contact „Orizont Europa”; Rețeaua Reprezentanților Oficiali și Experților Naționali ai Programului „Orizont Europa”. ANCD coordonează Oficiul pentru Știință și Tehnologie al Republicii Moldova la Bruxelles (MOST), membru al Rețelei IGLO.

Personal: efectiv limită – 34/ angajați – 27

Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), conform HG Nr. 201/2018, este o autoritate administrativă subordonată Ministerului Educației și Cercetării, responsabilă pentru evaluarea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, precum și a personalului științific.

ANACEC are următoarele atribuții:

- evaluarea organizațiilor care desfășoară activități de cercetare și inovare pentru a asigura conformitatea cu standardele de calitate;
- certificarea personalului științific și științifico-didactic conform standardelor stabilite;
- monitorizarea și verificarea îndeplinirii standardelor de calitate în organizațiile de cercetare și inovare;
- elaborarea și actualizarea criteriilor și metodologiilor de evaluare a calității în domeniul cercetării și inovării;
- emiterea rapoartelor de evaluare și propunerea măsurilor de îmbunătățire a calității în organizațiile evaluate;
- contribuția la promovarea culturii calității în domeniile cercetării, inovării și educației;
- alte atribuții ce derivă din cadrul normativ aplicabil în domeniul asigurării calității în educație și cercetare.

Personal: efectiv limită – 38/ angajați – 36

În procesul de elaborare a contribuției la capitolul 25: Știință și cercetare sunt implicate și alte autorități publice precum și organizațiile din domeniile cercetării și inovării.

Sistemul național de cercetare include:

I. Organizații publice de cercetare și inovare:

- instituții publice de învățământ superior de stat; În 2022, a fost adoptată HG nr. 485/2022, prin care majoritatea institutelor de cercetare au fost integrate în cadrul celor mai mari universități, în scopul consolidării sistemului.
- institute de cercetare organizate ca instituții publice sub coordonarea Ministerului Sănătății, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerului Culturii;
- instituții medico-sanitare publice a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific;
- muzee organizate ca instituții publice a căror arie de activitate include cercetarea;
- alte instituții publice a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific.

II. Organizații de drept privat în domeniul cercetării și inovării:

- organizații comerciale a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific;
- instituții private de învățământ superior;
- instituții medico-sanitare private a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific;
- muzee private al căror obiect de cercetare este cercetarea.

În anul 2024, conform datelor statistice, activitatea de cercetare-dezvoltare a fost desfășurată în 42 de entități, dintre care 27 instituții publice. Au fost implicați 3323 de salariați, dintre care 2478 de cercetători.

25.1.3 Planuri de viitor în domeniul științei și cercetării

25.1.3.1 Planuri legislative

Printre inițiativele legislative care au drept scop alinierea la politicile Uniunii Europene în domeniile științei și cercetării și integrarea în Spațiul European al Cercetării se numără:

- Aprobarea, de către Parlamentul Republicii Moldova, a Amendamentului I, încheiat prin schimb de scrisori, la Anexa II la *Acordul între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Orizont Europa, programul-cadru pentru cercetare și inovare al Uniunii*, în conformitate cu Articolul 5 Reciprocitate și ajustarea listei non-exhaustive de programe și proiecte echivalente cu Programul „Orizont Europa" ale Republicii Moldova.
- Hotărâre de guvern privind aprobarea Metodologiei de evaluare a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării
- Hotărâre de guvern privind salarizarea experților încadrați în procesul de expertizare, evaluare a organizațiilor, propunerilor de proiecte, dosarelor de atestare a cadrelor științifice și științifico-didactice
- Hotărâre de guvern privind etica în cercetare și integritatea științifică
- Hotărâre de guvern privind studiile de doctorat

1.3.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative.

Implementarea continuă a *Programului național în domeniile de cercetării și inovării pentru anii 2024-2027* și a *Programului național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova"* va fi efectuată în conformitate cu acțiunile incluse în Planurile aferente acestor documente de politici publice.

Elaborarea și aprobarea, prin ordin al ministrului educației și cercetării, a mai multor foi de parcurs și regulamente care vin să implementeze recomandările incluse în *Rapoartele de extindere din anii 2023 și 2024* după cum urmează:

- Regulament privind Știința deschisă
- Foaie de parcurs privind implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat
- Foaie de parcurs privind egalitatea de gen în domeniile cercetării și inovării
- Regulament privind participarea entităților din Republica Moldova în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC, Întreprinderile Comune, Parteneriate Europene, Misiunile UE, Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs)
- Metodologie de evaluare a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării elaborată în conformitate cu principiile CoARA
- Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).

O dimensiune separată pentru dezvoltarea și implementarea Recomandărilor Uniunii Europene îl reprezintă integrarea continuă în *Spațiul European de Cercetare* prin sporirea participării organizațiilor din domeniile cercetării și inovării în programul-cadru „Orizont Europa", programul COST, programele bi/multilaterale.

Pentru realizarea recomandării, Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare vor:

- Susține financiar activitatea Oficiului Naționale Orizont Europa
- Activitatea rețelei Punctelor Naționale de Contact, a rețelei Experților și Reprezentanților Naționali în Programul-cadru Orizont Europa
- Activitatea Oficiului pentru Știință și Tehnologie al Republicii Moldova de la Bruxelles (MOST)
- Instruiri pentru comunitatea academică privind participarea în Programul-cadru Orizont Europa, COST, bi/multilaterale.

Acțiunile planificate, inclusiv alte acțiuni aferente Directoriului din self-screening, precum și măsurile de implementare conexe acestora urmează să elimine mai multe dezechilibre care obstrucționează dezvoltarea și consolidarea domeniilor de cercetare-inovare cu impact economico-social și competitiv la nivel european.

25.2. PREZENTAREA GENERALĂ A SITUAȚIEI ÎN DOMENIILE INOVĂRII

25.2.1. Cadrul legislativ în domeniul inovării

În Republica Moldova gestionarea domeniului de inovare îi revine Ministerului Educației și Cercetării, în special Direcției politici în domeniile cercetării și inovării.

Din punct de vedere al legislației, activitățile de inovare sunt reglementate, în mare parte de aceleași legi, hotărâri de guvern și alte acte normative precum și domeniile științei și cercetării:

Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova Link.

Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 care are un obiectiv general dedicat activităților de inovare:

- Creșterea contribuției sistemului de cercetare și inovare la dezvoltarea societății și economiei naționale

a) obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri

b) obiectiv specific 2.2. Stimularea inovării și transferului tehnologic

Programul Național pentru Specializare Inteligentă pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova" Link

Metodologia de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării Link.

Metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării. Link.

Metodologia prevede posibilitatea organizării următoarelor proiecte dedicate segmentului de inovare precum:

- *proiecte de transfer tehnologic*
- *proiecte de inovare*
- *vouchere inovaționale*
- *proiecte pe domeniile specializării inteligente*
- *proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii din domeniile cercetării și inovării*

Suplimentar putem evidenția următoarele acte legislative și normative care vin în suportul activităților de inovare precum:

Legea cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare (Legea nr. 226/2018) care reglementează procesul de creare și funcționare a parcurilor științifico-tehnologice

și a incubatoarelor de inovare, crearea premiselor necesare pentru implementarea în practică a inovațiilor și a transferului de tehnologii din care rezultă produse și servicii noi sau perfecționate, competitive pe piață. Link

Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității 2023-2027 ce își propune sprijinirea creșterii economice sustenabile și incluzive prin promovarea antreprenoriatului, inclusiv msuri pentru a spori competitivitatea afacerilor, a încuraja inovația și a crea un mediu favorabil pentru startup-uri și întreprinderile mici Link

Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene „Orizont Europa" – Programul-cadru pentru cercetare și inovare reglementează, la nivel legislativ, asocierea Republicii Moldova la Programul „Orizont Europa" și implicit alinierea la următorul *acquis comunitar* relevant din domeniul inovării: Link

REGULAMENTUL (UE) 2021/819 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 mai 2021 privind Institutul European de Inovare și Tehnologie (reformare) Link

Recomandarea (UE) 2021/2122 a Consiliului din 26 noiembrie 2021 privind un pact pentru cercetare și inovare în Europa Link

Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: O nouă agendă europeană de inovare Link
Subcapitolul Capacități administrative în domeniile inovării

25.2.2 Capacități administrative în domeniul inovării

Gestionarea procesului de integrare europeană precum și alinierea la acquis-ul comunitar pe capitolul 25: Știință și cercetare ține de competența Ministerului Educației și Cercetării, Direcția politici în domeniile cercetării și inovării.

De asemenea, autoritatea publică centrală care are responsabilități pe domeniul inovării este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Implementarea politicilor în domeniu se realizează și prin intermediul mai multor agenții de implementare, precum:

- Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare Link
- Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) care are misiunea de a susține dezvoltarea antreprenoriatului în Republica Moldova de la inițierea unei afaceri la internaționalizarea acesteia Link

De asemenea, organizațiile din domeniile cercetării și inovării, precum universitățile, parcurile științifico-tehnologice, incubatoarele de inovare și hub-urile sunt implicate în procesul de implementare a politicii statului în domeniul de inovare, precum:

- Parcul Științifico-Tehnologic "Academica" cu Incubatorul de Inovare "Inovatorul"
- Incubatorul de Inovare "Politehnica"
- Incubatorul de Inovare "Innocenter"
- Incubatorul de Inovare "Inventica-USM"
- Incubatorul de Inovare "Antreprenorul Inovativ"
- Incubatorul de Inovare Moldo-Lituanian "Media Garaj"
- Incubatorul de Inovare "IT4BA"

25.2.3. Planuri de viitor în domeniul inovării

25.2.3.1 Planuri legislative

Acțiunile de ordin legislativ pe care Ministerul Educației și Cercetării și le propune spre realizare în domeniile cercetării vor avea impact și asupra domeniului de inovare care este gestionat de către MEC.

25.2.3.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative pe domeniul inovării.

Implementarea continuă a *Programului național în domeniile de cercetării și inovării pentru anii 2024-2027* și a *Programului național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova”* va fi efectuată în conformitate cu acțiunile incluse în Planurile aferente acestor documente de politici publice.

Elaborarea și aprobarea, prin ordin al ministrului educației și cercetării, a mai multor foi de parcurs și regulamente care vin să implementeze recomandările incluse în *Rapoartele de extindere din anii 2023 și 2024* după cum urmează:

- Lansarea anuală a apelurilor de proiecte: vouchere inovaționale și transfer tehnologic din cadrul Fondului Național pentru Inovare
- Regulament-cadru privind activitatea Oficiilor de transfer tehnologic
- Stimularea activităților oficiilor de transfer tehnologic în cadrul universităților
- Lansarea apelurilor de proiecte în domeniile prioritare Smart Moldova

Acțiunile planificate, inclusiv alte acțiuni aferente Directoriului din self-screening, precum și măsurile de implementare conexe acestora urmează să elimine mai multe dezechilibre care obstrucționează dezvoltarea și consolidarea domeniilor de cercetare-inovare cu impact economico-social și competitiv la nivel european.

25.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor) pentru ambele blocuri

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor de aliniere la acquis-ul comunitar este de 689.1 mii lei, dintre care:

- Din bugetul de stat: 378.2 mii lei
- Asistența externă: 500 mii lei.

Capitolul 26 - Educație și cultură

Introducere

Capitolul 26 „Educație și cultură" acoperă următoarele domenii: educație și formare profesională, tineret, sport și cultură. Această secțiune detaliază cadrul legislativ existent, progresul în alinierea legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene, capacitățile administrative necesare pentru implementarea legislației europene, precum și planurile de viitor, care sunt detaliate în anexa A și anexa B la prezentul program.

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Moldova se află la un nivel moderat de pregătire în domeniul educației și culturii. În cursul perioadei de raportare s-au înregistrat progrese bune, întrucât autoritățile au avansat reformele pentru a spori relevanța, calitatea și caracterul incluziv al educației și pentru a consolida rețeaua școlară atât în învățământul general, cât și cel profesional tehnic. Dezvoltarea politicilor culturale avansează, de asemenea, dar sectorul cultural suferă, în general, de o capacitate limitată.

Republica Moldova a adoptat un cadru legal robust în vederea implementării politicilor în domeniile sus menționate. Deși au fost înregistrate progrese considerabile în alinierea politicilor și actelor normative naționale la cele mai bune practici europene și internaționale, este imperativ ca eforturile să continue pentru a asigura armonizarea și pregătirea pentru aderare la UE.

Capitolul 26 este structurat în 2 subcapitole/ blocuri tematice după cum urmează:

I. Educație și formare
II. Tineret, Sport și Cultură

Acquis-ul din Capitolul 26 – Educație și cultură, în mare parte, nu necesită transpunerea normelor UE în legislația națională, întrucât este constituit preponderent din Recomandări, Decizii, Rapoarte, care stabilesc prioritățile, țintele și domeniile de cooperare și interes al statelor membre.

Cu excepția:

- Directivei privind accesul la educație al copiilor lucrătorilor migranți, transpusă parțial prin Legea 200/2025 privind libera circulație și ședederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora link
- Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale - versiune codificată) (transpunere prevăzută în Capitolul 23),
- Directivei 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (prevăzută în Capitolul 1),
- Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind introducerea și importul bunurilor culturale (transpunere prevăzută în Capitolul 29),
- Regulamentului (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale (transpunere prevăzută în Capitolul 29),
- Hotărârilor Curții Europene de Justiție privind cazurile legate de nediscriminarea între resortisanții unui stat membru UE și alți cetățeni ai UE,

acquis-ul european în domeniul educației, formării, sportului, tineretului și culturii vizează recomandări pentru învățământul general, învățământul profesional tehnic și superior, formarea adulților, voluntariat și mobilitatea tinerilor, artiștilor și profesioniștilor din sectoarele culturale și creative, protecția și promovarea diversității culturale și patrimoniului cultural.

Responsabilitățile pentru implementarea Acquis-ului la Cap. 26 sunt distribuite între 2 autorități publice centrale: Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Culturii. În procesul de transpunere/aliniere la acquis-ul UE, ministerele menționate colaborează efectiv cu toate agențiile și instituțiile din subordine, dar și cu autoritățile publice centrale din țară.

Alinierea Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul educației și culturii are o abordare strategică integrată, care include reforme legislative, consolidarea capacităților instituționale și investiții în modernizarea sistemului educațional, precum și cel al culturii și patrimoniului cultural.

În acest context, eforturile Republicii Moldova în domeniile menționate sunt îndreptate spre atingerea obiectivelor și țintelor europene pentru segmentele menționate prin continuarea reformelor în domeniile respective, asigurarea finanțării adecvate a proceselor de modernizare a sistemelor educației, culturii, tineretului și sportului, dar și fortificarea capitalului uman și capacităților administrative. Elementele de bază ale acestor reforme vizează:

- Actualizarea cadrului normativ pentru alinierea la obiectivele și standardele UE în educație;
- Transpunerea principiilor Spațiului European al Educației și Procesului de la Bologna;
- Dezvoltarea curriculei naționale în conformitate cu competențele-cheie promovate de UE;
- Consolidarea resursei umane din educație și cultură;
- Integrarea componentelor privind valorile și principiile europene, precum drepturile omului, diversitatea culturală și democrația.
- Promovarea incluziunii și egalității de șanse;
- Consolidarea sistemului de asigurare a calității în educație prin implementarea standardelor europene (ESG – Standards and Guidelines for Quality Assurance in the EHEA);
- Modernizarea infrastructurii educaționale și culturale;
- Integrarea și participarea în programele europene.

Totodată menționăm că sistemul educațional și cultural din Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări, care afectează calitatea și accesibilitatea educației și culturii, care ar putea periclita atingerea unor obiective și ținte în domeniile menționate. Printre acestea sunt:

- finanțare insuficientă
- infrastructură perimată
- deficit de cadre didactice și specialiști în domeniul culturii
- capacitatea instituțională redusă
- inegalități de acces, în special în mediul rural
- protejarea și valorificarea insuficientă a patrimoniului cultural
- diplomație culturală slab insuficient valorificată

26.1. Blocul 1 : Educație și formare

26.1.1. Prezentarea generală a situației

26.1.1.1. Cadrul legislativ

Actul legislativ primar care reglementează funcționarea sistemului de învățământ în Republica Moldova este Codul Educației (Legea 152/2014). Adoptarea Codului educației a coincis cu semnarea Acordului de Asociere cu UE, fiind documentul de referință pentru toate reformele ulterioare și principalele documente de politici aprobate.

Prin implementarea obiectivelor Bologna și a angajamentelor cheie asumate în 2005, Procesul de la Bologna a creat premisele pentru următoarele reforme în domeniu, inclusiv reformele structurale, susținute și de programul UE Tempus, ulterior programul Erasmus+, implementat de instituțiile de învățământ superior cu sprijinul ministerului.

În domeniul Învățământului profesional tehnic, alinierea la politicile Uniunii Europene a fost facilitată în special prin participarea Republicii Moldova în Procesul Torino și cooperarea intensă cu Fundația Europeană pentru Instruire (ETF). Acesta a marcat începutul unor transformări semnificative menite să îmbunătățească sectorul învățământului profesional tehnic în Moldova. Din 2014, Republica Moldova folosește sistemul de credite pentru învățământul profesional (ECVET) și din 2022 este membră a Alianței Europene pentru Ucenicie.

În septembrie 2025, Republica Moldova a semnat Declarația Herning privind educația și formarea profesională atractivă și incluzivă pentru o competitivitate sporită și locuri de muncă de calitate 2026-2030, prin care acțiunile Republicii Moldova ce vizează modernizarea sistemului de formare profesională şi răspunsul la nevoile pieţei munci se vor alinia cu principiile de reformă definite în acquis-ul UE.

Rezoluția Consiliului din 26 februarie 2021 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în educație și formare pentru Spațiul European al Educației și nu numai (2021-2030) prezintă un document cheie în elaborarea documentului-cadru general, care definește obiectivele generale și obiectivele specifice pe termen mediu și lung: Strategia de Dezvoltare a Educației „Educația 2030", aprobată în 2023 prin HG 114/2023 link.

În educația timpurie, eforturile se concentrează pe realizarea recomandărilor UE conținute în Recomandările:

- Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems *OJ C 189, 5.6.2019, p. 4–14*
- Council Recommendation (EU) 2021/1004 of 14 June 2021 establishing a European Child Guarantee *OJ L 223, 22.6.2021, p. 14–23 link*
- Council Recommendation of 8 December 2022 on early childhood education and care: the Barcelona targets for 2030 2022/C 484/01*OJ C 484, 20.12.2022 link*
- Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems *OJ C 189, 5.6.2019, p. 4–14 link.*

Astfel în concordanță cu obiectivele acestor acte UE, principiul educației centrate pe copil în Educația Timpurie (ECEC) este integrat în documentele de politici naționale:

- Cadrul de referință pentru educația timpurie link
- Curriculum pentru educația timpurie link
- Planul-cadru pentru Învățământul Preșcolar link
- Standarde de învățare și dezvoltare a copiilor de la naștere până la 7 ani link
- Metodologia de monitorizare și evaluare a dezvoltării copilului pe baza Standardelor de Învățare și Dezvoltare pentru copiii de la naștere până la vârsta de 7 ani.

În prezent, autoritățile naționale se concentrează pe extinderea serviciilor de educație timpurie pentru copiii până la 2 ani și pe dezvoltarea de opțiuni alternative de îngrijire a copiilor, aspecte puse în evidență în actele UE.

În ceea ce privește transversalitatea și incluziunea, și în conformitate cu obiectivele stabilite în actele UE:

- *Council Recommendation of 28 November 2022 on Pathways to school success, a new framework for action* link;
- *Council conclusions on equity and inclusion in education and training in order to promote educational success for all* link;
- *Council conclusions on reducing early school leaving and promoting success in school* link
- *Council conclusions on inclusive, learner-centred practices in early childhood education and care and school education* link,
- *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the Action Plan on Basic Skills* link,

Ministerul va continua să implementeze următoarele programe și inițiative, precum:

- Programul Național pentru Educație Incluzivă pentru anii 2024-2027 link
- Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027; link;
- Plan-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul universitar 2024-2025 link
- Planul-cadru de instruire pentru elevii din familii de refugiați din Ucraina, Ordin nr. 210 din 28.09.2023;
- Programul de burse de merit pentru elevii de liceu și studenți romi (adoptat prin HG 818/2023) link
- Standarde minime pentru dotarea instituțiilor de învățământ general cu mijloace de tehnologii informaționale și internet, ordin nr. 675/2024 link
- Standarde de dotare minimă a laboratoarelor de fizică, chimie și biologie în instituțiile de învățământ, ordinul nr.1539 din 29.08.2025 link
- Activitatea Consiliului Consultativ în domeniul educației incluzive, ordin nr. 211/2023 link
- Ghid metodologic pentru guvernarea școlară democratică în Republica Moldova orin nr. 1643/2023 link
- Planul de activitate al Platformei Consultative Permanente în domeniul Educației Parentale și Promovării Parentalității Pozitive din cadrul Ministerului Educației și Cercetării link
- Ordin nr. 2074/2025 cu privire la aprobarea documentelor de suport privind implementarea mecanismului de asigurare a educației și formării profesionale incluzive link

În conformitate cu Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prevăzute în Codul Educației al Republicii Moldova, art. 11, alin. (2) aceste competențe fiind pe deplin integrate în sistemul educațional al Republicii Moldova printr-un cadru curricular și metodologic cuprinzător. Link

În concordanță cu *Council Recommendation of 22 May 2018 on promoting common values, inclusive education, and the European dimension of teaching (europa.eu) și Council Resolution of 21 November 2008 on a European strategy for multilingualism*, prin Ordin al ministrului link a

fost aprobat Cadrul de implementare a educației multilingve, care include un plan de acțiuni pentru perioada 2025-2030 pentru implementarea educației multilingve în școlile alolingve. Cadrul prevede pilotarea programelor de educație multilingvă în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și ciclul II, pentru perioada 2025–2028. Inițiativa urmărește diversificarea ofertelor educaționale prin extinderea predării-învățării în mai multe limbi de instruire.

În învățământul profesional tehnic, educația pentru cetățenie și educația privind valorile europene fac parte din subiectul „Educație pentru societate". Cadrul de referință al competențelor pentru cultura democratică al Consiliului Europei este în curs de implementare paralel cu Dezvoltarea curricula și implementarea treptată a disciplinei Educație pentru societate (curricula, ghiduri, metodologii de evaluare și monitorizare).

Există activități de sprijin pentru instituțiile pentru formarea inițială și continuă a personalului didactic în elaborarea curriculei disciplinare (recalificare, master, programe ÎPT) și multe activități de implementare a Competențelor CoE pentru Cadrul de Referință pentru Cultura Democratică.

Consolidarea resurselor umane în educație

În contextul recomandărilor din actele UE Republica Moldova acordă o atenție deosebită consolidării resurselor umane în educație. În octombrie 2023, prin Hotărârea Guvernului nr. 807/2023 a fost înființată Instituția Publică Institutul Național pentru Educație și Leadership (INEL) link.

În anul 2025, INEL a continuat implementarea reformei cheie de dezvoltare profesională a cadrelor didactice prin lansarea oficială a Programului Național „Investim în directorii de școli: leadership și transformare organizațională" link.

Totodată, în 2025, în cadrul programelor „Investim în educatori" și „Investim în profesori", aproximativ 2000 de educatori și 4000 de cadre didactice au beneficiat de oportunități de dezvoltare profesională, din bugetul de stat fiind alocate peste 12,6 milioane de lei. Această inițiativă are ca scop consolidarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice și educatorilor, managerilor școlari asigurându-le acces la formări de calitate și la conținut relevant pentru provocările actuale cu care se confruntă sistemul educațional. În procesul de formare au fost implicați circa 1000 de mentori formați la nivel național. Campania „Alege să fii profesor, inspiră generații!" a continuat și în 2025, rezultând în încadrarea profesională a 426 de cadre didactice tinere, un număr în creștere față de 365 în 2024.

Consolidarea rețelei de învățământ și implementarea Proiectului Școli Model

În contextul implementării și extinderii Proiectului „Școala Model" lansat prin Ordinul nr. 198 din 26.02.2024 link, în 2025 a fost semnat Acordul-cadru de împrumut dintre Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și Republica Moldova/Facilitatea de Finanțare Publică pentru Modernizarea Școlilor, care prevede alocarea a 30 milioane de euro pentru extinderea rețelei Școlilor Model cu încă 15 instituții. Către anul 2029, se preconizează extinderea rețelei de școli model la un număr 90 de instituții. Lista școlilor model care vor extinde Rețeaua Școlilor Model cu încă 55 de instituții a fost aprobată prin Ordinul ministrului nr. 1146 din 9 iulie 2025. Modernizarea celor 90 de școli model (întreaga rețea) necesită un buget estimat de 220 milioane de euro.

Învățământul profesional tehnic (ÎPT)

În Învățământul profesional tehnic cu referire la prioritățile actelor UE:

- Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (VET) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență – EMPL B3 JO C 417, (link);
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor
- Agenda europeană pentru competențe pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență (link)
- Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor cu privire la progresele către realizarea Spațiului european al educației (link)
- Propunerea Comisiei de recomandare a Consiliului „Europa în mișcare" – oportunități de mobilitate pentru învățare pentru toți, (link)
- Pilonul european al drepturilor sociale, semnat la 17 noiembrie 2017 de către Consiliul UE, Parlamentul European și Comisie (link)
- Rezoluția Consiliului din 15 noiembrie 2007 privind educația și formarea ca motor cheie al Strategiei de la Lisabona (link)
- Recomandarea Consiliului din 15 martie 2018 privind un cadru european pentru ucenicie de calitate și eficientă - EMPL B3 (link)

Reforma și modernizarea sectorului se concentrează pe următoarele componente:

- *Asigurarea calității și reforma curriculară*
- *Alinierea la nevoile pieței muncii și atingerea obiectivelor UE ~~care se realizează prin:~~*
- *Formarea cadrelor didactice din Învățământul profesional tehnic, inclusiv din perspectiva incluziunii de gen.*

În conformitate cu:

- Decizia (UE) 2018/646 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 aprilie 2018 privind un cadru comun pentru furnizarea de servicii mai bune pentru competențe și calificări (Europass) și de abrogare a Deciziei nr. 2241/2004/CE (link)
- Rezoluția Consiliului privind o nouă agendă europeană pentru învățarea adulților 2021-2030 (link)
- Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind o abordare europeană a microcreditelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de angajare 2022/C 243/02 – EMPL B3 (link)
- Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (link)
- Recomandarea Consiliului (2016/C 484/01) din 19 decembrie 2016 privind căile de perfecționare: noi oportunități pentru adulți – EMPL B2 (link),

cadrul normativ pentru *Sistemul de învățare pe tot parcursul vieții* a fost consolidat prin aprobarea: Modificării HG nr. 222/2024 privind aprobarea Regulamentului cu privire la educația adulților link și Metodologiei de elaborare a programelor de formare profesională a adulților Ordinul MEC nr. 1834/2025.

În corespundere cu Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability link , sistemul de microcalificări a fost introdus în R. Moldova prin Legea nr. 257/2023 de modificare a Codului Educației link și este în proces de dezvoltare pentru a acoperi necesitatea în noi competențe. Modelele de Certificate de competență profesională pentru absolvirea programelor de calificare parțială (micro-calificare) pentru nivelurile 3-5, 6 și 7 ale CNC au fost aprobate prin Ordinul de ministru 190/2025 link.

Începând cu anul 2024, ca parte a unui proiect Erasmus+, Ministerul Educației și Cercetării și-a asumat rolul de Punct Național de Coordonare pentru rețelele Euroguidance, Europass și EQF. În anii următori, eforturile se vor concentra pe consolidarea capacității Ministerului de a îndeplini eficient acest obiectiv esențial.

În domeniul învățământului superior, reieșind din Strategia Europeană pentru Universități (2022), și în calitate de membru al Procesului Bologna din 2005, Republica Moldova a întreprins reforme structurale pentru a se alinia la principiile și obiectivele-cheie ale Spațiului European al Învățământului Superior (EHEA) în corespundere cu actele UE:

- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions, a blueprint for a European degree COM(2024) 144 final
- Council conclusions on a European strategy empowering higher education institutions for the future of Europe 2022/C 167/03 - Publications Office of the EU (europa.eu)
- Council Recommendation of 20 November 2017 on tracking graduates. OJ C 423, 9.12.2017, p. 1–4 EUR-Lex - 32017H1209(01) - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Council Recommendation of 5 April 2022 on Building bridges for effective European higher education cooperation *OJ C 160, 13.4.2022, p. 1–8* EUR-Lex - 32022H0413(01) - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Council Recommendation of 26 November 2018 on Promoting automatic mutual recognition of higher education and upper secondary education and training qualifications and the outcomes of learning periods abroad EUR-Lex - 32018H1210(01) - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability EUR-Lex - 52021DC0770 - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Commission Implementing Decision on the Framework of inclusion measures of the Erasmus+ and the European Solidarity Corps Framework of inclusion measures of the Erasmus+ and the European Solidarity Corps 2021-27 (Commission adoption: 22 October 2021):
- Council Recommendation 'Europe on the Move' – learning mobility opportunities for everyone establishes the concept of "learning mobility"
- Council Recommendation of 12 May 2025 on a European quality assurance and recognition system in higher education link
- Council Resolution on a joint European degree label and the next steps towards a possible joint European degree: boosting Europe's competitiveness and the attractiveness of European higher education link

În scopul alinierii la standardele europene, recunoașterea internațională a diplomelor de studii superioare, extinderea autonomiei instituțiilor, simplificarea procedurilor de evaluare externă, oferirea flexibilității în organizarea programelor, planurile vizează:

- modificarea Regulamentului-cadru privind mobilitatea academică în învățământul superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2014;

• Modificarea HG 616/2016 pentru actualizarea metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii prin integrarea principiului integrității;

• Susținerea mobilității academice prin fortificarea participării R. Moldova la Programele UE;

• Implementarea măsurilor preparatorii pentru asocierea la Programul Erasmus+

• Participarea activă la fortificarea Spațiului European al Învățământului Superior, Republica Moldova în comun cu România deține Secretariatul SEIS, care va finaliza prin organizarea Conferinței Ministeriale EHEA în mai 2027 la Iași și Chișinău.

Cadrul normativ este în continuă actualizare și facilitează atât recunoașterea diplomelor și calificărilor eliberate în R. Moldova în străinătate, cât și recunoașterea calificărilor din străinătate în Republica Moldova. În sensul *Concluziilor Consiliului din 16 mai 2023 privind pașii suplimentari pentru a face din recunoașterea reciprocă automată în educație și formare o legătură realitate și Recomandarea Consiliului din 26 noiembrie 2018 privind promovarea recunoașterii reciproce automate a calificărilor de învățământ superior și secundar superior și de formare și rezultatele perioadelor de învățare în străinătate* este în proces de implementare Foaia de parcurs pentru anii 2023–2027 privind implementarea Cadrului Național al Calificărilor, care include acțiuni-cheie menite să consolideze recunoașterea și modernizarea calificărilor în Moldova. Aceste acțiuni includ: dezvoltarea mecanismelor și procedurilor de recunoaștere a calificărilor pentru profesiile reglementate; Asigurarea funcționalității și interoperabilității Registrului Național al Calificărilor (RNC) cu baza de date Europass, Digitalizarea documentelor de studiu; Referențierea Cadrului Național al Calificărilor (NQF) la Cadrul European al Calificărilor (EQF).

Politici orizontale (tranziția digitală și verde)

În conformitate cu actele UE:

• Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind învățarea pentru tranziția verde și dezvoltarea durabilă link

• Recomandarea Consiliului din 29 noiembrie 2021 privind abordările de învățare mixtă pentru o educație primară și secundară de înaltă calitate și inclusivă link,

• Recomandarea Consiliului privind factorii cheie pentru o educație și formare digitală de succes, 23 noiembrie 2023 link.

• Recomandarea Consiliului privind îmbunătățirea furnizării competențelor și abilităților digitale în educație și formare, 23 noiembrie 2023 Link.

• Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Planul de acțiune pentru educația digitală 2021-2027 - Reconfigurarea educației și formării pentru era digitală, COM/2020/624 final link .

• Concluziile Consiliului privind educația digitală în societățile cunoașterii din Europa link

• Concluziile Consiliului privind sprijinirea bunăstării în educația digitală link

eforturile au vizat modernizarea sistemului educațional prin dotări TIC și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor. Progresul realizat în digitalizarea educației cuprinde:

• Sisteme informaționale și date

• Conținuturi digitale

• Infrastructură digitală

- Competențe digitale.

26.1.1.2. Capacități administrative

Implementarea acquis-ului la capitolul 26 Educație și cultură este competența directă a Ministerului Educației și Cercetării și a Ministerului Culturii. *Ministerul Educației și Cercetării*, elaborează politici sectoriale în educație, care acoperă toate nivelurile: învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul gimnazial, învățământul general, învățământul profesional, învățământul superior (studii de licență, masterat și doctorat), tineret și sport, precum și autoritățile administrației publice locale de nivelul doi și ale UAT Găgăuzia, autoritățile administrației publice locale de nivel I, care sunt responsabile de implementarea politicilor.

Personalul: efectiv limită a Ministerului Educației și Cercetării – 123 / angajați – 94

Implementarea politicilor în domeniu se realizează și prin intermediul mai multor agenții de implementare, precum:

- *Agenția de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC)* ;
- *Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare (ANCE),*
- *Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților pentru Tineret*
- *Centrul pentru Tehnologii Informaționale în Educație (CTICE)*
- *Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, și 35 departamente teritoriale (SAP),*
- *Institutul Național pentru Educație și Leadership,*
- *Agenția Națională de Cercetare și Dezvoltare*,
- 35 Organe locale de specialitate în domeniul învățământului

În procesul de elaborare a politicilor în domeniile ce țin de capitolul 26, sunt implicate și alte ministere: Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

26.1.2. Planuri de viitor *Legislația (acquis-ul) în domeniul educației și formării*

26.1.2.1. Planuri legislative

Sub aspectul celor menționate, pentru perioada 2025-2026, se va pune accent pe coordonarea eforturilor în vederea continuării procesului de aliniere a legislației naționale la acquis-ul UE. În conformitate cu Strategia de dezvoltare a educației „Educație 2030”, Republica Moldova va continua să ajusteze sectorul educației la cerințele și legislația Uniunii Europene. Republica Moldova va adopta în continuare o abordare cuprinzătoare a sectoarelor din capitolul de negocieri 26, care va include:

- Actualizarea cadrului normativ, inclusiv modificarea Codului Educației, care să sprijine reformele sectoarelor din Capitolul 26;
- Integrarea standardelor europene în sistemul național de educație și formare;
- Promovarea calității și relevanței studiilor la toate nivelurile;
- Asigurarea accesului echitabil și educației incluzive;
- Dezvoltarea profesională și creșterea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți
- Asigurarea calității și diversificării programelor oferite.

La nivel de sistem sunt planificate aprobarea Programului de implementare a Strategiei „Educație 2030” pentru perioada 2026-2030, care va adresa prioritățile menționate în acțiuni concrete. O atenție deosebită va fi acordată proceselor care vor asigura atingerea indicatorilor stabiliți la nivelul UE pentru domeniile din capitolul 26, ținând cont de starea actuală a sistemului educațional și de posibilitățile reale pentru dezvoltarea acestuia.

În același timp, vor continua să fie promovate reformele instituționale, parteneriatele strategice, mecanismele de monitorizare și consolidare a capacităților, inclusiv consolidarea capacităților necesare pentru participarea la programele UE și la grupurile de lucru al Cadrului strategic de cooperare al Uniunii Europene.

În învățământul general vor fi dezvoltate/aprobate:

- Cadru normativ cuprinzător pentru consolidarea autonomiei școlare și formarea liderilor școlari cu instruirea necesară pentru a gestiona și conduce în mod eficient instituțiile autonome.
- Noile Curricula pentru învățământul general
- Hotărâre de Guvern pentru aprobarea unui nou Program național de învățare a limbii române pentru anii 2026-2029.

În aspecte de digitalizare se va pune accent pe Creșterea accesibilității resurselor educaționale pentru toți beneficiarii, îmbunătățirea calității procesului educațional prin utilizarea de materiale diversificate și actualizate. În acest context vor fi aprobate:

- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Conceptului Sistemului Informațional Platforma națională de resurse deschise în educație;
- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Conceptului Sistemului Informațional e-admitere în învățământul general și a Regulamentului privind modul de funcționare și utilizare a sistemului;
- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Conceptului și Regulamentului privind Sistemului Informațional de Management al Datelor în Domeniul Educației Incluzive (SIMDDEI).

În domeniul Învățământului profesional tehnic:

- Asigurarea relevanței și calității învățământului profesional prin elaborarea standardelor ocupaționale și a standardelor de calificare,
- Actualizarea curriculumului și dezvoltate materiale didactice, inclusiv manuale,
- Formarea continuă a cadrelor didactice din sistem, inclusiv din perspectiva egalității de gen și incluziunii;
- Dezvoltarea de programe noi în domeniul competențelor verzi și al microcalificărilor;
- Susținerea și promovarea pentru creșterea numărului de elevi care studiază prin învățământ dual.

În domeniul recunoașterii actelor de studii și a calificărilor se va aproba:

- Legea cu privire la recunoașterea calificărilor profesionale modificarea Hotărârii Guvernului 485/2025
- Promovarea utilizării mai eficiente a instrumentelor Europass;
- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind recunoașterea și echivalarea perioadelor de studiu obținute în străinătate pentru continuarea studiilor în învățământul superior.

În Învățământul superior aspectele legislative se vor axa pe aprobarea**:**

- Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior
- Hotărârii de Guvern pentru aprobarea majorării burselor în cadrul Programului de mobilitate CEEPUS IV

• Hotărârii de Guvern pentru pentru actualizarea metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii prin integrarea principiului integrității.

26.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative în domeniul educației și formării

În domeniul educației timpurii, eforturile sunt direcționate către creșterea ratelor generale de participare, îmbunătățirea calității și diversității programelor preșcolare, precum și sporirea finanțării pentru educația și îngrijirea timpurie a copilului (ECEC). Eforturile viitoare în educația timpurie vor fi concentrate pe:

• Crearea de noi locuri în creșele și grădinițele publice în zonele cu creștere demografică, cu un accent special pe localitățile fără servicii de educație timpurie și în zonele rurale (acțiune continuă);

• Dotarea tuturor instituțiilor de educație timpurie cu jucării, cărți și materiale didactice conform standardelor de echipare pentru a asigura calitatea procesului educațional.

• Reorganizarea rețelei și crearea de grădinițe-școli primare

• Formarea educatorilor din educația timpurie, în conformitate cu noua curricula elaborate, inclusiv prin programul „Investim în educatori".

În învățământ general, pentru a îmbunătăți accesibilitatea, echitatea și calitatea înaltă a educației pentru toți, activitățile se vor concentra pe:

• Implementarea *Proiectului Școala-Model*, lansat în 2024, cu o rețea inițială de 35 de școli-model, care se așteaptă să crească la 90 de școli.

• Elaborarea și aprobarea noului *Curriculum pentru învățământ general*, care va oferi flexibilitate curriculumului școlar, pentru a crește relevanța studiilor în funcție de cerințele, abilitățile și interesele elevilor, precum și o mai bună adaptare la cerințele pieței muncii. Noul curriculum va asigura unitatea educației, îmbrățișând diversitatea socială, culturală și lingvistică și promovând educația interculturală și multilingvă. Curriculumul va oferi o abordare integrată interdisciplinară bazată pe discipline școlare conexe, cu procese de predare-învățare-evaluare inter- și transdisciplinare, orientate spre dezvoltarea durabilă a competențelor-cheie, cu un accent pe dimensiunea de gen, tranziția verde și digitală;

• *Fortificarea resursei umane* prin programe de formare continuă dedicate, cum ar fi Programul Național „Investim în Profesori", lansat în 2023. Această inițiativă, împreună cu alte programe și proiecte susținute de parteneri, își propune să ofere profesorilor metodologii moderne, abilități și resurse pentru a îmbunătăți calitatea educației și rezultatele elevilor;

• *Digitalizarea în învățământul general*, concentrată pe integrarea tehnologiilor informaționale în procesul educațional, dezvoltarea și evaluarea competențelor digitale pentru elevi și profesori și crearea unor sisteme informaționale performante pentru o mai bună colectare și analiză a datelor în cadrul sistemului educațional.

• Creare la nivel național a Centrelor de educație incluzivă;

• Implementarea Programului de alimentație gratuită a elevilor din ciclul gimnazial;

• Implementarea obiectivelor din Planul Național privind realizarea Garanției Europene pentru copii;

O atenție sporită se acordă aspectelor legate de fortificarea infrastructurii de acces și dotarea instituțiilor de învățământ și centrelor de resurse cu tehnologii asistive care să răspundă necesităților copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Va continua implementarea unor programe naționale, precum:

- Programul Național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2026-2029
- Programul național pentru educație incluzivă (2024-2027) link
- Planul interministerial de integrare a acțiunilor de Alfabetizarea Informațională și Media (AIM) în planurile de acțiuni ale instituțiilor de stat relevante pentru anii 2024-2026;
- Planul de acțiuni pentru educație multilingvă în învățământul general,

și va fi inițiată elaborarea și aprobarea programelor succesive pentru implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027; link

Învățământ tehnic profesional:

- Actualizarea curriculumului în învățământul tehnic profesional
- Asigurarea formării continue a cadrelor didactice de specialitate:
- Investiții în infrastructura IÎPT
- Elaborarea și aprobarea materialelor de învățare**;**
- Corelarea comenzii de stat cu tendințele de dezvoltare ale pieței muncii**;**
- Promovarea învățământului profesional tehnic și a celui dual;
- Implementarea sistemelor digitale de management în învățământul tehnic profesional
- Monitorizarea procesului de evaluare externă pentru acreditarea/autorizarea programelor de formare inițială în învățământul tehnic profesional.
- Monitorizarea accesului unităților economice la fonduri pentru compensarea costurilor în învățământul dual.

Învățarea pe tot parcursul vieții activitățile se vor axa pe creșterea calității și transparenței procesului de formare profesională a adulților în contextul învățării pe tot parcursul vieții:

- Monitorizarea și diversificarea serviciilor de validare a învățării non-formale și informale;
- Promovarea formării profesionale a adulților;
- Completarea Registrului Național al Calificărilor (formare continuă) cu informații despre programele acreditate (100% programe înregistrate).

Învățământ superior: În domeniul Învățământului superior eforturile vor fi concentrate pe aspecte legate de promovarea calității educației, internaționalizarea învățământului superior și formării profesionale aliniată la cerințele pieței muncii. Totodată se urmărește implementarea unor mecanisme și realizarea campaniilor de informare și formare pentru asigurarea integrității.

26.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Resursele financiare pentru realizarea obiectivelor legate de implementarea acquis-ului în domeniul educație și formare se estimează:

Pentru măsurile legislative/normative – 31758.98 mii lei, dintre care;

- 3195.46 mii lei din bugetul de stat
- 28725.52 mii lei din asistența externă

Pentru măsurile de implementare a reformelor - 588182.98 mii lei, dintre care:

- 121276.00 mii lei din bugetul de stat
- 409662.59 mii lei din asistența externă.

Costurile de la bugetul de stat sunt racordate la planificarea bugetară anuală și la Cadrul bugetar pe termen mediu. Costurile de implementare vor crește pe măsura în care vor fi identificate noi surse de finanțare de la parteneri, precum și calcularea costurilor pentru unele acțiuni cu statut de – resurse nedeterminate.

26.2. Blocul II : Tineret, sport și cultură

Introducere

În Republica Moldova, responsabilitatea pentru dezvoltarea politicilor și programelor naționale pentru domeniile tineret și sport revine Ministerului Educației și Cercetării, în special prin Direcția politici pentru tineret și sport, iar pentru domeniul culturii - Ministerului Culturii.

Elaborarea și implementarea politicilor pentru tineret la nivel local este o responsabilitate a autorităților publice locale. La nivel național politicile în domeniul tineret sunt implementate de Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret, o instituție subordonată Ministerului Educației și Cercetării.

Pe domeniul sport, Ministerul Educației și Cercetării, ca organ central de specialitate în domeniul educației fizice și sportului colaborează cu Agenția Națională Antidoping, alte Autorități Publice Centrale și Locale, Comitetul Național Olimpic și Sportiv, Comitetul Paralimpic, Comitetul Deaflympic. Politica națională pe dimensiunea sportului este implementată de către federațiile naționale de profil, școlile sportive, asociațiile, cluburile sportive și Centrul Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale prin diverse programe și măsuri legislative, administrative și financiare.

Dezvoltarea și implementarea politicilor legate de cultură, patrimoniu național, turism (cultural) și mass-media revine Ministerului Culturii, în special prin Direcția arte, industrii creative și educație artistică, Direcția patrimoniu cultural, Direcția turism, precum și Direcția politici în domeniu mass-media. Implementarea politicilor naționale este asigurată de către Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii, Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, Camera Națională a Cărții, Centrul Național al Cinematografiei, Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile, Institutul Patrimoniului Cultural, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Agenția Națională Arheologică, precum și Oficiul Național al Turismului.

Abordarea strategică pentru alinierea domeniilor tineret, sport și cultură din Republica Moldova la legislația și rigorile Uniunii Europene implică reforme legislative, instituționale și programatice. Acestea trebuie să integreze valorile europene privind incluziunea, egalitatea de șanse, dezvoltarea durabilă și participarea activă a tinerilor și sportivilor.

Această abordare urmează să includă:

- Adoptarea unui cadru legislativ modern bazat pe Strategia UE pentru Tineret 2019-2027, care promovează principiile de participare, conectare și emancipare a tinerilor.
- Armonizarea legislației naționale cu actele europene privind drepturile tinerilor, voluntariatul, mobilitatea și educația pentru cetățenie activă;
- Crearea și dezvoltarea unei rețele de centre pentru tineret la nivel național, cu standarde armonizate la cele ale UE;
- Dezvoltarea unor platforme de dialog structurat între tineri, autorități și parteneri europeni pentru co-crearea politicilor;

- Adoptarea legislației conforme cu Carta Europeană a Sportului și normele Consiliului Europei și ale UE privind buna guvernanță în sport.

- Crearea unor mecanisme de cooperare între federațiile sportive naționale și organismele internaționale pentru a alinia practicile sportive la standardele UE;

- Susținerea sportului pentru toate categoriile sociale, inclusiv persoane cu dizabilități, prin inițiative finanțate la nivel național și european.

- Promovarea egalității de gen în sport, încurajând participarea fetelor și femeilor în activități sportive și de conducere;

- Adoptarea cadrului de politici și normativ în domeniul culturii și patrimoniului, corelat cu prioritățile și acquis-ul UE;

- Protecția și promovarea diversității expresiilor culturale;

- Consolidarea rolului culturii pentru promovarea incluziunii sociale, egalității de gen și coeziunii teritoriale, combaterea rasismului, dezinformării și propagandei de război;

- Promovarea dimensiunii culturale a Dezvoltării Durabile;

- Gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural și asigurarea arhitecturii de înaltă calitate și mediului construit;

- Asigurarea rezilienței și durabilității sectoarelor culturale și creative;

- Fortificarea statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi;

- Promovarea și susținerea acțiunilor aferente diplomației culturale (târguri de carte, expoziții internaționale, festivaluri, turnee teatrale ș.a.);

- Promovarea și implementarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală;

- Cooperarea în cadrul forurilor internaționale precum UNESCO și Consiliul Europei pentru dezvoltarea diversității culturale, conservarea și valorificarea patrimoniul cultural și istoric.

26.2.1. Prezentare generală a situației TINERET, SPORT ȘI CULTURĂ

26.2.1.1.1.Cadrul legislativ Tineret

Politica națională pentru tineret este aliniată cu politicile Comisiei Europene în acest domeniu, așa cum sunt prevăzute în cel de-al patrulea document de politică sectorial – Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2030 și Programul său de implementare pentru 2023–2027.

Activitățile de tineret sunt structurate în jurul a trei obiective generale, deduse în linii mari din comunicările și rezoluțiile instituțiilor UE în acest domeniu:

1. Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe de tineret de calitate prin consolidarea capacităților sectorului și profesionalizarea resurselor umane;
2. Creșterea participării și implicării civice prin programe de formare, consolidarea capacităților și împuternicirea tinerilor;
3. Valorificarea potențialului tinerilor pentru inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de sprijin financiar și material.

Astfel, politica națională pentru tineret se axează pe domenii precum educația nonformală și dobândirea de competențe, dezvoltarea lucrului cu tinerii ca instrument educațional și practică socială, consolidarea structurilor și instituțiilor care implementează programe pentru tineret, întărirea organizațiilor de tineret și a democrației participative, precum și implicarea tinerilor și a sectorului de tineret în procesele decizionale. În acest context, toate programele guvernamentale și ministeriale dedicate tinerilor sunt dezvoltate cu un accent special pe aceste subdomenii.

Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret implementează programe aliniate cu rezoluțiile și comunicările instituțiilor UE, după cum urmează:

Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind un cadru pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului: Strategia Uniunii Europene pentru Tineret 2019–2027 (link):

1. Concursul de proiecte pentru organizații de tineret – finanțare nerambursabilă oferită organizațiilor de tineret care dezvoltă și implementează proiecte în domenii precum participarea semnificativă a tinerilor, educația pentru democrație, educația digitală și media, precum și inovația socială. De asemenea, sunt susținute inițiativele care vizează sănătatea mintală și bunăstarea.
2. Programul Capitala Tineretului, care se concentrează pe accesul tinerilor din mediul rural și pe asigurarea egalității de șanse, indiferent de locația geografică.
3. Programul pentru dezvoltarea centrelor de tineret, aliniat cu același cadru european, care urmărește:
   - Profesionalizarea resurselor umane din centrele de tineret;
   - Asigurarea unor condiții mai bune pentru implementarea programelor pentru tineret;
   - Finanțarea programelor desfășurate de centrele de tineret din bugetul de stat;
   - Oferirea de sprijin financiar autorităților locale pentru înființarea de noi centre.

În conformitate cu Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind cadrul pentru stabilirea unei agende europene a lucrului cu tinerii (link) se implementează următoarele programe:

1. Programul de sprijin pentru consolidarea consiliilor elevilor, destinat împuternicirii elevilor, profesorilor și personalului de conducere pentru a dezvolta și implementa proiecte de inovație socială în cadrul instituțiilor de învățământ.
2. Centrul de inovație socială, un spațiu de co-working care susține organizațiile de tineret prin oferirea de spații, ghidare metodologică, concentrându-se pe inovația ca instrument pentru împuternicirea tinerilor și abordarea provocărilor sociale.
3. Republica Moldova a adoptat Agenda Europeană a Lucrului cu Tinerii, integrată în Componenta 1 a Strategiei pentru Tineret 2030, care include o foaie de parcurs pentru:
   - Consolidarea lucrului cu tinerii ca practică socială și educațională;
   - Profesionalizarea lucrătorilor de tineret;
   - Integrarea lucrului cu tinerii în diverse sectoare.

Aspectele legate de promovarea voluntariatului în rândul tinerilor sunt reglementate prin Legea nr. 121/2010 link și Hotărârea Guvernului nr. 152 din 2012. Acest cadru include certificarea instituțiilor gazdă care emit carnete de voluntariat voluntarilor care desfășoară peste 40 de ore de activitate pe lună. O nouă lege cu privire la activitatea de voluntariat este în curs de promovare și adoptare.

26.2.1.1.2.Cadrul legislativ Sport

În anul 2024, prin hotărâre de guvern a fost aprobată Strategia de Dezvoltare „Sport 2030”, care setează viziunea Guvernului Republicii Moldova în domeniul educației fizice și al sportului și descrie conținutul și mecanismul de realizare a acesteia prin activități planificate. Principalele obiective setate în strategie presupun adoptarea și implementarea unui șir de reforme care să

contribuie la modernizarea infrastructurii sportive, promovarea activităților de profil în școli și universități, acordarea sprijinului necesar pentru dezvoltarea sportului de performanță.

Procesul de aliniere a cadrului de politici în domeniul educației fizice și sportului la cel al Uniunii Europene este o activitate complexă și continuă, care necesită adoptarea și implementarea unui spectru larg de reforme. În acest sens, actualizarea cadrului normativ prin elaborarea/adoptarea Legii nr. 110/2025 privind educația fizică și sportul, aprobată în mai 2025 și a altor acte normative aferente are rolul de a integra obiectivele și valorile europene ale Uniunii Europene în domeniul sportului în politicile naționale ale Republicii Moldova.

Politica Republicii Moldova pe dimensiunea sportului este axată pe mai multe obiective generale care urmăresc dezvoltarea sportului la nivel național și crearea unui cadru favorabil pentru practicarea acestuia.

Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare ,,Sport 2030" (în proces de elaborare) detaliază viziunea statului privind realizarea obiectivelor setate în Strategie și are scopul de a dezvolta un cadru favorabil pentru copiii și sportivii din Republica Moldova, având un impact semnificativ asupra sănătății, educației și bunăstării populației.

Realizarea prevederilor și recomandărilor din actele UE în domeniul sportului, este asigurată prin multiple măsuri la nivel național și regional, precum:

- Săptămâna Europeană a Sportului;
- Săptămâna Mișcării în Republica Moldova;
- Ultramaratonul ,,Rubicon" pe traseul Chișinău-București;
- Gala Sportului.

Activitățile sportive desfășurate anual la nivel de țară, pe de o parte facilitează dezvoltarea sportului în RM, iar de altă parte contribuie la promovarea în societate a obiectivelor și valorilor comune europene.

În anul 2018, Republica Moldova a ratificat Convenția Consiliului Europei privind manipularea în competițiile sportive prin Legea nr. 285 din 2018 link. În temeiul acestei legi, prin HG 886/2024 a fost instituită Platforma Națională Pentru Integritate în Sport, gestionată de către Agenția Națională Antidoping, având scopul de a proteja sportul de activitățile criminale și de a promova valorile eticii sportive.

Legea nr. 207 din 2017 cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind violența și ieșirile necontrolate ale spectatorilor cu ocazia manifestărilor sportive, în special, meciurile de fotbal Link și modificările operate în Codul contravențional al Republicii Moldova 218/2008, art 365/3 privind încălcarea regulilor de comportament al spectatorilor la competiții sportive oficiale desfășurate în incinta sălilor de sport sau stadioane Link reprezintă cadrul normativ primar care servesc ca fundament pentru alinierea politicilor RM la cele ale UE. (*Council Conclusions concerning the need to prevent and counter the use of pyrotechnics in spectator areas of football stadia and other sports venues* Link. Și *Council Conclusions on sports-related violence – Council Conclusions (7 June 2021)* Link).

În 2025, Republica Moldova a adoptat mai multe acte normative în domeniul sportului, menite să îmbunătățească și să modernizeze acest sector. Aceste măsuri facilitează dezvoltarea infrastructurii sportive și promovarea sportului, dar și alinierea la standardele internaționale.

Astfel, în scopul fortificării finanțării domeniului sportului și creării de mecanisme de finanțare stabile pentru politica de sport, au fost întreprinse un șir de modificări a actelor normative

relevante care să asigure majorarea alocațiilor financiare de la bugetul de stat și eficientizarea cheltuielilor publice în domeniu.

Prioritățile stabilite pentru alinierea RM la valorile și standardele prevăzute în actele UE:

- Armonizarea cadrului legislativ și normativ;
- Dezvoltarea unei infrastructuri sportive durabile, incluzive și accesibile;
- Promovarea educației și a valorilor europene prin sport;
- Combaterea practicilor neloiale și ilegale și consolidarea guvernanței sportive;
- Creșterea capacităților instituționale pentru participare activă în proiectele și programele Uniunii Europene în domeniul sportului.

26.2.1.1.3.Cadrul legislativ Cultură

Actul normativ primar care reglementează domeniul culturii este Legea culturii nr. 413/1999 link, cadrul general pentru organizarea și funcționarea domeniului cultural în Republica Moldova, reglementând protecția și valorificarea patrimoniului cultural, statutul și drepturile profesioniștilor din cultură, finanțarea publică și privată a sectorului, promovarea educației și participării culturale, precum și cooperarea internațională și mobilitatea artiștilor, având ca scop dezvoltarea durabilă a culturii și accesul larg al cetățenilor la viața culturală.

În raportul de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, se constată că recomandările Comisiei din anul precedent au fost parțial implementate și rămân valabile. În contextul recomandării din anul 2024, este de menționat că a fost aprobată Strategia națională pentru cultură și patrimoniu pentru anii 2025-2035 link, contribuind astfel la alinierea parțială a cadrului de politici național la *acquis-ul* UE în domeniul culturii și patrimoniului cultural. Strategia se bazează pe 5 priorități majore, cu accent pe:

1. Participarea largă și incluzivă la viața culturală (modernizarea și digitalizarea infrastructurii culturale; consolidarea rolului sectorului cultural independent; dezvoltarea educației artistice și culturale; promovarea cinematografiei naționale);
2. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural prin măsuri sustenabile (reformarea cadrului instituțional în domeniul protejării patrimoniului cultural; inventarierea patrimoniului cultural imobil; creșterea rezilienței în fața riscurilor; combaterea traficului ilicit de bunuri culturale; promovarea culturii memoriei și educației patrimoniale prin programe educaționale și campanii de sensibilizare);
3. Dezvoltarea capitalului uman și susținerea creativității (recunoașterea și consolidarea statutului omului de creație; susținerea și promovarea artiștilor profesioniști și liber-profesioniști; integrarea profesională a tinerilor specialiști în sectoarele culturale și creative);
4. Finanțarea sustenabilă și echitabilă (subvenționarea tuturor formelor de creație; diversificarea surselor de finanțare; dezvoltarea unui mecanism național de finanțare incluziv și transparent);
5. Internaționalizarea culturii și patrimoniului cultural (valorificarea capacităților și a prezenței diasporei; promovarea serviciilor și bunurilor culturale naționale la nivel european și internațional; susținerea programelor de rezidență și mobilitate artistică; cooperarea activă în rețele, precum UNESCO, Consiliul Europei, UE, Europa Nostra ș.a. și programe europene și internaționale, precum „Europa Creativă”, „Europa Cinemas”, „Eurimages”).

Implementarea Strategiei va avea loc în două etape, prin intermediul programelor de implementare pentru anii 2026-2030 (etapa I) și 2031-2035 (etapa II), asigurând astfel o reformă continuă și sustenabilă.

Finanțarea culturii

În scopul fortificării finanțării domeniului culturii a fost creat Fondul național al culturii (Legea nr. 12/2024 link). Pentru punerea în aplicare a *Convenției UNESCO din 2005 privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale,* au fost dezvoltate mai multe domenii de intervenție ale Fondului național al culturii în vederea susținerii și promovării diversității expresiilor culturale și a artiștilor, susținerea protejării și valorificării monumentelor, precum și creșterea gradului de conștientizare a valorii acestora la nivel local, național și internațional. Cu un buget record de 28 milioane lei, prin programele Fondului național al culturii au fost sprijinite 161 de proiecte culturale în scopul susținerii inițiativelor din domeniul artelor, literaturii, cercetării și formării profesionale, precum și a programelor de dezvoltare locală, rezidență și mobilitate artistică.

De asemenea, au fost operate modificări la Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri şi organizaţii concertistice link, precum și la actele normative secundare (Hotărârea Guvernului nr. 16/2024) în vederea creării unui cadru legal pentru activitatea economico-financiară a teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice, precum și a unui sistem de protecție socială a personalului din domeniu.

În scopul gestionării programelor/proiectelor culturale și editoriale ale Ministerului Culturii (parte componentă a Fondului național al culturii), precum și implementării unui sistem de repartizare a mijloacelor financiare atât instituțiilor culturale, cât și persoanelor fizice, dar și ONG-urilor care creează artă, a fost creat Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii link.

În context, măsurile guvernamentale de intervenție financiară se sincronizează cu direcția prioritară „Cultura pentru oameni: creșterea participării culturale și a rolului culturii în societate”, stipulată *în Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)* link. Pentru promovarea diversității culturale și extinderea accesului la activități culturale, în special în mediul rural, a fost lansat Programul Național „Acces la cultură” (Hotărârea Guvernului nr. 212/2025 link) cu o finanțare totală de 50 milioane lei. În 2025 au fost organizate două apeluri de proiecte, fiind selectate spre finanțare 117 de inițiative culturale locale.

Datorită Pachetului guvernamental „Spor pentru Moldova”, au fost majorate salariile pentru circa 1700 de oameni de cultură, în medie, cu 25%.

Ministerul Culturii a luat măsuri proactive pentru a dezvolta și implementa Programul de formare continuă MANAGEMENT ÎN CULTURĂ, destinat managerilor instituțiilor culturale. În perioada 2024-2025, 10 de participanți au fost instruiți cu un buget alocat în sumă de 40.000 mii lei.

În vederea facilitării accesului tinerilor la produse și servicii culturale, precum spectacole de teatru, concerte, produse cinematografice și achiziții de cărți, din 2022 se implementează Programul Național „Voucher cultural” link, dedicat tinerilor în vârstă de 18 ani. Până în prezent, 13.000 de tineri au beneficiat de program, achiziționând 53.000 de produse culturale. În 2025, au fost operate modificări Hotărârea Guvernului nr. 774/2022 prin care a fost extins accesul la resurse culturale. Printre principalele noutăți se numără introducerea Voucherului electronic și a conceptului de platformă privată, menite să diversifice modalitățile de utilizare (aplicații mobile și alte soluții digitale moderne).

Prin modificarea Legii culturii nr. 413/1999 (amendarea art. 10) link și aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calcul, repartizare, utilizare şi evidenţă a transferurilor cu destinaţie specială pentru susţinerea tinerilor absolvenți din domeniul culturii link au fost create condiții de susținere a tinerilor specialiști din domeniu. Astfel, din 1 iulie 2024, o indemnizație unică de 90 mii lei pentru absolvenții instituțiilor de învățământ profesional tehnic post secundar și de 120 mii lei pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior este plătită tinerilor bibliotecari, muzeografi sau artiști care, în primul an după absolvirea instituțiilor cu profil artistic, merg să activeze în instituțiile publice din domeniul culturii în municipiile, orașele și satele din țară.

În vederea creării unui mecanism transparent, echitabil de finanțare din mijloacele prevăzute în bugetul de stat pentru susținerea publicării revistelor culturale și editării cărții naționale în străinătate a fost aprobat Regulamentul cu privire la mecanismul de finanțare pentru traducerea și editarea cărții în străinătate link și Regulamentul cu privire la mecanismul de finanțare a revistelor culturale din mijloacele bugetului de stat. Efectele introducerii noilor reglementări sunt destinate persoanelor juridice și fizice: actorii interesați și antrenați în domeniul editorial și al industriei cărții și lecturii; bibliotecile publice care vor avea posibilitatea să beneficieze prin intermediul serviciului/abonamentului poștal și să-și completeze colecțiile (fondurile de carte) cu circa 300 de reviste culturale recepționate cu titlu gratuit din proiectele editoriale ale revistelor culturale câștigătoare, precum și redactori, autori, cititori/utilizatori.

În 2025, a fost aprobat Regulamentul privind desfășurarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și selectarea proiectelor și programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală link, prevederile acestuia aliniindu-se la *Concluziile Consiliului privind consolidarea schimburilor interculturale prin mobilitatea artiştilor şi a profesioniştilor din sectoarele culturale şi creative, precum şi prin multilingvism în era digitală (2022/C 160/07).*

Prin crearea Fondului de subvenționare în domeniul mass-media (Legea nr. 50/2024 link) au fost fortificate condițiile de dezvoltare a pluralismului mediatic; sprijinire a proiectelor culturale, educaționale și de alfabetizare media; precum și jurnalismul de interes public. În vederea operaționalizării mecanismului de subvenționare în domeniul mass-mediei au fost aprobate:

- *Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a membrilor desemnați de Consiliul de Presă în Consiliul de experți pentru gestionarea Fondului de subvenționare în domeniul mass-media* link, în baza căruia au fost desemnați cei patru membri ai acestuia din partea societății civile;
- *Regulamentului privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media și anexele acestuia* link;
- *Lista domeniilor prioritare de subvenționare în cadrul Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru anul 2025* link, care a introdus o gamă variată de teme precum alfabetizarea informațională și media,, cultura locală, memoria istorică, incluziunea și coeziunea socială (inclusiv produse media în limbile minorităților naționale), și produse media locale/regionale).

Urmare a celor 2 concursuri pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media, desfășurate pe parcursul anului 2025, au fost selectați 23 de proiecte cu un buget total de 11 241 369, 2 lei.

Prin instituirea Fondului Național al Cinematografiei (Legea nr. 240/2025 link) au fost create condiții de finanțare constantă a proiectelor cinematografice din bugetul de stat, din donații și alte

surse legale, inclusiv din profitul Loteriei Naționale. Fondul va susține producția de filme, coproducțiile internaționale, distribuția, participarea la festivaluri, conservarea și promovarea patrimoniului național de film filme și instruirea specialiștilor din domeniu.

Urmare a sesiunii 2025 a Concursului de finanțare a proiectelor cinematografice, au fost selectate câștigătoare 9 proiecte: 2 producții naționale de ficțiune și 7 coproducții (cu 3 coproducții mai mult decât în 2024), dintre care, 4 coproducții de ficțiune și 3 coproducții documentare.

Realizarea prevederilor *Convenției UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (ratificată de Republica Moldova în 2006)* link este asigurată prin multiple măsuri la nivel național, precum:

- Organizarea și desfășurarea anuală a Zilelor Europene ale Patrimoniului link
- Organizarea și desfășurarea forumurilor internaționale dedicate industriei cinematografice link
- Sesiuni teoretice și practice pentru deținătorii publici și privați de bunuri culturale mobile link
- Ateliere practice și paneluri de discuții organizate și desfășurate în cadrul Forumului Național al Culturii cu reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, organizații culturale, artiști și experți în domeniul culturii link link ș.a.

Industriile creative

Industriile creative din Republica Moldova constituie un sector emergent cu un potențial imens de a impulsiona dezvoltarea economică sustenabilă și de a consolida coeziunea socială.

Aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Industriilor Creative „Moldova Creativă" pentru anii 2024-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 184/2024 link) subliniază angajamentul strategic al țării în consolidarea sectorului prin inițiative orientate spre dezvoltare și integrare în contextul global al economiei creative, precum și sprijină realizarea priorităților stabilite în Acordul de Asociere RM-UE și Programul de asociere RM –UE 2021-2027.

Programul se încadrează în obiectivele strategice de integrare europeană ale Republicii Moldova, fiind în concordanță și având ca prioritare accederea la Programul Uniunii Europene „Europa Creativă" și alinierea la standardele și practicile europene menționate în *Convenția UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale* și a *Rezoluției Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01).* Totodată, prevederile Programului „Moldova Creativă" implică alinierea parțială la *Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative (2021/C 209/03)* link; *Concluziile Consiliului privind elaborarea unei strategii europene pentru ecosistemul industriilor culturale și creative 2022/C 160/06 link; Concluziile Consiliului privind consolidarea schimburilor interculturale prin mobilitatea artiștilor și a profesioniștilor din sectoarele culturale și creative, precum și prin multilingvism în era digitală (2022/C 160/07) link; Rezoluția Parlamentului European din 20 octombrie 2021 referitoare la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE (2020/2261(INI))* link; *Concluziile Consiliului privind egalitatea de gen în domeniul culturii link.*

În 2025, Republica Moldova a inițiat pentru prima dată proiectul „Indicatorii tematici UNESCO pentru cultură în Agenda 2030" - un cadru care măsoară contribuția culturii la atingerea ODD și sprijină formularea de politici culturale bazate pe date. Proiectul răspunde lipsei unui sistem coerent de colectare și analiză a datelor culturale, care a determinat subestimarea rolului

culturii în strategiile de dezvoltare. Inițiativa este implementată de UNESCO în parteneriat cu Ministerul Culturii, Primăria municipiului Cahul și Centrul Artcor.

În scopul implementării politicii sectoriale în domeniul industriilor creative, la nivel național de asemenea sunt susținute și derulate diverse inițiative și programe, demonstrând angajamentul Republicii Moldova față de susținerea *Convenției UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale* și politicile UE în domeniu:

- Platforma digitală „Creative square" link , lansată în ianuarie 2024 (cartografierea sistematică a sectorului cultural și creativ în vederea asigurării accesului la parteneriate, talente și extinderea comunității în domeniu);
- Programul „Profesiile Viitorului" link (program educațional inovator cu specializări în Animație, Game Design și Producție);
- Programul de stimulare a investițiilor „373" link (susținerea IMM –urilor la costuri și termene de finanțare accesibile);

De asemenea sunt promovate măsuri de susținere a antreprenoriatului în industriile creative prin evenimente naționale și internaționale, precum Festivalul Industriilor Creative (iunie 2025), Digital Poetry Bootcamp, NextGeneration Young Designers Competition (iunie 2025), Voices of Moldova, programul de rezidență pentru artiști emergenți și participarea la Romanian Design Week (mai 2025) și Moldovan Brands Runway (martie 2025). Evenimentele Digital Poetry Bootcamp, NextGeneration Young Designers Competition și Voices of Moldova au fost finanțate prin programul Fondului național al culturii pentru proiecte culturale implementate de organizații non-profit, având un impact semnificativ asupra ecosistemului creativ local și regional, de care au beneficiat peste 400 de antreprenori și creatori, prin consolidarea capacităților antreprenoriale în domenii precum design, muzică, arte vizuale, literatură digitală și modă, creșterea vizibilității naționale și internaționale, precum și extinderea rețelelor de colaborare și acces la piețe noi.

Modificările operate la unele acte normative privind activitatea economică independentă a persoanelor fizice (Legea nr. 228/2025 link) aliniază cadrul legislativ național la *Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative (2021/C 209/03)* link. Amendamentele instituie un cadru modern pentru freelanceri din industriile culturale și creative, oferind claritate juridică și fiscală prin recunoașterea cheltuielilor deductibile. Legea stimulează mobilitatea profesională, flexibilitatea și inovația, facilitând investițiile și integrarea tinerilor în sectorul creativ.

În vederea atragerii investițiilor străine în domeniul producției de film și alte opere audiovizuale a fost modificată Legea nr. 154/2018 link și instituit Programului de investiții în domeniul producției de film și alte opere audiovizuale. Totodată, a fost aprobat Regulamentul privind Programul de investiții în domeniul producției de film și alte opere link. Reglementările operate au creat condiții de finanțare anuală a până la 10 proiecte cinematografice.

La 02.09.2025 a fost semnat Acordul de aderare la Programul Uniunii Europene „Europa Creativă" în corespundere cu *Regulamentul (UE) 2021/818 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a programului „Europa creativă" (2021-2027) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1295/2013 link.* Acordul deschide noi orizonturi pentru artiștii și organizațiile culturale din țară, care vor putea accesa finanțări și colaborări la nivel european începând cu 01.01.2026. În context, prin modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 (Legea nr. 221/2025 link) a fost transpusă parțial *Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor*

dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (versiune codificată) link, astfel cum a fost modificată ultima dată prin *Directiva 2018/1808/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018.*

În scopul consolidării imaginii țării pe scena internațională, a fost aprobată Concepția Diplomației Culturale a Republicii Moldova (Ordinul comun al MC și MAE nr. 339/2025). Concepția Diplomației Culturale se aliniază la prevederile *Raportului OMC „Statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi", 2023* link., iar implementarea acesteia se va baza pe cooperarea instituțiilor culturale, misiunilor diplomatice, mediului academic și diasporei pentru promovarea imaginii Republicii Moldova, valorificarea patrimoniului, mobilitatea artiștilor și dezvoltarea parteneriatelor internaționale.

Educație artistică

În conformitate cu prevederile *Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. O nouă agendă europeană pentru cultură COM/2018/267* link, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calcul, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru sprijinirea tinerilor absolvenți din domeniul culturii (Hotărârea Guvernului nr.392/2024) link
- *Conferința învățământului artistic, organizată de Ministerul Culturii în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării* link
- Forumul Național dedicat Școlilor de Muzică, Arte și Arte Plastice link
- Modificarea Codului Educației nr. 152/2014 pentru a integra învățământul artistic în sistemul general de educație.

În corespundere cu direcția prioritară „Cultura pentru oameni: creșterea participării culturale și a rolului culturii în societate" *Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)* link, în 2022, în scopul dezvoltării importanței lecturii, dragostei față de carte și promovării culturii scrise, a fost instituită Ziua Națională a Lecturii, în data de 14 februarie în contextul marcării la nivel mondial a Zilei Internaționale a Cititului Împreună, desfășurată anual în primele zile ale lunii februarie. În acest sens, sunt derulate o serie de acțiuni culturale majore la nivel național:

- Proiectul Național de Promovare a Lecturii: Cartea Deschisă;
- Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!";
- Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret; Salonul Internațional de Carte Bookfest Chișinău;
- Programul Național Lectura Central; Zilele Literaturii Române la Chișinău.

În contextul combaterii dezinformării, discursurilor de incitare la ură și a știrilor false și îmbunătățirii alfabetizării mediatice a fost aprobat Planului interministerial de integrare a acțiunilor de Alfabetizare Informațională și Media (AIM) în planurile de acțiuni ale instituțiilor de stat relevante pentru anii 2024 – 2026 link

Planul se aliniază la domeniile prioritare ale UE, stipulate în *Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)* și are ca scop sporirea nivelului de alfabetizare informațională și media a cetățenilor Republicii Moldova, asigurând acces la educație formală și informală pentru toate vârstele, inclusiv pentru minorități lingvistice și etnice, grupuri vulnerabile și persoane cu nevoi speciale. În perioada 2024–2025, Biblioteca Națională a

Republicii Moldova și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” au desfășurat peste 170 de activități dedicate siguranței online, gândirii critice și combaterii dezinformării, cu peste 2.600 de participanți. Rețeaua EMI s-a extins la 20 de formatori naționali, 125 regionali și 60 de servicii instituționalizate, consolidând rolul bibliotecilor ca platforme educaționale pentru responsabilitate informațională și digitalizare culturală. Totodată, în 2025, numeroase proiecte media au vizat educația informațională, reflectând interesul tot mai mare pentru formarea unei culturi informaționale echilibrate.

Republica Moldova susține rolul culturii, educației și media în combaterea rasismului, așa cum este prevăzut și în *Raportul Parlamentului European privind rolul culturii, educației, media și sportului în combaterea rasismului 2021/2057(INI)* link). Art. 11 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 117/2018 link prevede interzicerea programelor audiovizuale „suceptibile de a propaga, incita, promova sau justifica ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranţă sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naţionalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală”.

Totodată, sunt dezvoltate și promovate diverse inițiative și evenimente cultural-educative, menite să combată rasismul:

- dezvoltarea și aplicarea mecanismului de sprijin pentru proiectele asociațiilor obștești pe dimensiunea „minorităților naționale” (Ordinul ministrului culturii nr. 13/2024);
- implementarea Programului național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 164/2024);
- implementarea programelor de sprijinire și promovare a formelor de exprimare culturală a minorităților naționale, inclusiv măsuri de creștere a accesului la produse și servicii culturale (Proiectul transfrontalier Ucraina-Moldova: O abordare multisectorială pentru copiii și adolescenții afectați de război, implementat cu sprijinul organizației WeWorld Moldova și al Teatrului Republican de Păpuși "Licurici");
- organizarea evenimentelor culturale la nivel național și regional care facilitează schimbul de experiență și cunoștințe între minoritățile locale și naționale și comunitățile de migranți (Festivalul Național „Zilele Europene ale Culturii Evreiești” în Moldova; diverse evenimente dedicate comemorării genocidului romilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial; comemorarea victimelor Holocaustului).

Modificările operate la *Regulamentul de organizare și funcționare a casei de cultură* (Hotărârea Guvernului nr. 560/2025 link), au introdus claritate și reguli metodologice aprobate de Ministerul Culturii, pentru o mai bună gestionare și transparență a activităților culturale, facilitarea modernizării managementului și responsabilizarea decizională.

Patrimoniu cultural

Cu referire la *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Spre o abordare integrată a patrimoniului cultural european* link, Republica Moldova dispune de un cadru normativ divers, care reglementează protecția și valorificarea acestuia, prevederile legale fiind actualizate continuu pentru a asigura o protecție mai eficientă în fața schimbărilor globale:

- Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor;
- Legea nr.218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic;
- Legea nr.144/2024 pentru aprobarea Registrului arheologic național;
- Legea nr.192/2011 monumentelor de for public;

- Legea nr.148/2018 privind aprobarea Registrului național al monumentelor de for public;
- Legea muzeelor nr. 262/2017;
- Legea nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial;
- Legea nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural naţional mobil;
- Strategia de dezvoltare a Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile pentru perioada 2023-2025;
- Legea nr. 161/2017 privind regimul mormintelor şi operelor comemorative de război.

Cu toate acestea, resursele financiare, capacitățile administrative și de infrastructura rămân a fi limitate.

Cu referire la patrimoniul cinematografic, este de menționat ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția patrimoniului audiovizual și a Protocolului ei (Legea nr. 189/2024) link prin care va fi încurajată promovarea patrimoniului cultural și audiovizual distinct al Republicii Moldova, pentru a fi recunoscut și apreciat la nivel internațional, intensificarea eforturilor de restaurare și conservare a materialelor audiovizuale, precum și facilitarea accesului la patrimoniul cultural prin diverse platforme digitale.

Totodată, în 2024 a fost creată Arhiva Națională de Film (Hotărârea Guvernului nr. 664/2024 link) precum și a fost aprobat Nomenclatorul serviciilor prestate de către Centrul Național al Cinematografiei prin Arhiva Națională de Film, dar și Metodologia de calculare a tarifelor pentru lucrările și serviciile aferente prestate.

Cu referire la *Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural 2020/C 186/01* link, anual, la nivel național sunt organizate și desfășurate o serie de evenimente dedicate patrimoniului cultural, menite să asigure sensibilizarea și comunicarea eficientă și pozitivă cu publicul:

- Ziua Internațională a Monumentelor și Siturilor;
- Ziua Națională a Portului Popular;
- Ziua Internațională a Muzeelor și Noaptea Europeană a Muzeelor;
- Zilele Patrimoniului European;
- Târgul Național al Covorului „Covorul Dorului”.

De asemenea, există mai multe programe TV care se concentrează pe patrimoniul cultural, istorie și tradiții, promovând astfel conștientizarea importanței conservării și valorificării patrimoniului național link

În scopul valorificării culturii memoriei a fost aprobat Planul de acțiuni pentru anii 2025–2028 privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor politice comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republica Moldova în perioada 1917–1989 link. Planul urmărește consolidarea rezilienței sociale, educația pentru drepturile omului și promovarea unei societăți democratice bazate pe dialog intercultural și respect pentru diversitate în corespundere cu Convenția UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale și a Rezoluției Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01).

În Republica Moldova, problema coerenței politicilor pentru o arhitectură de înaltă calitate și un mediu construit durabil *(conform Concluziilor Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european 2021/C 501 I/03* link*)* reprezintă încă un domeniu în curs de dezvoltare. În acest context, este de menționat că în cadrul Ministerului Culturii își desfășoară activitatea Consiliul Național al Monumentelor Istorice (CNMI), precum și Consiliul Național al Monumentelor de For Public. Un

pas important în creșterea transparenței activității CNMI și fortificarea mecanismelor de control a fost realizat prin aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare (Hotărârea Guvernului nr. 116/2025 link), sporind responsabilitatea decizională și îmbunătățirea managementului și guvernanței patrimoniului cultural național.

În vederea reorganizării sistemului instituțional în domeniul circulației bunurilor culturale mobile, în conformitate cu recomandările UNESCO, a fost *creat Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile* link. Totodată, în scopul extinderii accesului la oportunități și activități culturale și facilitarea circulației ilicite a bunurilor culturale mobile (alinarea parțială a *Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de Acțiuni al UE împotriva traficului de bunuri culturale* link) a fost aprobat Regulamentul de circulație a bunurilor culturale mobile, care:

- transpune parțial (transpune art. 1; art. 2; art. 4; art. 9 și Anexa I, Secțiunea A) Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată), CELEX 32009R0116, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr. 39 din 10 februarie 2009;
- transpune art. 3 (3) (5); art. 4; art. 5 (a) și (c); art. 6 (1); art. 6 (2) (a) și (b); art. 6 (4) și (5); art. 7 (b); art. 8 (1); art. 9 (1) și (2) din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012 al Comisiei din 9 noiembrie 2012 pentru Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale (text codificat), CELEX 32012R1081, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr. 324 din 22 noiembrie 2012.

Modificările operate la Legea nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural mobil (Legea nr. 108/2025 link) au consolidat protecția patrimoniului cultural mobil prin alinierea la standardele UE, fortificarea competențelor Ministerului Culturii și clarificarea procedurilor de evidență, recuperare și prevenire a traficului ilicit de bunuri culturale. Amendamentele la Legea nr. 280/2025 transpun:

– art. 1 și Anexa I secțiunea A din Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 39 din 10 februarie 2009, CELEX: 32009R0116;

– parțial art. 1–6, 8–12, 14, 16 și 17 din Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE), astfel cum a fost rectificată prin Rectificarea la Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 159 din 28 mai 2014, CELEX: 32014L0060.

Prevederile netranspuse vor fi aplicabile pentru Republica Moldova după data aderării.

Cu referire la *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale link,* acesta nu este transpus în legislația națională, transpunerea parțială urmând a fi realizată prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național

mobil. Prevederile netranspuse ale Regulamentului vor fi aplicabile pentru Republica Moldova după data aderării.

În perioada 01-03.04.2025, la Chișinău, a avut loc Training-ul Regional UNESCO privind combaterea traficului ilicit de bunuri culturale, organizat sub egida UNESCO. Evenimentul a reunit experți și oficiali din România, Ucraina, Polonia, Ungaria, Slovacia și Republica Moldova, reprezentând un pas concret în sprijinul patrimoniului cultural ucrainean și al promovării păcii și dialogului intercultural. Ca urmare, au beneficiat de instruire 42 participanți.

În octombrie 2025, a fost lansată a 2-a ediție Programului de Microcalificare în Managementul Patrimoniului Cultural Mobil (pentru perioada octombrie -decembrie). Programul este organizat de către Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile în parteneriat cu Ministerul Culturii și USM. Acesta urmărește dezvoltarea competențelor necesare în prevenirea traficului ilicit de bunuri culturale și gestionarea patrimoniului cultural mobil. La moment, beneficiază de acest program reprezentanți din muzeele locale, APL I și APL II, Serviciul Vamal al Republicii Moldova, PCCOCS și Inspectoratul General de Poliție.

Turism cultural

Luând în considerare faptul că atât la nivelul UE, cât și la nivel global, este recunoscut într-o măsură din ce în ce mai mare rolul dezvoltării sectorului turistic în redresarea și creșterea economică și în contextul includerii turismului în domeniile naționale strategice prioritare, a fost ratificat Acordul parțial extins al rutelor culturale europene link

Accederea la Acord va contribui la conservarea unui patrimoniu divers prin itinerare turistice tematice, alternative și proiecte culturale. La data de 20.04.2023, Acordul Parțial Extins a intrat în vigoare pentru Republica Moldova, contribuind astfel la crearea condițiilor de promovare a țării ca destinație turistică.

În 2021, Republica Moldova a aderat la Ruta cultural-turistică a Bisericilor din Lemn care cuprinde și România, precum și la Ruta Meșteșugarilor. Ruta Bisericilor din Lemn din România și Republica Moldova include 183 de lăcașe de cult din România și 7 biserici de lemn din RM, având drept scop dezvoltarea turismului religios. Ruta Meșteșugarilor este destinată promovării și valorificării a 20 de meșteri populari din 14 localități din diferite regiuni ale RM, care dispun de diverse abilități: sculptură în lemn, sculptură în metal, țesut la război, costumelor naționale ș.a. link

26.2.1.2 Cadrul Administrativ

Implementarea acquis-ului la capitolul 26 Educație și Cultură pe dimensiunile – Tineret, Sport și Cultură este în primul rând competența directă a Ministerului Educației și Cercetării și a Ministerului Culturii. Autoritățile la nivel central responsabile de sectoare sunt Guvernul Republicii Moldova, care aprobă politicile de stat în domeniu:

Ministerul Educației și Cercetării, elaborează politici sectoriale în domeniile tineret și sport, iar agențiile subrdonate, federațiile sportive sunt responsabile de implementarea politicilor.

Personalul: efectiv limită a Ministerului Educației și Cercetării – 123 / angajați – 90.

Ministerul Culturii, elaborează politici sectoriale în domeniul cultură și patrimoniu național, turism și mass-media, instituțiile publice concertistice, teatrale, bibliotecile, muzeele, instituțiile publice din domeniile educației, cercetării și inovării, precum și autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II fiind entitățile implementatoare.

Personal efectiv limită – 54 / angajați – 46.

Implementarea politicilor în domeniu se realizează și prin intermediul mai multor agenții de implementare, precum:

- *Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților pentru Tineret* coordonează implementarea programelor și serviciilor de stat în domeniul tineretului. Personal: efectiv limită –16 / angajați – 10;
- *Centrul pentru Tehnologii Informaționale în Educație (CTICE),* care coordonează aspectele legate de formarea competențelor digitale și asigură funcționalitatea sistemelor IT;
- *Federațiile Sportive;*
- *Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii (ONDC)* gestionează Fondul național al culturii și selectează proiectele culturale și editoriale care vor fi finanțate din bugetul de stat.

Personal: efectiv limită –22 / angajați – 11;

- *Centrul Național de de Cultură Tradițională (CNCT)* asigură aplicarea politicilor de protejare în teritoriu, în special în comunitățile purtătoare de patrimoniu, susține prin măsuri concrete viabilitatea patrimoniului cultural imaterial şi transmiterea lui către tânăra generație, inventariază elementele acestuia, conservând informațiile pe diverse suporturi moderne

Personal: efectiv limită –31 / angajați – 25;

- *Camera Națională a Cărții (CNC)* constituie, dezvoltă,, administrează, cercetează și conservează patrimoniul documentar național;

Personal: efectiv limită –29 / angajați – 27;

- *Centrul Național al Cinematografiei (CNC)* implementează politica de stat în domeniul cinematografiei, protejează, dezvoltă și pune în valoare patrimoniul cinematografiei naționale;

Personal: efectiv limită –16 / angajați – 10;

- *Serviciul de evidență şi circulație a bunurilor culturale mobile (SECBCM)* responsabil de evidența patrimoniului cultural mobil și de circulația bunurilor culturale mobile;

Personal: efectiv limită –7 / angajați – 5;

- *Institutul Patrimoniului Cultural (IPC)* organizează și desfășoară cercetări în domeniile arheologie, etnologie și studiul artelor;

Personal: efectiv limită –43 / angajați – 43;

- *Agenţia de Inspectare a Monumentelor (AIM)* inspectează pe teren monumentele de istorie, artă şi arhitectură şi zonele lor de protecţie, precum şi asigură controlul/supravegherea respectării prevederilor legislaţiei în vigoare în domeniul ocrotirii monumentelor;

Personal: efectiv limită –7/ angajați – 5;

- *Agenţia Naţională Arheologică (ANA)* activează în scopul implementării politicii de stat în domeniul protejării şi valorificării patrimoniului arheologic;

Personal: efectiv limită –16 / angajați – 16;

- *Oficiul Național al Turismului (ONT)* coordonează și organizează activitățile orientate spre dezvoltarea și promovarea turismului receptor și intern, conform strategiilor și programelor aprobate de Guvern;

Personal: efectiv limită –25 / angajați – 13.

În procesul de elaborare a politicilor în domeniile ce țin de capitolul de negocieri 26, domeniile tineret, sport și cultură sunt implicate și alte ministere:

- Ministerul Finanțelor, care aprobă Cadrul bugetar pe termen mediu și Legea bugetului de stat;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale, angajabilitatea tinerilor inserția pe piața muncii;

• Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în comun cu care se realizează o serie de proiecte comune pentru tineri;

Complexitatea reformelor ce vizează aspectele de integrare europeană denotă necesitatea stringentă de a crește capacitățile umane ale acestor instituții, precum și a instituțiilor din subordinea acestora.

26.2.2.Planuri de viitor

26.2.2.1.1. Planuri legislative, tineret

• Cadrul normativ secundar pentru implementarea noii Legi cu privire la activitatea de voluntariat;

• Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030;

• Pilotarea unui program pentru implicarea tinerilor în consultări privind politicile locale, regionale, naționale și europene (Dialogul cu Tinerii).

26.2.2.1.2 Planuri legislative, sport

Pentru alinierea sectorului sport la rigorile și actele UE, în plan legislativ, vor fi aprobate:

• Ordin al ministrului cu privire la organizarea și funcționarea cluburilor sportive;

• Ordin al ministrului cu privire la organizarea și funcționarea federațiilor sportive naționale;

• Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028;

• Hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Sistemului Informațional de Management al Datelor din domeniul Sport.

26.2.2.1.3. Planuri legislative, cultură

Pentru alinierea sectorului cultură la acquis UE, la nivel de politici publice, vor fi aprobate :

• Programul de implementare, pentru anii 2026-2030 a Strategiei pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035.

Totodată, urmează a fi aprobate mai multe acte normative în următoarele domenii:

Domeniul arte, industrii creative și educație artistică:

• Adoptarea Legii privind Statutul omului de creație;

• Modificarea Hotărârii de Guvern nr. 846/2015 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 116/2014 cinematografiei;

• Adoptarea Legii privind aderarea la Fondul cultural european „Eurimages”;

• Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire și plată a subvențiilor din bugetul de stat pentru teatrele, circurile și organizațiile concertistice de drept public;

• Adoptarea Hotărârii de Guvern privind procedurile de acordare a indemnizațiilor de merit și Regulamentul de funcționare a Comisiei Naționale pentru acordarea indemnizației de merit;

• Emiterea Ordinului cu privire la aprobarea Registrului artiștilor liber – profesioniști;

Domeniul patrimoniu cultural:

• Adoptarea Legii privind protejarea monumentelor istorice;

• Adoptarea Legii privind crearea Fondului național pentru protejarea patrimoniului cultural imobil;

• Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile.

În contextul reformei instituționale în domeniul patrimoniului cultural, urmează a fi întreprinse următoarele acțiuni:

• Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Institutului Patrimoniului Cultural;

• Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor.

Turism cultural

• Aprobarea Ghidului de dezvoltare a rutelor culturale la nivel european.

Aprobarea Ghidului va asigura un cadru clar și practic pentru crearea și dezvoltarea rutelor culturale, cu un accent special pe alinierea la standardele europene. Acest obiectiv este esențial pentru a facilita cooperarea transfrontalieră, promovarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării turistice durabile.

26.2.2.2.1. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, tineret

Acțiunile de implementare a politicilor în domeniul tineretului se vor axa pe:

• Pilotarea modelului Eu Youth Dialogue în Republica Moldova prin: elaborarea și implementarea unui Program de pilotare, operaționalizarea unui Grup Național pe Tineret și realizarea unor sesiuni de informare pentru consolidarea capacităților, precum și realizarea unor Forumuri anuale de dialog pentru tineret;

• Crearea Centrului de Resurse și Cercetare în domeniul tineret pe lângă Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, care de asemenea va fi axat pe consolidarea capacităților tinerilor;

• Elaborarea și aprobarea cadrului de referință a competențelor dobândite în cadrul programelor de voluntariat

• Consolidarea capacităților instituționale ale Centrelor de Tineret din țară.

• Implementarea Programului Guvernamental „Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret 2030”;

• Elaborarea Programului de suport pentru structurile de autoguvernanță studențești

• Implementarea Programului de suport pentru consolidarea Consiliilor elevilor.

26.2.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, sport

În domeniul Sportului activitățile de implementare se vor axa pe:

• Promovarea sportului pentru toți și a modului sănătos de viață prin organizarea unei serii de evenimente internaționale și naționale precum: ”Săptămâna Europeană a Sportului”, „Săptămâna mișcării în Republica Moldova” ; Forumul Sportiv al Republicii Moldova;

• Actualizarea cadrului normativ secundar în domeniul sportului pentru alinierea la prioritățile Agendei Europene în domeniul sportului prin aprobarea Contractului și Acordurilor de colaborare cu Federațiile sportive; aprobarea Foii de parcurs cu privire la integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în domeniul sportului de masă;

• Fortificarea activității Comisiei consultative pe lângă Ministerul Educației și Cercetării cu privire la politicile și programele guvernamentale de sport de masă/mod sănătos de viață/manipulări în sport; .

• Operaționalizarea Platformei Naționale pentru Integritate în Sport

• Dezvoltarea și implementarea programului de profesionalizare și creștere a competențelor antrenorilor.

26.2.2.2.3. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, cultură

În vederea realizării Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035 și a Programului ,,Europa Creativă" va fi asigurată:

• Implementarea programelor de traduceri, editare a cărții și revistelor culturale în vederea susținerii industriei cărții și lecturii publice;

• Implementarea programelor de dezvoltare culturală locale;

• Implementarea programului de sprijin pentru organizațiile necomerciale în promovarea și realizarea proiectelor culturale, inclusiv pentru reprezentanții diasporei;

• Susținerea sectorului independent prin sisteme de bună guvernare, cadru normativ și de politici comun;

• Crearea și operaționalizarea Biroului Europa Creativă;

• Integrarea centrelor de excelență și inovații din sectorul industriilor creative la rețeaua europeană European Creative Hubs Network pentru programe de mobilitate și dezvoltare creativă;

• Crearea unui mecanism de subvenționare pentru teatre, circuri și organizații de concerte de drept public;

• Instituirea și operaționalizarea unei platforme integrate de gestionare a fondurilor publice pentru cultură;

De asemenea, va fi asigurată:

• Dezvoltarea și promovarea cooperării culturale cu țările partenere prin activități de diplomație culturale;

• Susținerea activităților creative ale artiștilor independenți;

• Organizarea și desfășurarea concursului proiectelor pentru accesarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală prin intermediul Fondului național al culturii;

• Organizarea concursului proiectelor pentru accesarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală prin intermediul Fondul național al culturii;

• Modernizarea programelor de formare profesională continuă pentru artiști și manageri culturali în conformitate cu standardele europene.

În domeniul cinematografic, se preconizează:

• Inventarierea patrimoniului cinematografic;

• Crearea Cinematecii de Film;

• Promovarea patrimoniului cinematografic național;

• Susținerea distribuției cinematografice prin intermediul Platformei „Europa Cinemas"

• Crearea bazei de date a patrimoniului cinematografic;

• Digitalizarea patrimoniului cinematografic național;

• Integrarea patrimoniului cinematografic național în circuitul patrimoniului audiovizual european;

• Integrarea patrimoniului cinematografic național în activități educative;

- Promovarea producțiilor cinematografice prin intermediul Platformei „Europa Cinemas”;
- Aderarea la EFAD (Agenția Europeană a Fondurilor de Film) și promovarea cinematografiei autohtone prin parteneriate;
- Cofinanțarea producțiilor cinematografice naționale prin intermediul Fondul cultural european „Eurimages”.

În domeniul patrimoniului cultural:

- Dezvoltarea sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile;
- Dezvoltarea S.I. „Inventarul monumentelor”;
- Elaborarea programelor de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural inclusiv pentru specialiștii implicați în reabilitarea monumentelor istorice (arhitecți, ingineri etc.), precum și pentru reprezentanții structurilor de forță implicați în prevenirea și combaterea traficului ilicit de bunuri culturale și specialiștii din domeniul patrimoniului cultural responsabili de gestionarea bunurilor culturale;
- Digitalizarea patrimoniului cultural și valorificarea acestuia prin soluții digitale interactive, precum și utilizarea tehnologiilor digitale în proiectarea și prezentarea expozițiilor muzeale, pentru facilitarea accesului, interpretării și participării publicului;
- Inventarierea monumentelor istorice în scopul monumentelor istorice în scopul identificării celor cu valoare culturală națională excepțională;
- Restaurarea și valorificarea monumentelor istorice, și edificiilor culturale, prin integrarea acestora în circuitele turistice și în procesele de revitalizare participativă a zonelor istorice, cu implicarea activă a comunităților locale, a autorităților publice și a actorilor economici
- Elaborarea și depunerea dosarelor de nominalizare pentru înscrierea bunurilor/elementelor de patrimoniu cultural material și imaterial în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și/sau în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității, precum și promovarea acestora pe plan internațional;
- Organizarea și desfășurarea activităților de promovare și valorificare a patrimoniului cultural, inclusiv sensibilizarea arhitecților, dezvoltatorilor, autorităților publice, comunităților locale și publicului larg privind valoarea și semnificația patrimoniului cultural, inclusiv a bunurilor și elementelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității;
- Elaborarea unui studiu național de evaluare și management al riscurilor care afectează patrimoniul cultural, inclusiv în contextul schimbărilor globale.

În domeniul turismului cultural, va fi asigurată:

- Organizarea acțiunilor de promovare a rutelor culturale europene, pentru actorii din industria turismului din Republica Moldova;
- Cartografierea națională a rutelor culturale;
- Aderarea Republicii Moldova la rutele culturale europene.

26.3.Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor legislative pentru domeniul culturii constituie 1744.73 mii lei, dintre care:

- 1455.52 mii lei – costuri acoperite din bugetul de stat;

Costurile estimative pentru implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative reprezintă 474288.62 mii lei, dintre care:

- 342538.61 mii lei costuri acoperite din bugetul de stat;
- 132750.00 mii lei – costuri neacoperite.

Costurile de la bugetul de stat sunt racordate la planificarea bugetară anuală și la Cadrul bugetar pe termen mediu. Costurile de implementare vor crește pe măsura în care vor fi identificate noi surse de finanțare de la parteneri, precum și calcularea costurilor pentru unele acțiuni cu statut de – resurse nedeterminate.

Capitolul 29: Uniunea Vamală

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un nivel bun de pregătire în domeniul uniunii vamale, în special în ceea ce privește alinierea legislativă. Statul a înregistrat progrese bune, în special în alinierea sistemului de declarații de tranzit vamal la Sistemul Vamal Informatic Nou al UE (NCTS). Capacitățile instituționale au fost, de asemenea, consolidate, iar Republica Moldova a aderat la Convenția de Tranzit Comun (CTC) începând cu 1 noiembrie 2025. De asemenea, țara a adoptat o Hotărâre de Guvern pentru înființarea unui sistem de trasabilitate a produselor din tutun.

Capitolul 29 – Uniunea Vamală se referă la legislația UE care reglementează funcționarea uniunii vamale și controlul frontierelor externe. *Acquis-ul* include Codul Vamal al Uniunii și legislația aferentă de punere în aplicare, Nomenclatura Combinată, Tariful Vamal Comun, precum și dispozițiile privind clasificarea tarifară, scutirea de taxe vamale, suspendarea taxelor și anumite contingente tarifare. Sunt incluse, de asemenea, prevederi referitoare la aplicarea în vamă a drepturilor de proprietate intelectuală, controlul precursorilor de droguri, regimul bunurilor culturale, precum și prevederi privind cooperarea între administrațiile vamale ale statelor membre ale UE și asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal cu țările terțe.

Republica Moldova trebuie să asigure capacitățile necesare pentru aplicarea acestor norme, inclusiv prin utilizarea sistemelor electronice compatibile cu cele ale UE. Serviciul Vamal trebuie să aplice, de asemenea, reguli conexe privind comerțul exterior, sănătatea și securitatea.

UE a lansat Inițiativa Vamală Electronică pentru a crea un sistem digital unificat de schimb de date. În acest sens, a fost elaborat Planul Strategic Multianual (MASP) pentru coordonarea proiectelor IT din domeniul vamal.

În cadrul Serviciului Vamal, 42 de funcționari contribuie la procesul de integrare europeană. O provocare majoră o reprezintă consolidarea capacității administrative pentru a asigura un sistem vamal eficient și armonizat cu legislația UE.

În activitatea grupului de lucru responsabil de Capitolul 29: Uniunea Vamală, sunt implicate următoarele autorități:

- Serviciul Vamal,
- Ministerul Finanțelor,
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării,
- Banca Națională a Moldovei,
- Ministerul Culturii,
- Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile,
- Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale,
- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor,
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

În prezent, legislația națională este parțial armonizată cu *acquis-ul*: din 50 de acte europene relevante, 11 au fost transpuse integral, 7 parțial, iar 32 nu au fost încă transpuse.

Nivelul de aliniere a actelor UE

21993A0527(01)	*02015R2446-20220101*	*02015R2447-20210315*	*32019R0880*	*32024R0250*	*31991R3648*	*Link*
02009D0477-20220625	*32025R0512*	*52023PC0258*	*32021R1079*	*32024R0249*	*Link*	*Link*
02021R0821-20220505	*32023D2879*	*01987R2658-20221013*	*32009R0116*	*32018R0574*	*Link*	*Link*
Link	*02005R0111-20221003*	*32009R1186*	*02012R1081-20121212*	*32022R2399*	*Link*	*Link*
32015R1011	*32008D0070(01)*	*Link*	*02018R1672-20181112*	*32018D0576*	*Link*	*Link*
32015R1013	*02013R0952-20200101*	*32013R0608*	*32018R0573*	*32021R0776*	*Link*	*Link*
21987A0813(01)	*02015R2446-20220101*	*32013R1352*	*02012R0978-20220101*	*31997R0515*	*Link*	*Link*

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

29.1. Prezentarea generală a situației

29.1.1. Cadrul legislativ

Începând cu 1 ianuarie 2024, Republica Moldova a început aplicarea noului Cod Vamal, care este, în mare parte, aliniat la *acquis-ul* Uniunii Europene. Codul introduce procese automatizate pentru perceperea taxelor vamale și a altor taxe, precum și pentru contabilizarea și gestionarea datoriilor. Totodată, administrațiile vamale și fiscale dispun de proceduri pentru raportarea neregulilor și fraudelor către autoritățile competente. Cu toate acestea, infrastructura IT existentă necesită modernizare pentru a corespunde cerințelor sistemului tradițional de resurse proprii al UE. În acest sens a fost aprobat la data de 8 octombrie 2025 Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030. Acest document stabilește alinierea treptată a proceselor operaționale informatice la Codul Vamal al Uniunii, asigurând un mediu digital complet și interoperabil cu sistemele informatice ale UE.

Noua legislație vamală, împreună cu actele sale de punere în aplicare, conține dispoziții privind tranzitul, armonizate cu prevederile Convenției privind Tranzitul Comun la care Republica Moldova aderat din 1 noiembrie 2025.

Din noiembrie 2022, Republica Moldova aplică Programul de recunoaștere reciprocă a operatorilor economici autorizați (AEO) cu Uniunea Europeană. Până în prezent, Serviciul Vamal a eliberat autorizații AEO pentru 158 de operatori economici, dintre care 55 vizează securitatea și siguranța, fiind recunoscute în toate statele membre ale UE. Procedura de solicitare a statutului AEO a fost digitalizată și simplificată printr-o soluție informatică dedicată.

A fost lansat Sistemul de Decizii Vamale – o platformă electronică națională pentru gestionarea cererilor și emiterea autorizațiilor. De asemenea, a fost introdusă validarea automată a declarațiilor vamale și implementat Sistemul digital de traversare programată a frontierei – Border Queuing System (BQS).

A devenit aplicabil serviciului de declarare electronică a trimiterilor poștale începând cu 24 martie 2025, fiind digitalizat și procesul de solicitare a certificatelor de origine preferențială a mărfurilor.

Lansarea oficială a Sistemului Computerizat de Tranzit (NCTS) în Republica Moldova, care a avut loc la data de 1 noiembrie 2025, a marcat astfel începerea aplicării operaționale a mecanismului electronic de tranzit vamal compatibil cu cel al Uniunii Europene. Această realizare reprezintă un pas major în procesul de integrare în regimul de tranzit comun și va facilita schimbul de date vamale în timp real între Republica Moldova și autoritățile vamale ale statelor membre Uniunii Europene.

A fost asigurată aderarea la Convenția privind simplificarea formalităților în comerțul cu mărfuri, la Convenția privind regimul de tranzit comun și nemijlocit la Convenția internațională pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale și la Protocolul de modificare a Convenției internaționale pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale.

De asemenea, Serviciul Vamal a întreprins măsuri pentru ca Republica Moldova să devină parte la Convenția regională cu privire la regulile de origine preferențiale Pan-Euro-Mediteraneene, în vederea aplicării mecanismului de cumul diagonal de origine între țările membre ale convenției.

Serviciul Vamal a implementat reforme pentru simplificarea și facilitarea comerțului transfrontalier: prin acordarea facilităților pentru exportatori, inclusiv statutul de Exportator Aprobat, asigurarea protecției drepturilor de proprietate intelectuală, eficientizarea selectivității controalelor, reducerea controalelor fizice la frontieră la import și export.

Ministerul Sănătății de comun cu Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale a întreprins măsuri de armonizare a cadrului legal național pentru a transpune Regulamentul (CE) nr. 111/2005 privind comerțul cu precursori de droguri și Regulamentele (UE) 2015/1011 și 2015/1013 privind norme suplimentare în acest domeniu, prin aprobarea Legii cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope, plantelor care conțin astfel de substanțe, precursorilor, substanțelor psihoactive noi și substituenților de droguri.

În ceea ce privește protejarea patrimoniului cultural, normele privind respectarea drepturilor asupra bunurilor culturale sunt, în mare parte, aliniate la legislația Uniunii Europene.

29.1.2. Cadrul administrativ

La nivel național, autoritățile competente responsabile de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului prenotat sunt Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal. În procesul de implementare sunt implicate și alte instituții relevante, precum: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Banca Națională a Moldovei, Ministerul Culturii (prin Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile), Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, precum și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Serviciul Vamal implementează cu succes Programul „Customs” al Uniunii Europene, contribuind la consolidarea capacităților instituționale și la acumularea de cunoștințe esențiale pentru procesul de extindere. În cadrul Programului Operațional Comun România–Republica Moldova 2014-2020, a fost implementat cu succes un proiect al Uniunii Europene dedicat reconstrucției punctelor de trecere a frontierei moldo-române (Giurgiulești, Leușeni, Sculeni), în scopul facilitării comerțului transfrontalier.

În prezent, este în desfășurare modernizarea și reconstrucția infrastructurii vamale prin intermediul Programului „Mecanismul pentru Interconectarea Europei” (Connecting Europe

Facility). Finanțarea este destinată dezvoltării infrastructurii transfrontaliere în punctele: Ungheni (Republica Moldova) – Ungheni (România), Leușeni – Albița și Giurgiulești – Galați.

Începând cu luna noiembrie 2025, Serviciul Vamal a lansat, la nivel național, Noului Sistem Computerizat de Tranzit. Din octombrie 2024, utilizarea acestui sistem a devenit obligatorie pentru toți operatorii economici care aplică regimul de tranzit pe teritoriul Republicii Moldova.

Tot în 2024, Serviciul Vamal a inițiat cu succes implementarea Sistemului de decizii vamale – o platformă electronică inovatoare pentru gestionarea cererilor și emiterea deciziilor vamale. Începând cu 10 decembrie 2024, operatorii economici pot utiliza acest sistem pentru a depune cereri în format digital, beneficiind de un proces transparent, rapid și eficient. În prima etapă, sistemul a fost aplicat pentru emiterea următoarelor tipuri de autorizații: statutul de destinatar agreat; statutul de expeditor agreat; utilizarea sigiliilor speciale; statutul de destinatar agreat în sensul TIR; regimul vamal de admitere temporară; utilizarea garanției globale, inclusiv cu cuantum redus sau exonerarea de la aceasta.

Suplimentar, pentru consolidarea capacităților administrative și instituționale ale personalului din instituțiile implicate, au fost inițiate misiuni de experți și activități de preluare a bunelor practici, prin intermediul instrumentului TAIEX al Uniunii Europene, precum și prin Programul „Customs”.

Totodată, în conformitate cu recomandările Comisiei Europene, prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 338-O din 18 septembrie 2024, a fost instituit Grupul de lucru pentru optimizarea și reforma structurii Serviciului Vamal. Acesta are ca obiectiv reorganizarea subdiviziunilor vamale, până la finele anului 2026, în vederea sporirii capacității, performanței și integrității instituției, precum și optimizarea proceselor de vămuire și de trecere a frontierei de stat. În contextul procesului de reorganizare, administrația vamală va optimiza procedurile interne și va asigura delimitarea clară a competențelor între subdiviziunile vamale.

Serviciul Vamal cu privire la capacitatea administrativă și operațională, va asigura consolidarea capacității instituționale prin promovarea unor standarde sporite de integritate și diminuarea riscurilor de corupție. Acest aspect presupune intensificarea proceselor de automatizare și optimizarea procedurilor interne de vămuire, precum și extinderea accesului operatorilor economici la proceduri vamale simplificate și digitalizate. Entitatea vamală va întreprinde acțiuni specifice în domeniile vamale vulnerabile la corupție, precum rotația periodică a efectivului vamal, monitorizarea strictă și evaluarea progreselor în aplicarea măsurilor anticorupție.

29.2. Planuri de viitor

29.2.1. Planuri legislative

Serviciul Vamal urmează să modifice și să completeze Codul Vamal nr. 95/2021, precum și Hotărârea Guvernului nr. 92/2023 privind punerea în aplicare a acestuia, în vederea transpunerii integrale a următoarelor acte legislative ale Uniunii Europene:

- Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind stabilirea Codului vamal al Uniunii;
- Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei, privind normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal;

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei, privind normele de aplicare a Codului vamal;
- Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului privind scutirile de taxe vamale;
- Regulamentele (UE) 2024/249 și 2024/250 privind cerințele comune pentru schimbul și stocarea de informații;
- Regulamentele (UE) nr. 608/2013 și 1352/2013 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale.

În colaborare cu *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării*, urmează modificarea Legii nr. 172/2014 privind Nomenclatura combinată a mărfurilor, pentru transpunerea:

- Regulamentului (CEE) nr. 2658/87 privind Nomenclatura tarifară și Tariful Vamal Comun;
- Regulamentului (UE) nr. 978/2012 privind sistemul generalizat de preferințe tarifare;
- Regulamentului (UE) 2021/2278 privind suspendarea taxelor vamale;
- Regulamentului (UE) 2021/2283 privind contingentele tarifare autonome.

Prin aprobarea unei Hotărâri de Guvern privind instituirea ghișeului unic vamal, va fi transpus Regulamentul (UE) 2022/2399 privind mediul aferent ghișeului unic al UE pentru vămi.

Ministerul Culturii, prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 470/2023, va asigura transpunerea următoarelor acte privind bunurile culturale:

- Regulamentul (UE) 2019/880;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079;
- Regulamentul (CE) nr. 116/2009;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012.

Banca Națională a Moldovei va modifica Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, precum și modificările de către Guvernul Republicii Moldova a Legii nr. 282/2004 privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase, iar Serviciul Vamal va actualiza Hotărârea Guvernului nr. 92/2023 pentru transpunerea:

- Regulamentului (UE) 2018/1672 privind controlul numerarului;
- Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/776 privind formulare și schimbul de informații.

Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale va asigura modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor şi listelor substanțelor stupefiante, psihotrope şi precursorilor acestora, supuse controlului.

Pentru domeniul asistenței administrative reciproce cu statele membre UE, Serviciul Vamal prin aprobarea Ordinului care va alinia:

- Regulamentul (CE) nr. 515/97 privind cooperarea administrativă în domeniul vamal și agricol.

În final, Serviciul Vamal va elabora și publica pe pagina web instituțională ghiduri și compendii din domeniul vamal, în scopul informării mediului de afaceri și altor actori interesați.

29.2.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul Capitolului 29 ”Uniunea Vamală”, Republica Moldova se află la un stadiu moderat de pregătire. Respectiv, întru avansarea implementării reformelor pe Capitolul prenotat, urmează a fi consolidate capacitățile instituționale fapt enunțat de către Comisia Europeană în Raportul de extindere a Uniunii Europene pentru Republica Moldova din 2023 și 2024.

- *Serviciul Vamal* își propune automatizarea pe deplin a procesele de gestionare a riscurilor și de vămuire. În acest sens, *Serviciul Vamal* va continua măsurile necesare pentru consolidarea componentei informatice a administrației vamale prin implementarea graduală a Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 în vederea implementării prevederilor Codului Vamal, cu scopul de a realiza un mediu complet informatizat și interconectarea și interoperabilitatea acestora cu mediul vamal electronic al UE. Suplimentar, până la mijlocul anului 2026, se va depune efort pentru implementarea definitivă a Sistemului de Decizii Vamale (SDV) prin punerea în aplicare a 17 din cele 17 cereri/autorizații. Subsecvent va fi asigurată aprobat conceptul de Ghișeu Unic Vamal (Single Window Environment for Customs) și asigurarea interoperabilității între sisteme întru asigurarea implementării principiului de Ghișeului Unic Vamal. Prin urmare o prioritate pentru Serviciul Vamal va constitui sporirea resursele umane în subdiviziunile de IT.
- De comun cu *Ministerul Culturii,* se va dezvolta sistemul informatic pentru interoperabilitatea bazelor de date ale serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european ICG);
- *Administrația vamală* va asigura finalizarea pregătirilor juridice și tehnice pentru aderarea țării la Convenția privind regimul de tranzit comun și pentru punerea în aplicare și funcționalitatea deplină a Noul Sistem Computerizat de Tranzit;
- *Serviciul Vamal* va continua procesul de reorganizare a *Serviciului Vamal* demarat prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 338-O /2024, cu scopul de a spori capacitatea, performanța și integritatea acestuia, precum și să optimizeze procesele de vămuire și de trecere a frontierei pentru a avansa la un model operațional bazat pe risc;
- *Serviciul Vamal* își propune să continue campaniile de informare/instruire pentru mediul de afaceri și funcționarii vamali cu modificările și completările Codului vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021 și Regulamentului de punere în aplicare a acestuia Hotărârea Guvernului 92/2023. În acest sens, *Serviciul Vamal* urmează să publice pe pagina web instituțională Ghidurile/Compendiile Uniunii Europene aferente Capitolului 29: Uniunea Vamală;
- *Serviciul Vamal* își va intensifica eforturile de combatere a fraudei vamale, în special a contrabandei cu produse din tutun, prin organizarea evenimentelor comune cu Oficiul european de luptă antifraudă (OLAF) și stabilirea de noi canale de schimb de informații;
- *Serviciul Vamal* va continua implementarea bunelor practici în domeniul proprietății intelectuale prin asigurarea protecției la frontieră a drepturilor de proprietate intelectuală;
- *Serviciul Vamal* va multiplica beneficiile pentru Operatorii Economici Autorizați, inclusiv în contextul Recunoașterii reciproce a Programelor AEO cu UE , pentru a moderniza infrastructura vamală la punctele de trecere a frontierei de stat;
- *Serviciul Vamal* va continua implementarea programului „CUSTOMS" al UE pentru cooperare în domeniul vamal. În acest sens, fiind preconizată participarea la evenimentele de expertizare, preluarea de bune practici și experiențe prin instrumentele oferite de către Comisia Europeană (de ex. TAIEX, TWINNING).

29.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor planificate, realizarea acestora va fi acoperită din bugetul de stat, și de suportul partenerilor externi. Costul estimativ este de *1 066.5 mii lei*, dintre care *68.8 mii lei* vor fi acoperite din bugetul de stat, *370.9 mii lei* din asistență externă, iar deficitul de acoperire este de *627.7 mii lei*.

Urmează a fi identificate potențiale surse, care la moment nu au o acoperire bugetară pentru implementarea Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 și reorganizarea subdiviziunilor și, după caz, a structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale.

La fel, parțial au acoperirea financiară acțiunile de implementare a Conceptul/ interoperabilitatea pentru a institui Ghișeul Unic Vamal; Sistemul informatic pentru interoperabilitatea bazelor de date ale Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european ICG).

Pentru modernizarea infrastructurii vamale, Republica Moldova va beneficia de asistența financiară prin intermediul Programul UE „Mecanismul pentru Interconectarea Europei” (conform condițiilor Programului, 50% sunt oferite sub formă de grant). La moment sunt în derulare proiectele privind dezvoltarea infrastructurii transfrontaliere: Ungheni (MD) - Ungheni (RO), Leușeni (MD) – Albița (RO) și Giurgiulești (MD) – Galați (RO).

Pentru acțiunile ce țin de preluarea bunelor practici și schimb de experiențe, partea financiară va fi acoperită de Programul „CUSTOMS" și instrumentele TAIEX, TWINNING.

Pentru acțiunile de elaborare și aprobare a actelor normative de transpunere și alinierea la standardele UE, partea financiară va fi asigurată de către bugetul instituțional.

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
1	32020H2245	RECOMANDAREA (UE) 2020/2245 A COMISIEI din 18 decembrie 2020 privind piețele relevante de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante, în conformitate cu Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice [notificată cu numărul C (2020) 8750] (Text cu relevanță pentru SEE)			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect Hotărâre a Consiliului de Administrație ANRC privind piețele relevante de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații			Noiembrie	2026	117.29	117.29		
2	32024R1309	REGULAMENTUL (UE) 2024/1309 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice, de modificare a Regulamentului (UE) 2015/2120 și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (Regulamentul privind infrastructura gigabit) (Text cu relevanță pentru SEE)			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect de Lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;	"MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații", ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Ianuarie 2026	Martie	2026	207.99	207.99		
3	32024H0539	RECOMANDAREA (UE) 2024/539 A COMISIEI din 6 februarie 2024 privind promovarea în materie de reglementare a conectivității la nivel de gigabit				3	Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație ANRC privind promovarea în materie de reglementare a conectivității la nivel de gigabit	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații			Decembrie	2027	117.29	117.29		
4	32020H1307	RECOMANDAREA (UE) 2020/1307 A COMISIEI din 18 septembrie 2020 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G, cu scopul de a încuraja conectivitatea în sprijinul redresării economice a Uniunii după criza provocată de pandemia de COVID-19			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect de Lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;	"MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației", ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Ianuarie 2026	Martie	2026				
5	02007D0176	Decizia Comisiei din 11 decembrie 2006 de stabilire a unei liste de standarde și/sau specificații pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, precum și pentru infrastructura și serviciile asociate și de înlocuire a tuturor versiunilor precedente [notificată cu numărul C(2006) 6364] (Text cu relevanță pentru SEE) (2007/176/CE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			4	Ordin MDED cu privire la aprobarea listei de standarde și specificații pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, precum și pentru infrastructura și serviciile asociate	Ordin aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2026	129.02	129.02		
6	Link	Cartea Albă - Cum să gestionăm necesitățile de infrastructură digitală ale Europei?			GP - Planul de creștere economică	5	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului privind implementarea, în perioada 2028-2030, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pe anii 2023-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Octombrie	2027	189.08	189.08		
7	52020XC1208 (01)	Comunicarea Comisiei Orientări privind transparența ierarhizării în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1150 a Parlamentului European și a Consiliului (2020/C 424/01)				6	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind punerea în aplicare a Legii nr.53/2025 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online	Hotărâre adoptată	CC – Consiliul Concurenței			Octombrie	2026	189.08	189.08		
8	32022R2065	REGULAMENTUL (UE) 2022/2065 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale) (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2025		7	Proiect de Lege privind serviciile digitale	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	August 2026	Octombrie	2026	207.99	207.99		
9	32024R2835	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2835 al Comisiei din 4 noiembrie 2024 de stabilire a modelelor privind obligațiile de raportare în materie de transparență ale furnizorilor de servicii intermediare și ale furnizorilor de platforme online în temeiul Regulamentului (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2025		8	Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație ANRC de stabilire a modelelor privind obligațiile de raportare în materie de trasparență ale furnizorilor de servicii intermediare și ale furnizorilor de platforme online, cu excepția ÎMM	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații			Octombrie	2027	117.29			
10	32000L0031	Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (directiva privind comerțul electronic)		RE 2025		7	Proiect de Lege privind serviciile digitale	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	August 2026	Octombrie	2026				
11	32022R1925	REGULAMENTUL (UE) 2022/1925 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 14 septembrie 2022 privind piețe contestabile și echitabile în sectorul digital și de modificare a Directivelor (UE) 2019/1937 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind piețele digitale) (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		9	Proiect de Lege de modificare a Legii concurenței 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	August 2027	Octombrie	2027	207.99	207.99		
12	32023R2854	REGULAMENTUL (UE) 2023/2854 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 13 decembrie 2023 privind norme armonizate pentru un acces echitabil la date și o utilizare corectă a acestora și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/2394 și a Directivei (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind datele) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025	PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernanța datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026	207.99	207.99		
13	32022R0868	REGULAMENTUL (UE) 2022/868 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 30 mai 2022 privind guvernanța datelor la nivel european și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724 (Regulamentul privind guvernanța datelor) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025	PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernanța datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026				
14	32024R1183	REGULAMENTUL (UE) 2024/1183 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 în ceea ce privește instituirea cadrului european pentru identitatea digitală		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	11	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Iulie 2026	Septembrie	2026	207.99	207.99		
15	52020DC0066	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR O strategie europeană privind datele			GP - Planul de creștere economică	5	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului privind implementarea, în perioada 2028-2030, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pe anii 2023-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Octombrie	2027				
16	32018R1807	REGULAMENTUL (UE) 2018/1807 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 14 noiembrie 2018 privind un cadru pentru libera circulație a datelor fără caracter personal în Uniunea Europeană (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernanța datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
17	52019DC0250	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Orientări referitoare la Regulamentul privind un cadru pentru libera circulație a datelor fără caracter personal în Uniunea Europeană			PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernanța datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026				
18	32015D1505	DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1505 A COMISIEI din 8 septembrie 2015 de stabilire a specificațiilor tehnice și a formatelor pentru listele sigure în temeiul articolului 22 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 16.11.2021			12	Proiect de Ordin privind modificarea Ordinului directorului SIS nr. 57/2024 privind aprobarea cerințelor tehnice în domeniul serviciilor de încredere	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Septembrie	2026	117.29	117.29		
19	32015D1506	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/1506 a Comisiei din 8 septembrie 2015 de stabilire a specificațiilor referitoare la formatele semnăturilor și sigiliilor electronice avansate care trebuie recunoscute de către organismele din sectorul public în temeiul articolului 27 alineatul (5) și al articolului 37 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)				12	Proiect de Ordin privind modificarea Ordinului directorului SIS nr. 57/2024 privind aprobarea cerințelor tehnice în domeniul serviciilor de încredere	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Septembrie	2026				
20	32016D0650	DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2016/650 A COMISIEI din 25 aprilie 2016 de stabilire a standardelor pentru evaluarea securității dispozitivelor de creare a semnăturilor și a sigiliilor calificate în temeiul articolului 30 alineatul (3) și al articolului 39 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)				13	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 184/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea prestatorilor de servicii de încredere calificați	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Septembrie	2026	189.08	189.08		
21	32015R1501	REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1501 AL COMISIEI din 8 septembrie 2015 privind cadrul de interoperabilitate prevăzut la articolul 12 alineatul (8) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			11	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Iulie 2026	Septembrie	2026				
22	32015R1502	REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1502 AL COMISIEI din 8 septembrie 2015 de stabilire a unor specificații și proceduri tehnice minime pentru nivelurile de asigurare a încrederii ale mijloacelor de identificare electronică în temeiul articolului 8 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			14	Proiect Hotărâre de Guvern privind nivelurile de identificare electronică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Septembrie	2026	189.08	189.08		
23	32015D1984	DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1984 A COMISIEI din 3 noiembrie 2015 de stabilire a circumstanțelor, a formatelor și a procedurilor de notificare, în conformitate cu articolul 9 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă [notificată cu numărul C(2015) 7369] (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			12	Proiect de Ordin privind modificarea Ordinului directorului SIS nr. 57/2024 privind aprobarea cerințelor tehnice în domeniul serviciilor de încredere	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Septembrie	2026				
24	32025R1929	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1929 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește stabilirea legăturii între dată și oră și date și stabilirea exactității surselor orei indicate pentru furnizarea mărcilor temporale electronice calificate		RE 2025		15	Proiect de Ordin al directorului SIS privind stabilirea legăturii între dată și oră și date și stabilirea exactității surselor orei indicate pentru furnizarea mărcilor temporale electronice calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	129.02	129.02		
25	32025R1943	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1943 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de referință privind certificatele calificate pentru semnături electronice și certificatele calificate pentru sigiliile electronice		RE 2025		16	Proiect de Ordin al directorului SIS privind standardele de referință privind certificatele calificate pentru semnături electronice și certificatele calificate pentru sigiliile electronice	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	129.02	129.02		
26	32025R1944	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1944 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de referință pentru procesele de trimitere și primire a datelor în cadrul serviciilor calificate de distribuție electronică înregistrată și în ceea ce privește interoperabilitatea serviciilor respective		RE 2025		17	Proiect de Ordin al directorului SIS privind standardele de referință privind standardele de referință pentru procesele de trimitere și primire a datelor în cadrul serviciilor calificate de distribuție electronică înregistrată și în ceea ce privește interoperabilitatea serviciilor respective	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	129.02	129.02		
27	32025R1945	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1945 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește validarea semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate și validarea semnăturilor electronice avansate bazate pe certificate calificate și a sigiliilor electronice avansate bazate pe certificate calificate		RE 2025		18	Proiect de Ordin al directorului SIS privind validarea semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate și validarea semnăturilor electronice avansate bazate pe certificate calificate și a sigiliilor electronice avansate bazate pe certificate calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	129.02	129.02		
28	32025R1946	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1946 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește serviciile calificate de păstrare a semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate		RE 2025		19	Proiect de Ordin al directorului SIS privind serviciile calificate de păstrare a semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	129.02	129.02		
29	32025R1572	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1572 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul și procedurile de notificare a intenției și de verificare în ceea ce privește inițierea serviciilor de încredere calificate		RE 2025		20	Proiect de Ordin al directorului SIS privind formatul și procedurile de notificare a intenției și de verificare în ceea ce privește inițierea serviciilor de încredere calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Decembrie	2026	129.02	129.02		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
30	32025R1569	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1569 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește atestatele electronice calificate ale atributelor și atestatele electronice ale atributelor emise de un organism din sectorul public responsabil de o sursă autentică sau în numele unui astfel de organism		RE 2025		21	Proiect de Ordin al directorului SIS privind atestatele electronice calificate ale atributelor și atestatele electronice ale atributelor emise de un organism din sectorul public responsabil de o sursă autentică sau în numele unui astfel de organism	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Decembrie	2026	129.02	129.02		
31	32025R1566	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1566 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de referință pentru verificarea identității și a atributelor persoanei căreia urmează să i se elibereze certificatul calificat sau atestarea electronică calificată a atributelor		RE 2025		22	Proiect de Ordin al directorului SIS privind standardele de referință pentru verificarea identității și a atributelor persoanei căreia urmează să i se elibereze certificatul calificat sau atestarea electronică calificată a atributelor	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Decembrie	2026	129.02	129.02		
32	32025R1567	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1567 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește gestionarea dispozitivelor calificate de creare a semnăturilor electronice la distanță și a dispozitivelor calificate de creare a sigiliilor electronice la distanță ca servicii de încredere calificate		RE 2025		23	Proiect de Ordin al directorului SIS privind gestionarea dispozitivelor calificate de creare a semnăturilor electronice la distanță și a dispozitivelor calificate de creare a sigiliilor electronice la distanță ca servicii de încredere calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Decembrie	2026	129.02	129.02		
33	32025R0848	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/848 al Comisiei din 6 mai 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea beneficiarilor portofelelor		RE 2025		24	Proiect de Ordin al directorului SIS privind înregistrarea beneficiarilor portofelelor	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
34	32025R0846	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/846 al Comisiei din 6 mai 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește corelarea transfrontalieră a identități persoanelor fizice		RE 2025		24	Proiect de Ordin al directorului SIS privind înregistrarea beneficiarilor portofelelor	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026				
35	32025R0847	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/847 al Comisiei din 6 mai 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește măsurile de răspuns la încălcările securității portofelelor europene pentru identitatea digitală		RE 2025		25	Proiect de Ordin al directorului SIS privind măsurile de răspuns la încălcările securității portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
36	32024R2977	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2977 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește datele de identificare personală și atestatele electronice ale atributelor emise portofelelor europene pentru identitatea digitală		RE 2025		26	Proiect de Ordin al directorului SIS privind datele de identificare personală și atestatele electronice ale atributelor emise portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
37	32024R2982	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2982 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește protocoalele și interfețele care vor fi suportate de cadrul pentru identitatea digitală europeană		RE 2025		27	Proiect de Ordin al directorului SIS privind protocoalele și interfețele care vor fi suportate de cadrul pentru identitatea digitală europeană	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
38	32024R2979	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2979 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește integritatea și funcționalitățile de bază ale portofelelor europene pentru identitatea digitală		RE 2025		28	Proiect de Ordin al directorului SIS privind integritatea și funcționalitățile de bază ale portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
39	32024R2981	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2981 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește certificarea portofelelor europene pentru identitatea digitală		RE 2025		29	Proiect de Ordin al directorului SIS privind certificarea portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
40	32019H0534	RECOMANDAREA (UE) 2019/534 A COMISIEI din 26 martie 2019 Securitatea cibernetică a rețelelor 5G		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027	207.99	207.99		
41	Link	Comunicare din partea Comisiei: Implementarea în siguranță a rețelelor 5G în UE: Punerea în aplicare a setului de instrumente al UE		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027				
42	Link	DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI - Raport privind impacturile Recomandării Comisiei din 26 martie 2019 privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027				
43	Link	Comunicare din partea Comisiei: Implementarea setului de instrumente pentru securitatea cibernetică a rețelelor 5G		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027				
44	32021R0887	REGULAMENTUL (UE) 2021/887 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 mai 2021 de înființare a Centrului european de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică și a Rețelei de centre naționale de coordonare				31	Proiect Hotărâre de Guvern privind desemnarea Centrului național de coordonare de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	"MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică", ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei (Cybercore)		Decembrie	2026	189.08	189.08		
45	Link	Comunicarea Comisiei C(2021) 7412: Orientări privind evaluarea capacității Centrelor Naționale de Coordonare de a gestiona fonduri pentru a îndeplini misiunea și obiectivele prevăzute în regulamentul (UE) 2021/887				31	Proiect Hotărâre de Guvern privind desemnarea Centrului național de coordonare de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	"MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică", ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei (Cybercore)		Decembrie	2026				
46	Link	COMUNICARE COM(2023) 207 A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Eliminarea deficitului de talente în materie de securitate cibernetică pentru a stimula competitivitatea, creșterea și reziliența UE („Academia de competențe în materie de securitate cibernetică")				32	Elaborarea Actului de participare în cadrul inițiativei Academiei de competențe în materie de securitate cibernetică UE	Act de participare semnat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	"ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării", MEC – Ministerul Educației și Cercetării, UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei (Cybercore)		Mai	2026	117.29	117.29		
47	32022L2555	DIRECTIVA (UE) 2022/2555 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2023, RE 2024	GP - Planul de creștere economică	33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de semnare de către persoanele juridice de drept public a acordurilor de schimb de informații în materie de securitate cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Decembrie	2026	189.08	189.08		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
	32022L2555					34	Proiect Hotărâre a Institutului de Standardizare cu privire la aprobarea standardelor naționale în domeniul securității informației și al securității cibernetice în baza standardelor și a specificațiilor tehnice europene și celor internaționale relevante pentru securitatea rețelelor și a sistemelor informatice	Hotărâre adoptată	ISM – Institutul de Standardizare din Moldova	"MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică", ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2026	189.08	189.08		
48	52021JC0014	COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Raport privind punerea în aplicare a Strategiei de securitate cibernetică a UE pentru deceniul digital				35	Proiect Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Programului național de securitate cibernetică pentru anii 2026-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CSS – Consiliul Suprem de Securitate, MEn – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, MM – Ministerul Mediului, MS – Ministerul Sănătății, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MA – Ministerul Apărării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Aprilie	2026	189.08	189.08		
49	52020JC0018	COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Strategia de securitate cibernetică a UE pentru deceniul digital				35	Proiect Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Programului național de securitate cibernetică pentru anii 2026-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CSS – Consiliul Suprem de Securitate, MEn – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, MM – Ministerul Mediului, MS – Ministerul Sănătății, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MA – Ministerul Apărării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Aprilie	2026				
50	32024R2847	REGULAMENTUL (UE) 2024/2847 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 23 octombrie 2024 privind cerințele orizontale în materie de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013 și (UE) 2019/1020, precum și a Directivei (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind reziliența cibernetică) (Text cu relevanță pentru SEE)				36	Proiect de Lege privind cerințele orizontale în materie de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Noiembrie 2027	Decembrie	2027	207.99	207.99		
51	32019R0881	REGULAMENTUL (UE) 2019/881 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 aprilie 2019 privind ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică) și privind certificarea securității cibernetice pentru tehnologia informației și comunicațiilor și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 526/2013 (Regulamentul privind securitatea cibernetică) (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	37	Proiect de Lege cu privire la aprobarea sistemului național de certificare a securității cibernetice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
52	32024R3143	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/3143 al Comisiei din 18 decembrie 2024 de stabilire a circumstanțelor, a formatelor și a procedurilor pentru notificările efectuate în temeiul articolului 61 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2019/881 al Parlamentului European și al Consiliului privind ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică) și privind certificarea securității cibernetice pentru tehnologia informației și comunicațiilor				38	Proiect Hotărâre a Guvernului privind normele de aplicare a Legii cu privire la aprobarea sistemului național de certificare a securității cibernetice	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2027	189.08	189.08		
53	32024R0482	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/482 al Comisiei din 31 ianuarie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2019/881 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește adoptarea sistemului european de certificare a securității cibernetice bazat pe criterii comune (EUCC)				38	Proiect Hotărâre a Guvernului privind normele de aplicare a Legii cu privire la aprobarea sistemului național de certificare a securității cibernetice	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2027				
54	32017H1584	RECOMANDAREA (UE) 2017/1584 A COMISIEI din 13 septembrie 2017 privind răspunsul coordonat la incidentele și crizele de securitate cibernetică de mare amploare				39	Proiect Hotărâre a Guvernului privind răspunsul coordonat la incidentele și crizele de securitate cibernetică de mare amploare	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Decembrie	2027	189.08	189.08		
55	32025R0038	Regulamentul (UE) 2025/38 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 2024 de stabilire a unor măsuri de consolidare a solidarității și a capacităților la nivelul Uniunii pentru detectarea amenințărilor și a incidentelor de securitate cibernetică, pregătirea legată de acestea și răspunsul la acestea și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind solidaritatea cibernetică)				40	Proiect Hotărâre a Guvernului privind solidaritatea cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2027	189,08	189,08		

CELEX		DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
56	32023R1781	REGULAMENTUL (UE) 2023/1781 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 13 septembrie 2023 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european al semiconductorilor și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind cipurile) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		41	Proiect de Lege cu privire la investiții	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
57	52022DC0045	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Actul european privind cipurile		RE 2025		41	Proiect de Lege cu privire la investiții	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
58	32024R1689	REGULAMENTUL (UE) 2024/1689 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		42	Proiect de Lege privind inteligența artificială	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
59	32024R0903 .	Regulamentul (UE) 2024/903 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 de stabilire a unor măsuri pentru un nivel ridicat de interoperabilitate a sectorului public în întreaga Uniune (Regulamentul privind Europa interoperabilă)			PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernanța datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026				
60	32024R0903 .	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1420 al Comisiei din 17 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/903 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește instituirea și funcționarea spațiilor de testare în materie de reglementare a interoperabilității			PAR	43	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect)	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	189.08	189.08		
61	32022R1463	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1463 al Comisiei din 5 august 2022 de stabilire a specificațiilor tehnice și operaționale ale sistemului tehnic pentru schimbul transfrontalier automatizat de elemente justificative și aplicarea principiului „doar o singură dată” în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	44	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
62	32020R1121	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1121 al Comisiei din 29 iulie 2020 referitor la colectarea și partajarea statisticilor privind utilizatorii și a observațiilor din partea utilizatorilor cu privire la serviciile portalului digital unic în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	44	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
63	32018R1724	Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor			PAR	44	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
64	31998L0084	Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau întemeiate pe aceste servicii				45	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
65	32019R2243	Regulamentul de Punere în Aplicare (UE) 2019/2243 al Comisiei din 17 decembrie 2019 de stabilire a modelului fișei de sinteză a contractului care trebuie utilizat de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în temeiul Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023		GP - Planul de creștere economică	46	Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație ANRC privind stabilirea modelului fișei de sinteză a contractului care trebuie utilizat de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații			Aprilie	2027	117.29	117.29		
66	32019R1150	Regulamentul (UE) 2019/1150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online (Text cu relevanță pentru SEE)				47	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 53/2025 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Mai 2026	Iunie	2026	207.99	207.99		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
CAPITOLUL 16 – FISCALITATE																	
1	32020L0262	Directiva (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor (reformare)	AA – Art. 54	RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	2960	2960		
2	32006L0112	Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată	AA – Art. 54	RE 2023, RE 2024, RE 2025		2	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind taxa pe valoarea adăugată)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	2800	2800		
3	32011L0096	Directiva 2011/96/UE a Consiliului din 30 noiembrie 2011 privind regimul fiscal comun care se aplică societăților-mamă și filialelor acestora din diferite state membre		RE 2023, RE 2024, RE 2025		3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	700	700		
4	32022L2523	Directiva (UE) 2022/2523 a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni în Uniune	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025		4	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
5	32009L0133	Directiva 2009/133/CE a Consiliului din 19 octombrie 2009 privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, divizărilor, divizărilor parțiale, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din state membre diferite și transferului sediului social al unei SE sau SCE între statele membre	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025		5	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, divizărilor, divizărilor parțiale, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societăți)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	1400	1400		
6	32017L1852	Directiva (UE) 2017/1852 a Consiliului din 10 octombrie 2017 privind mecanismele de soluționare a litigiilor fiscale în Uniunea Europeană	AA			3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	700	700		
	32017L1852					6	Proiect de ordin privind mecanismele de soluționare a litigiilor fiscale	Ordin aprobat	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat		Decembrie	2026	560	560		
7	32003L0049	Directiva 2003/49/CE a Consiliului din 3 iunie 2003 privind sistemul comun de impozitare, aplicabil plăților de dobânzi și de redevențe efectuate între societăți asociate din state membre diferite	AA			3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
8	31995L0060	Directiva 95/60/CE a Consiliului din 27 noiembrie 1995 privind marcarea fiscală a motorinelor și a kerosenului		RE 2023		7	Proiect de Lege pentru modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997 în partea ce vizează produsele energetice	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, MEn – Ministerul Energiei	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	1220	1220		
9	32008L0009	Directiva 2008/9/CE a Consiliului din 12 februarie 2008 de stabilire a normelor detaliate privind rambursarea taxei pe valoare adăugată, prevăzută în Directiva 2006/112/CE, către persoane impozabile stabilite în alt stat membru decât statul membru de rambursare	AA			8	Proiect de hotărâre de Guvern pentru modificarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.93/2013	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat		Iulie	2027	700	700		
10	02009L0132	Directiva 2009/132/CE a Consiliului din 19 octombrie 2009 de stabilire a domeniului de aplicare a articolului 143 literele (b) și (c) din Directiva 2006/112/CE în ceea ce privește scutirea de la taxa pe valoarea adăugată a anumitor importuri finale de bunuri	AA			9	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutiri la import a anumitor bunuri)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027				
11	32003L0096	Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității	AA – Art. 55	RE 2023, RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Lege pentru modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997 în partea ce vizează produsele energetice	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat, MEn – Ministerul Energiei	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
12	31992L0084	Directiva 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
13	31992L0083	Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
14	32011L0064	Directiva 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011 privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	MS – Ministerul Sănătății, ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
15	32008L0007	Directiva 2008/7/CE a Consiliului din 12 februarie 2008 privind impozitarea indirectă a majorării de capital				10	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind impozitarea indirectă a majorării de capital)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
16	31983L0182	Directiva 83/182 a Consiliului din 28 martie 1983 privind scutirile de taxă în interiorul Comunității pentru anumite mijloace de transport importate temporar dintr-un stat membru în altul				11	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutirile de taxă pentru anumite mijloace de transport importate temporar)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	700	700		
17	32006L0079	Directiva 2006/79/CE a Consiliului din 5 octombrie 2006 privind scutirea de impozit la import pentru loturile mici de bunuri cu caracter necomercial din țări terțe				12	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutiri la import anumitor bunuri)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027	560	560		
18	32011L0016	Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE	AA			13	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
	32011L0016					14	Proiect de ordin privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal	Ordin aprobat	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat		Iulie	2027				
19	32016L1164	Directiva (UE) 2016/1164 a Consiliului din 12 iulie 2016 de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne	AA	RE 2024, RE 2025		15	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind stabilirea normelor împotriva practicilor de evitare a obligatiilor fiscale)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	189.09	189.09		
	32016L1164					3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				

20	31986L0560	A treisprezecea directivă a Consiliului din 17 noiembrie 1986 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – Sisteme de restituire a taxei pe valoarea adăugată persoanelor impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul Comunității	AA			16	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind impozitele pe cifra de afaceri – Sisteme de restituire a taxei pe valoarea adăugată persoanelor impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul vamal)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
21	32010L0024	Directiva 2010/24/UE a Consiliului din 16 martie 2010 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri				17	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	1400	1400		
22	32009L0055	Directiva 2009/55/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind scutirile de taxe aplicabile la introducerea definitivă de bunuri personale ale persoanelor fizice provenind dintr-un stat membru (versiune codificată)				18	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutirile de taxe aplicabile la introducerea definitivă de bunuri personale ale persoanelor fizice provenind dintr-un stat membru)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027	900	900		
23	32007L0074	Directiva 2007/74/CE a Consiliului din 20 decembrie 2007 privind scutirea de taxa pe valoare adăugată și de accize pentru bunurile importate de către persoanele care călătoresc din țări terțe	AA			19	Proiect de Lege pentru modificarea Codului vamal 95/2021	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN DE APROBARE ÎN GUVERN	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT* (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 17 – Politica economică și monetară																	
1	32011L0085	Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre	AA – Art. 47-48	RE 2023		1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie 2026	Decembrie	2026	8178.204	8178.204		
	32011L0085			RE 2023, RE 2024, RE 2025	PAR	2	Proiect de act normativ privind organizarea activității consiliului fiscal	Hotărâre de Parlament adoptată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2027				
2	32024R1263	Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului	AA – Art. 47-48			1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
3	12008M/PRO/12	Protocolul 12 (TFEU) privind procedura aplicabilă deficitelor excesive				1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
4	12016E130	Articolul 130 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene		RE 2024		3	Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (aspecte privind guvernanța instituțională)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	246.31	117.29		
5	12012M/TXT	Articolul 3 aliniatul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, articolul 119 aliniatul 2, articolul 123, art. 127 aliniatul (1), articolul 130 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și articolele 7, 14 și 21 aliniatul (1) din Protocolul nr. 4 privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene		RE 2025		4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026	246.31	117.29		
~~6~~	31993R3603	Regulamentul (CE) nr. 3603/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de precizare a definițiilor necesare aplicării interdicțiilor menționate la articolele 104 și 104b alineatul (1) din tratat				4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026				
7	31993R3604	Regulamentul (CE) nr. 3604/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de stabilire a definițiilor pentru aplicarea interdicției accesului privilegiat prevăzute la articolul 104a din tratat				4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026				
8	12016E123	Articolul 123 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene		RE 2023		5	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (particularități privind interdicția de finanțare a statului)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	246.31	117.29		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
1	32001L0086	Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor	AA, art. 27			1	Proiect de lege cu privire la implicarea salariaților în cadrul unor tipuri de societăți europene	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
2	32003L0072	Directiva 2003/72/CE a Consiliului din 22 iulie 2003 de completare a statutului societății cooperative europene	AA, art. 27			1	Proiect de lege cu privire la implicarea salariaților în cadrul unor tipuri de societăți europene	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
3	32009L0038	Directiva 2009/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind instituirea unui comitet european de întreprindere sau a unei proceduri de informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară (reformare)	AA			1	Proiect de lege cu privire la implicarea salariaților în cadrul unor tipuri de societăți europene	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
4	31994L0033	Directiva 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă				2	Proiect Hotarâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 541/2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului lucrărilor cu condiții de muncă grele, vătămătoare și/sau periculoase la care este interzisă aplicarea muncii persoanelor în vîrstă de pînă la 18 ani și a Normelor de solicitare maximă admise pentru persoanele în vîrstă de pînă la 18 ani la ridicarea și transportarea manuală a greutăților	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2025	129.02	129.02		
5	32019L1152	Directiva (UE) 2019/1152 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană	AA- Anexa III			3	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (în ceea ce privește unele forme atipice de muncă - Codul muncii)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MJ – Ministerul Justiției, ANSP –Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
6	32024L2831	Directiva (UE) 2024/2831 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul muncii pe platforme				4	Proiect de lege privind munca pe platforme digitale și modificarea unor acte normative (privind reglementarea activităților persoanelor care prestează munca pe platforme digitale, precum și securitatea și sănătatea în muncă, etc.)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	307.90	307.90		
7	32022L2041	Directiva 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană				5	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (salarii minime adecvate)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	122,09	122,09		
8	32008L0094	Directiva 2008/94/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului.				6	Proiect de lege privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
9	01996L0071	Directiva 96/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1996 privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii				7	Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (Codul muncii Nr. 154/2003, Codul contravențional Nr. 218/2008, Codul de executare Nr. 443/2004 și Legea Nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii) pentru reglementarea detașării lucrătorilor în cadrul de prestării de servicii	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
	01996L0071					8	Proiect de Hotărâre a Guvernului privind punerea în aplicare a cadrului normativ privind detașarea lucrătorilor în cadrul de prestării de servicii	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2026	129.02	129.02		
10	32014L0067	Directiva 2014/67/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind asigurarea respectării aplicării Directivei 96/71/CE privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”)				7	Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (Codul muncii Nr. 154/2003, Codul contravențional Nr. 218/2008, Codul de executare Nr. 443/2004 și Legea Nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii) pentru reglementarea detașării lucrătorilor în cadrul de prestării de servicii	Legea aprobată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
	32014L0067					8	Proiect de Hotărâre a Guvernului privind punerea în aplicare a cadrului normativ privind detașarea lucrătorilor în cadrul de prestării de servicii	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2026	122.00	122.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
11	32014L0112	Directiva 2014/112/UE a Consiliului din 19 decembrie 2014 de punere în aplicare a Acordului european privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru în transportul pe căi navigabile interioare, încheiat de „European Barge Union” (Uniunea Europeană a Navigației Interioare) (EBU), „European Skippers Organisation” (Uniunea Europeană a Marinarilor Fluviali) (ESO) și Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) Text cu relevanță pentru SEE	TCT, anexa 1.5			9	Proiect de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Regulamentului privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru în transportul pe căi navigabile interioare	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR-Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
12	31999L0063	Directiva 1999/63/CE a Consiliului din 21 iunie 1999 privind Acordul de organizare a timpului de lucru al navigatorilor, încheiat între Asociația Proprietarilor de Nave din Comunitatea Europeană (ECSA) și Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Transporturi din Uniunea Europeană (FST)	AA Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			10	Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.342/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind regimul de muncă al echipajului navei	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR-Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
13	32005L0047	Directiva 2005/47/CE a Consiliului din 18 iulie 2005 privind acordul dintre Comunitatea Căilor Ferate Europene (CER) și Federația Europeană a Lucrătorilor în Transporturi (ETF) asupra anumitor aspecte legate de condițiile de muncă ale lucrătorilor mobili care prestează servicii de interoperabilitate transfrontalieră în sectorul feroviar	TCT, anexa 1.2			11	Proiect de Hotărâre de Guvern privind reglementarea condițiilor de muncă și a drepturilor lucrătorilor mobili care prestează servicii de transport feroviar transfrontalier	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR-Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Octombrie	2026	117.29	117.29		
14	32022H2337	Recomandarea (UE) 2022/2337 a Comisiei din 28 noiembrie 2022 privind Lista europeană a bolilor profesionale				12	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 1282/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilire a diagnosticului de boală (intoxicație) profesională	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Noiembrie	2026	66.80	66.80		
15	31989L0391	Directiva Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE)	**AA Anexa III, L 260/162**	RE 2023		13	Proiect de lege pentru modificarea Legii securității și sănătății în muncă Nr. 186/2008 *(raportare)*	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Septembrie 2026	Octombrie	2026	122.09	122.09		
16	32004L0037	Directiva 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă [a șasea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE a Consiliului]	AA			14	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii Guvernului Nr.775/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind protecția sănătății lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
	32004L0037					15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
17	32000L0054	Directiva 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici la locul de muncă [a șaptea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
18	32006L0025	Directiva 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și de sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (radiații optice artificiale) [A nouăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
	32006L0025					16	Proiect de lege privind modificarea Codului contravențional (sancțiuni)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	77.00	77.00		
	32006L0025					17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
19	31998L0024	Directiva 98/24/CE a Consiliului din 7 aprilie 1998 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici la locul de muncă [a paisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]	AA			15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.08	66.80		
20	31993L0103	Directiva. 93/103/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă la bordul navelor de pescuit [a treisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva nr. 89/391/CEE]				18	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă la bordul navelor de pescuit	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	189.00	189.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
21	32017L0159	Directiva (UE) 2017/159 a Consiliului din 19 decembrie 2016 de punere în aplicare a Acordului referitor la punerea în aplicare a Convenției din 2007 a Organizației Internaționale a Muncii privind munca în domeniul pescuitului încheiat la 21 mai 2012 între Confederația Generală a Cooperativelor Agricole din Uniunea Europeană (COGECA), Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) și Asociația Organizațiilor Naționale ale Întreprinderilor de Pescuit din Uniunea Europeană („Europêche") (Text cu relevanță pentru SEE.)				19	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea normelor de reglementare privind munca în domeniul pescuitului	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii, CNAS – Casa Națională de Asigurări Sociale, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	189.00	189.00		
22	31992L0029	Directiva 92/29/CEE a Consiliului din 31 martie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru promovarea unei mai bune asistențe medicale la bordul navelor	AA Anexa III L 260/165	RE 2023		20	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru promovarea unei mai bune asistențe medicale la bordul navelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală		Octombrie	2026	189.00	189.00		
23	32011R0349	REGULAMENTUL (UE) NR. 349/2011 AL COMISIEI din 11 aprilie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare referitoare la sănătatea publică, precum și la sănătatea și siguranța la locul de muncă în ceea ce privește accidentele de muncă	-	RE 2023		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului cu privire la cercetarea accidentelor de muncă Nr. 1361/2005	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2025	122.09	122.09		
24	32009L0148	Directiva 2009/148/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă	AA			22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 244/2013 privind aprobarea Cerințelor minime pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
	32009L0148					15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
	32009L0148					16	Proiect de lege privind modificarea Codului contravențional (sancțiuni)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
25	32002L0044	Directiva 2002/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de agenți fizici (vibrații) [a șaisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
26	32010L0032	Directiva 2010/32/UE a Consiliului din 10 mai 2010 de punere în aplicare a Acordului-cadru privind prevenirea rănilor provocate de obiecte ascuțite în sectorul spitalicesc și în cel al asistenței medicale, încheiat între HOSPEEM și EPSU				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
	32010L0032					16	Proiect de lege privind modificarea Codului contravențional (sancțiuni)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății		Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
27	32017L0164	Directiva (UE) 2017/164 a Comisiei din 31 ianuarie 2017 de stabilire a unei a patra liste de valori-limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivelor 91/322/CEE, 2000/39/CE și 2009/161/UE ale Comisiei				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
28	32019L1831	Directiva (UE) 2019/1831 a Comisiei din 24 octombrie 2019 de stabilire a unei a cincea liste de valori limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivei 2000/39/CE a Comisiei				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
29	32003L0010	Directiva 2003/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (zgomot) [a șaptesprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
30	32013L0035	Directiva 2013/35/UE 2013/35/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele minime de sănătate și securitate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (câmpuri electromagnetice) [a douăzecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] și de abrogare a Directivei 2004/40/CE				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
31	52023DC0040	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Consolidarea dialogului social în Uniunea Europeană prin valorificarea întregului său potențial de gestionare a tranzițiilor echitabile		RE 2025		23	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (privind consolidarea dialogului social)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
32	32023H01389	RECOMANDARE A CONSILIULUI din 12 iunie 2023 privind consolidarea dialogului social în Uniunea Europeană (C/2023/1389)				23	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (privind consolidarea dialogului social)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MF – Ministerul Finanțelor, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
33	31999L0070	Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP				24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
34	31997L0081	Directiva 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCIPE, CEIP și CES				24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
35	32023D2528	Decizia (UE) 2023/2528 a Consiliului din 9 octombrie 2023 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre				25	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național de ocupare a forței de muncă pentru anii 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Decembrie	2026	189.00	189.00		
36	32016H0220 (01)	RECOMANDAREA CONSILIULUI din 15 februarie 2016 privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă (2016/C 67/01)				26	Proiect de Ordin privind procedura de lucru cu șomerii de lungă durată	Ordin emis	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă			Mai	2026	67.00	67.00		
37	32020H1104 (01)	RECOMANDAREA CONSILIULUI din 30 octombrie 2020 privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanției pentru tineret" și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret (2020/C 372/01)				25	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național de ocupare a forței de muncă pentru anii 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Decembrie	2026	189.00	189.00		
	32020H1104 (01)			RE 2023, RE 2024, RE 2025		27	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Conceptului de dezvoltare a Sistemului Informațional al ANOFM	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Noiembrie	2026	208.00	208.00		
38	32008H0867	RECOMANDAREA COMISIEI din 3 octombrie 2008 privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii				25	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național de ocupare a forței de muncă pentru anii 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Decembrie	2026	189.00	189.00		
39	32021H1004	RECOMANDAREA (UE) 2021/1004 A CONSILIULUI din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii	AA - art. 137 și 138			28	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 347/2022 cu privire la aprobarea Programului Național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	189.07	189.07		
40	32010L0041	Directiva 2010/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 iulie 2010 privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femeile care desfășoară o activitate independentă și de abrogare a Directivei 86/613/CEE a Consiliului		RE 2025		29	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femeile care desfășoară o activitate independentă)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	207.99	207.99		
41	31992L0085	DIRECTIVA 92/85/CEE A CONSILIULUI din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează [a zecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				30	Proiect de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr.1408/2016 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru protecția salariatelor gravide, care au născut de curând sau care alaptează	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Septembrie	2026	129.00	129.00		
	31992L0085					31	Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (în ceea ce privește unele forme de protecție suplimentară a femeilor gravide (Codul muncii)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
42	32023L0970	Directiva (UE) 2023/970 de consolidare a aplicării principiului egalității de remunerare pentru muncă egală sau muncă de valoare egală între bărbați și femei prin transparență salarială și mecanisme de aplicare		RE 2025		32	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (pentru asigurarea egalității de remunerare prin transparență salarială)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, MJ – Ministerul Justiției, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Consiliul pentru egalitate, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.09	122.09		
43	32022L2381	Directiva 2022/2381 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 noiembrie 2022 privind consolidarea echilibrului de gen în rândul administratorilor societăților cotate la bursă și măsuri conexe		RE 2025		33	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea echilibrului de gen în rândul administratorilor societăților cotate la bursă și măsuri conexe)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	207.99	207.99		
44	31979L0007	Directiva 79/7/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1978 privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale	AA – Anexa III	RE 2025		34	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Noiembrie 2025	Decembrie	2025	207.99	207.99		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
45	32014H0124	Recomandarea 2014/124/UE a Comisiei privind consolidarea principiului egalității de remunerare între bărbați și femei prin transparență				32	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (pentru asigurarea egalității de remunerare prin transparență salarială)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MJ – Ministerul Justiției, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Consiliul pentru egalitate, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	73.54	73.54		
46	32003L0088	Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru	ANEXA III - L 260/161	RE 2025		3	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (în ceea ce privește unele forme atipice de muncă - Codul muncii)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MJ – Ministerul Justiției, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
47	32002L0014	Directiva 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană	AA			24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
48	32001L0023	DIRECTIVA 2001/23/CE A CONSILIULUI din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități.	AA			24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM- Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
49	31998L0059	Directiva 98/59/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective	AA			24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
50	32000L0078	Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă		RE 2025		35	Proiect de Lege privind modificarea Codului muncii (consolidarea principiului nediscriminării în raporturile de muncă)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, Consiliul pentru egalitate, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
51	32000L0043	Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică		RE 2025		35	Proiect de Lege privind modificarea Codului muncii (consolidarea principiului nediscriminării în raporturile de muncă)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, Consiliul pentru egalitate, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
52	31990L0269	Directiva Consiliului din 29 mai 1990 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători și, în special, de producere a unor afecțiuni dorso-lombare [a patra directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (90/269/CEE)	AA	RE 2023		36	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii Guvernului Nr. 584/20165 privind Cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători, în special de producere a unor afecțiuni dorso-lombare	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii		Decembrie	2026	122.00	122.00		
53	31992L0057	Directiva 92/57/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate care se aplică pe șantierele temporare sau mobile [a opta directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]	AA	RE 2023		37	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 80/2016 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2026	122092.00	122092.00		
54	32009L0104	Directiva Parlamentului European și Consiliului 2009/104/CE din 16 septembrie 2009 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă				38	Proiect de Ordin al Ministerului Muncii și Protecției Sociale pentru aprobarea Instrucțiuni de verificare a echipamentelor de muncă, a cărui securitate depinde de condițiile de instalare	Ordin emis	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	117.29	117.29		
55	31992L0091	Directiva 92/91/CEE a Consiliului din 3 noiembrie 1992 privind cerințele minime de îmbunătățire a protecției securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă de foraj [a unsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				39	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului 151/2019 privind aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă în industria extractivă prin lucrări miniere de suprafață sau subterane și în industria extractivă de foraj	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	122.00	122,00		
56	31992L0104	Directiva 92/104/CEE a Consiliului din 3 decembrie 1992 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea securității și protecției sănătății lucrătorilor din industria extractivă de suprafață și în subteran [a douăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				39	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului 151/2019 privind aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă în industria extractivă prin lucrări miniere de suprafață sau subterane și în industria extractivă de foraj	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	122.00	122.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
57	31989L0656	Directiva Consiliului nr. 89/656 din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă [a treia directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				40	Proiect de modificare a Ordinului 40/2001 pentru elaborarea și realizarea măsurilor de protecție a muncii	Ordin modificat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	117.29	117.29		
58	31991L0383	Directiva 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporară				41	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
59	31999L0092	Directiva 1999/92/CEa Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1999 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive [a cincisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				42	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea a Hotarîrii Guvernului Nr. 12/2022 cu privire la aprobarea Cerințelor minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	122.00	122.00		
60	32019L1158	Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului		RE 2025		43	Proiect de lege pentru modificare a unor acte normative (în ceea ce privește echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
61	32023H01344	Recomandarea Consiliului din 27 noiembrie 2023 privind dezvoltarea condițiilor-cadru ale economiei sociale				44	Proiect de lege de modificare a Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi	Lege adoptată	MDED- Ministerul Dezvoltării economice și Digitalizării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
62	52021DC0778	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Construirea unei economii în serviciul cetățenilor: un plan de acțiune pentru economia socială				44	Proiect de lege de modificare a Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi	Lege adoptată	MDED- Ministerul Dezvoltării economice și Digitalizării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
63	32022H1215(01)	RECOMANDAREA CONSILIULUI din 8 decembrie 2022 privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	45	Proiecte de Hotărâri de Guvern pentru aprobarea Regulamentelor de organizare și funcționare a 32 servicii sociale și a Standardelor minime de calitate	Hotărâri de Guvern adoptate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2025	208.00	208.00		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	46	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CS – Cancelaria de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	208.00	208.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 20 – Politica industrială și antreprenorială																	
1	32011L0007	Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (reformare) Text cu relevanță pentru SEE		RE 2025		1	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 66/2025 privind combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată în temeiul contractelor încheiate între profesioniști sau între profesioniști și autoritățile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.9	207.9		
	32011L0007					2	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea modelului de raportare și monitorizare a plăților întârziate	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției, MF – Ministerul Finanțelor, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	189.1	189.1		
2	32003H0361	Recomandarea Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (Text cu relevanță pentru SEE) [notificată cu numărul C(2003) 1422)		RE 2023, RE 2024		3	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.9	207.9		
3	32025H1099	Recomandarea (UE) 2025/1099 a Comisiei din 21 mai 2025 privind definiția întreprinderilor mici cu capitalizare medie				3	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
4	32024R1252	Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE)				4	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 646/2010 cu privire la aprobarea listei substanțelor minerale utile de importanță națională.	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32024R1252						Proiect de Lege privind investițiile	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MM – Ministerul Mediului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.9	207.9		
	32024R1252					5	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32024R1252					6	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii Guvernului nr.439/2023 cu privire la organizarea și funcționarea IP Agenția de Investiții	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CS – Cancelaria de Stat		Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32024R1252					7	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr.162/2023 cu privire la supravegherea pieței și conformitatea produselor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.0	129.0		
5	link	Calea de tranziție pentru turism				8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea și promovarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism - 2029”	Hotărâre aprobată	MC – Ministerul Culturii	ADR – Agenția de Dezvoltare Regională, AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, APL – Administrația Publică Locală, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MM – Ministerul Mediului, ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, ONDRL – Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, Oficiul Național al Turismului		Decembrie	2025	110.0	110.0		
6	32013R0346	Regulamentul (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind fondurile europene de antreprenoriat social Text cu relevanță pentru SEE				9	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor europene de antreprenoriat social	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2026	189.1	189.1		
7	32019R0819	Regulamentul delegat (UE) 2019/819 al Comisiei din 1 februarie 2019 de completare a Regulamentului (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conflictele de interese, măsurarea impactului social și informarea investitorilor în domeniul fondurilor europene de antreprenoriat social (Text cu relevanță pentru SEE.)				9	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor europene de antreprenoriat social	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2026				
8	31986Y1231(02)	Rezoluția Consiliului din 22 decembrie 1986 privind o mai bună distribuție sezonieră și geografică a turismului				10	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea și funcționarea Organizațiilor de Management al Destinațiilor	Hotărâre aprobată	MC – Ministerul Culturii	APL – Administrația Publică Locală, MF – Ministerul Finanțelor, "AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru"		Decembrie	2026	95.0	95.0		
				RE 2023, RE 2024		11	Proiect de Lege pentru îmbunătățirea cadrului legal privind administrarea și deetatizarea proprietății publice prin includerea prevederilor privind neadmiterea companiilor sau persoanelor corupte și frauduloase în cadrul proceselor de privatizare/înstrăinare/valorificare a proprietății publice (Planul de acțiuni pentru deoligarhizare)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Februarie 2026	Martie	2026	208.0	208.0		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	12	Proiect de Lege cu privire la modificare a Legii nr. 160/2011 cu privire la reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; alte legi care reglementează acte permisive (a doua etapă)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	13	Proiect de acte normative cu privire la modificarea unor acte normative (set de măsuri elaborate în scopul eliminării reglementărilor în domeniul activității mediului de afaceri identificate în baza cartografierii reglementărilor) (a doua etapă)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208,0		
					GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de sprijin "A doua șansă pentru IMM-uri"	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2026	189.1	189.1		
					GP - Planul de creștere economică	15	Proiecte de Hotărâri de Guvern privind înființarea Platformelor Industriale Multifuncționale	4 Hotărâri aprobate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	756.4	756.4		
9	32024R1028	Regulamentul (UE) 2024/1028 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt				16	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la colectarea și schimbul de date privind serviciile de închiriere pe termen scurt	Hotărâre aprobată	MC – Ministerul Culturii	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, "AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru"		Decembrie	2026	189.1	189.1		
						17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului privind utilizarea durabilă a resurselor minerale	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului			Iunie	2026	190.0	190.0		
						18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemul informațional de trasabilitate a substanțelor minerale utile extrase.	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului			Iunie	2026	190.0	190.0		
10	52020DC0103	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și social european și Comitetul Regiunilor O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală				19	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 653/2023 de aprobare a Programului național de promovare a antreprenoriatului și creștere a competitivității pentru perioada 2023-2027 (Programul PACC 2027) pentru aprobarea Planului de acțiune pentru perioada 2026-2027.	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2025	117.3	117.3		
			AA			20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de armonizare a documentelor normative naționale în domeniul construcțiilor cu legislația și standardele europene pentru perioada 2026-2030	Hotărâre aprobată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN(doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 25 Știință și cercetare																	
1	32021R0695	Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013		RE 2025		1	Proiect de Ordin al Ministrului privind adoptarea Regulamentului privind Știința deschisă.	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025	100		100	
	32021R0695			RE 2025		2	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025	100		100	
	32021R0695			RE 2023, RE 2024		3	Proiect Ordin al Ministrului privind aprobarea Foii de parcurs privind egalitatea de gen în domeniile cercetării și inovării	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	100		100	
2	32021R0819	Regulamentul (UE) 2021/819 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 privind Institutul European de Inovare și Tehnologie (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Iunie	2026	100		100	
	32021R0819			RE 2025		5	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului-cadru privind activitatea Oficiilor de transfer tehnologic	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Martie	2026	100		100	
3	32009R0723	Regulamentul (CE) nr. 723/2009 al Consiliului din 25 iunie 2009 privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
	32009R0723			RE 2023, RE 2024		6	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului sistemului informațional e-Cercetare	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	189.1	189.1		
4	32021R2085	Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului din 19 noiembrie 2021 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 219/2007, (UE) nr. 557/2014, (UE) nr. 558/2014, (UE) nr. 559/2014, (UE) nr. 560/2014, (UE) nr. 561/2014 și (UE) nr. 642/2014		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
5	32021D0764	Decizia (UE) 2021/764 a Consiliului din 10 mai 2021 de instituire a programului specific de implementare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Deciziei 2013/743/UE (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		2	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
6	Link	Pactul pentru cercetare și inovare în Europa: Concluziile Consiliului privind viitoarea guvernanță a Spațiului European de Cercetare, 14126/21 din 19 noiembrie 2021		RE 2023, RE 2024		2	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
7	52021DC0252	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR privind Abordarea globală a cercetării și a inovării: Strategia Europei privind cooperarea internațională într-o lume în schimbare		RE 2024		1	Proiect de Ordin al Ministrului privind adoptarea Regulamentului privind Știința deschisă.	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
8	31999Y0716(01)	Rezoluția Consiliului din 20 mai 1999 privind femeile și știința		RE 2023, RE 2024		3	Proiect Ordin al Ministrului privind aprobarea Foii de parcurs privind egalitatea de gen în domeniile cercetării și inovării	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
9	32017D0995	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/995 a Comisiei din 9 iunie 2017 de instituire a Consorțiului de arhive europene de date privind științele sociale – consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (CESSDA ERIC) [notificată cu numărul C(2017) 3870]		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN(doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 25 Știință și cercetare																	
10	32003G1125(01)	Hotărârea Consiliului din 10 noiembrie 2003 privind profesia și cariera de cercetători din Spațiul European de Cercetare (ERA)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
11	32014D0392	2014/392/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 24 iunie 2014 privind instituirea Consorțiului pentru o infrastructură central-europeană de cercetare (CERIC-ERIC)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
12	32021D0820	Decizia (UE) 2021/820 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2021 privind Agenda strategică de inovare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT) 2021-2027: stimularea talentului și a capacității de inovare a Europei și de abrogare a Deciziei nr. 1312/2013/UE (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
13	Link	Codul european de conduită pentru integritatea cercetării		RE 2025		7	Proiect de Hotărâre de Guvern privind etica în cercetare și integritatea științifică	Hotărâre de guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare		Septembrie	2026	189. 1	189.1		
14	32000Y0719(01)	Rezoluția Consiliului din 15 iunie 2000 privind instituirea unui spațiu european de cercetare și inovare				2	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
15	32001G1221(01)	Rezoluția Consiliului privind consolidarea strategiei de mobilitate în cadrul Spațiului European de Cercetare (SER)				2	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
16	32018D0499	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/499 a Comisiei din 20 martie 2018 de instituire a Consorțiului european pentru infrastructura europeană de cercetare în domeniul biologiei chimice (EU-OPENSCREEN ERIC) [notificată cu numărul C(2018) 1482] (Text cu relevanță pentru SEE.)				4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
17	32015D2097	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2097 a Comisiei din 26 octombrie 2015 privind înființarea Sistemului integrat de observare a carbonului Consorțiul european pentru infrastructura de cercetare (ICOS ERIC) (Text cu relevanță pentru SEE)				4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
18	32012D0136	2012/136/UE: Decizia Comisiei din 29 februarie 2012 de înființare a Infrastructurii comune pentru resurse lingvistice și tehnologie sub forma unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (CLARIN ERIC) [notificată cu numărul C(2012) 1018]				4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
19	32014D0923	2014/923/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 decembrie 2014 privind înființarea Institutului comun pentru interferometrie cu bază foarte lungă ca și consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (JIV-ERIC)				4	Proiect de Ordin al Ministrului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
1	32021G1210(01)	Rezoluția Consiliului privind structura de guvernanță a Cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a Spațiului european al educației (2021-2030) 2021/C 497/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	189.08	189.08		
				RE 2025		2	Proiect de Lege pentru modificarea Codului Educației al Republicii Moldova nr.152/2014	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Februarie 2026	Aprilie	2026	200.00	200.00		
2	32021G0226(01)	Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030) 2021/C 66/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
	32021G0226(01)		AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	28932.52	180.00	28725.52	
3	52022DC0700	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic Și Social European și Comitetul Regiunilor Privind Progresele Înregistrate În Direcția Realizării Spațiului European al Educației	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025				
4	32022H0627(01)	Recomandare a Consiliului din 16 iunie 2022 privind învățarea pentru tranziția verde și dezvoltarea durabilă 2022/C 243/01 (Text cu relevanță pentru SEE)	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
5	32024H03364	Recomandarea Consiliului din 13 mai 2024 „Europa în mișcare” – oportunități de mobilitate pentru învățare pentru toată lumea	AA			4	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Programului de internaționalizare a învățământului superior pentru anii 2026-2028	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	76.00	76.00		
	32024H03364		AA			5	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 56/2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	189.00	189.00		
	32024H03364		AA			6	Proiect Hotărâre de Guvern pentru majorarea burselor în cadrul Programului de mobilitate CEEPUS IV	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	189.00	189.00		
6	32008G1216(01)	Hotărârea Consiliului din 21 noiembrie 2008 privind o strategie europeană pentru multilingvism	AA		RoL	7	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului național de învățare a limbii române pentru anii 2026-2029	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2025	200.00	200.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
7	32007G1212(01)	Hotărârea Consiliului din 15 noiembrie 2007 privind educația și formarea ca un motor cheie al Strategiei de la Lisabona	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
8	32019H0605(02)	Recomandarea Consiliului din 22 mai 2019 privind o abordare globală a predării și învățării limbilor	AA		RoL	7	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului național de învățare a limbii române pentru anii 2026-2029	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2025				
9	52020DC0624	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Planul de acțiune pentru educația digitală 2021-2027 Resetarea educației și formării pentru era digitală	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
	52020DC0624		AA			8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional e-admitere în învățământul general și a Regulamentului privind modul de funcționare și utilizare a sistemului	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.00	189.00		
	52020DC0624		AA			9	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului privind Sistemul Informațional de Management al Datelor în Domeniul Educației Incluzive (SIMDDEI)	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2025	189.00	189.00		
10	52020XG1201(02)	Concluziile Consiliului privind educația digitală în societățile cunoașterii din Europa 2020/C 415/10	AA			10	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la dezvoltarea Conceptului Sistemului Informațional Platforma națională de resurse deschise în educație	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2025	117.29	117.29		
11	52022XG1209(01)	Concluziile Consiliului privind sprijinirea stării de bine în educația digitală	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
12	42014Y0614(03)	Recomandarea Consiliului cu privire la factorii cheie pentru educația și formarea digitală de succes	AA			10	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la dezvoltarea Conceptului Sistemului Informațional Platforma națională de resurse deschise în educație	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2025				
13	32024H01030	Recomandarea Consiliului din 23 noiembrie 2023 privind îmbunătățirea ofertei de competențe digitale în educație și formare	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
14	32021H1004	Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii	AA	RE 2025		11	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev în instituțiile de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.08	189.08		
15	32018H0604(01)	Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
16	32021H1214(01)	Recomandare a Consiliului din 29 noiembrie 2021 privind abordările bazate pe învățarea mixtă pentru un învățământ primar și secundar de înaltă calitate și incluziv 2021/C 504/03	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
17	32022H1209(01)	Recomandarea Consiliului din 28 noiembrie 2022 privind căile către succesul școlar și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 28 iunie 2011 privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii (Text cu relevanță pentru SEE) 2022/C 469/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
18	52023XG01337	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre privind o abordare cuprinzătoare a sănătății mintale a tinerilor în Uniunea Europeană	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
19	52022XG0421(01)	Concluziile Consiliului privind sporirea mobilității cadrelor didactice și a formatorilor, în special a mobilității europene, în timpul educației și formării lor inițiale și continue 2022/C 167/02	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
20	52015XG1215(03)	Concluziile Consiliului privind echitatea și incluziunea în educație și formare în vederea promovării succesului educațional pentru toți 2021/C 221/02	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026				
	52015XG1215(03)			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	12	Proiect de Ordin al ministrului privind aprobarea Metodologiei de implementare a educației incluzive în IPT	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	60.00	60.00		
21	LINK	Concluziile Consiliului privind rolul transformator al educației pentru dezvoltare durabilă și cetățenia globală ca instrument instrumental pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)	AA			13	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Conceptului de educație pentru dezvoltare durabilă	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	26.00	26.00		
22	52022XG0421(02)	Concluziile Consiliului privind o strategie europeană de capacitare a instituțiilor de învățământ superior pentru viitorul Europei 2022/C 167/03	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
23	52023XG0526(03)	Concluziile Consiliului privind măsurile suplimentare necesare pentru ca recunoașterea reciprocă automată în domeniul educației și al formării să devină o realitate 2023/C 185/10		RE 2025		14	Proiect Hotărâre de Guvern pentru actualizarea metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditarii programelor de studii prin integrarea principiului integrității	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare		Martie	2026	189.01	189.01		
24	32017H1209(01)	Recomandarea Consiliului din 20 noiembrie 2017 privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților (Text cu relevanță pentru SEE.	AA			15	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 681/2025 privind completarea SIMIS cu componenta de urmărire a traseului educațional al absolvenților.	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Octombrie	2026	189.00	189.00		
25	32018H1210(01)	Recomandarea Consiliului din 26 noiembrie 2018 privind promovarea recunoașterii reciproce automate a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior și a celor dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare, precum și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate	AA			16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de recunoaștere și echivalare a actelor de studii și calificărilor obținute în diferite contexte	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Martie	2026	189.00	189.00		
26	32021D1877	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1877 a Comisiei din 22 octombrie 2021 privind cadrul de măsuri de incluziune pentru programele Erasmus+ și Corpul european de solidaritate 2021-2027 (Text cu relevanță pentru SEE)	AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 504/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la studiile străinilor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Martie	2026	189. 00	189.00		
27	link	Comunicarea Comisiei privind Strategia Europeană pentru universități (internaționalizare)	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
28	31977L0486	Directiva Consiliului din 25 iulie 1977 privind educația copiilor lucrătorilor migranți	AA			18	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Regulamentului de organizare și desfășurare a admiterii la programele de formare profesională tehnică	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Iulie	2026	170.00	170.00		
29	32004L0038	Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEEText cu relevanță pentru SEE. ARTICOLUL 24	AA			17	Proiect Hotărâre Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 504/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la studiile străinilor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Martie	2026				
30	52023XG01419	Concluzii ale Consiliului privind contribuția educației și a formării la consolidarea valorilor europene comune și a cetățeniei democratice	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
31	32018H0607(01)	Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării				3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
32	32018D0646	Decizia (UE) 2018/646 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 aprilie 2018 privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru aptitudini și calificări (Europass) și de abrogare a Deciziei nr. 2241/2004/CE (Text cu relevanță pentru SEE.) EMPL	AA			19	Proiecte de Ordine ale ministrului pentru promovarea instrumentelor Europass	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	200.00	200.00		
33	32021G1214(01)	Rezoluție a Consiliului privind un nou plan european pentru învățarea în rândul adulților (2021-2030) 2021/C 504/02	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
34	42008X1213(02)	Rezoluție a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului din 21 noiembrie 2008 privind o mai bună integrare a orientării de-a lungul vieții în strategiile de învățare de-a lungul vieții	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
35	32020H1202(01)	Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență 2020/C 417/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
36	32016H1224(01)	Recomandarea Consiliului din 19 decembrie 2016 privind parcursurile de actualizare a competențelor: noi oportunități pentru adulți	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
37	32012H1222(01)	Recomandarea Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării non-formale și informale	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
38	32006H0962	Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
39	52020DC0274	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
40	52025DC0088	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Planul de acțiune privind competențele de bază		RE 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
41	32025H03006	Recomandarea Consiliului din 12 mai 2025 privind un sistem european de asigurare a calității și de recunoaștere în învățământul superior		RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de recunoaștere și echivalare a actelor de studii și calificărilor obținute în diferite contexte	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Martie	2026				
	32025H03006			RE 2025		20	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 343/2020 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
42	32025G02939	Rezoluție a Consiliului privind o etichetă de diplomă europeană comună și etapele următoare către o posibilă diplomă europeană comună: stimularea competitivității Europei și a atractivității învățământului superior european		RE 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
43	52025XG02796	Concluziile Consiliului privind practicile incluzive, centrate pe elev, în educația și îngrijirea timpurie și în educația școlară		RE 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
44	42023Y0526(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind rezultatele celui de al nouălea ciclu al dialogului UE cu tinerii 2023/C 185/04		RE 2024		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	189.00	189.90		
45	42023Y0526(02)	Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind revizuirea Planului de lucru pentru Strategia UE pentru tineret pe perioada 2022-2024 2023/C 185/05		RE 2024		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
46	42021Y1214(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind rezultatele celui de al optulea ciclu al dialogului UE cu tinerii 2021/C 504/01		RE 2024		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
47	LINK	Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind punerea în aplicare a Strategiei UE pentru tineret (2019-2021)	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
48	42020Y1201(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind cadrul pentru instituirea unui program european pentru activitățile pentru tineret 2020/C 415/01	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
49	42019Y0605(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților statelor membre reuniți în cadrul Consiliului de stabilire a orientărilor privind guvernanța Dialogului UE cu tinerii – Strategia Uniunii Europene pentru tineret pe perioada 2019-2027	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
50	42018Y1218(01)	Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind un cadru pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului: Strategia Uniunii Europene pentru tineret pe perioada 2019-2027	AA	RE 2024, RE 2023		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
51	42006X0720(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind recunoașterea valorii învățării non-formale și informale în domeniul tineretului european	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025	189.00	189.00		
52	32022H0411(01)	Recomandarea Consiliului din 5 aprilie 2022 privind mobilitatea tinerilor voluntari în Uniunea Europeană (Text cu relevanță pentru SEE) 2022/C 157/01	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
53	32011H0707(01)	Recomandarea Consiliului din 28 iunie 2011 – Tineretul în mișcare – promovarea mobilității tinerilor în scop educațional	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
54	52023XG01362	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind femeile și egalitatea în domeniul sportului	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	189.00	189.00		
55	52022XG1228(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind infrastructuri sportive durabile și accesibile 2022/C 494/01	AA			24	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Sistemului Informațional de Management al Datelor din domeniul Sport.	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.00	189.00		
56	LINK	Concluziile Consiliului privind necesitatea de a preveni și de a contracara utilizarea obiectelor pirotehnice în zonele de spectatori ale stadioanelor de fotbal și ale altor locuri de sport	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
57	32012H1222(01)	Recomandarea Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării non-formale și informale	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
58	LINK	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, intitulate „Sportul și activitatea fizică, o pârghie promițătoare pentru transformarea comportamentului în favoarea dezvoltării durabile" 2022/C 170/01	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
59	LINK	Concluziile Consiliului privind violența legată de sport – Concluziile Consiliului (7 iunie 2021)	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
60	52021XG0604(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind inovarea în sport 2021/C 212/02	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
61	52020XG1204(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind promovarea cooperării transsectoriale spre folosul sportului și al activității fizice în cadrul societății 2020/C 419/08	AA	RE 2024		23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
62	52020XG0629(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind impactul pandemiei de COVID-19 și redresarea sectorului sportului 2020/C 214 I/01	AA			25	Proiect de Ordin al ministrului cu privire la organizarea și funcționarea cluburilor sportive	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	43.00	43.00		
	52020XG0629(01)		AA			26	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Regulamentului de activitate a federațiilor sportive naționale	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	189.00	189.00		
63	52020XG0611(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind capacitarea antrenorilor prin sporirea oportunităților de a dobândi aptitudini și competențe 2020/C 196/01	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotarâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
64	52019XG1211(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind combaterea corupției în sport 2019/C 416/03	AA			26	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Regulamentului de activitate a federațiilor sportive naționale	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRI I	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
65	LINK	Concluziile Consiliului (22 noiembrie 2016) Diplomație sportivă	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
66	42021Y1213(01)	Rezoluție a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, cu privire la caracteristicile esențiale ale modelului european în domeniul sportului 2021/C 501/01	AA			26	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Regulamentului de activitate a federațiilor sportive naționale	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
67	42020Y1204(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind Planul de lucru al Uniunii Europene pentru sport (1 ianuarie 2021-30 iunie 2024) 2020/C 419/01	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
68	42017Y0615(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind Planul de lucru al Uniunii Europene pentru sport (1 iulie 2017-31 decembrie 2020)	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
69	42014Y0614(03)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, din 21 mai 2014 privind Planul de lucru al Uniunii Europene pentru sport (2014-2017)	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
70	42011Y0601(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind un plan de lucru european pentru sport pentru perioada 2011-2014	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
71	52025XG02987	Concluzii ale Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind o abordare integrată a sportului și a activității fizice în contextul educației	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
72	Link	Convenția UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale	AA, ANEXA XIV	RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025	289.21			
73	32022G1207(01)	Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
	32022G1207(01)			RE 2023, RE 2025		28	Proiect de Lege privind aderarea la Fondul cultural european „Eurimages”	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Ianuarie 2026	Martie	2026	73.54	73.54		
	32022G1207(01)			RE 2023, RE 2025		29	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire și plată a subvențiilor din bugetul de stat pentru teatrele, circurile și organizațiile concertistice de drept public	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025	189.09	189.09		
	32022G1207(01)					30	Proiect de Ordin al Ministrului cu privire la aprobarea Registrului artiștilor liber – profesioniști	Ordin aprobat	MC – Ministerul Culturii			Noiembrie	2026	30,6	30,6		
	32022G1207(01)			RE 2023		31	Proiect de Hotărâre de Guvern privind procedurile de acordare a indemnizațiilor de merit și Regulamentul de funcționare a Comisiei Naționale pentru acordarea indemnizației de merit	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2026	181.60	181.60		
	32022G1207(01)			RE 2023, RE 2025		32	Proiect de lege privind protejarea monumentelor istorice	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Ianuarie 2026	Martie	2026	189.08	189.08		
74	42019Y1206(01)	Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a Reprezentanților Guvernelor Statelor Membre reuniți în cadrul Consiliului privind Dimensiunea Culturală a Dezvoltării Durabile (2019/C 410/01)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
75	52020XG0605(01)	Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural 2020/C 186/01		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
76	13097/20	Concluziile Consiliului privind egalitatea de gen în domeniul culturii		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
77	52021XG0602(01)	Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative (2021/C 209/03)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
78	52021XG1213(03)	Concluziile Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european 2021/C 501 1/03		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
79	52021XG1213(03)			RE 2023, RE 2025		33	Proiect de lege privind crearea Fondului național al patrimoniului cultural	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Octombrie 2026	Decembrie	2026	ND			
	52021XG1213(03)			RE 2023, RE 2025		34	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Institutului Patrimoniului Cultural	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Martie	2026	189.09	189.09		
	52021XG1213(03)			RE 2023, RE 2025		35	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025	189.09	189.09		
	52021XG1213(03)					36	Proiect de Ordin privind procedura de furnizare a informațiilor de interes public deținute de către Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor	Ordin aprobat	AIRM - Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor			Decembrie	2025	35,5	35,5		
80	52022XG0413(01)	Concluziile Consiliului privind elaborarea unei strategii europene pentru ecosistemul industriilor culturale și creative 2022/C 160/06		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
81	52014DC0477	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Spre o abordare integrată a patrimoniului cultural european		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
82	52016JC0029	Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu. Către o strategie pentru relațiile culturale internaționale		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
83	52018DC0267	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. O nouă agendă europeană pentru cultură COM/2018/267		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
84	52021IP0430	Rezoluția Parlamentului European din 20 octombrie 2021 referitoare la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE (2020/2261(INI))		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
85	2021/2057(INI)	Raportul Parlamentului European privind rolul culturii, educației, media și sportului în combaterea rasismului 2021/2057(INI)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
86	32010H0238	Recomandarea Comisiei din 26 aprilie 2010 privind inițiativa de programare în comun a cercetării Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa (2010/238/UE)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
87	32006D0515	Decizia Consiliului din 18 mai 2006 privind încheierea Convenției pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (2006/515/CE)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
	32006D0515			RE 2023, RE 2025		37	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 846/2015 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 116/2014 cinematografiei (Regulamentul de finanțare al Fondului cinematografiei)	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Februarie	2026	129.02	129.02		
88	32002G0205(02)	Rezoluția Consiliului din 21 ianuarie 2002 privind rolul culturii în dezvoltarea Uniunii Europene (2002/C 32/02)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
89	31997Y0205(01)	Rezoluția Consiliului din 20 ianuarie 1997 privind integrarea aspectelor culturale în acțiunile Comunității (97/C 36/04)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
90	Link	Raportul OMC „Statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi", 2023		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
	Link			RE 2023		38	Proiect de Lege privind Statutul omului de creație	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Ianuarie 2026	Martie	2026	90.60	90.60		
91	Link	Rezoluția Consiliului și a Miniștrilor responsabili de Afaceri Culturale, reuniți în cadrul Consiliului, din 18 decembrie 1984, privind utilizarea sporită a Fondului Social European pentru lucrătorii culturali (85/C2/02)		RE 2023		39	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 392/2024 cu referire la aprobarea Regulamentul cu privire la modul de calcul, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea tinerilor specialiști din domeniul culturii	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Ianuarie	2026	18.16	18.16		
92	Link	Rezoluția Consiliului din 21 ianuarie 2002 privind cultura și societatea cunoașterii (2002/C 32/01)		RE 2023		40	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea programelor de susținere a domeniilor arte, educație prin artă, studii și analize, inclusiv a activităților de formare profesională continuă din domeniul culturii (Fondul național al culturii)	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Ianuarie	2026	36.24	36.24		
93	Link	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de Acțiuni al UE împotriva traficului de bunuri culturale	AA			41	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile.	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii	SECBCM - Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile		Martie	2026	190,00	190,00		
94	Link	Rezoluția Miniștrilor responsabili de Afaceri Culturale, reuniți în cadrul Consiliului din 17 februarie 1986 privind instituirea rutelor culturale transnaționale (86/C 44/02)	AA			42	Proiect de Ordin al Ministrului pentru aprobarea Ghidului de dezvoltare a rutelor culturale la nivel european	Ordin aprobat	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2026	170.00	170.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
CAPITOLUL 29 – UNIUNEA VAMALĂ																	
1	32013R0952	Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (reformare)	AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
	32013R0952		AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
2	32015R2446	Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal al Uniunii	AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32015R2446		AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
3	32015R2446	Modificări ale Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 privind comerțul electronic	AA Anexa XXVI	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32015R2446		AA Anexa XXVI	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
4	32015R2447	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 de stabilire a unor norme pentru punerea în aplicare a anumitor dispoziții din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Codului vamal al Uniunii	AA Anexa XXVI	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32015R2447		AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
5	Link	Ghid general privind Decizia vamală				3	Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului Decizia vamală	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
6	Link	Ghid privind procedurile speciale				4	Semnarea Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind procedurile speciale	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
7	Link	Ghid privind datoriile vamale (TITLE III OF UCC)				5	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind datoriile vamale	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
8	Link	Ghiduri privind rambursarea și remiterea				6	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind rambursarea și remiterea	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
9	Link	Ghid privind garanții pentru datorii vamale potențiale sau existente				7	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind garanții pentru datorii vamale potențiale sau existente	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
10	31987R2658	Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului din 23 iulie 1987 privind Nomenclatura tarifară și statistică și Tariful Vamal Comun				8	Modificarea și completarea Legii nr.172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
11	Link	Ghid privind procesul de informare privind tarifele obligatorii				9	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind procesul de informare privind tarifele obligatorii	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
12	32009R1186	Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului din 16 noiembrie 2009 de instituire a unui regim comunitar de scutiri de taxe vamale (Versiune codificată)	Anexa XXVI la Acordul de Asociere		GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32009R1186		Anexa XXVI la Acordul de Asociere		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
13	32024R1072	Regulamentul delegat (UE) 2024/1072 al Comisiei din 25 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și deciziile referitoare la informațiile de origine obligatorii			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
14	Link	Ghid privind regulile de origine nepreferențială				10	Semnarea Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind regulile de origine nepreferențială	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
15	Link	Ghid privind informații obligatorii pentru a stabili originea mărfii				11	Semnarea Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind informații obligatorii pentru a stabili originea mărfii	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
16	Link	Ghid formalități vamale de intrare și import în Uniunea Europeana				12	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului formalități vamale de intrare și import în Uniunea Europeana	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		

17	Link	Ghid export și ieșire în afara Uniunii Europene				13	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului export și ieșire în afara Uniunii Europene	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
18	32024R0250	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/250 al Comisiei din 10 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2447 în ceea ce privește formatele și codurile pentru cerințele comune în materie de date în scopul schimbului și al stocării anumitor informații în temeiul legislației vamale			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32024R0250				GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
19	32024R0249	Regulamentul delegat (UE) 2024/249 al Comisiei din 30 noiembrie 2023 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 în ceea ce privește cerințele comune în materie de date în scopul schimbului și al stocării anumitor informații în temeiul legislației vamale			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32024R0249				GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
20	Link	Ghidului de orientare EORI				14	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului de orientare EORI	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2026	40.5	40.5		
21	32022R2399	Regulamentul (UE) 2022/2399 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 noiembrie 2022 de instituire a mediului aferent ghișeului unic al Uniunii Europene pentru vămi și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013			GP - Planul de creștere economică	15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea ghișeului unic vamal	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
22	32013R0608	Regulamentul (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1383/2003 al Consiliului	AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32013R0608		AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
23	32013R1352	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1352/2013 al Comisiei din 4 decembrie 2013 de stabilire a formularelor prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale	AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
24	32019R0880	Regulamentul (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind introducerea și importul bunurilor culturale	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026	189	189		
25	32021R1079	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026				
26	32009R0116	Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată)	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026				
27	32012R1081	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr . 1081/2012 al Comisiei din 9 noiembrie 2012 pentru Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale (text codificat)	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026				
28	32018R1672	Regulamentul (UE) 2018/1672 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind controlul numerarului care intră sau iese din Uniune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1889/2005			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
29	32021R0776	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/776 al Comisiei din 11 mai 2021 de stabilire a modelelor pentru anumite formulare, precum și a normelor tehnice pentru schimbul eficace de informații în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1672 al Parlamentului European și al Consiliului privind controlul numerarului care intră sau iese din Uniune			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
	32021R0776					17	Modificarea și completarea Ordinului SV nr.516-O/2023 cu privire la aprobarea declarației valorilor valutare, cerințelor pentru formularul declarației și instrucțiunea de completare, depunere a declarației valorilor valutare, verificarea și acordarea a liberului de vamă.	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
30	32005R0111	Regulamentul (CE) nr. 111/2005 al Consiliului din 22 decembrie 2004 de stabilire a normelor de monitorizare a comerțului cu precursori de droguri între Uniune și țările terțe				18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hătărârii de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului	Hotărâre de Guvern aprobată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale , MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	207	207		
	32005R0111					19	Proiect de ordin AMDM pentru aprobarea formularelor tipizate utilizate în gestionarea precursorilor	Ordin emis	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale			Decembrie	2026	66.8	66.8		
31	32015R1011	Regulamentul delegat (UE) 2015/1011 al Comisiei din 24 aprilie 2015 de completare a Regulamentului (CE) nr. 273/2004 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 111/2005 al Consiliului de stabilire a normelor de monitorizare a comerțului cu precursori de droguri între Comunitate și țările terțe și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1277/2005 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE)				18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hătărârii de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului	Hotărâre de Guvern aprobată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale , MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026				

32	32015R1013	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1013 al Comisiei din 25 iunie 2015 de stabilire a normelor privind Regulamentul (CE) nr. 273/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind precursorii drogurilor și Regulamentul (CE) nr. 111/2005 al Consiliului de stabilire a normelor de monitorizare a comerțului între Uniune și țările terțe cu precursori ai drogurilor (Text cu relevanță pentru SEE)				19	Proiect de ordin AMDM pentru aprobarea formularelor tipizate utilizate în gestionarea precursorilor	Ordin emis	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale			Decembrie	2026				
33	Link	Compendiu de evaluare în vamă a mărfurilor				20	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Compediumde evaluare în vamă a mărfurilor	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
34	31997R0515	Regulamentul (CE) nr. 515/97 al Consiliului din 13 martie 1997 privind asistența reciprocă între autoritățile administrative ale statelor membre și cooperarea dintre acestea și Comisie în vederea asigurării aplicării corespunzătoare a legislației din domeniile vamal și agricol				21	Proiect de Ordin al Serviciului Vamal privind asistența administrativă între autoritățile vamale a Uniunii Vamale	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Iunie	2027	1588.4	1588.4		
35	31991R3648	Regulamentul (CEE) nr. 3648/91 al Consiliuluidin 11 decembrie 1991 de stabilire a modalităților de utilizare a formularului 302 și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3690/86 privind eliminarea formalităților vamale în cadrul Convenției TIR la ieșirea dintr-un stat membru cu ocazia trecerii unei frontiere comune pentru două state membre și a Regulamentului (CEE) nr. 4283/88 privind eliminarea anumitor formalități la ieșire cu ocazia trecerii frontierelor interne ale Comunității – introducerea punctelor de frontieră comune			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	31991R3648				GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
36	32024R1071	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1071 al Comisiei din 12 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2447 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și de introducere a unui sistem electronic pentru informațiile obligatorii referitoare la origine și la determinarea valorii				2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
37	Link	Ghid cu privire la simplificarea evaluării în temeiul articolului 73 din CVU și al articolului 71 din CVU, orientări pentru statele membre și comerț				22	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghid cu privire la simplificarea evaluării în temeiul articolului 73 din CVU și al articolului 71 din CVU, orientări pentru statele membre și comerț	Ordin emis	SV –Serviciul Vamal			Decembrie	2026	40.5	40.5		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ													
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media													
1	Crearea unității de consultant principal în cadrul Direcției politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru politici în domeniul serviciilor de încredere					Unitate de consultant principal creată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2026-2027	428.45			
2	Crearea unității de consultant principal în cadrul Direcției politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru politici în domeniul inteligenței artificiale	48				Unitate de consultant principal creată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2026-2027	428.45			
3	Crearea în cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice a subdiviziunii responsabile de supravegherea furnizorilor de servicii intermediare, furnizorii de servicii de găzduire și furnizorii de platforme online	7	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Măsuri adoptate prin Hotărîrea Consiliului de Administrație a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Octombrie	2026-2027	5227			
4	Cartografierea și desemnarea platformelor digitale active în jurisdicția națională	7				Furnizorii de servicii intermediare, conform categoriilor stabilite în proiectul de lege privind serviciile digitale, identificați și clasificați.	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Martie	2026	450			
5	Crearea în cadrul Consiliului Concurenței a subdiviziunii responsabile de realizarea atribuțiilor privind echitatea, transparența și concurența pe piețele digitale	9	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Subdiviziunea creată prin Hotărîrea Parlamentului privind structura organizatorică a Consiliului Concurenței	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2027	3955			
6	Alocarea în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor a 2 unități în cadrul Direcției juridice pentru oferirea de consultanță consumatorilor în caz de litigii cu comercianții care decurg din punerea în aplicare a legii privind prevenirea geoblocării		Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Statul de personal suplinit cu 2 unități	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Octombrie	2026	375			
7	Implementarea Portofelului de identitate digitală în conformitate cu EUDI (Regulamentul UE 2024/1183)	11		RE 2024	PAR	Portofel de identitate digitală implementat și certificat	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027	34700			
8	Crearea Registrului de stat al incidentelor cibernetice și a Sistemului informațional destinat ținerii registrului respectiv			RE 2023, RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Registrul de stat al incidentelor cibernetice creat, Sistemul informațional Registrul de stat al incidentelor cibernetice creat	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Martie	2026	2000		1360	640
9	Instituirea unui mecanism național de certificare a securității cibernetice care să includă un set de norme, cerințe tehnice, standarde și proceduri aplicabile certificării sau evaluării conformității produselor TIC, serviciilor TIC și proceselor TIC.	37				Mecanism național de certificare instituit	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Noiembrie	2027	576			576
10	Desemnarea autorității naționale abilitate cu atribuții privind supravegherea pieței, monitorizarea respectării normelor și cerințelor stabilite de Regulamentul privind reziliența cibernetică.	36				Autoritatea națională desemnată și abilitată cu atribuții privind supravegherea pieței conform legii privind cerințele orizontale în materie de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027	5227			
11	Efectuarea unui studiu geografic privind aria de acoperire a rețelelor de comunicații electronice capabile să furnizeze rețele de bandă largă		Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023		GP - Planul de creștere economică	Studiu geografic elaborat și publicat	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Iunie	2026	5000			5000
12	Crearea unui sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic	2	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023		GP - Planul de creștere economică	Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic creat și funcțional	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Iunie	2026	2200	2200		
13	Crearea în cadrul Consiliului Audiovizualului a subdiviziunii responsabile supravegherea serviciilor media audiovizuale neliniare.	7	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Subdiviziune creată prin Decizia Consiliului Audiovizualului	CA - Consiliul Audiovizualului	Ianuarie	2026-2027	9170			4935
14	Elaborarea studiului de analiză a impactului și a riscurilor de implementare a setului de instrumente de securitate cibernetică 5G al UE	30		RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Studiu de analiză elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2025	9875		9875	
15	Includerea STISC în lista de încredere a prestatorilor din UE			RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Prestator de servicii de încredere calificat din RM inclus în lista de încredere a prestatorilor din UE	STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Decembrie	2026				
16	Implementarea soluției tehnice pentru verificarea și validarea certificatelor semnăturilor electronice emise în UE				GP - Planul de creștere economică	STISC urmează să asigure implementarea prevederilor HG 491/2022 cu privire la aprobarea modului de recunoaștere a semnăturilor electronice calificate create utilizând un certificat calificat al cheii publice eliberat de un prestator de servicii de încredere dintr-un stat membru al Uniunii Europene	STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Aprilie	2026				
17	Implementarea Planului de acțiuni al Programului de implementare, pentru anii 2025-2027, a Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030				GP - Planul de creștere economică	Raport de monitorizare anual elaborat și prezentat CS.	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2026-2027	615000	203000	187000	225000
18	Efectuarea evaluării opțiunilor de participare a Republicii Moldova la inițiativele UE și a reformelor instituționale și de politici conexe necesare					Studiu de analiză elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027				
19	Identificarea și desemnarea autoritatii nationale responsabile pentru implementarea Legii privind Datele și Guvernanța Datelor	10				Autoritate nationala identificata si desemnata	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027				
20	Crearea unui mecanism national de coordonare si participare in dialogul cu Bordul European Data Innovation pentru facilitatarea alinierii platformei MConect cu sistemele EU de interoperabilitate	10				Mecanism national creat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027				
21	Desfășurarea de instruiri pentru părțile interesate privind instrumentele utilizate în cadrul sistemului informațional OPEN CTI.					Număr de instruiri	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Iunie	2026	80.00		80.00	
22	Constituirea grupului de lucru interistituțional pentru realizarea acțiunilor de inițiere a negocierilor cu platformele de partajare a conținuturilor					Grup de lucru constituit	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Iunie	2026				
23	Inițierea dialogului cu platformele sociale de partajare a conținutului					Număr de ședințe	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Iunie	2026				

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 16 – Fiscalitate													
1	Elaborarea Termenilor de referință pentru dezvoltarea sistemului automatizat de management al riscului de neconformare	15		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Termeni de referință elaborați	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Iunie	2026	430			430
2	Valorificarea oportunităților oferite de Programul Fiscalis în partea ce ține de asigurarea procesului de aliniere a legislației UE					Minimum 2 schimburi de experiență	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026-2027	694		694	
3	Dezvoltarea serviciilor digitalizate conform cerințelor tehnice aprobate				GP - Planul de creștere economică	Minim 3 servicii digitalizate	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	1560	1560		
4	Mediatizarea serviciilor noi digitalizate				GP - Planul de creștere economică	Minim 3 mediatizări efectuate	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	1920	1920		
5	Crearea infrastructurii de stocare a datelor				GP - Planul de creștere economică	Depozit de date funcțional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	54210	54210		
6	Elaborarea unui nou Program de conformare aliniat la bunele practici			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Program aprobat	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	20	20		
7	Ponderea controalelor fiscale bazate pe riscuri crește cu 30% din totalul controalelor efectuate în ultimele 12 luni (pentru perioada iulie 2026 - iunie 2027, față de perioada iulie 2025 - iunie 2026)				GP - Planul de creștere economică	Raport elaborat	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Iunie	2027	20	20		
8	Asigurarea conectării la CCN Gateway			RE 2025		Conexiune operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026				
9	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE VIDA/VIES			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	3.9	3.9		
10	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE VAT Refund			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	7.8	7.8		
11	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE VAT REG			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	1.9	1.9		
12	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE OSS			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2029	13.7	13.7		
13	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE CESOP			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie	2027	9.7	9.7		
14	Asigurarea schimbului de informații conform DAC1	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Iunie	2029	3.9	3.9		
15	Asigurarea schimbului de informații conform DAC2	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Septembrie	2029	19.6	19.6		
16	Asigurarea schimbului de informații conform DAC3	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	5.9	5.9		
17	Asigurarea schimbului de informații conform DAC4	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Aprilie	2029	15.6	15.6		
18	Asigurarea schimbului de informații conform DAC7	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Aprilie	2029	23.5	23.5		
19	Asigurarea schimbului de informații conform DAC8	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Septembrie	2029	29.4	29.4		
20	Efectuarea analizei acordurilor bilaterale privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale privind impozitul pe venit care sunt în vigoare, în vederea determinării celor care nu corespund prevederilor din standarde minime BEPS			RE 2025		Analiză efectuată și lista transmisă în adresa Secretariatului OCDE	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026				
21	Continuarea procesului de amendare a acordurilor bilaterale privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale privind impozitul pe venit prin inițierea/semnarea/ratificarea Protocoalelor de modificare a acestora					Proiecte de acte normative elaborate	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	720	720		
22	Realizarea acțiunilor ce se impun în vederea semnării și ratificării MLI (Acțiunea 15 BEPS)			RE 2025		Semnarea și ratificarea MLI	MF – Ministerul Finanțelor	Mai	2028	720	720		
23	Asigurarea procesului de transmitere către OCDE a notificărilor aferente MCAA privind implementarea Country-by-Country Reporting	13, 14		RE 2025		Numărul de notificări transmise	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Martie	2027	30	30		
24	Elaborarea Profilului MAP (Mutual Agreement Procedures) pe țară și publicarea acestuia pe website-ul autorității competente în vederea eficientizării mecanismelor de soluționare a disputelor fiscale	3, 6		RE 2025		Profilul MAP elaborat și publicat	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Septembrie	2027	30	30		
25	Îmbunătățirea climatului de integritate instituțională și întreprinderea măsurilor pentru minimizarea efectelor corupției					Numărul de măsuri de prevenire organizate	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	30	30		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT DE EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNA	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT* (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 17 – Politica economică și monetară													
1	Instrumentul ”State-owned entreprises (SOE) - stress testing” , necesar pentru estimarea impactului riscurilor fiscale ale întreprinderilor de stat, este adaptat și implementat.	1			PAR	Instrument implementat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	100.0		100.0	
2	Organizarea procesului de stabilire a eligibilității pentru proiectele noi de investiții capitale conform prevederilor HG 684/2022 și a Ordinului MF nr. 104/2023	1		RE 2023, RE 2024		1) Număr de proiecte noi de investiții capitale examinate; 2) Număr de proiecte noi de investiții capitale eligibile	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	672.0	672.0		
3	Includerea în CBTM/bugetul de stat doar a proiectelor noi de investiții capitale publice eligibile, evaluate conform procedurii stabilite prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022	1		RE 2023, RE 2024		Număr de proiecte noi de investiții capitale eligibile incluse în CBTM/bugetul de stat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	201.6	201.6		
4	Consolidarea capacităților de prognozare macroeconomică			RE 2024, RE 2025	ERP - Planul de Reformă Economică	1) 6 licențe Eviews achiziționate; 2 modele macroeconometrice dezvoltate și/sau îmbunătățite; 2) 4 persoane instruite privind utilizarea modelelor macroeconometrice.	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	215.6	145.6	70.0	
5	Extinderea prognozei macroeconomice prin includerea a două sectoare suplimentare: piața muncii și sectorul extern (balanța de plăți).			RE 2025	GP - Planul de creștere econon	1) 1 model de prognoză a pieței muncii elaborat și utilizat în procesul de prognozare 2) 1 model de prognoză a sectorului extern elaborat și utilizat în procesul de prognozare	MDED – Ministerul Dezvoltării Economic	August	2026	300.0		300.0	
6	Dezvoltarea unui cadru integrat de prognoză macroeconomică			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Regulament de funcționare a mecanismului de coordonare a prognozei macroeconomice elaborat și aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economic	August	2026	150.0		150.0	
7	Rezoluțiunea Acordului privind reemisiunea valorilor mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Banca Națională a Moldovei din 8 februarie 2019, încheiat între Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei			RE 2023		Acord rezolvit	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	141.29	24.0		
8	Elaborarea și prezentarea Programului de Reforme Economice către Comisia Europeană	1		RE 2023		Program de Reforme Economice aprobat și prezentat	MF – Ministerul Finanțelor	Ianuarie	2026-2027	542.66	402.90		
9	Elaborarea cadrului secundar necesar pentru reglementarea atribuțiilor și a metodologiei de utilizare a instrumentului de analiză a sustenabilității datoriei				GP - Planul de creștere economică	Ordin al ministrului privind Regulamentul pentru utilizarea instrumentului de analiză a sustenabilității datoriei aprobat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	535.6	535.6		
10	Organizarea și desfășurarea instruirilor întru consolidarea cunoștințelor funcționarilor publici în domeniul integrității					1) Numărul de instruiri desfășurate 2) Număr de angajați instruiți	MF – Ministerul Finanțelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	16.9	16.9		
11	Instruiri în etica profesională, integritate și anticorupție pentru creșterea nivelului de conștientizare asupra riscurilor și consecințelor corupției					Număr de personal instruit	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	ND			
12	Implementarea recomandărilor din Raportul de evaluare a transparenței Băncii Naționale a Moldovei de către FMI					Număr de recomandări implementate	BNM – Banca Națională a Moldovei		2026-2027	ND			

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
Capitolul 19 – Politica Socială și ocuparea forței de muncă													
1	Dezvoltarea serviciului de asistență și reabilitare psihosocială a copilului victimă a violenței, neglijării, exploatării și traficului și a copilului în situație de risc de violență	39	AA - Art. 137 şI 138; PgAA - 3.1.7	RE 2025		Prestarea a cel puțin 1 serviciu de asistență psihosocială.	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	ND			
2	Organizarea campaniilor de informare cu privire la impactul negativ al tuturor formelor de violență față de copii (în special abuzul fizic, exploatarea și abuzul sexual, bullyingul, violența online), precum și cu privire la egalitatea de gen și combaterea stereotipurilor de gen (ce pot conduce la violență) în rândul copiilor din toate mediile	39	AA - Art. 137 şI 138; PgAA - 3.1.7	RE 2025		2 campanii de informare, sensibilizare și educare realizate; 100% populație informată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	ND			
3	Îmbunătățirea programelor de sprijin familial și consolidarea capacităților specialiștilor în implementarea acestora	39	AA - Art. 137 şI 138; PgAA - 3.1.7			100 persoane instruite	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	ND			
4	Dezvoltarea unei pagini web unică de informare a angajaților și angajatorilor despre specificul detașării în Republica Moldova	10,15				Pagină web unică funcțională	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2027	500			500
5	Crearea sistemului electronic necesar pentru depunerea Declarației de detașare prealabilă	10,15				Sistem Declarației de detașare prealabilă creat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	1000			1000
6	Creare mecanismului de recuperarea a sancțiunilor aplicate de autoritățile din statul membru UE	10,16				Mecanism de recuperarea a sancțiunilor aplicate creat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	500			500
7	Consolidarea capacităților Inspectoratului de Stat al Muncii privind implementarea serviciilor de detașare a lucrătorilor și asigurarea cooperării în sistemul IMI în domeniul lucrătorilor detașați	10,16		RE 2025		50 inspectori de muncă din cadrul ISM instruiti în ceea ce priveste legislația privind lucrătorii detașați și utilizarea sistemului IMI 3 sesiuni de instruire organizate pe tema utilizării IMI și legislației UE privind detașarea lucrătorilor Metodologie/ghid elaborate pentru utilizarea sistemului IMI și aplicarea legislației privind lucrătorii detașați	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2027	925			925
8	Continuarea reformei Inspectoratului de Stat al Muncii și dezvoltarea capacităților personalului întru eficientizarea activităților de identificare și legalizare a lucrătorilor nedeclarați, precum și în materie de securitate și sănătate în muncă și dialog social, etc.	3,4, 5,6, 46		RE 2025		50 de inspectori de muncă instruiți; 4 instruiri organizate ți realizate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025-2027	14496.3			14496.3
9	Crearea unei baze de date electronice pentru evidența și accesul public la convențiile colective și la contractele colective și plasarea acesteia pe site-ul ISM	6				2 Baze de date create (la nivel de MMPS,ISM)	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie	2026	200			200
10	Dezvoltarea noului Sistemului informațional al ANOFM pentru a asigura automatizarea eficientă a proceselor operaționale interne ale ANOFM	35		RE 2023, RE 2024, RE 2025		Sistem informațional nou al ANOFM creat	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Noiembrie	2027	1697.0	427		1270.0
11	Implementarea programelor de instruire pentru personalul ANOFM, privind îmbunătățirea calității serviciilor de ocupare și eficiența măsurilor active pe piața muncii.	35		RE 2023, RE 2024, RE 2025		Cel puțin 240 de angajați implicați în programe de formare continuă Cel puțin 70 instruiri/formări, anual	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Decembrie	2025-2027	2100.0			2100.0
12	Desfășurarea unor campanii de informare și sensibilizare a societății privind reglementarea muncii și SSM			RE 2024		4 Campanii de informare desfășurate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025	1400			1400
13	Fortificarea rețelei naționale de laboratoare din cadrul ANSP (în domeniul factorilor chimici, fizici, biologici și măsurări instrumentale)	19				3 laboratoare dotate	MS – Ministerul Sănătății	Noiembrie	2027	ND	ND		
14	Elaborarea unui registru electronic pentru monitorizarea lucrătorilor expuși factorilor de risc la locul de muncă	19	AA			1 registru electronic elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	7000	400		6.600
15	Consolidarea resurselor umane în serviciile de sănătate a muncii prin pregătirea medicilor specializați în medicina muncii	19	AA			1 plan de instruire pentru dezvoltarea capacității specialiștilor profesioniști în medicina ocupațională elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2025	117	117		
16	Consolidarea capacităților Grupurilor coordonatoare în domeniul gender din cadrul autorităților publice	40		RE 2024, RE 2025		14 grupuri coordonatoare în domeniul gender cu componența actualizată conform criteriilor stabilite; 8 sesiuni de instruire organizate pentru membrii grupurilor coordontoare gender 150 de participanți instruiți (dezagregat pe sexe)	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	488.32		488.32	

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
Capitolul 19 – Politica Socială și ocuparea forței de muncă													
17	Organizarea instruirilor reprezentanților angajaților pentru participare în cadrul comitetului european de întreprindere	32008L0104				1 instruire organizată 10 persoane instruite	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	100			100
18	Consolidarea capacităților inspectorilor de muncă și angajaților Consiliului pentru Egalitate în domeniul plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală	45, 46		RE 2025		1 instruire realizată; 30 inspectori de muncă instruiți; 5 reprezentanți ai Consiliului pentru Egalitate instruiți	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	200			200
19	Desfășurarea unor campanii de informare și sensibilizare a angajaților privind asigurarea principiului plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală	45, 46		RE 2025		3 campanii de informare și sensibilizare desfășurate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026-2027	750			750
20	Elaborarea unui studiu de fezabilitate privind crearea Fondului de garantare angajatului în cazul insolvenței angajatorului	8				Studiu de fezabilitate elaborat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Iunie	2026	650	650		
21	Organizarea instruirilor privind implementarea Componentei „Ocuparea forței de muncă și inovare socială" (EaSI) a Fondului social european Plus (FSE+)	. 32021R1057		RE 2025		3 instruiri organizate 10 persoane instruite	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025-2026	200			200
22	Pilotarea voucherelor digitale în sectorul agricol				GP - Planul de creștere economică	Mecanism de vouchere pentru zilieri pilotat Sistem informațional dezvoltat 6000 zilieri in sectorul agricol achită contribuții de asigurări sociale obligatorii, înregistrați în sistemul informațional	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	500.00			500
23	Implementarea managementului de caz unic și coerent pentru 15 servicii de asistență socială și de ocupare a forței de muncă			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	cel puțin 30 000 de persoane beneficiază de servicii de asistență socială și de ocupare a forței de muncă	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	60000.0			60000.0
24	Instituirea sistemului de monitorizare a executării prescripțiilor formulate de inspectorul de muncă în procesul-verbal de control, întocmit în urma realizării controlului			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Sistem de monitorizare funcțional	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025	9786.0			9786.0
25	Creșterea numărului de beneficiari ai măsurilor active pe piața muncii				GP - Planul de creștere economică	400% crestere față de 2024	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	576000.0			576000.0
26	Extinderea serviciilor de îngrijire a copiilor cu vârsta până la 3 ani				GP - Planul de creștere economică	5000 locuri de creșă create până la 31.12.2027 în raport cu situația din 2024	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	385716.0			85716.0
27	Elaborarea Ghidului angajatorului, care va facilita și sprijini angajatorii în gestionarea eficientă a relațiilor de muncă și respectarea legislației muncii	5,8,9, 23,38				Ghidul elaborat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025	ND			
28	Aprobarea planului de acțiune pentru promovarea negocierilor colective, în urma consultărilor cu partenerii sociali, în vederea creșterii progresive a ratei de acoperire a negocierilor colective.	9		RE 2025		Plan elaborat și aprobat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Martie	2026	192.09	122.00		70.00
29	Formare eficientă la nivelul unității economice, prin activități comune de sensibilizare și informare cu partenerii sociali, pentru a ajunge la cel puțin 40 % dintre angajatorii din sectoarele cu risc ridicat de accidente de muncă.	9				4 instruiri organizate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026-2027	ND			
30	Consolidarea capacității administrative a Agenției Navale pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	11,12				28 persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2028	360	360		
31	Consolidarea capacității administrative a Agenției Feroviare pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	13				7 persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2028	360	360		
32	Dezvoltarea sistemului digital de gestionare a cazurilor în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii, care acoperă întregul ciclu de inspecție, și conține un model de evaluare a riscurilor bazate pe algoritmi de predicție					Sistem digital de management al cazurilor și modelul algoritmic de evaluare a riscurilor dezvoltate	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2027	ND			

	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 20 – Politica industrială și antreprenorială													
1	Crearea unui modul de căutare pe Portalul Guvernamental de Date (date.gov.md/) care va furniza date despre întârzierile în executarea obligațiilor de plată prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect)	1		RE 2023, RE 2024		Modul funcțional	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Martie	2027	60	60		
2	Implementarea Programului național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028 (PNDI)			RE 2023, RE 2024		Raport anual de implementare a PNDI elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2025-2027	350700	50000	300700	200
3	Dezvoltarea infrastructurii Parcurilor Industriale din RM					Infrastructura a 4 PI construită	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026-2027				
4	Evaluare a poluării (apă, aer, mediu) în industria prelucrătoare și recomandări pentru remediere					Studiu elaborat privind evaluarea poluării (apă, aer, mediu) în industria prelucrătoare și recomandări pentru remediere	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026				
5	Elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru tranziția ecologică a 6 companii din sectoare industriale cheie, inclusiv industria textilă.					Planuri de acțiuni pentru tranziția ecologică a 6 companii din sectoare industriale cheie, inclusiv industria textilă elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027				
6	Dotarea laboratoarelor de testare în domeniul chimiei și tehnologiei chimice ale instituțiilor care furnizează servicii de testare					Număr de echipamente procurate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027				
7	Implementarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice			RE 2023, RE 2024		1. Numărul locurilor de muncă menținute 2. Numărul locurilor de muncă noi create 3. Volumul investițiilor atrase în economia națională 4. Numărul companiilor finanțate 5. Valoarea granturilor aprobate 6. Bază de date națională businesslink.md a furnizorilor funcțională și 100 de profile noi 7. 6 evenimente B2B organizate 8. 15 companii integrate în lanțurile valorice	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2027	85 000.0	60 000.0	25 000.0	
8	Implementarea Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 (PACC 2027)			RE 2023, RE 2024		1. Raport de implementare PACC elaborat 2. Gradul de realizare a acțiunilor	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2025-2027	265209,2	197309,2	67900	
9	Elaborarea Metodologiei pentru evaluarea impactului urmare implementării programelor de granturi și dezvoltarea și operaționalizarea unui Sistem de Monitorizare a programelor de grant gestionate de ODA			RE 2023	GP - Planul de creștere economică	1. Metodologie de evaluare a impactului elaborată 2. Sistem de Monitorizare definitivat	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Aprilie	2026	140			140
10	Implementarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism 2029”:	8			GP - Planul de creștere economică	Raport anual de implementare a Programului „Turism 2029” elaborat	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2029	1 739 441.0	1 663 642.0	15 079.0	60 720.0
11	Dezvoltarea unui mecanism de sprijinire a antreprenorilor din industria turismului pentru dezvoltarea și digitalizarea ofertei turistice și promovarea principiilor sustenabilității	8			GP - Planul de creștere economică	Mecanism de sprijin elaborat și funcțional	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026				
12	Dezvoltarea programelor de consolidare a capacităților și organizarea sesiunilor de formare pentru actorii din industria turismului	8				1. 20 sesiuni de instruire organizate și desfășurate; 2. 500 de beneficiari	Oficiul Național al Turismului	Decembrie	2028				
13	Organizarea activităților de promovare a Republicii Moldova ca destinație turistică pentru atragerea turiștilor	8				15 activități de promovare desfășurate anual	Oficiul Național al Turismului	Decembrie	2026-2028				
14	Dezvoltarea și operaționalizarea punctului digital (platformei) pentru închirieri pe termen scurt	16				Punct digital (platforma) pentru închirierile pe termen scurt dezvoltată	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2028				
15	Crearea și dezvoltarea Organizațiilor de management al destinațiilor (OMD)	10				Crearea și dezvoltarea a 7 Organizații de management al destinațiilor turistice	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027				
16	Lansarea și implementarea Programului de sprijin/ instrumentului de susținere „A doua șansă pentru IMM-uri”.	14			GP - Planul de creștere economică	Raport anual de implementare a programului/ instrumentului de susținere	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2028	60 000.0			60 000.0

	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 20 – Politica industrială și antreprenorială													
17	Lansarea și implementarea Instrumentelor de suport financiare nerambursabile pentru dezvoltarea afacerilor			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	- Numărul de companii finanțate - Valoarea granturilor aprobate - Valoarea investițiilor în economie	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	iulie	2026-2028	700 000.0	345 000,0	355 000.0	
18	Digitalizarea proceselor interne privind planificarea, evidența și raportarea activității IP ODA.			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	- Proces de depunere a proiectelor investiționale complet digitalizat; - Sistem digital intern de gestionare a dosarelor și evaluare a cererilor funcțional; - Sistem digital intern integrat cu platforma de interoperabilitate MConnect; - Numărul de module dezvoltate și integrate.	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2028	7 600.0		6 600.0	
19	Stabilirea și operaționalizarea unui sistem instituțional de evaluare și management al riscurilor			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Sistem de evaluare a riscurilor stabilit	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2027	4 200.0		4200.0	
20	Dezvoltarea cadrului normativ intern privind activitatea FGC.				GP - Planul de creștere economică	Acte interne elaborate și aprobate: - Manual de riscuri; - Manual de Control intern; - Politica de investiții.	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026				
21	Operaționalizarea a 2 noi produse de garantare în cadrul Fondului de Garantare a Creditelor, inclusiv concentrarea asupra IMM-urilor orientate spre export (garanții pentru creditele la export și garanții pentru creditele agricole)				GP - Planul de creștere economică	2 noi produse de garantare operaționale	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026	600 000.0		600 000.0	
22	Operaționalizarea a 2 noi produse financiare ale Fondului pentru Antreprenoriat și Creștere Economică a Moldovei (FACEM) - (împrumuturi preferențiale pentru investiții și un mecanism de împrumut pentru portofoliul de credite)				GP - Planul de creștere economică	2 noi produse financiare ale FACEM operaționale	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2027	1 900 000.0		1 900 000.0	
23	Furnizarea serviciilor de consultanță în afaceri pentru IMM				GP - Planul de creștere economică	Servicii de consultanță în afaceri furnizate 1. Mecanism de suport non-financiar pentru servicii de consultanță (inclusiv bazat pe metodologia Kaizen) elaborat și integrat în cadrul anumitor instrumente ODA. 2. Instrumentul de susținere a Rețelei Incubatoarelor de Afaceri revizuit, în sensul extinderii componentelor de consultanță și dezvoltare antreprenorială. 3. Număr de IMM-uri beneficiare de servicii de consultanță în afaceri.	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	10 500.0		10 500.0	
24	Administrarea schemei de acordare a ajutorului de stat regional pentru investiții				GP - Planul de creștere economică	Cel puțin 10 contracte anuale încheiate de acordare a ajutorului de stat regional pentru investiții	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2025-2027	189.1	189.1		
25	Operaționalizarea instrumentului de finanțare Fondul de Fonduri				GP - Planul de creștere economică	Instrument de finanțare operațional	ODA – Organizația pentru De	Decembrie	2028	200 000.0		200 000.0	
26	Implementarea acțiunilor din Programului privind administrarea și deetatizarea proprietății publice	11				Raport anual de implementare a Programului privind administrarea și deetatizarea proprietății publice elaborat . .	MDED – Ministerul Dezvoltă	Decembrie	2026-2027	374.5	374.5		
27	Evaluarea potențialului de dezvoltare a sectorului spațial în RM, implicit a oportunității de participare la programe în domeniul spațial ale UE					Studiu elaborat privind evaluarea potențialului de dezvoltare a sectorului spațial în RM, implicit a oportunității de participare la programe în domeniul spațial ale UE elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2028			500.0	
28	Evaluarea posibilităților și mecanismelor de dezvoltare a sectorului siderurgic în Republica Moldova					Studiu elaborat privind evaluarea posibilităților și mecanismelor de dezvoltare a sectorului siderurgic în Republica Moldova	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027			500.0	
29	Instruirea angajaților din cadrul APL privind emiterea actelor permisive în domeniul construcțiilor (Autorizația de construire și Certificatul de urbanism pentru proiectare) prin sistemul informațional – SIAGEAP					Instruiri efectuate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2028				
30	Crearea Registrului de stat în domeniul construcțiilor	20				Registrului de stat în domeniul construcțiilor creat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	2 000			2 000
31	Evaluarea următoarelor instrumente implementate de ODA care sprijină accesul întreprinderilor la finanțare bancară: Programul de stimulare a investițiilor „373” gestionat prin FACEM și garanțiile financiare individuale oferite prin Fondul de Garantare a Creditelor				GP - Planul de creștere economică	Evaluare elaborată	MDED – Ministerul Dezvoltă	Iunie	2026				

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 25 - Știință și cercetare													
1	Implementarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027	1 2 3 4 7		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1) Metodologie de evaluare a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării în conformitate cu principiile CoARA elaborată 2) 5 Oficii de transfer tehnologic din cadrul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării stimulate 3) Hotărâre de Guvern privind majorarea salarizării experților în procesul de evaluare a propunerilor de proiecte din domeniile cercetării și inovării adoptată 4) 1 apel de concurs pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare-inovare lansat 5) Hotărâre de Guvern privind studiile de doctorat adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Iunie	2026-2027	2000000	1300000	700000	
2	Elaborarea și aprobarea conceptului e-Cercetare	6		RE 2023, RE 2024		1) Concept e-Cercetare elaborat 2) Concept e-Cercetare aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	100		100	
3	Implementarea Programului Național de Specializare Inteligentă „Smart Moldova” 2024-2027 și a Planului de acțiuni	5		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1) Proces de descoperire antreprenorială cu implicarea actorilor din helixul cvadruplu desfășurat 2) Pachetul de informații pentru concursul de proiecte în cele 4 domenii prioritare Smart elaborat 3) 1 apel de proiecte în domeniile prioritare ale programului „Smart Moldova” lansat 4) 10 experți internaționali, inclusiv din diaspora științifică, implicați în procesul de evaluare 5) 4 centre de excelență în domeniile prioritare Smart dezvoltate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Iunie	2026-2027	5000	5000		
4	Dezvoltarea colaborării dintre organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării și mediul de afaceri	5		RE 2023, RE 2024		1) 1 Foaie de parcurs aprobată 2) 10 parteneriate de colaborare încheiate între organizațiile din domeniile cercetării și inovării și mediul de afaceri	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	100		100	
5	Implementarea Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene „Orizont Europa” – Programul-cadru pentru cercetare și inovare	2		RE 2023, RE 2024, RE 2025		1) 100 de granturi încheiate de organizațiile din domeniile cercetării și inovării din Republica Moldova 2) 15 mln Euro contribuția netă a Uniunii Europene atrasă de Republica Moldova în Orizont Europa 3) 500 de propuneri eligibile depuse de organizațiile din domeniile cercetării și inovării din Republica Moldova 4) 50 de instruiri pentru organizațiile din domeniile cercetării și inovării din Republica Moldova desfășurate 5) 20 de Puncte Naționale de Contact contractate 6) Oficiul pentru Știință și Tehnologie de la Bruxelles funcțional	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Septembrie	2026-2027	2000	1000	19000	

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
1	Consolidarea participarii funcționarilor Ministerului Educației și Cercetării în grupurile de lucru în cadrul strategic al Spațiului European al Educației și alte structuri europene și internaționale.	1	AA			20 participări anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	900.00	900.00		
2	Fortificarea resursei umane din învățământul general și ÎPT	1	AA	RE 2024, RE 2025		1) 5 000 cadre didactice și 300 de mangeri formați anual 2) 1000 de educatori formati anual 3) 1000 mentori anual formați anual 4) 1000 cadre didactice din ÎPT cu competențe digitale formate anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	67998.23	18000.00	49998.23	
3	Modernizarea serviciilor de educație timpurie prin renovări și dotari a instituțiilor de educație timpurie (IET) pentru creșterea accesului la educație de calitate pentru copii	1	AA	RE 2024		15 grupe noi de creșă din grădinițe (0–2 ani) reparate și dotate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2025	66924.39	120.00	39560.00	27244.39
4	Implementarea Proiectului „Școli-model” cu scopul creșterii calității educației în învățământul general	1	AA	RE 2024		35 de instituții de învățământ renovate și dotate integral	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	308178.29		308178.29	
5	Implementarea Programului de studiere a limbii române, inclusiv în rândul populației adulte pentru anii 2026-2029	6	AA			Număr de beneficiari certificați	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2029	86000.00	56000.00		30000.00
6	Creșterea numărului de elevi în învățământul profesional tehnic secundar dual	1	AA			1) Număr de elevi în învățământul profesional tehnic secundar dual majorat cu 10% anual 2) Cel puțin o campanie de promovare a învățământului dual realizată anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Octombrie	2026-2027	3200.00	3000.00	200.00	
7	Dezvoltarea și aprobarea de programe/curricule de ÎPT privind tranziția ecologică	1	AA	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1) 4 programe de formare profesională dezvoltate și implementate 2) 10 curricula aprobate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	230.00	230.00		
8	Dezvoltarea infrastructurii în Învățământul Profesional Tehnic	1	AA			20 instituții de învățământ profesional tehnice cu spații renovate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	30000.00	30000.00		
9	Dezvoltarea și implementarea de noi programe de formare profesională a adulților în bază de microcalificări în corespundere cu piața muncii	1	AA	RE 2025		10 programe dezvoltate și implementate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	76.00	76.00		
10	Dezvoltarea și ajustarea cadrului normativ secundar pentru recunoașterea și echivalarea perioadelor de studii și a calificărilor obținute în străinătate la prevederile Convenției Globale și altor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte	16	AA			1 Metodologie aprobată prin ordin	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Octombrie	2026	100.00	100.00		
11	Dezvoltarea și implementarea sistemului informațional pentru recunoașterea calificărilor obținute în străinătate în conformitate cu standardele Spațiului European al Recunoașterii (LRC, ENIC-NARIC)	16				1) Sistem informațional funcțional 2) 100% acte de studii din străinătate recunoscute incluse în sistem	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	1500.00		1500.00	
12	Implementarea măsurilor preparatorii pentru asocierea la Programul Erasmus+	1				Plan de Acțiuni pentru asocierea țării la Programul Erasmus+elaborat	Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2029	350.00	350.00		
13	Acreditarea internațională a programelor de doctorat	1			GP - Planul de creștere economică	25% de programe acreditate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Iunie	2027	6000.00	6000.00		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
14	Implementarea măsurilor anticorupție și antifraudă în universitățile din Moldova	1		RE 2025		10 mii studenți formați în domeniul eticii și integrității academice.	Ministerul Educației și Cercetării	Iunie	2026	5000.00	5000.00		
15	Implementarea sistemelor informaționale în Învățământul Superior	1	AA			1) Sistem informațional (SIMÎS) implementat 2) Sistem informațional e-Admitere implementat 3) Platforma e-Admitere utilizată în procesul de e-admitere anual - 100% admitere realizată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	10226.07		10226.07	
16	Integrarea dimensiunii de gen incluziune în formarea cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic	11			GP - Planul de creștere economică	Cadre didactice formate - 50% din cadre didactice ÎPT instruite (2000)	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	1500.00	1500.00		
17	Organizarea la nivel național a evenimentelor pentru promovarea sportului pentru toți și a modului sănătos de viață	23	AA			1) „Săptămâna Europeană a Sportului” organizată 2) „Săptămâna mișcării sportive în Republica Moldova” organizată 3) „Forumul Sportiv al Republicii Moldova” organizat 4) Evenimentul - „Capitala Sportului” organizat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	4274.00	3000.00	1274.00	
18	Operaționalizarea Platformei Naționale de Integritate în Sport	23				1 raport anual	ANAD- Agenția Națională Anti-Doping	Decembrie	2027	450.00	450.00		
19	Realizarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru anii 2023-2026	21	AA			1 raport anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	114083.00	49000.00		65083.00
20	Dezvoltarea și implementarea Foii de parcurs cu privire la Agenda Europeană pentru Lucru de Tineret	21	AA			1) Foaie de parcurs elaborată și aprobată 2) 100% acțiuni implementate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	76.00	76.00		
21	Elaborarea legislației secundare pentru implementarea Legii Voluntariatului	22	AA			1) Cadru de referință cu privire la competențele voluntarilor aprobat prin Ordin al ministrului 2) Platformă on-line de promovare a voluntariatului funcțională 3) Ordin al ministrului de aprobare a Metodologiei de certificare a instituțiilor gazdă aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	450.00	450.00		
22	Implementarea Programului Guvernamental „Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret 2030”	21	AA	RE 2024		1) 2 Centre de tineret create anual 2) 20% din lucrători de tineret instruiți anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Mai	2026-2027	8500.00	4000.00		4500.00
23	Implementarea programelor de traducere, editare a cărții și revistelor culturale	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) 10 autori/scriitori/ traducători promovați anual la nivel local, național și internațional; 2) 3 programe de lectură organizate și desfășurate anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	10000.00	10000.00		
24	Implementarea programelor de dezvoltare culturală locală	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) 15 servicii și bunuri culturale, valorificate; 2) 10 organizații de cultură finanțate.	MC – Ministerul Culturii	Noiembrie	2026-2027	9000.00	9000.00		
25	Implementarea programului de sprijin pentru organizațiile necomerciale în promovarea și realizarea proiectelor culturale, inclusiv pentru reprezentanții diasporei	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) Ponderea creațiilor contemporane și inițiativelor culturale promovate la nivel local, național și internațional- puncte procentuale; 2) 50 de proiecte culturale, susținute financiar, anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	12000.00	12000.00		
26	Susținerea sectorului independent prin parteneriate de cooperare	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) Număr de parteneriate de coorperare încheiate; 2) 10 proiecte susținute financiar	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	200.00	200.00		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
27	Susținerea tinerilor specialiști din domeniul culturii	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		30 beneficiari de indemnizații unice	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	3670.00	1835.00		1835.00
28	Integrarea centrelor de excelență și inovații din sectorul industriilor creative la rețeaua europeană European Creative Hubs Network pentru programe de mobilitate și dezvoltare creativă		AA – art. 132 lit. a), c)	RE 2023, RE 2025		1) 2 centre de excelență și inovații conectate la European Creative Hubs Network; 2) Nrumăr de programe de mobilitate și dezvoltare creativă accesate	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	300.00			300.00
29	Dezvoltarea ecosistemului industriilor creative din Republica Moldova		AA – art. 132 lit.. c)	RE 2023, RE 2025		1) 5 companii creative asistate prin programe de suport ale ODA; 2) 2 programe de accelerare lansate și implementate anual	MC – Ministerul Culturii	Septembrie	2026-2027	2000.00	2000.00		1000.00
30	Implementarea Programului „Europa Creativă”		AA – art. 132 lit.. c)	RE 2023		1) Biroul Europa Creativă creat și operațional; 2) Cel puțin 5 sesiuni de instruire organizate pentru potențiali aplicanți; 3) Cel puțin 50 beneficiari ai sesiunilor de instruire.	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	2000.00	2000.00		
31	Desfășurarea și organizarea apelului de desemnare a orașului pentru concursul „Capitală Europenă a Culturii” pentru anul 2033	32014D0445	AA – art. 132 lit.. c)			1) Concurs organizat și desfășurat; 2) Număr de aplicații depuse.	MC – Ministerul Culturii	Iunie	2026	500.00	500.00		
32	Dezvoltarea și promovarea cooperării culturale cu țările partenere prin activități de diplomație culturale	27	AA - art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) 7 coparteneriate și coproducții lansate anual, la nivel internațional; 2) 20 de evenimente organizate și desfășurate, anual	MC – Ministerul Culturii	Februarie	2026-2027	12000.00	6000.00		6000.00
33	Susținerea activităților creative ale artiștilor independenți	27	AA – art. 132 lit. a)	RE 2023, RE 2025		10 artiști independenți și producători culturali, susținuți și promovați	MC – Ministerul Culturii	Octombrie	2027	1000.00	500.00		500.00
34	Organizarea și desfășurarea concursului proiectelor pentru accesarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală prin intermediul Fondului național al culturii	27	AA – art. 132 lit. a) - c)	RE 2023		1) 10 proiecte câștigătoare ale artiștilor susținute financiar; 2) 10 oameni de creație promovați și susținuți financiar anual, la nivel național și internațional	MC – Ministerul Culturii	Noiembrie	2026-2027	3000.00	3000.00		
35	Modernizarea programelor de formare profesională continuă pentru artiști și manageri culturali în conformitate cu standardele europene	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2025		1) 2 programe de formare profesională continuă, modernizate și aprobate; 2) 20 de beneficiari	MC – Ministerul Culturii	Septembrie	2027	100.00	100.00		
36	Dezvoltarea și promovarea patrimoniului cinematografic național	27	AA – art. 132 lit. d)	RE 2025		1) Arhivă Națională de Film creată; 2) Cinematica de Film creată; 3) Minim 3 evenimente de promovare a patrimoniului cinematografic la nivel național și european, organizate și desfășurate; 4) Nrumăr de spectatori; 5) Platformă VOD creată și operațională; 6) Număr de filme cartografiate; 7) Număr de filme digitalizate; 8) 4 activități educative privind patrimoniul cinematografic, organizate și desfășurate anual;	CNC – Centrul Național al Cinematografiei	Decembrie	2026-2027	60000.00	4000.00		56000.00
37	Susținerea distribuției cinematografice prin intermediul Platformei „Europa Cinemas”		AA – art. 131; art. 132 lit. c)	RE 2023		1 cinematograf național susținut prin intermediul Platformei „Europa cinemas”	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	6000.00	1000.00		5000.00
38	Susținerea producțiilor cinematografice naționale prin intermediul Fondul cultural european „Eurimages”	28	AA – art. 131; art. 132 lit. c)	RE 2023		1) Număr de proiecte cinematografice depuse pentru cofinanțare; 2) Minim 1 proiect cofinanțat	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	2700.00	2700.00		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
39	Aderarea la EFAD (Agenția Europeană a Fondurilor de Film) și promovarea cinematografiei autohtone prin parteneriate			RE 2023		Număr de proiecte în cadrul grupurilor de lucru EFAD, realizate	CNC – Centrul Național al Cinematografiei	Decembrie	2026-2027	240.00			240.00
40	Promovarea și aderarea la Rutele Culturale Europene	42	AA – Art. 105 lit. c)			1) Număr de acțiuni de promovare organizate și desfășurate; 2) Număr de participanți; 3) Catalog național al rutelor culturale întocmit; 4) Număr de Rute Culturale Europene, la care a aderat Republica Moldova	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	375.00	375.00		
41	Dezvoltarea sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile	41	AA - art. 132 lit. d)			Sistem informațional creat și operațional din data aderării	MC – Ministerul Culturii	Octombrie	2027	600.00	600.00		
42	Dezvoltarea S.I. „Inventarul monumentelor ”	27	AA - art. 132 lit. d)	RE 2025		Platforma dezvoltată continuu și operațională	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	3000.00	1000.00		2000.00
43	Elaborarea programelor de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural, inclusiv pentru specialiștii implicați în reabilitarea monumentelor istorice (arhitecți, ingineri etc.), precum și pentru reprezentanții structurilor de forță implicați în prevenirea și combaterea traficului ilicit de bunuri culturale și specialiștii din domeniul patrimoniului cultural responsabili de gestionarea bunurilor culturale.	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2025		2 programe de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural (imobil și mobil), elaborate și aprobate	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	1560.00	560.00		1000.00
44	Digitalizarea patrimoniului cultural și valorificarea acestuia prin soluții digitale interactive, precum și utilizarea tehnologiilor digitale în proiectarea și prezentarea expozițiilor muzeale, pentru facilitarea accesului, interpretării și participării publicului.	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Cel puțin 2 expoziții muzeale digitalizate (prin tururi 3D, realitate augmentată (AR) sau virtuală (VR)	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026	2000.00	1500.00		500.00
45	Inventarierea monumentelor istorice în scopul documentării acestora și identificării celor cu valoare culturală națională excepțională		AA – art. 132 lit. c) - d)	RE 2025		1) Număr de monumente istorice clasate inventariate; 2) Număr de monumente istorice declasate inventariate; 3) Număr de monumente istorice distruse sau dispărute identificate	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	50000.00			50000.00
46	Restaurarea și valorificarea monumentelor istorice și edificiilor culturale prin integrarea acestora în circuitele turistice și în procesele de revitalizare participativă a zonelor istorice, cu implicarea activă a comunităților locale, a autorităților publice și a actorilor economici.	27	AA - art. 104; art. 132 lit. d)	RE 2025		3 monumente istorice și 1 ediciu cultural restaurate, valorificate și integrate în circuitele turistice	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	231500.00	231500.00		
47	Organizarea și desfășurarea activităților de promovare și valorificare a patrimoniului cultural, sensibilizarea arhitecților, dezvoltatorilor, autorităților publice, comunităților locale și publicului larg privind valoarea și semnificația patrimoniului cultural, inclusiv a bunurilor și elementelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității	27		RE 2025		6 activități/evenimente organizate și desfășurate anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	3000.00	1000.00		2000.00

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
48	Elaborarea și depunerea dosarelor de nominalizare pentru înscrierea bunurilor/elementelor de patrimoniu cultural în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și/sau în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității	27	AA – art. 132 lit. c), d)	RE 2023, RE 2025		Cel puțin un dosar elaborat și depus pentru includerea în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și/sau în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	6000.00			6000.00
49	Elaborarea unui studiu național de evaluare și management al riscurilor care afectează patrimoniul cultural, inclusiv în contextul schimbărilor globale	27		RE 2025		Studiul național elaborat		Decembrie	2027	500.00	500.00		
51	Crearea unui mecanism de subvenționare pentru teatre, circuri și organizații de concerte de drept public	27	AA – art. 132 lit. a)	RE 2023		1) Mecanism de subvenționare creat și funcțional; 2) Număr de activități cultural-artistice finanțate anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	50000.00	50000.00		
52	Instituirea și operaționalizarea unei platforme integrate de gestionare a fondurilor publice pentru cultură	27	AA – art. 132 lit. a)	RE 2023		1) Platformă electronică dezvoltată și funcțională; 2) 10 cereri și dosare de finanțare procesate integral	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	1000.00	1000.00		
53	Organizarea de instruiri în domeniile integrității, anticorupției, achizițiilor publice și controlului managerial intern pentru reprezentanții instituțiilor în care MC are calitatea de fondator, inclusiv pentru AIRM					1) Numărul de instruiri; 2) Numărul de beneficiari	Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Ministerul Culturii	Decembrie	2027	43.62	43.61		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ													
CAPITOLUL 29 - UNIUNEA VAMALĂ													
1	Implementarea Programului privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030	1, 2, 3,4,5,6,7,16	AA – Art. 201	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	25 de sisteme informaționale implementate din totalul de 25 prevăzute de Program; Pondere de interoperabilitate a sistemelor vamale naționale cu sistemele UE; Grad de integrare a sistemelor vamale naționale cu platformele guvernamentale; Număr de funcționari vamali în subdiviziunea IT instruit.	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2029	505400	65000		498900
2	Reorganizarea structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale	1,2	AA – Art. 199	RE 2024, RE 2025		Ordinul Ministerului Finanțelor referitor la aprobarea noii structurii aprobat; Regulamentele subdiviziunilor aprobate cu delimitarea clară a competențelor.	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	41415.7			41415.7
3	Organizarea și desfășurarea campaniilor de informare și instruire pentru mediul de afaceri și funcționarii vamali cu modificările și completările Codului vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021 și Regulamentului de punere în aplicare a acestuia Hotărârea Guvernului 92/2023	1,2,3, 4,5, 6,7,8,9,11,12,13,14,15,21 ,22	AA – Art. 193 și 197			Număr de sesiuni de informare și instruire desfășurare	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2029	5598.6	5598.6		
4	Dezvoltarea infrastructurii vamale la punctele de trecere a frontierei de stat, inclusiv piste pentru AEO	1, 2	AA – Art. 197			100 % lucrări realizate conform proiectului Numărul de proiecte inițiate	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2029	312777.6		273166.2	39611.4
5	Asigurarea implementării programului „CUSTOMS" al UE pentru cooperare în domeniul vamal	1,2,3, 4,5, 6,7,8,9,11,12,13,14,15,21 ,23	AA-Art.199	RE 2024		Cel putin 5 functionari vamali instruiți 100 % de fondurii accesate	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2027	881.9		881.9	
6	Elaborarea și implementarea unui sistem informațional care ar asigura monitorizarea trasabilității pentru produsele din tutun		AA-Art.55, Art.114	RE 2024		Sistem național de trasabilitate a produselor de tutun elaborat și testat.	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Martie	2027	13890.90	13890.90		
7	Elaborarea conceptului privind crearea Ghișeului Unic Vamal (GUV) în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2022/2399 de insituire privind stabilirea Ghișeului Unic al Uniunii Europene pentru vămi	15	AA – Art. 201	RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Concept elaborat și aprobat; Sistem Ghișeu Unic Vamal operabil și funcțional	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	20000			20000
8	Instituirea unei unități responsabile de monitorizarea sistemului de avertizare timpurie	18, 19		RE 2024		Ordin de instituire a unității aprobat	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	600	600		
9	Dezvoltarea Sistemului informațional "Registrul circulației bunurilor culturale mobile"	16	Cap. 25 art. 132	RE 2024		Sistem informațional creat și funcțional din data aderării	MC – Ministerul Culturii	Octombrie	2027	1659	759		900
10	Punerea în aplicare 17 din cele 17 cereri/autorizații ale Sistemului de decizii vamale (SDV) în format electronic	1, 2	AA – Art. 201	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	17 din 17 decizii vamale incluse în SDV	SV - Serviciul Vamal	Iunie	2026	3690	3690		
11	Promovarea menținerii unor standarde înalte de integritate a funcționarilor vamali și diminuarea riscurilor de corupție	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12, 13,14,15,16,20,21,22	AA-Art.193	RE 2025		Număr de anchete de serviciu și sancțiuni aplicate funcționarilor vamali; Nivel de progres al realizării acțiunilor prevăzute în dcumentele de politici; Număr de instruiri ale funcționarilor vamali privind integritatea instituțională; Progres în dezvoltarea și adaptarea continuă a instrumentelor de monitorizare și prevenire a fenomenului corupției în rândul funcționarilor vamali; Număr de audite interne tematice și ad-hoc; Registrul riscurilor elaborat și aprobat; Funcționarii vamali din primă linie de control dotați cu camere purtabile de corp;	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2029	2472.6	2472.6		
12	Reducerea timpului de procesare a vămuirii/declarației vamale"	1, 2, 8,10,16,	AA – Art. 201	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Cadrul metodologic instituțional elaborat/aprobat Sistem informațional pentru declarațiile sumare de intrare/ieșire implementat Procedura de analiză de risc testată Număr instuiri/număr personal instruit Număr sesiuni de informare/comunicate de presă Procedura de depunere a declarației sumare de intrare/ieșire operațională/implementată Analiza de risc a datelor din declarațiile sumare sunt operaționale/implementate	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Iunie	2027	11385			11385